

ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Καταναλώστε ρεύμα χωρίς έξοδα

Η πανδημία έχει προκαλέσει χάος στην αγορά ενέργειας. Τον Απρίλιο, η τιμή του αμερικανικού αργού υποχώρησε σε αρνητικά επίπεδα, καθώς μειώθηκε κατακόρυφα η ζήτηση. Πριν από 10 ημέρες, μία βρετανική ενεργειακή υπηρεσία κοινής ωφελείας πλήρωσε νοικοκυριά για να καταναλώσουν ηλεκτρισμό – να χρησιμοποιήσουν δηλαδή τις συσκευές τους όσο θέλουν. Σελ. 8

ΑΘΗΝΑ

Ιούλιο ανοίγουν τα μεγάλα ξενοδοχεία

Αρχές Ιουλίου αναμένεται να ανοίξουν ξανά τα μεγάλα ξενοδοχεία 12μηννης λειτουργίας της Αθήνας. Στην πλειονότητά τους οι ξενοδοχοί αυτού του τύπου, περιμένουν να δουν πώς θα εξελιχθούν οι πτήσεις από το εξωτερικό, που θα ξεκινήσουν στις 15 Ιουνίου από 29 χώρες, και την απελευθέρωση των πτήσεων από όλες τις χώρες την 1η Ιουλίου. Σελ. 15

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΤ

Προς ευρωπαϊκή «κακή τράπεζα»

Την ιδέα της δημιουργίας μιας κακής τράπεζας που θα απαλλάξει τις τράπεζες της Ευρωζώνης από τα προβληματικά στοιχεία ενεργητικού, φαίνεται πως εξετάζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Ο λόγος είναι η μεγάλη επιβάρυνση που έχει υποστεί στο σύνολό του ο τραπεζικός τομέας της Ευρωζώνης εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού. Σελ. 9

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Όγκος συναλλαγών (χιλιάδες €)

Αυξημένη κίνηση, λιγότερα καταστήματα

Τα πάντα της φαίνεται να παίρνει η αγορά καθώς η κίνηση μέρα με την μέρα αυξάνεται. Οι περισσότεροι καταστηματάρχες δηλώνουν ικανοποιημένοι από την κίνηση παρόλο ότι ο τζίρος σε σύγκριση με την ίδια περιόδου είναι μειωμένος κατά 50%. Ωστόσο, σύμφωνα με την ΠΟΒΕΚ, ένα στα δέκα καταστήματα δεν έχει επαναλειτουργήσει, ενώ σε τουριστικές περιοχές το ποσοστό υπολογίζεται στο 30%. Σελ. 4

220 ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΗΜΕΡΑ

Επесαν βροχή τα παραπεμπτικά

Ομαλά φαίνεται να εξελίσσεται η Β' φάση του ΓεΣΥ. Ωστόσο, ασφαλή συμπεράσματα αναμένεται να εξαχθούν σε ένα μήνα. Με βάση επίσημα στοιχεία κατά την πρώτη μέρα εφαρμογής της Β' φάσης, ειδικοί γιατροί προχώρησαν στην έκδοση 220 παραπεμπτικών σε ασθενείς για εισαγωγές σε νοσηλευτήρια. Η τάση όμως είναι αυξητική. Σελ. 5

Εξοχικό στην Ελλάδα επιλέγουν οι κροίσσοι

Ασφάλεια και ιδιωτικότητα αποτελούν πλέον βασικά κριτήρια με τα οποία επιλέγουν οι πολυεκατομμυριούχοι πού θα αγοράσουν εξοχικό. Η Ελλάδα, μετά την επιτυχή αντιμετώπιση της πανδημίας, τα προσφέρει απλόχερα, συνδυάζοντάς τα με μοναδικά ακίνητα. Ετσι, μόνο τυχαία δεν είναι η μεγάλη αύξηση του ενδιαφέροντος για αγορές πολυτελών εξοχικών στη χώρα. Σελ. 16

5 291296 000378

Φορολογικές ελαφρύνσεις για επανεκκίνηση της οικονομίας

Ο ΣΕΛΑΚ επεξεργάζεται διάφορες εισηγήσεις για να διαμορφώσει πρόταση προς το υπ. Οικονομικών

Ζυμώσεις για τροποποίηση του φορολογικού περιβάλλοντος και επανεκκίνηση της οικονομίας βρίσκονται σε εξέλιξη. Ο Σύνδεσμος Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου ζήτησε από το Υπουργείο Οικονομικών όλες τις εισηγήσεις που έλαβε από τους οικονομικούς φορείς

κατά τη διάρκεια της πανδημίας για φορολογικά θέματα. Το Υπουργείο Οικονομικών είδε θετικά αυτό το κάλεσμα και ο ΣΕΛΑΚ τη δεδομένη στιγμή επεξεργάζεται και αξιολογεί όλες τις εισηγήσεις που έχει ενώπιόν του, ώστε σε διάστημα λιγότερο των τριών εβδομάδων

να είναι έτοιμος για να διαμορφώσει μια πρόταση και να τη δώσει στο ΥΠΟΙΚ προς εξέταση και υλοποίηση. Δύο είναι οι πυλώνες του σχεδιασμού που ετοιμάζει ο ΣΕΛΑΚ. Όπως πληροφορείται η «Κ», ο ένας θα είναι επικεντρωμένος σε φορολογικά κίνητρα και ο άλλος σε φορο-

ελαφρύνσεις. Δεν γίνεται λόγος ακόμα για φορολογική μεταρρύθμιση, διότι προέχει πρώτα η επιτυχής επανδραστηριοποίηση της οικονομίας. Στοιχεία όμως από τις εισηγήσεις του ΣΕΛΑΚ θα χρησιμοποιηθούν και στο γενικότερο πλάνο της μεταρρύθμισης. Σελ. 3

Στο 1 τρις. δολ. το κόστος των ακραίων καιρικών φαινομένων

Στο ιλιγγιώδες ποσό του 1 τρις. δολαρίων ενδέχεται να φθάσει το ετήσιο κόστος των ακραίων καιρικών φαινομένων μέχρι το 2050, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΔΝΤ. Όπως υπογραμμίζει το Ταμείο, ο αριθμός των ακραίων καιρικών φαινομένων, ξηρασία, πυρκαγιές, πλημμύρες και καταιγίδες, έχει τετραπλασιαστεί σε σύγκριση με τα επίπεδα της δεκαετίας του 1980. Σε παγκόσμιο επίπεδο τα τελευταία 20 χρόνια έχουν εκτιναχθεί σε 200 περιστατικά τον χρόνο. Σελ. 8

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η Ευρώπη σε κίνηση

Την πρόσβαση στην ενιαία αγορά των 27 ίσως κληθούν να πληρώσουν μέσω φορολογίας οι επιχειρήσεις, προκειμένου να αντληθούν πόροι για ενίσχυση του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού. Η είδηση έκαψε σαν βόμβα όταν η Κομισιόν δημοσιοποίησε τις προθέσεις της για την εισαγωγή μιας νέας φορολογίας που εκτιμάται ότι θα επιβαρύνει συνολικά 70.000 επιχειρήσεις, οι οποίες πραγματοποιούν ετησίως τζίρο άνω των €750 εκ. Σύμφωνα με εκτιμήσεις των ευρωπαϊκών αρχών, η προτεινόμενη φορολογία δεν θα ξεπερνά το 0,2% του τζίρου που πραγματοποιούν αυτές οι επιχειρήσεις. Η φορολογία, εφόσον εγκριθεί, θα τεθεί σε ισχύ το 2024 και εκτιμάται ότι θα ενισχύσει τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό με το ποσό των €10 δισ. ε-

τησίως. Ουσιαστικά, πρόκειται για φορολόγηση της ωφέλειας που έχουν οι συμμετέχοντες στην ενιαία αγορά προς ενίσχυση του Ταμείου Ανάκαμψης, το οποίο στην πλήρη ανάπτυξή του θα διαθέσει το ποσό των 750 δισ. στις χώρες που έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία. Αποτελεί συνεπώς μονόδρομο η εξεύρεση νέων πηγών εσόδων για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ώστε να είναι σε θέση να εξυπηρετήσει το χρέος που θα αναλάβει προκειμένου να υλοποιήσει τη συμφωνία Μέρκελ-Μακρόν, εφόσον εγκριθεί από τα εθνικά κοινοβούλια. Μεταξύ των επιλογών για αύξηση των εσόδων, η Κομισιόν εξετάζει και σειρά «πράσινων» φόρων.

Και ενώ η Κομισιόν ετοιμάζεται να ζητιλιώσει το σχέδιο δράσης της για την

ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας, η ΕΚΤ συνεδριάζει αύριο σε μια καθοριστική συγκυρία για να εξετάσει τις περαιτέρω κινήσεις της. Η πρόεδρος της ΕΚΤ στο παρελθόν είχε αναφερθεί στο γεγονός ότι τα μέτρα νομισματικής πολιτικής έχουν περιορισμένη αποτελεσματικότητα και ότι έφτασε η «ώρα των προϋπολογισμών», δηλαδή της δημοσιονομικής πολιτικής. Παρόλα αυτά, οι αγορές εκτιμούν ότι το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης θα διευρυνθεί κατά 0,5 τρις. ευρώ ενισχύοντας το υφιστάμενο, συνολικού ύψους €750 δισ. Οι οποίες αποφάσεις όμως θα πρέπει αυτήν τη φορά να λάβουν υπόψη τα νέα δεδομένα που έχουν προκύψει εν τω μεταξύ. Οι σημαντικότερες αλλαγές που θα πρέπει να συνυπολογίσει η ΕΚΤ α-

φορούν τη γαλλογερμανική συμφωνία για το ταμείο ανάκαμψης, την τελευταία απόφαση του συνταγματικού γερμανικού δικαστηρίου που έχει ως στόχο να πλέξει την ανεξαρτησία της ΕΚΤ και τις χειρότερες, από τις αρχικές, προβλέψεις για τα μακροοικονομικά μεγέθη. Ακόμη και έτσι όμως θα είναι μεγάλη η επίκληση των αναλυτών αν η ΕΚΤ δεν ανακοινώσει αύξηση του προγράμματος αγοράς ομολόγων. Μάλιστα, μεγάλη συζήτηση γίνεται προκειμένου οι αγορές αυτές να διευρυνθούν έτσι ώστε να περιλάβουν και εταιρικά ομόλογα, που έχασαν πρόσφατα την επενδυτική βαθμίδα. Η προτεινόμενη από πολλούς διαχειριστές κεφαλαίων αύξηση του προφίλ κινδύνου των αγορών που πραγματοποιεί η ΕΚΤ αυτήν την περίοδο, είναι ενδεικτική μια

κατάστασης όπου οι αγορές έχουν εντελώς αποσυνδεθεί από την πραγματική οικονομία και αναμένουν τις παρεμβάσεις των κεντρικών τραπεζών για να συνεχίσουν το ανοδικό πάρτι, σε μια περίοδο που ακόμη ανακοινώνονται νεκροί από την πανδημία.

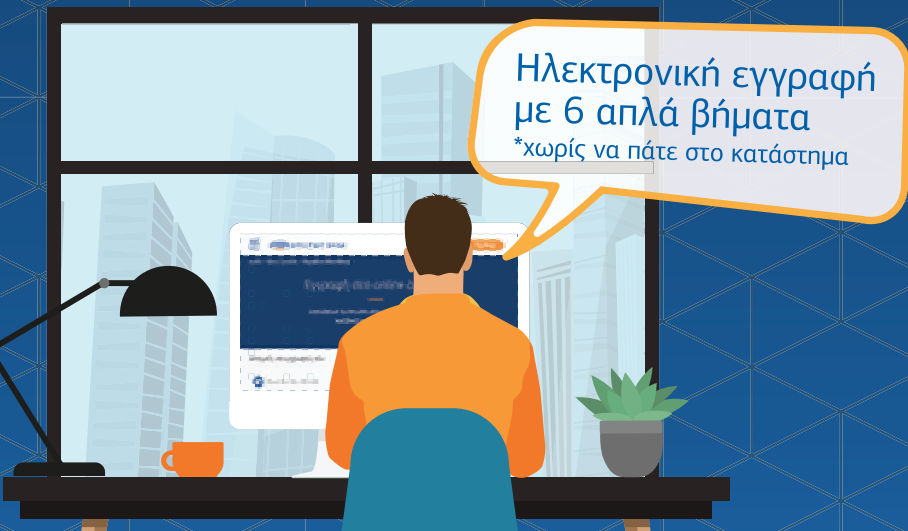
Η Κύπρος δεν μπορεί παρά να παρακολουθεί με ικανοποίηση τις εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο αφού προς το παρόν ο αντίκτυπος είναι θετικός. Η αποφασιστικότητα που επιδεικνύει η ενωμένη Ευρώπη για στήριξη των χωρών πέραν του ότι βελτιώνει σημαντικά την ψυχολογία βραχυπρόθεσμα, θα προσφέρει μεσοπρόθεσμα μοναδικές ευκαιρίες για ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις σε μια περίοδο που είναι εντελώς απαραίτητες.

Κάνε εγγραφή στο Online Banking

- Πρόσβαση στο υπόλοιπό σου
- Πληρωμή λογαριασμών κοινής ωφελείας
- Δωρεάν μεταφορά χρημάτων μέχρι €1.000 σε όλες τις κυπριακές και ευρωπαϊκές τράπεζες που ανήκουν στον Ενιαίο Χώρο Πληρωμών (SEPA)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ηλεκτρονική εγγραφή με 6 απλά βήματα
*χωρίς να πάτε στο κατάστημαCONNECT
HELLENIC BANK - ONLINE BANKING

www.hellenicbank.com/connect

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Η διαφορά και το στοίχημα

Εγώ είμαι πεπεισμένος πως η αγορά ακινήτων θα αντιδράσει αμέσως βγαίνοντας από την αδράνεια που επέβαλαν τα περιοριστικά μέτρα λόγω της πανδημίας. Αυτή δεν είναι καινούργια μου θέση, αλλά όσοι με παρακολουθείτε γνωρίζετε πως τα ίδια έλεγα από τα μέσα Μαρτίου.

Οι ενδείξεις του Μάη είναι πως ακριβώς το ενδιαφέρον από Κύπριους για επενδύσεις σε ακίνητα άρχισε να ανακτάται και μελετούν τις επόμενες τους κινήσεις. Αυτό δεν προκαλεί καμία έκπληξη, αφού δεν υπάρχει τίποτα που να θυμίζει την αντίστοιχη περίοδο του 2013. Τότε είχαμε πλήρη απουσία ρευστότητας, τράπεζες σε κατάρρευση και χρεοκοπημένο κράτος.

Σε αντίθεση, σήμερα έχουμε τεράστια αποθέματα ρευστότητας, ένα εντελώς διαφορετικό τραπεζικό σύστημα με δυνατά κεφαλαιακή επάρκεια και ένα κράτος, το οποίο αμέσως πριν την κρίση είχε αξιοζήλευτες δημοσιονομικές επιδόσεις και που κατά την κρίση σημείωσε άριστες επιδόσεις σε επίπεδο διαχείρισης της πανδημίας αλλά και σε επίπεδο στήριξης εργαζομένων, επιχειρήσεων και καταναλώσων.

Θα παίξουν σημαντικό ρόλο για το τι μέλλει γενέσθαι. Και αυτές κτιζονται βήμα – βήμα, με μια επαναληπτική διαδικασία. Κάθε βήμα που κάνουμε με επιτυχία σε κάθε στάδιο επαναφοράς της κανονικότητας αυξάνει τις θετικές προσδοκίες. Και άμα αυξάνονται οι θετικές προσδοκίες, τότε το οικονομικό κλίμα βελτιώνεται, προσθέτοντας έτσι στην οικονομική ανάπτυξη που όλοι επιζητούμε. Είναι ένα είδος αυτοπροκαλούμενης προφητείας. Η ρευστότητα λοιπόν υπάρχει. Επίσης, δεδομένη είναι η μνηδηνική έως αρνητική απόδοση που προσφέρουν οι καταθέσεις. Θυμίζω πως ένα κύριο σύμπτωμα της οικονομικής κρίσης της προ του 2013 εποχής ήταν το γεγονός ότι ο τόκος των καταθέσεων άγγιζε ή ακόμη ξεπερνούσε το 7%! Αντί αυτό να κρούει συναγερμό στους καταθέτες, (βαλκανδός) τους έλκυε επειδή άνευ κόπου εισέπρατταν μεγάλες αποδόσεις στις καταθέσεις τους. Ή τουλάχιστον έτσι νόμιζαν. ... Η ελληνική οικονομία πάει τις επόμενες τους επενδύσεις. Στο χέρι μας είναι να τους πείσουμε πως είμαστε κι εμείς στον επενδυτικό χάρτη.

πιτόκια καταθέσεων και με δεδομένο το τοπίο επενδύσεων στην χώρα μας, ο τομέας των ακινήτων παρέχει μια λεωφόρο στους επενδυτές για να τοποθετηθούν και να κερδίσουν στο μέλλον. Αυτό είναι απόλυτα αντιληπτό και γι' αυτό βλέπουμε το ενδιαφέρον να επανέρχεται και να αυξάνεται παράλληλα με τη σταδιακή άρση των περιορισμών. Στο ραντάρ των επενδυτών είναι ακίνητα τα οποία είναι σε θέση να προσφέρουν εισοδηματικές αποδόσεις. Ως τέτοια είναι οικιακές μονάδες, βιομηχανικά υποστατικά και καταλύματα σε τουριστικές και εμπορικές περιοχές. Πέραν των εισοδηματικών αποδόσεων, υπάρχει και η ανάγκη ιδιοκατοίκησης. Ακόμη και η απλή εντύπωση που μπορεί να επικρατεί πως λόγω της υφιστάμενης κατάστασης είναι πιθανόν να πετύχουν πιο φθηνά στέγη, είναι ικανή να δημιουργήσει ζήτηση από μόνη της, ασχέτως αν τελικά η τιμή δεν είναι τόσο φθηνότερη από όσο φαντάζονταν. Στο κάτω – κάτω πάντα θα ισχύει αυτό που λέμε, ότι δηλαδή δεν υπάρχει σωστή ή λάθος τιμή, αλλά σωστό ή λάθος ακίνητο. Το στοίχημα λοιπόν της εγκώριας ζήτησης θα το κερδίσουμε λόγω των εξορθαλών διαφορών που υπάρχουν με το 2013. Το στοίχημα που πρέπει να κερδίσουμε είναι αυτό της ανάπτυξης του ενδιαφέροντος από τους ξένους. Αν με ρωτάτε, η πρώτη μαγιά υπάρχει. Και δεν αναφέρομαι τόσο στα παραδοσιακά υλικά της έλκυσης ξένου επενδυτικού ενδιαφέροντος. Αναφέρονται κυρίως στα επιτεύγματά μας ως χώρα κατά τη διαχείριση της πανδημίας. Είναι μεγάλη υπόθεση να μπορούσαμε να προβάλουμε με επιτυχία αυτό το επιτεύγμα πολύ πέραν της έλκυσης τουρισμού. Να δώσουμε δηλαδή στους ξένους διενείς επενδυτές να καταλάβουν πως είμαστε μια ασφαλής χώρα, μια χώρα που εφαρμόσει με απόλυτη επιτυχία πρωτόκολλα υγειονομικής επιτήρησης, μια χώρα που συνθέτει με περφηάνια το Top 5 των χωρών στη διαχείριση της πανδημίας, ανάμεσα σε χώρες μεγάληρια και παράδοση σε πειθαρχία και τηρηση διαδικασιών. Οι επενδυτές αυτοί ήδη άρχισαν να κοιτάζουν τις επόμενες τους επενδύσεις. Στο χέρι μας είναι να τους πείσουμε πως είμαστε κι εμείς στον επενδυτικό χάρτη.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ο ΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

Γράφει ο **ΟΝΑΣ ΑΓΟΡΑΣ**

Οι παραιτήσεις στο ΔΗΚΟ, οι καθαρές συνειδήσεις και ο Παμπορίδης

• Το μεγάλο μου λάθος ήταν που δεν έβαλα ένα γερό χρηματικό στοίχημα ότι το ΓεΣΥ δεν θα καταρρεύσει...

Τρίτη παράταση μέσα σε λίγες εβδομάδες από το ΔΗΚΟ. Χθες ο Δημοτικός Σύμβουλος Στέλιος Γεωργίου ανακοίνωσε επίσημα ότι αποχωρεί από τη δημοτική ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος στον Δήμο Στροβόλου και πλέον θα είναι ανεξάρτητος Δημοτικός Σύμβουλος. Όπως ανέφερε σε δηλώσεις του : «Εχω άριστες σχέσεις με το ΔΗΚΟ, δεν φεύγω ούτε πυροβολώντας, ούτε τσακωμένος, ούτε κατηγορώντας, φεύγω ήρεμος με την συνείδησή μου και την αξιοπρέπεια μου. Φεύγω απλά διότι διαφωνώ».

Σημειώνεται πως είναι ο δεύτερος που δηλώνει πως φεύγει ήρεμος με τη συνείδησή του παραπονούμενος. Ο προηγούμενος ήταν ο Γιώργος Γεωργίου, τέως Διευθυντής του Γραφείου Τύπου του ΔΗΚΟ ο οποίος είχε δηλώσει: «Το θέμα είναι ο καθένας να έχει καθαρή τη συνείδησή του. Η δική μου συνείδηση είναι καθαρή».

Τι άραγε συμβαίνει στο πριγκιπάτο και όλοι θέλουν να φύγουν με καθαρή συνείδηση; Πόσο θα λερωνόταν η συνείδησή τους αν έμειναν και γιατί;

Η ΔΗΚΟ αναθερμηνή Φωτοούλα, στην οποία κατέφυγα χθες για να λύσω την απορία μου, απάντησε Σιбуλλικά. Όπως κατά λέξη μου είπε: «Οι δύο παραιτήσεις μπορεί να μην έχουν καμία σχέση μεταξύ τους μπορεί και να έχουν. Το σίγουρο είναι πως τελευταία το κόμμα έχει τεράστια εσωτερικά προβλήματα και οικονομικά. Είναι και οι επιλογές που γίνονται για τις εκλογές που ανεβάζουν και το θερμόμετρο αλλά και την πίεση...»

Πολλοί θυμήθηκαν τον Γιώργο Παμπορίδη αυτές τις μέρες με την είσοδό μας στη δεύτερη, επιτυχημένη προς το παρόν, φάση του ΓεΣΥ. Δημοσιογράφοι, πολιτικοί αλλά και χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σχολίασαν με τα καλύτερα λόγια (κάποιοι και με υπερβολές που και ο ίδιος φρόντισε να περιορίσει) την απορροστικότητα του και την επιμονή του «να βάλει στο ΓεΣΥ στις ράγες».

Και είναι αλήθεια πως ο Παμπορίδης είχε όλα τα φόντα να... αποτύχει όταν αναλάμβανε το υπουργείο Υγείας. Κάποιοι τον χαρακτήριζαν «συγκρουσιακό», ενώ ο ίδιος μίλησε από

την πρώτη στιγμή για τα κυκλώματα που δεν άφηναν να προχωρήσει το ΓεΣΥ, ακόμα και μέσα στο ίδιο του το υπουργείο και μίλησε για πρώτη φορά για «Ομερτά» μεταξύ λειτουργών.

Τόλμπε μάλιστα να τα βάλει και με τα κόμματα και να κατηγορήσει ακόμα και κομματάρχες όταν με προσκόμματα επιχείρησαν να καθυστερήσουν την ανάπτυξη του ΓεΣΥ ακόμα και να το οδηγήσουν σε ναυάγιο. Ακόμα και προχθές, μιλώντας στο Σίγμα για τα κόμματα, υποστήριξε αυτό που όλοι γνωρίζουν αλλά λίγοι παραδέχονται: «ότι τα κόμματα δεν λειτουργούν ως κύτταρα της δημοκρατίας αλλά ως γραφεία εξυπηρέτησης πελατών» και υπέδειξε την ανάγκη «τα κόμματα να αναζητούν τις παθογένειες που τα βασανίζουν». Ανέφερε μάλιστα πως το μάθημα που πήρε από όλη τη διαδικασία με το ΓεΣΥ είναι πως «όταν καταλάβει ο κόσμος αυτό που θέλει και το διεκδικήσει, κανείς δεν μπορεί να τον εμποδίσει». «Ούτε τα κόμματα» όπως σαφέστατα εννοούσε...

Αρκετοί όμως έδωσαν συγχαρητήρια και στον Κωνσταντίνο Ιωάννου, ο οποίος συνέχισε με σθένος την προσπάθεια του Παμπορίδη με αποτέλεσμα να έχουμε σήμερα το ΓεΣΥ. Ωστόσο, σύμφωνα με όσα μου έλεγε χθες παλιός πολιτικός που έζησε όλες τις προσπάθειες για δημιουργία του ΓεΣΥ από τα παλιά χρόνια που το είχε προτείνει ο Βάσος Λυσσαρίδης: «Όσοι κι αν βοήθησαν ή έδρασαν καταλυτικά για την εφαρμογή του ΓεΣΥ εκείνος που θα πιστωθεί από την ιστορία το κατορθώμα θα είναι ο Αναστασιάδης, η δεξιά κυβέρνηση του οποίου έκανε υπερβάσεις και κατάφερε να υλοποιήσει ένα όνειρο που και τρελό και απατηλό και ακατόρθωτο ήταν για όσες κυβερνήσεις προηγήθηκαν. Ακόμα και από την αριστερή κυβέρνηση ΑΚΕΛ-Χριστοφίδια».

ΚΟΝΙΖ: Ποιο κόμμα κινδυνεύει με διάσπαση σε επαρχιακή του ομάδα πριν καλά καλά ληφθούν αποφάσεις για τα ονόματα που θα μπουν στο ψηφοδέλτιο; Αληθεύει ότι απειλήθηκαν και παραιτήσεις και δημοσιοποίηση των αντιδράσεων από κάποιους;

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΡΙΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Θερινό Σινεμά όλο τον Ιούνιο & Ιούλιο

Το καλοκαιρινό πρόγραμμα του Θεάτρου Ριάλτο κάτω από τον γενικό τίτλο Rialto Open Air αρχίζει στις 17 Ιουνίου με προβολές, προσφέροντας μάλιστα μια καινούργια εμπειρία θέσσης, αυτή του Drive-In. Οι φετινές προβολές περιλαμβάνουν σύγχρονες βραβευμένες ταινίες Κυπρίων δημιουργών καθώς και ευρωπαϊκές ταινίες που έχουν διακριθεί για την πρωτοτυπία, την τρυφερότητα αλλά και το χιούμορ τους.

Οι προβολές θα επεκταθούν φέτος σε ολόκληρο τον χώρο στάθμευσης της ΣΕΚ, στον οποίο τα τελευταία χρόνια το Θέατρο Ριάλτο διοργανώνει το θερινό του σινεμά. Στον χώρο θα τηρούνται αυστηρά όλοι οι κανόνες ασφάλειας και υγείας, με ελεγχόμενη είσοδο του κοινού. Για την ασφαλή διοργάνωση του φετινού θερινού σινεμά, το κοινό προτρέπει να εξασφαλίσει εκ των προτέρων τα εισιτήρια του είτε ηλεκτρονικά www.rialto.com, είτε από το ταμείο του θεάτρου 77777745. Θα διατίθενται εισιτήρια για θέσεις και αυτοκίνητα. Για σκοπούς ελέγχου και ομαλότερης πρόσβασης η εξασφάλιση εισιτηρίων για αυτοκίνητα θα γίνεται μόνο μέχρι και 24 ώρες πριν από κάθε προβολή.

Το εισιτήριο εισόδου ανέρχεται σε €8 ανά άτομο και €16 ανά αυτοκίνητο. Όλοι οι θεατές προτρέπονται να προσέρχονται έγκαιρα στις προβολές, αποφεύγοντας το συνωστισμό κατά την είσοδο τους.

Για την ομαλή διοργάνωση, θα επιτρέπεται η είσοδος σε αυτοκίνητα μέχρι τις 20:45.

Στον χώρο προβολών θα λειτουργεί ταμείο για μικρό αριθμό εισιτηρίων θέσεων μέχρι τις 20:50.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΒΟΛΩΝ

17 Ιουνίου 21:00, Δεν θα συμμετερίσουμε ποτέ, Ιταλία, 2017, 100'. Δύο πολύ διαφορετικοί άνθρωποι αναγκάζονται να περάσουν άφθονο χρόνο μαζί όταν τα παιδιά τους ερωτεύονται. Μια εξαιρετική κωμωδία, απολαυστικά αστεία και τρυμερά επίκαιρα. Σκηνοθεσία: Riccardo Milani. Πρωταγωνιστούν: Antonio Albanese, Sonia Bergamasco, Claudio Amendola, Paola Cortellesi

19 Ιουνίου 21:00, Φυγαδεύοντας τον Χέντριξ, Κύπρος, Γερμανία, Ελλάδα, 2018, 93'. Το σχέδιο του Γιάννη να φύγει από την Κύπρο ανατρέπεται, όταν ο σκύλος του, ο Τζίμυ, διασχίζει τη Νεκρή Ζώνη που χωρίζει τις ελεύθερες περιοχές από τα κατεχόμενα. Η κωμωδία έχει κερδίσει το κοινό διεθνώς και έχει αποσπάσει το μεγάλο Βραβείο Καλύτερης Ταινίας στο Φεστιβάλ της Tribeca. Σενάριο, σκηνοθεσία: Μάριος Πιπερίδης. Πρωταγωνιστούν: Αδάμ Βουσιούκος, Φατίχ Αλ, Βίκυ Παπαδοπούλου, Όσκιουρ Καραντενίτζ

24 Ιουνίου 21:00, Ραντεβού στο Belle Epoque, Γαλλία, 2019, 115'. Ο Βικτόρ και η Μαριάν είναι ένα παντρεμένο ζευγάρι κουρασμένο από τον χρόνο: εκείνος έχει εγκαταλείψει τον εαυτό του κι εκείνη τον αντιμετωπίζει με περιφρόνηση. Μια κωμωδία με πολλά δραματικά και τρυφερά στοιχεία. Σκηνοθεσία: Nicolas Bedos. Πρωταγωνιστούν: Daniel Auteuil, Guillaume Canet, Doria Tillier, Fanny Ardant

26 Ιουνίου 21:00, Πολιορκία στην Οδό Λιπέρτη, Ελλάδα, Κύπρος, 2019, 88'. Μια οικογένεια που κατοικεί

στα σύνορα της ελληνοκυπριακής και τουρκοκυπριακής πλευράς. Μια ιστορία που συνδυάζει στοιχεία αστυνομικής περιπέτειας και αγωνίας, «παπασαλισμένη» με δόσεις χιούμορ. Η βραβευμένη με 5 βραβεία στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης ταινία προβάλλεται σε παγκύπρια πρεμιέρα. Σενάριο, σκηνοθεσία: Σταύρος Παμπάλης. Πρωταγωνιστούν: Κωνσταντίνος Μαρκουλάκης, Δάφνη Αλεξάντερ, Ακύλλας Καραζήσης, Νιόβη Χαραλάμπους.

1 Ιουλίου 21:00, Και Μετά Χορέψαμε 12+, Γεωργία, Σουηδία, 2019, 105'. Μια κοινωνική, δραματική ταινία για έναν νεαρό χορευτή που όταν γνωρίζει τον γοητευτικό Ιρακλί, νοιώθει πρωτόγνωρα συναισθήματα και έρχεται αντιμέτωπος με τη συντηρητική κοινωνία της χώρας τους. Η πολυβραβευμένη ταινία προβλήθηκε στο Δεκαπενθήμερο Σκηνοθετών του Φεστιβάλ Καννών. Σκηνοθεσία: Levan Akin. Πρωταγωνιστούν: Levan Gelbakhiani, Ana Javakishvili, Bachi Valishvili.

10 Ιουλίου 21:00, Η Ολοκαινούργια... Κανή Διαθήκη! Βέλγιο, Γαλλία, 2015, 112'. Ο... Θεός υπάρχει και ζει στις Βρυξέλλες ως ένας μίζερος, μικρόψυχος και αυταρχικός τύπος. Η μικρή κόρη του δεν τον αντέχει και «κατεβαίνει» στους ανθρώπους, προσφέροντάς τους έναν καινούργιο τρόπο ζωής και μια ολοκαίνουργια Κανή Διαθήκη. Η σάτρα με σουρεαλιστικό, μαύρο χιούμορ κέρδισε πολλά βραβεία και υπήρξε υποψήφια για Χρυσή Σφαίρα. Σκηνοθεσία: Jacob Van Dormael. Πρωταγωνιστούν: Pili Groyne, Benoît Poelvoorde, Catherine Deneuve.

Αρχίζει στις 17 Ιουνίου το καλοκαιρινό πρόγραμμα του Θεάτρου Ριάλτο με τον γενικό τίτλο Rialto Open Air, προσφέροντας την καινούργια εμπειρία θέσσης του Drive-In.

17 Ιουλίου 21:00, Μικρά Λευκά Φακελάκια, Κύπρος, 2018, 93'. Ο Μισιελής, ένας μικροαπατεώνας, χρειάζεται επειγόντως χρήματα για να αποπληρώσει το χρέος που έχει δημιουργήσει στα χαρτιά. Παρουσιάζεται ως διοργανωτής γάμου με σκοπό να κλέψει τα φακελάκια από τον γάμο μιας πλούσιας οικογένειας. Στην πορεία, όμως, θα έρθει πιο κοντά στους πελάτες του απ' ό,τι υπολόγιζε. Σενάριο, σκηνοθεσία: Σωτήρης Χρίστου. Πρωταγωνιστούν: Χριστόδουλος Μαρτάς, Αντώνης Κατσαρής, Πολυξένη Σάββα, Πόπη Αβραάμ, Κωνσταντίνος Λύρας, Θεόδωρος Μιχαηλίδης, Μαρίνος Χατζηβασιλείου, Μάριος Μεττίς, Βαλεντίνος Κόκκινος.

Τετάρτη 29 Ιουλίου 21:00, Οι Λόρατες 12+, Γαλλία, 2018, 102'. Με απόφαση του Δήμου, ένα κέντρο υποδοχής άστεγων γυναικών πρόκειται να κλείσει. Οι κοινω-

νικοί λειτουργοί έχουν τρεις μήνες στη διάθεσή τους για να τις επανεντάξουν, με κάθε τρόπο, στην κοινωνία. Μια κωμωδία που συνδυάζει το καυστικό κοινωνικό σχόλιο με το γέλιο, στην οποία η διανομή ρόλων περιλαμβάνει πρώην άστεγες μη επαγγελματίες ηθοποιούς. Σκηνοθεσία: Louis-Julien Petit. Πρωταγωνιστούν: Audrey Lamy, Corinne Masiero, Noemie Lvovsky, Deborah Lukumena Adolpha Van Meerhaeghe, Sarah Suco, Brigitte Sy, Pablo Pauly

Όλες οι προβολές θα γίνουν στους αυθεντικούς διαλόγους, με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους. 17, 19, 24, 26 Ιουνίου & 1, 10, 17, 29 Ιουλίου @ Χώρος στάθμευσης της ΣΕΚ (πίσω από Ριάλτο) Πληροφορίες / Κρατήσεις: 77 77 77 45 Εισιτήρια: € 8 θέση / 16 (αυτοκίνητο) E-ticket: www.rialto.com.cy

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Υπεύθυνος Υλικό: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΑΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ** • Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

Φορολογικές ελαφρύνσεις και κίνητρα

Οι δύο πυλώνες των εισηγήσεων του ΣΕΛΚ - Η «μαγιά» θα μείνει για την επόμενη φορολογική μεταρρύθμιση που θα έρθει σε κατοπινό στάδιο

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στο πλαίσιο της επανεκκίνησης της οικονομίας, γίνονται ζημιώσεις για τροποποίηση του φορολογικού περιβάλλοντος. Οι ζημιώσεις δε, μπορούν να θεωρηθούν ως η βάση της εν γένει φορολογικής πολιτικής που θα τροποποιηθεί σε κατοπινό στάδιο. Ο Σύνδεσμος Εγκυκριμένων Λογιστών Κύπρου ζήτησε από το Υπουργείο Οικονομικών όλες τις εισηγήσεις που έλαβε από τους οικονομικούς φορείς κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού τις φορολογικά θέματα, και τυγχάνουν άμεσου ή και έμμεσου χειρισμού. Το Υπουργείο Οικονομικών είδε θετικά αυτό το κάλεσμα και ο ΣΕΛΚ τη δεδομένη στιγμή επεξεργάζεται και αξιολογεί όλες τις εισηγήσεις που έχει ενώπιόν του ώστε σε διάστημα λιγότερο των τριών εβδομάδων να είναι έτοιμος για να διαμορφώσει μια πρόταση και να τη δώσει στο ΥΠΟΙΚ προς εξέταση και υλοποίηση. Με αυτόν τον τρόπο, σύμφωνα με πληροφορίες, προσπαθεί να διαμορφώσει μια κωδικοποίηση αναφορικά με ποies από αυτές τις εισηγήσεις είναι εφαρμόσιμες. Στη συνέχεια θα υποβάλει τον σχεδιασμό

Σε φορολογικά κίνητρα και φοροελαφρύνσεις στοχεύει το πλάνο για την επόμενη ημέρα του «lockdown».

του με συγκεκριμένα μέτρα σε θέματα άμεσας και έμμεσης φορολογίας, ίσως και με συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα, και, τέλος, εκτιμώντας τις επιπτώσεις που θα έχουν στην οικονομία, στο παζάρι και στα δημοσιονομικά του κράτους. Δύο οι πυλώνες του σχεδιασμού που ετοιμάζει ο ΣΕΛΚ.

Όπως πληροφορείται η «Κ», ο ένας θα είναι εστιασμένος σε φορολογικά κίνητρα και ο άλλος σε φοροελαφρύνσεις. Δεν γίνεται λόγος ακόμα για φορολογική μεταρρύθμιση, διότι προέχει πρώτα η επιτυχής επαναδραστηριοποίηση της οικονομίας η οποία μπορεί να υποβληθεί από ένα φορολογικό σχεδιασμό για την εποχή μετά το άνοιγμα της οικονομίας. Μπορεί να είναι «ποθητή» από αρκετούς οικονομικούς παράγοντες, αλλά θα έρθει στο άμεσο μέλλον.

Οι διάφορες αλλαγές στην οικονομία και οι νέες ανάγκες των επιχειρήσεων επιβάλλουν μία συνεχή παρακολούθηση της φορολογικής πολιτικής ενός κράτους, έτσι ώστε να διατηρείται η ελκυστικότητα του φορολογικού του συστήματος.

Πού αποσκοπούν όμως αυτά τα στοχευμένα μέτρα που θα παραδώσει ο ΣΕΛΚ στο ΥΠΟΙΚ; Στην ουσία, θα είναι τροποποιήσεις οι οποίες θα συμβάλουν στην επαναλειτουργία των επιχειρήσεων μετά την λήξη της περιόδου-εποχής «κυρίας Αιμιλιανίδου» - κατά την οποία οι μισθοί εργαζομένων μίας επιχείρησης που εγγράφηκαν στα προγράμματα του Υπουργείου Εργασίας επικορηγούνται κατά 60%.

Την 12η Ιουνίου ολοκληρώνεται το σχέδιο της κυβέρνησης που επικορηγεί τους μισθούς των εργαζομένων, κάτι που ίσχυε για τρεις μήνες. Από εκεί και πέρα, τα σχέδια στήριξης των επιχειρήσεων θα συνεχιστούν μέχρι τον Οκτώβριο, αλλά θα είναι μόνο για συγκεκριμένους τομείς και στοχευμένα για στήριξη του τουριστικού τομέα της Κύπρου.

Υπενθυμίζεται ότι η συζήτηση για το «πρότζεκτ» φορολογικής μεταρρύθμισης είχε ξεκινήσει το τέλος του καλοκαιριού του 2019.

Τότε, το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας Κύπρου είχε ξεκινήσει συζητήσεις και σχεδιασμούς για την μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος της χώρας, το οποίο, όμως, μπήκε στην άκρη, όπως, άλλωστε, συμβαίνει με όλα τα πρότζεκτ που συνήθως καθυστερούν. Ο ΣΕΛΚ συνεργάζεται ήδη με το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας στο πλαίσιο μίας ευρύτερης εργασίας αναφορικά με όλα τα φορολογικά θέματα που υπάρχουν. Ετοιμάζουν ένα πλάνο φορολογικών ρυθμίσεων - τροποποιήσεων με σκοπό την ενίσχυση της οικονομίας, της ανταγωνιστικότητας, τον περιορισμό της γραφειοκρατίας και άλλα θέλοντας να δουν πώς

διαμορφώνεται η κατάσταση μετά την κρίση σε αυτό το ζήτημα. Το προϊόν αυτής της συνεργασίας θα γίνει σε δεύτερο στάδιο.

Προέχει αυτή τη στιγμή η επανεκκίνηση της οικονομίας μετά το «στάτους» του «lockdown». Η «μαγιά» όμως θα μείνει για την επόμενη φορολογική μεταρρύθμιση. Πέραν δηλαδή των δύο συστατικών στοιχείων του σχεδιασμού του ΣΕΛΚ που θα είναι στοχευμένος για την επανεκκίνηση της οικονομίας και προνοεί φορολογικά κίνητρα και φοροελαφρύνσεις, θα εστιάσει επίσης και στη βελτίωση της εισπραξιμότητας του κράτους και στην ενδυνάμωση των διαδικασιών των φορολογικών αρχών για την περαιτέρω φορολογική μεταρρύθμιση που θα έρθει σε κατοπινό στάδιο.

Όπως είναι φυσικό, αυτή η εργασία

θα αξιοποιηθεί και αργότερα γι' αυτούς τους σκοπούς.

Φορολογική βάση του 2003

Όπως προαναφέρθηκε, για το ζήτημα της φορολογικής μεταρρύθμισης είχε ήδη γίνει προεργασία, ωστόσο, τώρα, προέχει η φορολογική επιτάχυνση για την επανεκκίνηση της οικονομίας. Εξάλλου, οι διάφορες αλλαγές στην οικονομία και οι νέες ανάγκες των επιχειρήσεων επιβάλλουν μία συνεχή παρακολούθηση της φορολογικής πολιτικής ενός κράτους, έτσι ώστε να διατηρείται η ελκυστικότητα του φορολογικού του συστήματος. Συν τοις άλλοις, η ελκυστικότητα ενός κράτους δεν κρίνεται πλέον μόνο από τους φορολογικούς συντελεστές, αλλά και από τα χαμηλά επίπεδα γραφειοκρατίας. Η τελευταία ολοκληρωμένη φορολογική

μεταρρύθμιση πραγματοποιήθηκε το 2003, με τα δεδομένα να έχουν αλλάξει άρδην από τότε.

Ήδη ανακοινώθηκαν μειώσεις

Την περασμένη εβδομάδα, κατά την εξαγγελία του δεύτερου πακέτου στήριξης της οικονομίας από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη και την επομένη που ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης το ανέλυσε, ανακοινώθηκαν μερικά φορολογικά κίνητρα για στήριξη της οικονομίας, αλλά και σε σχέση με τις φορολογικές δηλώσεις. Συγκεκριμένα, ανακοινώθηκε μείωση του συντελεστή ΦΠΑ από 9% σε 5% για περίοδο από τη 1η Ιουλίου μέχρι και τις 10 Ιανουαρίου του 2021, αλλά μόνο στους τομείς τουριστικών καταλυμάτων και εστιασης. Σύμφωνα με τη μελέτη του Υπουργείου, από τη μείωση αναμένεται να προκύψει όφελος για τομείς που έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία του κορωνοϊού, ειδικότερα οι τομείς της εστιασης, των ξενοδοχείων και των τουριστικών καταλυμάτων. Με τη μείωση

Η ελκυστικότητα ενός κράτους δεν κρίνεται πλέον μόνο από τους φορολογικούς συντελεστές, αλλά πρέπει να υπάρχουν χαμηλά επίπεδα γραφειοκρατίας.

του ΦΠΑ στους τομείς της εστιασης, ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, αναμένεται βάσει του Υπουργείου η μείωση των λιανικών τιμών πώλησης προς όφελος τόσο των καταναλωτών όσο και των επιχειρήσεων λόγω της τόνωσης της καταναλωτικής ζήτησης.

Ως δεύτερο μέτρο, στο πλαίσιο των φορολογικών κινήτρων, αποφασίστηκε η παράταση της υποβολής φορολογικών δηλώσεων από μισοιούλη. Τόσο η υποβολή της φορολογικής δήλωσης, όσο και της πληρωμής του οφειλόμενου φόρου σύμφωνα με το Υπουργείο παρατείνεται μέχρι τέλος Οκτωβρίου 2020. Τρίτον, αποφασίστηκε η διαγραφή των επιβαρύνσεων που πιθανόν επιβλήθηκαν λόγω των έγκαιρων υποβολών φορολογικών δηλώσεων για την περίοδο που έληξε στις 10 Απριλίου του 2020 και 10 Μαΐου του 2020.

Κτίζει γέφυρες και με τις τράπεζες ο ΥΠΟΙΚ

Διπλώνουν έτοιμοι οι τραπεζίτες να αξιοποιήσουν τα προγράμματα της Κυβέρνησης για δανειοδοτήσεις - Διαθέτουν ρευστότητα και βούληση

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μετά το κάλεσμα του υπουργού Οικονομικών Κωνσταντίνου Πετρίδη στη Βουλή για ένα νέο κύκλο συνεργασίας, σειρά είχε και δεύτερο κάλεσμα πάλιν του Υπουργού Οικονομικού αλλά αυτή την φορά προς τις τράπεζες ώστε να «αγκαλιάσουν» τα Σχέδια που εξέγγειλε την προηγούμενη εβδομάδα στο πλαίσιο των δανειοδοτήσεων και παροχής ρευστότητας στις επιχειρήσεις. Τη Δευτέρα, ο Υπουργός εξήγησε στους βουλευτές της Επιτροπής Οικονομικών το σχεδιασμό του νέου πακέτου, ενώ χθες Τρίτη, συνάντηση είχε με τους επικεφαλής όλων των τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Το νομοσχέδιο του Μάρτιου των κρατικών εγγυήσεων και η μετεξέλιξη του που τελικά αποσύρθηκε δημιουργήσαν και στη Βουλή, αλλά και στις τράπεζες ρηγμάτα στις σχέσεις με το ΥΠΟΙΚ. Από τη μία δεν συγκεντρώθηκε η απαιτούμενη πλειοψηφία για τη στήριξη του νομοσχεδίου των κρατικών εγγυήσεων και από

«Πάντα πρέπει να κρίνουμε και να αξιολογούμε τους πελάτες ως βιώσιμους», τόνισε ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου.

Η παραχώρηση εγγυήσεων 500 εκατ. ευρώ προς την ΕΤΕπ για δανειοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων και μεσαίας κεφαλαιοποίησης είναι ένα μέτρο που μπορεί να εφαρμοστεί αμέσως από τις τράπεζες.

πενδύσεων (ΕΤΕπ) και των κυπριακών τραπεζών. Το μήνυμα του Υπουργού από τη σύσκεψη ήταν το εξής: «Όλος ο τραπεζικός τομέας πρέπει να αξιοποιήσει τα μέτρα». Στο «round table» του Προεδρικού ο κάθε τραπεζίτης τοποθετήθηκε για δυο λεπτά περίπου για τα της τράπεζάς του, πώς έδρασε όλο το προηγούμενο διάστημα και τι βήματα αναμένεται να κάνει στο επόμενο. Από πλευράς Κυβέρνησης αναγνωρίστηκαν τα μέτρα των τραπεζών περί των αποφάσεων διακοπής των εκποιήσεων, αλλά και περί της αναστολής των δόσεων μέχρι και το τέλος του χρόνου. Οι τραπεζίτες, από πλευράς τους, χαιρέτησαν τα μέτρα της κυβέρνησης, λέγοντας πως έχουν τα κεφάλαια, τη ρευστότητα και τη βούληση να τα υλοποιήσουν βάσει των ανακοινωθέντων της Κυβέρνησης της προηγούμενης εβδομάδας. Υπενθυμίζεται πως η παραχώρηση εγγυήσεων 500 εκατ. ευρώ προς την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για δανειοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων και επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης είναι ένα μέτρο που μπορεί να εφαρμοστεί αμέσως από τις τράπεζες.

Η παραχώρηση 400 εκατ. προς το Ταμείο Επιχειρηματικότητας Κύπρου (ΤΕΚ) θα γίνει στο αμέσως επόμενο διάστημα και η συμμετοχή της Κύπρου με εγγυήσεις

32 εκατ. ευρώ προς το Πανερωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων θα εφαρμοστεί περί το Σεπτέμβριο.

Στη φάση της ανάκαμψης

Μετά τη χθεσινή συνάντηση, ο κ. Πετρίδης είπε ότι κατά τη συνάντηση έγινε «μία πάρα πολύ εποικοδομητική συζήτηση». «Περνάμε στη β' φάση, περνάμε στη φάση της ανάκαμψης και η Κυβέρνηση και ο τραπεζικός τομέας θα συνεισφέρουν με τα μέσα, τα οποία διαθέτουν προς αυτή την κατεύθυνση. Αλλάζει και η ψυχολογία της αγοράς, κάτι που είναι πάρα πολύ σημαντικό», ανέφερε.

Ο Υπουργός τόνισε πως τα σχέδια της

Κυβέρνησης θα χρησιμοποιηθούν με ταχείες διαδικασίες και από τον τραπεζικό τομέα. «Το μέτρο της επιδότησης επιτοκίου είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό μέτρο και για τον επιχειρηματικό κόσμο και για τα νέα ζευγάρια τα οποία θέλουν να συνάψουν δάνεια. Είναι μια πάρα πολύ σημαντική βοήθεια και αυτό που είπαμε σήμερα είναι ότι, ναι, περνώντας σε αυτή τη β' φάση, και με την αλλαγή και της ψυχολογίας του κόσμου, οι τράπεζες συμμετέχοντας, και εξηγώντας τις ταχείες διαδικασίες, θα κάνουν και αυτές αυτό που πρέπει ώστε όλοι να στηρίξουμε την οικονομία. Και έχουμε κάθε δικαίωμα να είμαστε πραγματικά αισιόδοχοι ότι θα καταφέρουμε να εξέλθουμε νικητές και από αυτή την κρίση», συμπλήρωσε.

Ερωτηθείς είπε ότι «τα πρώτα σημάδια μετά από τη μερική άρση των περιορισμών είναι πολύ θετικά όσον αφορά την αγορά, και την αγορά εργασίας και έχουμε κάθε δικαίωμα να είμαστε αισιόδοχοι. Φυσικά θα έχουμε περισσότερα το επόμενο διάστημα, αλλά φαίνεται ότι τα μέτρα της Κυβέρνησης έχουν λειτουργήσει καταλυτικά. Φυσικά και υπάρχουν προβλήματα, αυτή τη στιγμή τα σχέδια μας είναι και πολύ πιο στοχευμένα, αλλά είμαστε πεπεισμένοι ότι θα βγούμε νικητές από αυτή την αβέβαιη μάχη, όλοι μαζί, ιδιωτικός τομέας, πολιτεία, Κυβέρνηση, κράτος, κόμματα. Και είναι αυτό το θετικό μήνυμα που πρέπει να δώσουμε από τώρα που περνούμε στη φάση της επανεκκίνησης».

Θετικό το κλίμα και από τράπεζες

Τα πράγματα όσον αφορά την οικονομία φαίνονται καλύτερα απ' ό,τι προβλέπαμε τον Απρίλη, δήλωσε ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου Ιωάννης Μάτσος, διαβεβαιώνοντας ότι οι τράπεζες έχουν και τη θέληση και τη ρευστότητα και την κεφαλαιακή επάρκεια για να στηρίξουν την οικονομία. Σε δηλώσεις ύστερα από συνάντηση τραπεζιτών με Πρόεδρο της Δημοκρατίας στο Προεδρικό Μέγαρο, που μετέδωσε το Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων, ο κ. Μάτσος καλωσόρισε τα σχέδια που έχει εξαγγείλει η Κυβέρνηση για την επανεκκίνηση της οικονομίας και για τη στήριξη των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών. «Θεωρούμε τα μέτρα πάρα πολύ καλά τόσο τα μέτρα ενίσχυσης της

δανειοδότησης όπως η επιδότηση των επιτοκίων αλλά και η παροχή κυβερνητικών εγγυήσεων προς την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων στα υφιστάμενα προγράμματα, τα οποία θεωρούμε θα δώσουν περισσότερη δυνατότητα στις τράπεζες να μπορούν να δανειοδοτήσουν, αλλά και να υποβάλουν μέτρα στήριξης τα οποία βλέπουμε πάρα πολύ θετικά όπως την επιδότηση στα αεροδρόμια, το σχέδιο συνδιαφήμισης με τουριστικούς πράκτορες, τη μείωση του ΦΠΑ», είπε ο Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής της Ελληνικής Τράπεζας. Είπε ότι «από την ημέρα της χαλάρωσης των περιοριστικών μέτρων έχουμε δει την οικονομία να αυξάνεται αρκετά ραγδαία όπως παρακολουθούμε μέσω της χρήσης των πιστωτικών και κρεωτικών καρτών κ.λπ. Οπότε, τα πράγματα αυτή τη στιγμή φαίνονται καλύτερα απ' ό,τι τα προβλέπαμε μέσα στον Απρίλη και είμαστε πάρα πολύ αισιόδοχοι. Ως τράπεζες έχουμε και τη θέληση και τη διάθεση, έχουμε και τη ρευστότητα και την κεφαλαιακή επάρκεια για να μπορέσουμε να στηρίξουμε την οικονομία».

Πρόσθετα, είπε ότι «είναι προς τη συμφέρον όλων μας, και των τραπεζών και της κοινωνίας και της οικονομίας, να προχωρήσουμε να δώσουμε τη δανειοδότηση και τη ρευστότητα. Πάντα πρέπει να κρίνουμε και να αξιολογούμε τους πελάτες ως βιώσιμους. Τα σχέδια τα οποία έχει ανακοινώσει και η κυβέρνηση θεωρούμε ότι θα φέρουν αυξημένο όγκο το οποίο θα βοηθήσει πάρα πολύ».

Ο CEO της Τράπεζας Κύπρου Πανίκος Νικολάου ανέφερε από πλευράς του πως «σήμερα η προσοχή όλων μας πρέπει να στραφεί στην επανεκκίνηση της οικονομίας». Όπως τόνισε, «η Τράπεζα Κύπρου πρωταγωνιστεί στην προσπάθεια να ξανασταθεί όρθια η μικρομεσαία επιχείρηση και οι αυτοεργοδοτούμενοι, καθώς αποτελούν θεμελιώδεις πηγές οικογενειακού εισοδήματος για την πλειονότητα των πολιτών. Προτεραιότητές μας είναι η στήριξη της βιώσιμης επιχειρηματικότητας για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας και την προστασία των μισθών των εργαζομένων. Στην Τράπεζα Κύπρου είναι αποστολή μας να δώσουμε ξανά ελπίδα και προοπτική για την επόμενη μέρα», κατέληξε.

Επιστρέφει με το σύνολο των πτήσεων η Ryan Air

Αρχή με 14 την εβδομάδα και μετά το πρώτο δεκαπενθήμερο θα αυξάνονται σταδιακά

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

ΕΞΙ μέρες πριν την πρώτη φάση άρσης των περιορισμών στις αεροπορικές πτήσεις και το σκηνικό σε ό,τι αφορά την επανεκκίνηση των εγχώριων μεταφορών, εμφανίζεται να έχει ξεκαθαρίσει. Κυβέρνηση και διαχειρίστρια εταιρεία των δυο αεροδρομίων, Hermes, έχουν ενώπιόν τους το πλάνο των εταιρειών που πετούν προς και από την Κύπρο, για επιστροφή σε περιβάλλον δραστηριότητας. Πλάνο που έρχεται να συμπληρώσει το θετικό πρόσημο που έχει δημιουργηθεί με την πρόσφατη συμφωνία WizzAir-Hermes

Η συμφωνία κυβέρνησης – Hermes με την ουγγρική Wizz Air μεταφράζεται σε επιπλέον 1,4 εκατομμύρια διαθέσιμες θέσεις προς και από την Κύπρο.

και που εν πολλοίς υποστηρίζει τους στόχους που έχουν τεθεί για τις φετινές τουριστικές αφίξεις. Το βασικό συμπέρασμα που εξάγεται από τους προγραμματισμούς είναι πως ο βασικός κορμός των εταιρειών που χρησιμοποιούν την Κύπρο ως βάση, δεν έχουν αναθεωρήσει τον χάρτη των αεροδρομίων στα οποία πετούσαν πριν από την υγειονομική κρίση. Μια εξέλιξη που δίνει προοπτικές στις εγχώριες αερομεταφορές, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Αν κάτι αξίζει προσοχής και που σε γενικές γραμμές ήταν αναμενόμενο, είναι η τακτική των εταιρειών να επιστρέψουν στην κανονικότητα με προσεκτικά βήματα και κινήσεις. Μετά την Aegean, την BlueAir και την Cyprus Airways και η Ryan Air άνοιξε τα χαρτιά

της. Η εταιρεία, όπως φαίνεται ξεκάθαρα, επανέρχεται δυναμικά σε περιβάλλον δραστηριότητας το οποίο εάν όλα κυλήσουν ομαλά θα είναι σε πλήρη ανάπτυξη, μέχρι το ερχόμενο φθινόπωρο. Αυτό το οποίο αναμενόταν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον από κυβέρνηση, διαχειρίστρια εταιρεία των αεροδρομίων αλλά και παράγοντες του τουρισμού ήταν τα αεροδρόμια – προορισμοί.

Από 1η Ιουλίου

Η Ryan Air που έχει ως βάση το αεροδρόμιο της Πάφου, ξεκινά και πάλι τις πτήσεις από την 1η Ιουλίου. Η εταιρεία, παρά την αβεβαιότητα που έχει προκαλέσει η υγειονομική κρίση, επιστρέφει στην ενεργό δράση χωρίς να κάνει περικοπές στα αεροδρόμια που πετούσε πριν ξεσπάσει η πανδημία. Με βάση τους προγραμματισμούς που έχουν γίνει, η Ryan Air θα ξεκινήσει το πτητικό της πρόγραμμα με 14 πτήσεις την εβδομάδα και μετά το πρώτο δεκαπενθήμερο θα τις αυξάνει σταδιακά, εξέλιξη που θα προκαλέσει την πλήρη δραστηριότητα των τριών αεροσκαφών που έχουν ως βάση το αεροδρόμιο της Πάφου. Μέχρι τέλη Ιουλίου, οι πτήσεις της Ryan Air, προγραμματίζεται να ανέλθουν στις 40 την εβδομάδα. Η κρίσιμη περίοδος για τους σχεδιασμούς που γίνονται, από πλευράς Ryan Air είναι ο μήνας Αύγουστος. Εν προκειμένου, οι προγραμματισμοί που έχουν γίνει θέτουν δυο προϋποθέσεις, προκειμένου η εταιρεία να φθάσει στον τελικό στόχο που είναι οι εβδομαδιαίες πτήσεις να επανέλθουν στις 60 με 65 την εβδομάδα. Η πρώτη έχει να κάνει με την επιδημιολογική εικόνα σε Κύπρο και προορισμούς στους οποίους πετά και η δεύτερη με τη ζήτηση εισιτηρίων. Εάν και εφόσον η πανδημία συνεχιστεί να βρίσκεται σε φάση ύφεσης, η πολιτική της εταιρείας προκαλεί χα-

Η επιστροφή της Rayan Air στο αεροδρόμιο Πάφου θα πραγματοποιηθεί σταδιακά και μέχρι τον Αύγουστο οι εβδομαδιαίες πτήσεις θα επιστρέψουν σε συνθήκες πριν την πανδημία.

Η προσοχή στρέφεται προς το Ισραήλ

Ωστόσο στο κλίμα που επικρατεί, υπάρχει και η θετική πλευρά όπως είναι η περίπτωση του γειτονικού Ισραήλ. Τα μηνύματα που φθάνουν στην Κύπρο είναι αισιόδοξα και δείχνουν να υπάρχει ζήτηση για αγορά τουριστικών πακέτων το επόμενο διάστημα. Σύμφωνα με τις πρώτες επαφές που έχουν γίνει, τουριστικοί παράγοντες της γειτονικής χώρας φαίνεται να έχουν εκφράσει την ετοιμότητά τους, να μεταφέρουν μέσα στον Ιούλιο μεγάλο αριθμό ισραηλινών τουριστών στην Κύπρο. Το μοναδικό αγκάθι που υπάρχει και έχει να κάνει με την πολιτική που εφαρμόζει κάθε χώρα απέναντι στην πανδημία αφορά την καραντίνα που είναι υποχρεωτική σε όσους επιστρέφουν στο Ισραήλ. Στο κομμάτι αυτό, οι παράγοντες του τουρισμού είναι αισιόδοχοι ότι θα υπάρξει θετική κατάληξη με τις διαβουλεύσεις που γίνονται, προκειμένου να υπογραφεί διμερής συμφωνία η οποία θα εξαιρεί από την καραντίνα όσους επιστρέφουν από διακοπές από την Κύπρο. Δυσανό χαρτί για την κυπριακή πλευρά, αποτελεί η θετική επιδημιολογική εικόνα της χώρας, που επιτρέπει στο Ισραήλ να συμπεριλάβει την Κύπρο στη λίστα με τις χώρες χαμηλού υγειονομικού ρίσκου.

μόγελα μιας και η Ryan Air έχει ένα σημαντικό μερίδιο στην πίτα των εγχώριων αερομεταφορών.

Wizz Air

Πέρα από το ουσιαστικό κομμάτι που είναι η αύξηση των διαθέσιμων θέσεων, η συμφωνία με την ουγγρική Wizz Air λειτουργεί θετικά και στο ψυχολογικό μέρος των επιπτώσεων της πανδημίας στις αερομεταφορές. Τα ανοίγματα της αεροπορικής εταιρείας πριν την άρση των

περιορισμών, αναμένεται να δώσουν ώθηση στις προσπάθειες που καταβάλλονται, εκτιμούν παράγοντες του τουρισμού, μιας και η κίνηση της Wizz Air θεωρείται ψήφος εμπιστοσύνης στις αερομεταφορές με προεκτάσεις στο τουριστικό προϊόν. Εν μέσω δύσκολου περιβάλλοντος, η χρήση του αεροδρομίου Λάρνακας, ως βάση για δυο αεροσκάφη της εταιρείας, αναμένεται να αυξήσει σημαντικά την διαθεσιμότητα των αεροπορικών θέσεων προς την Κύπρο. Σύμφωνα με τους πρώτους υπολογισμούς

η Wizz Air με το πρόγραμμα που ανακοίνωσε, συν το πρόγραμμα που έχει, αναμένεται να ανεβάσει τις διαθέσιμες θέσεις στο 1,4 εκατομμύρια. Η εταιρεία πριν τη συμφωνία πετούσε προς Κύπρο από 11 προορισμούς και με τη συμφωνία βάζει στο πρόγραμμά της άλλους 9 νέους προορισμούς συν δυο προς Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Με βάση τη συμφωνία, τη Λάρνακα θα χρησιμοποιούν ως βάση, 2 αεροσκάφη της εταιρείας με προοπτική να αυξηθούν στα τρία.

Προσεκτικά βήματα

Κοινό χαρακτηριστικό του συνόλου των εταιρειών είναι τα προσεκτικά βήματα που γίνονται για επανάληψη των πτήσεων. Το σύνολο των εταιρειών ρίχνουν το βάρος τους, μετά την εφαρμογή της δεύτερης φάσης άρσης των περιορισμών στις 20 Ιουνίου. Πέρα από τις εταιρείες, το σύνολο των εμπλεκόμενων με τις αερομεταφορές στην παρούσα φάση προσπαθεί να έχει πληρέστερη και επιβεβαιωμένη εικόνα για την πτητική δραστηριότητα, από τις 20 Ιουνίου και μετά. Όπως mas εξηγήθηκε, το τοπίο θα ξεδιαλύνει το αμέσως επόμενο διάστημα. Πέρα από την επιδημιολογική εικόνα της Κύπρου, που για την ώρα συνεχίζει να κινείται προς θετική κατεύθυνση, σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσει και η επι-

δημιολογική κατάσταση στις χώρες στις οποίες πετούν οι εταιρείες. Λαμβάνοντας υπόψη τους πρώτους υπολογισμούς που γίνονται, από τις 9 έως τις 20 Ιουνίου ο αριθμός των επισκεπτών στην Κύπρο υπολογίζεται να ανέλθει στις 30 χιλιάδες. Εκτός από κάποιες πτήσεις από Ελλάδα, την περίοδο εκείνη θα πραγματοποιηθούν πτήσεις επαναπατρισμού από Αγγλία.

Δευτέρα φάση

Αυτό που φαίνεται να προκαλεί προβληματισμό και αγγίζει το κομμάτι του προγραμματισμού που γίνεται, αφορά πρώτιστα την επιδημιολογική εικόνα σε χώρες της Ευρώπης και την πολιτική που συνεχίζουν να εφαρμόζουν κάποιες χώρες, για τα αεροπορικά ταξίδια. Ένα παράδειγμα που γίνεται και αποτυπώνει το κλίμα που επικρατεί, αφορά κάποιες Σκανδιναβικές χώρες. Η Wizz Air, όπως επισημαίνεται, ανακοίνωσε δυο πτήσεις προς Δανία από την 1η Ιουλίου. Ωστόσο, η Δανία έχει εκδώσει ταξιδιωτική οδηγία, προτρέποντας τους Δανούς να αποφεύγουν τα ταξίδια έως τον Αύγουστο. Κάτι ανάλογο φαίνεται να συμβαίνει και με την Φιλανδία. Όπως mas εξηγήθηκε για τέτοιες περιπτώσεις, ίσως να απαιτηθεί η κρατική στήριξη με την σύναψη διμερών συμφωνιών οι οποίες θα ξεπερνούν ανάλογα εμπόδια.

Ξεθάρρεψαν οι καταναλωτές, ζωντάνεψε η αγορά

Ικανοποιημένοι οι δηλώνουν οι πλείστοι καταστηματάρχες – Ένα στα δέκα καταστήματα παγκύπρια δεν έχει επαναλειτουργήσει

Της **ΑΝΤΡΗΣ ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ**

Ικανοποιημένοι από την κίνηση στην αγορά ύστερα από την άρση των περιοριστικών μέτρων δηλώνουν αρκετοί καταστηματάρχες. Οι εκπτώσεις και οι προσφορές που κάνουν, φαίνεται να λειτούργησαν ως πόλος έλξης για τους καταναλωτές, οι οποίοι ύστερα από μέρες καραντίνας βγήκαν να δειλά δειλά στην αγορά. Ωστόσο, οι πλείστοι καταστηματάρχες με τους οποίους μίλησε η «Κ» δηλώνουν ότι μέρα με τη μέρα η κίνηση στην αγορά αυξάνεται. Οι καταναλωτές ανταποκρίνονται θετικά στις προσφορές που φθάνουν ακόμη και το 50%-70%.

Ωστόσο, αρκετά είναι τα καταστήματα που δεν έχουν επαναλειτουργήσει. Όπως ανέφερε στην «Κ» ο Γενικός Γραμματέας της ΠΟΒΕΚ, Στέφανος Κουροάρης, αρκετά καταστήματα παραμένουν ακόμη κλειστά. Σύμφωνα με τον ίδιο, το 10% των καταστημάτων παγκύπρια δεν έχουν ανοίξει, ενώ σε τουριστικές περιοχές το ποσοστό υπολογίζεται στο 30%.

Επιπλέον, ο κ. Κουροάρης αναφέρει ότι σύμφωνα με τις εκτιμήσεις παρατηρείται μείωση 50% στις πωλήσεις σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. «Ο κόσμος κινείται περισσότερο απ' ό,τι περιμέναμε. Η δουλειά είναι αρκετή. Θεωρώ ότι δεν φοβάται πλέον τόσο πολύ. Είμαστε αρκετά ικανοποιημένοι», σημειώνει ο ιδιοκτήτης καταστήματος στο κέντρο της Λεμεσού, Σάββας Χρυσάνθου.

Στην αντίπερα όχθη υπάρχουν και αυτοί που δηλώνουν ότι δεν είναι ικανοποιημένοι καθώς η μείωση στις πωλήσεις τους φθάνει ακόμη και το 50% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. «Η δουλειά είναι πολύ μειωμένη. Με δυσκολία τα βγάζουμε πέρα», δηλώνει ο Danny Jo, ιδιοκτήτης καταστήματος ένδυσης στη Λεμεσό.

Πάντως ο εκπρόσωπος των καταστηματορχών του κέντρου της Λεμεσού, Κρίστις Δημητρίου, τονίζει στην «Κ» ότι η κινητικότητα στην αγορά όταν τα καταστήματα έκλεισαν μέσα Μαρτίου, ήταν σχεδόν στο μηδέν. «Έτσι ανοίγοντας στις 4 του Μάη νιώσαμε ότι πιθανόν αυτό το σκηνικό να επαναληφθεί. Διαψευστήκαμε πανηγυρικά. Οι καταναλωτές ήλθαν στην

Τα τρία Σαββατοκύριακα που ο κόσμος δεν εργαζόταν κατέβηκε μαζικά στην αγορά. Οι καταναλωτές ανταποκρίνονται θετικά στις προσφορές που φθάνουν ακόμη και το 50%-70%.

ΠΟΒΕΚ: Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις παρατηρείται μείωση 50% στις πωλήσεις σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

αγορά. Μάλιστα, τα τρία Σάββατα που ο κόσμος δεν εργαζόταν κατέβηκε μαζικά στο κέντρο της πόλης», σημειώνει ο κ. Δημητρίου.

«Η μόνη μας ανησυχία είναι το τουριστικό ρεύμα. Αν κερδίσουμε το στοιχείο σε ό,τι αφορά τον τουρισμό, τα πράγματα θα πάνε πολύ καλύτερα απ' ό,τι ελπίζαμε. Οι προσδοκίες μας ήταν μειωμένες, περάσαμε ένα πολύ δύσκολο διάστημα όταν

τα καταστήματα ήταν κλειστά. Θα ήταν ευχής έργο εάν γινόταν μία ρύθμιση για τα ενοίκια και για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις όπως έγινε π.χ. με τα εμπορικά κέντρα που ανακοίνωσαν διευθετήσεις με τους ενοικιαστές τους. Και η εργάσιμη Κυριακή είναι ένα πρόβλημα. Είναι μια δύσκολη στιγμή για το εμπόριο. Η Πολιτεία έπρεπε να κρατήσει τις ισορροπίες και να μην επιτρέψει τους μεν να δημιουργούν αθέμιτο ανταγωνισμό στους δε».

Καταστήματα σε πεζόδρομους

«Από τις 4 Μαΐου οπότε και ανοίξαμε, τα πράγματα πάνε καλύτερα. Βλέπουμε τον κόσμο να έρχεται προς το κέντρο, οι πωλήσεις μας αυξάνονται σταδιακά. Με το άνοιγμα και των χώρων εστίασης οι καταναλωτές έχουν ανοίξει περισσότερο. Άρχισαν να γίνονται πωλήσεις σε ικανο-

ποητικό βαθμό», δηλώνει στην «Κ» ο Πρόεδρος των καταστημάτων ένδυσης και υποπόδησης της ΠΟΒΕΚ και Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Καταστηματάρχων Πεζόδρομων Λευκωσίας, Λάκκας Ζωίδης. Ωστόσο, η εικόνα σε πεζόδρομους στη Λευκωσία περιλαμβάνει 10-15 καταστήματα τα οποία δεν έχουν ανοίξει από την ημέρα της άρσης των περιοριστικών μέτρων. Ανάμεσα τους και γνωστές καφετέριες και εστιατόρια.

Στα δόντια των τραπεζών

«Το πρόβλημα είναι το πώς αντιμετωπίσαμε σαν μικρές επιχειρήσεις από την κυβέρνηση. Δεν έχουμε πάρει ουσιαστική βοήθεια. Έχουμε το θέμα των ενοικίων, τη δυσκολία ώστε να φέρουμε εμπορεύματα, έλλειψη ρευστότητας. Έχουμε τα πάγια προβλήματα, δόσεις, κοι-

που φθάνουν ακόμη και το 50%-70%.

νωνικές ασφαλίσεις κ.λπ και είμαστε σε μία δύσκολη κατάσταση», αναφέρει ο κ. Ζωίδης.

«Σε λεκτικό επίπεδο μπορεί οι εξαγγελίες της κυβέρνησης να κέρδισαν το χρυσό μετάλλιο αλλά σε πρακτικό επίπεδο δεν είναι στο βάθος αλλά εκτός», τονίζει, προσθέτοντας ότι η πολυαναμενόμενη βοήθεια για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις είναι μηδαμινή.

«Για εμάς που είμαστε 1-2 άτομα τι θα μας βοηθήσει; Να πληρώσουμε το ενοίκιο; Μας ρίχνουν στα δόντια των τραπεζών. Έχουμε περάσει επανειλημμένως από αυτό το στάδιο. Έχουμε επίσης θέμα με τα ενοίκια για το οποίο δεν λήφθηκε ουσιαστική απόφαση. Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις είναι σχεδόν το 99% κι ενώ είναι χιλιάδες οι μικρομεσαίοι ακόμη φράσεις όπως «να κλείσουν». Αν στοχεύ-

ουμε στο να σώσουμε κάποιους γιατί δεν προσπαθούμε να σώσουμε τους πολλούς; Αυτά τα μέτρα βοηθάνε μόνο τιςμεγάλες επιχειρήσεις. Εξού και πανηγυρίζουν η ΟΕΒ και το ΚΕΒΕ».

Υπόμνημα ΠΟΒΕΚ

Τη Δευτέρα αντιπροσωπεία της ΠΟΒΕΚ βρέθηκε στο Προεδρικό Μέγαρο, όπου επέδωσε υπόμνημα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Νίκο Αναστασιάδη.

Σχετικά με το Σχέδιο Β' της Κυβέρνησης για στήριξη των επιχειρήσεων και της οικονομίας, η Γ.Σ. ΠΟΒΕΚ εισηγείται σε ό,τι αφορά την χρηματοδότηση προς τις επιχειρήσεις την απευθείας εμπλοκή κρατικού τραπεζικού ιδρύματος, όπως ο Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης, που θα μπορούσε να λειτουργήσει ως αντίβαρο στις πολιτικές των ιδιωτικών τραπεζών.

Σε σχέση με την Απευθείας Στήριξη – Επιδότηση Επιχειρήσεων/Αυτοεργαζομένων η εισήγηση είναι:

- το κόστος του σχεδίου να αυξηθεί στα €300 εκ. καθιστώντας ουσιαστική την κρατική ενίσχυση.
- έχοντας υπόψη ότι το 60% των επιχειρήσεων στην Κύπρο απασχολούν ένα και μόνο άτομο, για την συγκεκριμένη αυτή κατηγορία η κορηγία να αυξηθεί στο διπλάσιο.
- το κράτος να αναθεωρήσει την απώφασή του για μη συμπερίληψη των συνταξιούχων επιχειρηματιών στο σχετικό σχέδιο.

Μεταξύ των εισηγήσεων της ΠΟΒΕΚ συγκαταλέγεται επίσης η κατάργηση του Εταιρικού Τέλους των €350.

Τα ενοίκια και ο Αρχιεπίσκοπος

Η ΠΟΒΕΚ αναφέρει στο υπόμνημά της ότι τονμοσχέδιο το οποίο έχει ψηφιστεί από τη Βουλή για φοροελαφρύνσεις δεν λύνει το πρόβλημα, αφού βασίζεται στην εθελοντική συμμετοχή των ιδιοκτητών ακινήτων. «Ακόμη και αυτός ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος Νέας Ιουστινιανής και Πάπας Κύπρου δεν έχει πειστεί. Αντιθέτως, με πρόσφατες επιστολές προς τους ενοικιαστές του, απαιτεί την πλήρη καταβολή των ενοικίων», τονίζει η ΠΟΒΕΚ, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου για το ενδεχόμενο να κλείσουν επιχειρήσεις.

Πάνω από 220 παραπεμπτικά με το καλημέρα της Β' φάσης ΓεΣΥ

Σε τριάντα μέρες το πρώτο ταμείο από ΟΑΥ για την εφαρμογή της ενδονοσοκομειακής φροντίδας

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Τρία εκατοστetτάρωα μετά και την επίσημη πρώτη της Β' φάσης του ΓεΣΥ, η προσαρμογή του τομέα της υγείας στα νέα δεδομένα φαίνεται να εξελίσσεται ομαλά, ωστόσο τα πρώτα ασφαλή συμπεράσματα για την ομαλή εφαρμογή του ΓεΣΥ σε πλήρη ανάπτυξη, θα εξαχθούν ένα μήνα μετά, όπως γίνεται παραδεχτό και από τον ΟΑΥ. Οι πρώτες πληροφορίες που φθάνουν στον ΟΑΥ από τα νοσηλευτήρια που συμμετέχουν στο κομμάτι της ενδονοσοκομειακής φροντίδας, δείχνουν πως όλα κυλούν ομαλά. Όπως υποστηρίζεται από

φάσης, ο ΟΑΥ ανακοίνωσε πως στην ενδονοσοκομειακή φροντίδα συμμετέχουν 27 ιδιωτικές κλινικές. Ωστόσο, μια μέρα αργότερα, η λίστα που αναρτήθηκε στην επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού είναι μειωμένη κατά τρεις κλινικές. Από την δεύτερη λίστα απουσιάζουν τρεις κλινικές της Λεμεσού. Η κλινική Ζωοδόχου Πηγής, το Ιατρικό Κέντρο Λεμεσού και οι Άγιοι Ανάργυροι.

Από πλευράς ΟΑΥ υποστηρίζεται πως δεν πρόκειται για περιπτώσεις που αναθεωρήθηκε η απόφασή τους, μιας και οι διαβουλεύσεις συνεχίζονται και αναμένεται το επόμενο διάστημα να επισημοποιηθούν τη συμφωνία. Κάτι που α-

Χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, ο τομέας της δημόσιας υγείας εισήλθε σε περιβάλλον ΓεΣΥ, υποστηρίζει ο ΟΑΥ. Τρίτη μέρα εφαρμογής της ενδονοσοκομειακής φροντίδας και η έκδοση των παραπεμπτικών για εισαγωγές συνεχίζονται χωρίς να υπάρχουν στοιχεία για τις επιλογές των ασθενών.

Αρχικά ο ΟΑΥ ανακοίνωσε συμφωνία με 27 ιδιωτικά νοσηλευτήρια για να μειωθούν μια μέρα μετά στα 24. Από την τελευταία λίστα απουσιάζουν τρεις κλινικές της Λεμεσού με τις οποίες, όπως λέγεται, οι διαβουλεύσεις συνεχίζονται.

τον ΟΑΥ, κάποια νοσηλευτήρια έχουν αναλάβει ήδη υπηρεσίες ενδονοσοκομειακής φροντίδας.

Με βάση επίσημα στοιχεία κατά την πρώτη μέρα εφαρμογής της Β' φάσης, ειδικοί γιατροί προχώρησαν στην έκδοση 220 παραπεμπτικών σε ασθενείς για εισαγωγές σε νοσηλευτήρια, αριθμός με αυξητική τάση προκειμένου να ολοκληρωθεί η κατάσταση που δημιουργήθηκε με την αναβολή εισαγωγών σε νοσοκομεία, την περίοδο της πανδημίας. Ανεπίσημα στοιχεία ανεβάζουν τη λίστα αναμονής για εισαγωγή σε νοσοκομεία στις 10 χιλιάδες, αριθμός ο οποίος ωστόσο δεν επιβεβαιώνεται από τον ΟΑΥ. Οι λίστες αναμονής που παρουσιάζονται αφορούν τα δημόσια νοσοκομεία, διαχειριστής των οποίων είναι ο ΟΚΥΠΥ.

Η διαδικασία

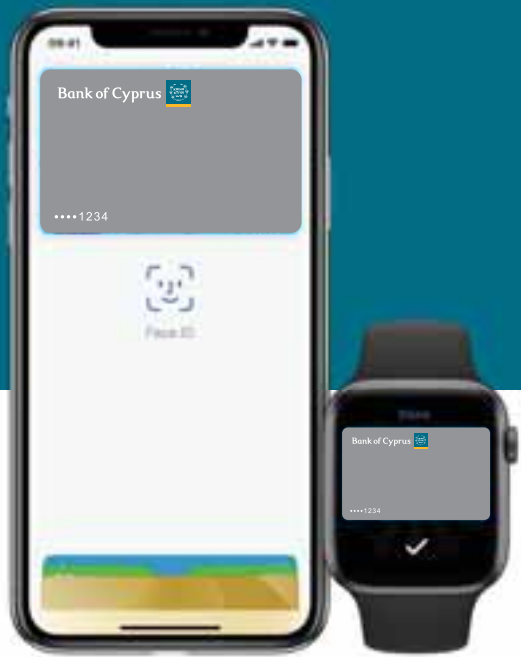
Η διαδικασία που εφαρμόζεται από την Δευτέρα 1η Ιουνίου για εισαγωγή σε νοσοκομείο είναι διαφορετική από αυτή που εφαρμόζονταν. Κάποιοι ασθενείς που χρειάζεται υπηρεσίες ενδονοσοκομειακής φροντίδας, θα πρέπει να αποταθεί σε ειδικό γιατρό που συμμετέχει στο ΓεΣΥ προκειμένου να προμηθευτεί το απαραίτητο παραπεμπτικό εισαγωγής. Στη συνέχεια ο ασθενής έχει δυο επιλογές. Να επιλέξει ο ίδιος το νοσηλευτήριο από το οποίο θα λάβει τις υπηρεσίες ιατρικής φροντίδας ή να ακολουθήσει τον ειδικό ιατρό που του εξέδωσε το παραπεμπτικό, κάτι που συνήθως γίνεται. Όπως τονίζεται, ο ΟΑΥ δεν διευθετεί ραντεβού παρά μόνο εξασφαλίζει πρόσβαση στους ασθενείς. Αυτό που θα πρέπει να προσέξουν οι ασθενείς για να αποφύγουν τυχόν ταραχώρια είναι πως ο ειδικός γιατρός αλλά και το νοσηλευτήριο που θα επιλεγεί, να συμμετέχουν στο ΓεΣΥ.

Οι διαβουλεύσεις

Παράλληλα με την πλήρη εφαρμογή του συστήματος υγείας συνεχίζονται οι διαβουλεύσεις ΟΑΥ με ιδιωτικά νοσηλευτήρια, προκειμένου να καταλήξουν σε συμφωνία για συμμετοχή στο ΓεΣΥ. Κατά την πρώτη μέρα εφαρμογής της Β'

Apple Pay με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου

Ασφαλείς και γρήγορες πληρωμές.

Απολαύστε τα οφέλη όλων των καρτών της Τράπεζας Κύπρου εύκολα και γρήγορα, χρησιμοποιώντας iPhone, Apple Watch, iPad και Mac.* Το Apple Pay είναι απλό στη χρήση και συμβατό με τις συσκευές που χρησιμοποιείτε καθημερινά. Τα στοιχεία της κάρτας σας προστατεύονται, αφού δεν αποθηκεύονται στη συσκευή σας ούτε και κοινοποιούνται όταν πληρώνετε.

* Για τη λίστα με τις συμβατές συσκευές με Apple Pay δείτε: support.apple.com/km207105

Το πρώτο δυνατό τεστ για το ΓεΣΥ αναμένεται μετά από 30 ημέρες, όταν θα γίνουν οι πρώτες πληρωμές στα νοσηλευτήρια. Τότε θα διαπιστωθεί η ύπαρξη προβλημάτων ή θα εντοπισθούν στρεβλώσεις που θα αφορούν τις πληρωμές.

ναμένεται να γίνει και με τα υπόλοιπα ιδιωτικά νοσηλευτήρια που εκδήλωσαν ενδιαφέρον συμμετοχής στο ΓεΣΥ και οι διαβουλεύσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Οι προκλήσεις

Στον ΟΑΥ πέρα από την αισιοδοξία που επικρατεί αναμένουν πως το πρώτο διάστημα θα υπάρξουν και δυσκολίες. Στα θετικά συγκαταλέγεται η συμμετοχή των 24 ιδιωτικών νοσηλευτηρίων που μαζί με τα δημόσια νοσοκομεία δίνουν επιλογές στους ασθενείς από την πρώτη μέρα εφαρμογής της Β' φάσης. Στην ποιοτική αξιολόγηση για τη συμμετοχή στις υπηρεσίες ενδονοσοκομειακής φροντίδας, ο ΟΑΥ αξιολογεί θετικά τη συμμετοχή μικρών και μεγάλων νοσηλευτηρίων ανά επαρχία. Από εκεί και πέρα αναμένεται πως θα προκύψουν και προβλήματα όπως: η προσαρμογή των δικαιούχων σε νέο περιβάλλον, η προσαρμογή των νοσηλευτηρίων, η εξοικείωση με το σύστημα πληροφορικής, το ενδεχόμενο κάποιοι ειδικοί ιατροί να αναζητήσουν νέα επαγγελματική στέγη, επειδή τα νοσηλευτήρια που προσφέρουν υπηρεσίες δεν έχουν ενταχθεί στην ενδονοσοκομειακή φροντίδα.

Οι πληρωμές

Το πρώτο δυνατό τεστ για το ΓεΣΥ αναμένεται μετά από 30 ημέρες και θα αφορά το οικονομικό κομμάτι. Την περίοδο εκείνη, όπως λέγεται χαρακτηριστικά στον ΟΑΥ, θα έχουν ενώπιόν τους την πραγματοποίηση των πρώτων πληρωμών στα νοσηλευτήρια για την παροχή υπηρεσιών φροντίδας. Τότε θα διαπιστωθεί η ύπαρξη προβλημάτων ή θα εντοπισθούν στρεβλώσεις που θα αφορούν τις πληρωμές και αν κάποια ποσά είναι ψηλά και κάποια άλλα χαμηλά. Κάτι που παρατηρήθηκε και κατά την εφαρμογή της πρώτης φάσης με τους προσωπικούς γιατρούς και χρειάστηκε να γίνουν διορθωτικές παρεμβάσεις. Ωστόσο, το μεγάλο στοιχείο για τον ΟΑΥ θα είναι μετά τον Αύγουστο και θα αφορά τους ελέγχους των παρόχων του ΓεΣΥ, καθώς και την εποπτεία για την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

ΑΝΑΛΥΣΗ / BLOOMBERG

Χρειάζονται μέτρα στήριξης των ανέργων

Ένα αποδοτικό σύστημα ασφάλισης ανέργων διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο σε μια υγιή οικονομία. Βοηθά τους ανθρώπους να επιβιώσουν όταν χάνουν τη δουλειά τους και ενισχύει την παραγωγικότητα, στήριζοντας όσους αναζητούν την κατάλληλη θέση για τα προσόντα τους. Μετριάζει τις υφέσεις, ενισχύοντας τους καταναλωτές. Δεν είναι ελεμώσυν. Αντιθέτως, το κράτος θα έπρεπε να ενθαρρύνει τους ανέργους να το αξιοποιήσουν όσο το δυνατό συντομότερα, όταν βρίσκονται σε δύσκολη θέση.

Από το ξέσπασμα της κρίσης του κορωνοϊού, εκατομμύρια Αμερικανοί έχουν αντιμετωπίσει μια εντελώς διαφορετική κατάσταση. Αντί να λάβουν εγκαίρως τα επιδόματα, σπατάλησαν εβδομάδες περιμένοντας σε τεράστιες ουρές, μαχόμενοι με κακοστημένες ιστοσελίδες και προσπαθώντας να προσπεράσουν γραφειοκρατικές διαδικασίες, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις δημιουργήθηκαν για να τους αποκλείσουν. Τα προβλήματά τους δείχνουν την κατάρρευση του αμερικανικού συστήματος, το οποίο θα έπρεπε να έχει αναβαθμιστεί προ πολλού.

Το Κογκρέσο έχει αφήσει τη διαχείριση των επιδομάτων ανεργίας στη διακριτική ευχέρεια των εκάστοτε πολιτειών. Εκτός από ορισμένες κατευθυντήριες, όπως το κατώτατο ποσό φορολόγησης του εισοδήματος, οι πολιτείες αποφασίζουν για τις καθοριστικές λεπτομέρειες, όπως

το ποιος μπορεί να κάνει αίτημα για επίδομα, το ύψος του ποσού και το χρονικό διάστημα που το δικαιούται.

Ως αποτέλεσμα, υπάρχει φοβερή ανομοιογένεια. Τα επιδόματα εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη βασική κατοικία των εργαζομένων και συνήθως είναι πενιχρά σε σχέση με τις ανάγκες τους. Τα ποσά που προσφέρουν ορισμένες πολιτείες πλησιάζουν τα επιθυμητά επίπεδα: πριν από την επέλαση της πανδημίας, το πρόγραμμα ανεργίας της Ουάσιγκτον αναπλήρωνε κατά μέσον όρο το 48% των αποδοχών για τη μέγιστη περίοδο των 26 εβδομάδων. Άλλες πολιτείες απέχουν αρκετά: η Φλόριντα αναπλήρωνε μόλις το 31% των μισθών για 12 εβδομάδες και ήταν δύσκολο να πετύχει κανείς ακόμη και αυτό. Εξαιτίας του υψηλού αριθμού αιτημάτων στη Φλόριντα, περίπου ένας στους δέκα εργαζομένους εξασφαλίζει κάποιο μέρος του επιδόματος – πρόκειται για ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά στις ΗΠΑ.

Σε περιόδους κρίσης, το Κογκρέσο ενισχύει εκτάκτως τα ταμεία ανεργίας των πολιτειών. Τον Μάρτιο ξεκίνησε να παρέχει 600 δολάρια ανά εβδομάδα για τέσσερις μήνες, ενώ ενίσχυσε τους περιτσιακούς εργαζομένους, τους αυτοαπασχολούμενους και άλλους που γενικά δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη του επιδόματος. Ωστόσο, η ενίσχυση δεν έφτανε εγκαίρως στα νοικοκυριά, διότι τα κρατικά γραφεία ανεργίας είναι

υποστελεχωμένα και διαθέτουν κακό εξοπλισμό, ενώ τα συστήματα των υπολογιστών είναι τόσο παλιά, ώστε δυσκολεύονταν να βρουν προγράμματα που να ξέρουν πώς να τα χειρίζονται. Μέχρι τις 25 Απριλίου, περίπου 8 από τα 28 εκατ. άνεργοι περίμεναν την επεξεργασία των αιτημάτων τους.

Η διόρθωση ενός τέτοιου συστήματος χρειάζεται αρκετό καιρό. Η μείωση των εκκρεμών αιτημάτων θα εξαρτηθεί από τις προσπάθειες των πολιτειών να ενισχύσουν το προσωπικό τους και να εφεύρουν νέους τρόπους αντιμετώπισης. Για παράδειγμα, το Ρόουντ Αϊλαντ και η Νέα Υόρκη συνεργάζονται με την Amazon και την Google.

Επιπλέον, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα έπρεπε να συνεισφέρει περισσότερο – ακόμη και να εξετάσει το ενδεχόμενο μεταφοράς του συστήματος στη διοίκηση κοινωνικής ασφάλισης. Θα απαιτούσε μεγάλες επενδύσεις, αλλά θα ενίσχυε την αποδοτικότητα, θα παρείχε επιδόματα ίδιου περίπου ύψους και θα έδινε τη δυνατότητα στους εργαζομένους να μετακομίσουν στον τόπο εργασίας τους. Το Κογκρέσο θα έπρεπε τουλάχιστον να επιβάλει αυστηρότερα μέτρα όσον αφορά την κάλυψη, την πρόσβαση και το κατώτατο ύψος των επιδομάτων και να επεκτείνει την περίοδο καταβολής τους. Σίγουρα, κάθε μέτρο οδηγεί σε αύξηση της φορολογίας, αλλά σε καμία περίπτωση όσο έχει μειωθεί τις τελευταίες δεκαετίες.

ΑΡΘΡΟ / Της ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Εμβόλιο προστασίας ιδιωτικότητας

Ένας απροσδόκητος επιταχυντής. αυτό ήταν ο νέος κορωνοϊός όσον αφορά τις μεταβολές που επέβαλε και θα συνεχίσει –όπως όλα δείχνουν– να επιφέρει στη ζωή και στην καθημερινότητά μας. Τα αντισηπτικά, οι μάσκες, τα γάντια, οι αποστάσεις, η αποφυγή συνωστισμού είναι οι πιο απλές παράμετροι των αλλαγών. Σε ένα δεύτερο επίπεδο εξελίσσεται ένα πολύ πιο σύνθετο πλαίσιο μεταβολών, το οποίο συνδέεται με τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας. Η συζήτηση γύρω από το θέμα εξελίσσεται με όρους επείγοντος που οι συνθήκες επιβάλλουν. Και στον πυρήνα αυτής της συζήτησης εγείρονται ζητήματα ηθικής σε σχέση με την τεχνολογία, ζητήματα δικαιωμάτων, ισοτήμης πρόσβασης, αξιοποίησης δυνατοτήτων, επιμερισμού αγαθών.

Το έκτακτο των συνθηκών ασφαλώς δεν βοηθάει τη νηφαλιότητα που θα έπρεπε να διατρέχει κάθε τέτοια συζήτηση. Ο σκεπτικισμός που αναπτύσσεται από πολλές πλευρές είναι κάθε άλλο παρά αδικαιολόγητος. Η σύγχρονη τεχνολογία εισβάλλει στη ζωή μας όλο και περισσότερο, επανακαθορίζοντας διαρκώς τα όρια ανάμεσα στο ιδιωτικό και στο δημόσιο, ενώ παραμένει μεγάλο ερώτημα, χωρίς σαφείς απαντήσεις, το ποιος τελικά διαθέτει ή μπορεί να αποκτήσει πρόσβαση σε προσωπικά δεδο-

μένα, τα οποία κυκλοφορούν σε όλο και μεγαλύτερους όγκους στον αχανή ψηφιακό κόσμο.

Είναι η πανδημία ο καταλύτης για την υπέρβαση των τελευταίων γραμμών άμυνας στην ιδιωτικότητα μας; Το ερώτημα δεν επιδέχεται εύκολες απαντήσεις: όταν ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού επιλέγει να ανοίγει διάπλατα τα ψηφιακά «πορτοπαράθυρα», εκθέτοντας κάθε όψη της καθημερινότητάς του σε κάθε ενδιαφερόμενο, πόση ιδιωτικότητα έχει παραμείνει να εκτεθεί; Βεβαίως, από την άλλη πλευρά, με όχημα την ανάγκη αυξημένων επιτήρησης για προστασία της δημόσιας υγείας και της κοινωνίας, οι τεχνολογικοί κολοσσοί διεκδικούν πρόσβαση σε ακόμα περισσότερα δεδομένα, σε στοιχεία που κάποιοι οικειοθελώς μπορεί να μην αποκάλυπτε και, πολύ περισσότερο, ζητούν πρόσβαση και σε δεδομένα όσον από επιλογή έχουν ήδη περιορίσει στο ελάχιστο την έκθεσή τους στο Διαδίκτυο.

Την ίδια στιγμή, η απουσία ουσιαστικής συζήτησης τρέφει τις θεωρίες συνωμοσίας, οι οποίες, κάρη στη διάδοση των νέων μέσων, μεταδίδονται αστραπιαία. Καθώς η διεύρυνση της χρήσης νέων τεχνολογιών για την αντιμετώπιση της πανδημίας είναι μάλλον μονόδρομος, το αίτημα ουσιαστικής συζήτησης, πειστικών απαντήσεων και διασφάλισης δικλίδων προστασίας γίνεται όλο και πιο πιεστικό.

Περιπλέκεται η διάνοιξη των οδοφραγμάτων

Παράταση φέρεται να παίρνει για μετά την 8η Ιουνίου, προκαλώντας ζητήματα στην οικονομία και το Κυπριακό

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Κάθε άλλο από εύκολη τείνει να μετατραπεί η συζήτηση της διάνοιξης των οδοφραγμάτων, καθώς εκτός από τα επιδημιολογικά δεδομένα που παίζουν τον δικό τους ρόλο, το θέμα αναπόφευκτα πολιτικοποιείται, ενόψει των «εκλογών» στα Κατεχόμενα αλλά και ενόψει της έκθεσης του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών που υπολογίζεται στο τέλος του Ιουνύ.

Προς παράταση

Όπως είχε αποκαλύψει η «Οικονομική Καθημερινή» την περασμένη Τετάρτη, σχετικά με τα διαδικαστικά που έχουν να κάνουν με την πανδημία, οι ημερομηνίες που προτάθηκαν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας προς τον Τ/κ ηγέτη ήταν η πρώτη φάση της επαναλειτουργίας των οδοφραγμάτων—για συγκεκριμένες ομάδες— να ήταν η 8η Ιουνίου και η δεύτερη—για όλες τις ομάδες— η 15η Ιουνίου. Βεβαίως, σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες, η 8η Ιουνίου δεν θεωρείται δεδομένη με διπλωματικούς κύκλους να θεωρούν ότι θα μετατεθεί για αργότερα.

Επιστημονικοί κύκλοι σημείωσαν πάντως, πως η συνάντηση της Δευτέρας έγινε σε ιδιαίτερα καλό κλίμα μεταξύ των εμπειρογνομόνων. Τα μέλη της επιδημιολογικής ομάδας της Κυπριακής Δημοκρατίας έδωσαν μάλιστα 25σελιδο έγγραφο με όλα τα στοιχεία που αφορούσαν την εξέλιξη και τη διαχείριση της κατάστασης αλλά και τα επιδημιολογικά δεδομένα. Η τ/κ πλευρά ανέφερε πως βρίσκεται στη διαδικασία να διαμορφώσει αντίστοιχο έγγραφο το οποίο θα δώσει στην ε/κ πληυρά.

Με διαταγούς

Δεν υπήρξαν βεβαίως και οι διαταγμοί με την «βουλευτινά» του κόμματος του Κουντρέρ Οζεράι και μέλος των Τ/κ εμπειρογνομόνων να σημειώνει πως η τελική απόφαση θα ληφθεί από το «υπουργικό συμβούλιο» παρακάμπτοντας εν μέρει τον Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί από την όλη διαδικασία. Αξίζει να ση-

μειωθεί πως τα αεροδρόμια στα Κατεχόμενα θα ανοίξουν την 1η Ιουλίου με τους Τ/κ εμπειρογνώμονες να θέτουν το ενδεχόμενο να ανοίξουν τα οδοφράγματα εκείνη περίπου την ημερομηνία.

Ήδη διπλωματικές πηγές εκφράζουν ανησυχία για τις πτήσεις από και προς Τουρκία, δεδομένου ότι ο αριθμός των κρουσμάτων στη χώρα δεν έχει ξεκαθίσει, με κάποιους να σημειώνουν ότι η Άγκυρα προσπαθεί να κρύψει για οικονομικούς λόγους το μέγεθος της εξάπλωσης της πανδημίας. Κάτι τέτοιο ανησυχεί τη Λευκωσία ότι ενδεχομένως να αυξήσει απότομα τα κρούσματα με δεδομένο ότι θα ανοίξουν και τα οδοφράγματα. Και η τ/κ πλευρά πάντως είχε διερωτηθεί κατά τη συνάντηση των εμπειρογνομόνων, για ποιο λόγο η Γερμανία η οποία έχει μεγάλο αριθμό κρουσμάτων βρίσκεται στην κατηγορία Α.

Διπλωματικοί κύκλοι εκτιμούν πως η διάνοιξη των οδοφραγμάτων μπαίνει σε ένα παιχνίδι δύναμης μεταξύ των πολιτικών προσώπων ενόψει και των «εκλογών».

Σε καλό κλίμα η συνάντηση των εμπειρογνομόνων, χωρίς ωστόσο να υπάρξει κατάληξη.

Όπως σημειώνεται, οι Οζεράι και Τατάρ θέλουν να καθυστερήσουν την όλη διαδικασία ούτως ώστε να μη διαφανεί πως ο Μουσταφά Ακκιντζί έχει το πάνω χέρι σε ό,τι αφορά το ζήτημα και κατ'επέκταση να λάβει και τους όποιους πολιτικούς πόντους. Το ερώτημα βεβαίως που γυρίζει είναι κατά πόσο αυτό το προεκλογικό παιχνίδι θα επικρατήσει έναντι της δύσκολης οικονομικής κατάστασης, στην οποία βρίσκονται τα Κατεχόμενα και η οποία επιβάλλει σύμφωνα με πολιτικούς κύκλους την διάνοιξη των οδοφραγμάτων.

Τα μέλη της επιδημιολογικής ομάδας έδωσαν στους Τ/κ εμπειρογνώμονες 25σελιδο έγγραφο με λεπτομέρειες και δεδομένα γύρω από την επιδημιολογική κατάσταση στην Κυπριακή Δημοκρατία. Αναμένεται σχετικό έγγραφο και από την τ/κ πλευρά.

Πάντως, στην ενημέρωση που είχε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας την Τρίτη το πρωί γύρω από τη διάνοιξη των οδοφραγμάτων, δεν έκρυψε τη δυσφορία του για το ενδεχόμενο παράτασης στις

αρχές Ιουλίου, σημειώνοντας πως αν θέλουν μπορούν οι Τ/κ να το παρατείνουν και πιο μετά. Πέραν όμως των θερμών—σύμφωνα με πολιτικούς κύκλους— δηλώσεων του Προέδρου της Δημοκρατίας, η

Λευκωσία θέλει να στείλει το μήνυμα διεθνώς πως είναι έτοιμη και πρόθυμη να ανοίξουν αμέσως τα οδοφράγματα. Και για λόγους ουσίας αλλά και για λόγους επικοινωνίας.

Πολιτικά βαρίδια στα κατεχόμενα δεν αφήνουν να σηκωθεί η μπάρα

Παρασκήνιο στα κατεχόμενα και διαβουλεύσεις του Ακκιντζί με την ψευδοκυβέρνηση

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Το ζήτημα του ανοίγματος των οδοφραγμάτων βρίσκεται στο επίκεντρο της τουρκοκυπριακής επικαιρότητας. Οι Τουρκοκύπριοι που εργάζονται σε επιχειρήσεις στις ελεύθερες περιοχές, οι Τ/κ επιχειρηματίες που αναμένουν Ε/κ πελάτες και ξένους τουρίστες από τις ελεύθερες περιοχές και οι Τ/κ κάτοικοι του δικονοτικού χωριού της Πύλας αναμένουν το άνοιγμα των οδοφραγμάτων και την επιστροφή στην ομαλότητα στις δικονοτικές σχέσεις. Επίσης, το άνοιγμα των οδοφραγμάτων, δίκως καθυστερήσει και δεύτερες σκέψεις, ζητούν και οι Τ/κ πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις που υποστηρίζουν την λύση και την επανένωση της Κύπρου.

Ο οικονομικός παράγοντας διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στην επιθυμία και ελπίδα των Τουρκοκυπρίων για την επιστροφή στην κανονικότητα στα οδοφράγματα. Η πανδημία του κορωνοϊού έχει οδηγήσει σε οριακό σημείο την οικονομία των Κατεχομένων. Όπως τονίζουν χαρακτηριστικά κύκλοι της «κυβέρνησης» του Ερσίν Τατάρ, «η τ/κ οικονομία χρειάζεται νέα περιθώρια ανάσας, οξυγόνο από το εξωτερικό». Από αυτήν την άποψη, οι Τ/κ αναλυτές και οικονομολόγοι αξιολογούν ως ζωτικής σημασίας το θέμα των οδοφραγμάτων.

Την παρούσα στιγμή, κυρίως πολιτικοί λόγοι φαίνεται να σκιάζουν το εγχείρημα της επαναλειτουργίας των οδοφραγμάτων και καθιστούν αμφίβολο το μέλλον της κοινής απόφασης των ηγετών των δύο κοινοτήτων. Ως γνωστόν, πριν από λίγες ημέρες, ύστερα από επιστολή και σχετικά έκκληση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ προς τις δυο πλευρές για την άμεση επαναλειτουργία των οδοφραγμάτων, οι δυο ηγέτες συμφώνησαν για ένα μεταβατικό σχέδιο, με κομβικά χρονικά σημεία της ημερομηνίες 8 και 15 Ιουνίου. Οι τελευταίες εξελίξεις από την τ/κ πλευρά δείχνουν ότι η υλοποίηση αυτού του σχεδίου θα εξαρτηθεί από την τροπή των γεγονότων κατά τα επόμενα εικοσιτετράωρα.

Πράσινο από τους επιστήμονες

Την Δευτέρα έλαβε χώρα η τηλεδιάσκεψη της δικονοτικής επιτροπής υγείας για το εγχείρημα της επαναλει-

Κύκλοι της «κυβέρνησης» του Ερσίν Τατάρ, δηλώνουν ότι «η τ/κ οικονομία χρειάζεται νέα περιθώρια ανάσας, οξυγόνο από το εξωτερικό». Από αυτήν την άποψη, οι Τ/κ αναλυτές και οικονομολόγοι αξιολογούν ως ζωτικής σημασίας το θέμα των οδοφραγμάτων.

Ο οικονομικός παράγοντας διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στην επιθυμία και ελπίδα των Τουρκοκυπρίων για την επιστροφή στην κανονικότητα στα οδοφράγματα.

τουργίας των οδοφραγμάτων. Όπως επισημαίνουν καλά ενημερωμένες τ/κ πηγές, η σύσκεψη πραγματοποιήθηκε σε «θετικό κλίμα», με τις δυο κοινότητες να στοχεύουν σε άμεση πρόοδο στο θέμα των οδοφραγμάτων. Στην κρίσιμη σύσκεψη οι επιστήμονες των δυο κοινοτήτων κατέθεσαν τις απόψεις τους για την επιστροφή στην κανονικότητα στα οδοφράγματα.

Οι τελευταίες πληροφορίες από την τ/κ πλευρά δείχνουν ότι σε γενικές

γραμμές, Ε/κ και Τ/κ επιστήμονες και ειδικοί συμφωνούν στο γεγονός ότι παράλληλα με την επιστροφή στην κανονικότητα στην Ευρώπη και στο εξωτερικό, ήρθε η στιγμή και στην Κύπρο για σταδιακή μετάβαση στην επόμενη φάση. Η μείωση του αριθμού των κρουσμάτων, το γεγονός ότι, σύμφωνα πάντα με τα όσα δηλώνει επίσημως η τ/κ πλευρά, στα Κατεχόμενα, για περίπου ενάμιση μήνα, δεν έχει εκδηλωθεί νέο κρούσμα είναι εξελίξεις που επιτρέπουν την δρομολόγηση της επιστροφής στην κανονικότητα.

«Με τα δεδομένα της Δευτέρας, από επιστημονικής πλευράς υπήρξε ταύτιση απόψεων για την επιστροφή στην κανονικότητα», συμπεραίνουν οι τ/κ πηγές, οι οποίες εστιάζουν σε δυο σημαντικά σημεία. Πρώτον, στην τ/κ κοινότητα, στην φάση της επιστροφής στους κανονικούς ρυθμούς της καθημερινότητας επικρατεί κλίμα προβληματισμού ως προς την ενδεχόμενη εκδήλωση νέων κρουσμάτων, η οποία

θα είχε ως αποτέλεσμα την εκ νέου ενεργοποίηση αυστηρών μέτρων προστασίας. «Οι άνθρωποι μας δηλώνουν το εξής: «Τώρα που έχουμε απομονωθεί από το εξωτερικό και τον νότο, καταφέραμε να ελέγξουμε την κρίση και να λειτουργήσουμε σχεδόν όλους τους τομείς της οικονομίας. Δεν πρέπει να πάνε χαμένες οι θυσίες μας». Με άλλα λόγια, οι Τ/κ ζητούν από την ηγεσία τους να πραγματοποιήσει πολύ προσεκτικά βήματα», σημειώνουν οι πηγές της εφημερίδας μας.

Το δεύτερο σημείο που επισημαίνουν οι ίδιες πηγές, αφορά την επιστροφή στην κανονικότητα στις σχέσεις της τ/κ πλευράς με την Τουρκία, τις μετακινήσεις προς και από την Ανατολία. «Για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα οι άνθρωποι που θα φτάνουν από την Τουρκία στην βόρεια Κύπρο θα οδηγούνται σε καραντίνα 14 ημερών. Η καραντίνα είναι υποχρεωτική και όσοι θα φτάνουν στο νησί ύστερα από ένα χρονικό διάστημα θα καλούνται

να πληρώσουν το αντίτιμο της καραντίνας», σημειώνουν οι πηγές μας. Προσθέτουν ότι η επιβολή της υποχρεωτικής καραντίνας στην περίπτωση της Τουρκίας δείχνει τον βαθμό προσοχής και επιφυλακτικότητας που παρουσιάζει η τ/κ πλευρά στο εγχείρημα του ανοίγματος προς το εξωτερικό.

Η πολιτική πτυχή

«Την στιγμή που οι επιστήμονες δίνουν το πράσινο φως για την επόμενη φάση στα οδοφράγματα, συναντάμε μια ε/κ ηγεσία, η οποία τηρεί στάση αναμονής και την δική μας κυβέρνηση, η οποία κάνει δεύτερες σκέψεις για το όλο εγχείρημα», σημειώνει τ/κ πηγή. Εκτιμά επίσης ΌΤΙ η ε/κ ηγεσία «ρίχνει την μπάλα στο γήπεδο της τ/κ κοινότητας», αναμένοντας την τελική απόφαση της «κυβέρνησης». Από την πλευρά της, η τ/κ πλευρά αναμένει από την «κυβέρνηση» να ξεπεράσει τους αρχικούς ενδοιασμούς της, και πιθανόν τους πολιτικούς λόγους που καθυστερούν την λήψη της τελικής απόφασης.

Τα όσα επισημαίνει η τ/κ πηγή, ρίχνουν φως στην πολιτική πτυχή του εγχειρήματος της επαναλειτουργίας των οδοφραγμάτων.Το στρατόπεδο του κ. Ακιντζί είναι έτοιμο και πρόθυμο για την άμεση, σταδιακή επαναλειτουργία των οδοφραγμάτων. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, τόσο ο κ. Ακιντζί όσο και οι συνεργάτες του προβάλλουν την άποψη ότι υπάρχει ανάγκη για αποφασιστικότητα της ε/κ πλευράς και θετική προσέγγιση και αντίληψη της «κυβέρνησης» του Ερσίν Τατάρ.

Σε ό,τι αφορά το τελευταίο σημείο, οι πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι κατά τα επόμενα εικοσιτετράωρα θα συνεχιστεί ο εντατικός διάλογος της τ/κ ηγεσίας με την «κυβέρνηση». Η τ/κ ηγεσία εκτός από την λήψη της τελικής απόφασης για το άνοιγμα των οδοφραγμάτων, ζητά από την «κυβέρνηση» να προχωρήσει σε ορθή και πολυδιάστατη ενημέρωση της τ/κ κοινότητας για το ζήτημα της πανδημίας. «Η πανδημία θα παραμείνει στο επίκεντρο της καθημερινότητας για αρκετό χρονικό διάστημα.

Μέχρι να αντιμετωπιστεί ο ίδιος κλινικά, οι δυο κοινότητες θα πρέπει να επιστρέψουν στην ομαλότητα, τρώοντας όλους τους κανόνες δημόσιας υγείας», είναι η λογική της ηγεσίας του κ. Ακιντζί στο όλο ζήτημα.

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η απόφαση να κλείσουν τα οδοφράγματα είχε προκαλέσει εντάσεις στη σχέση των δύο ηγετών. Καθόλου τυχαίο ότι ο Τ/κ ηγέτης είχε καταγγείλει την Κυπριακή Δημοκρατία για μονομερή απόφαση γύρω από το κλείσιμο των οδοφραγμάτων, με επιστολές τόσο στον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών όσο και στην Πρόεδρο της Κομισιόν.

Δεδομένης της τότε αντίδρασης της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, η οποία μέσω ανακοίνωσης εξέφρασε ανησυχία «για την αναστάτωση που η απόφαση αυτή προκαλεί στους πολίτες και των δύο πλευρών» αλλά και της επιστολής του Αντόνιο Γκουτέρες, ο οποίος κάλεσε τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων—με την εξομάλυνση της κατάστασης— να συμφωνήσουν σε ρυθμίσεις για το εκ νέου άνοιγμα των σημείων διέλευσης, η ε/κ πλευρά ανησυχούσε, πως αν δεν ανακοινωθεί σύντομα διάνοιξη των οδοφραγμάτων, ενδεχομένως να υπάρξει κακή αναφορά στην έκθεση του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών. Το υπουργείο Εξωτερικών γι' αυτό το λόγο προχώρησε σε συναντήσεις με τους πρέσβεις των πέντε μόνιμων μελών ούτως ώστε να τους ενημερώσει για τις προθέσεις της και να προλάβει τυχόν δυσάρεστες εξελίξεις.

Το τελευταίο ψήφισμα άλλωστε, είχε αρκετό παρασκήνιο που προκάλεσε εντάσεις και ανησυχία στο υπουργείο Εξωτερικών. Ήταν η περιβόητη παράγραφος στο ψήφισμα του περασμένου Γενάρη που έστειλε το μήνυμα ομαλοποίησης του στάτους κβο, περνώντας σταδιακά από το «παράνομο» στο «μη αναγνωρισμένο». Στο κείμενο έμπαινε το ζήτημα των απευθείας επαφών των δύο πλευρών για όλα τα ζητήματα χωρίς την παρουσία των Ηνωμένων Εθνών. Η παράγραφος μπορεί να απαλείφθηκε, ωστόσο το θέμα σύμφωνα με διπλωματικούς κύκλους δεν εξαφανίζεται. Αυτός είναι και ο λόγος που η ε/κ πλευρά θέλει να περάσει το μήνυμα ότι ανέλαβε πρωτοβουλίες διάνοιξης των οδοφραγμάτων και είναι έτοιμη για κάτι τέτοιο.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Αναταραχή στη Μεσόγειο

Το σκηνικό γεωπολιτικού ενδιαφέροντος έχει μεταφερθεί τελευταία από την Μέση Ανατολή στην Νοτιοανατολική Μεσόγειο υπατιότητα της Τουρκίας, ψάχνοντας απεγνωσμένα για την επικράτησή της ως ρυθμιστή της περιοχής. Λογαριάζει όμως χωρίς την Ελλάδα, την Κύπρο, το Ισραήλ, την Αίγυπτο, τη Γαλλία και τις ΗΠΑ και επιμένει στην παρανοϊκή εξωτερική πολιτική του μπουλνίκ. Το πρόβλημα όμως είναι ότι το ΝΑΤΟ και η Δύση γενικότερα θεωρούν την Τουρκία σημαντικό εταίρο και δεν θέλουν να την χάσουν, στηρίζοντάς την κιόλας στην Λιβύη. Ο Γερμανός επικεφαλής της διάσκεψης του Μονάχου είπε άλλωστε πριν από μερικές μέρες σε συνέντευξή του στον Αλ. Παπαχελά και την «Καθημερινή» ότι «η Τουρκία είναι πολύ πιο σημαντική από τον Πρόεδρό της», καθιστώντας σαφές πως θα κάνουν ό,τι χρειάζεται να την κρατήσουν στην ΝΑΤΟική πορεία. Αυτό όμως μπορεί να γίνει ακόμα και όταν επιτίθεται σε ένα σύμμαχό της; Πρέπει να ξυπνήσει η «Συμμαχία» και να καταλάβει ότι η Τουρκία προσπαθεί να δημιουργήσει ένα Ισλαμικό τόφο στη Μεσόγειο από κάτω και να περικυκλώσει την Ελλάδα μέσω Αλβανίας και Σκοπίων από πάνω. Αλήθεια... Χρειαζόμαστε ένα τέτοιο «σύμμαχο» με κάθε κόστος; Ελλάδα και Κύπρος κινούνται πολύ ωστιά διπλωματικά αναπτύσσοντας σχέσεις με το Ισραήλ, την Αίγυπτο και τη Γαλλία που μας ενώνουν πολλά κοινά πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, αλλά και με χώρες όπως είναι τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα που επηρεάζουν τη Μέση Ανατολή και μεγάλο μέρος της Μουσουλμανικής Κοινότητας. Με τις Ηνωμένες Πολιτείες ποτέ δεν ήταν καλύτερες οι σχέσεις μας, όμως λόγω των πρόσφατων εξελίξεων με τον κορωνοϊό αλλά και τα γεγονότα στη Μινεάπολη το ενδιαφέρον της Αμερικανικής ηγεσίας έχει στραφεί—και λογικά— στα εσωτερικά της και στις επικείμενες εκλογές. Η Ελλάδα κατάφερε και απέκρουσε την ύπουλη επίθεση της Τουρκίας και πολύ σωστά παρακολούθει και ετοιμάζεται για κάθε ενδεχόμενο. Τα βασικά εξοπλιστικά προγράμματα έχουν πλέον ωριμάσει και «τρέχουν» κανονικά για να εκσυγχρονιστούν τα μαχητικά μας αεροσκάφη και να τοποθετηθούν νέα οπλικά συστήματα, να εκσυγχρονιστούν επίσης οι φρεγάτες και να αναβαθμιστούν τα ελικόπτερα Σινούκ. Όλα αυτά είναι μια πολύ καλή απάντηση στην ολένα και αυξανόμενη επιθετική ρητορική της Τουρκίας, που όμως μένει στην ρητορική, αφού τα προβλήματα που αντιμετωπίζει στο εσωτερικό της δύσκολα θα την αφήσουν να προσπαθήσει κάτι περισσότερο. Η πολιτική ηγεσία σε Ελλάδα και Κύπρο πρέπει να συνεχίσει να αναδεικνύει την προβληματική στάση της Τουρκίας από τη μία και ο στρατός μας να θωρακίζεται, από την άλλη, γιατί το καλοκαίρι είναι πάντα μια δύσκολη περίοδος για τις σχέσεις μας με τη γείτονα.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επικοινωνίας.

Αναψαν πράσινο φως για νέες χαλαρώσεις

Οι επιστήμονες ενημέρωσαν τον Πρόεδρο και τόνισαν ότι τα επιδημιολογικά δεδομένα επιτρέπουν άρση ορισμένων μέτρων

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ

Τα επιδημιολογικά δεδομένα, όπως διαμορφώνονται το τελευταίο διάστημα στην Κύπρο, φέρνουν χαμόγελα αισιοδοξίας πρώτα στα χείλη των μελών της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής. Οι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι όλα βαίνουν καλώς, ακόμα και προς την πρόωπη –εν μέρει- εξομάλυνση της κατάστασης, με την άρση περιοριστικών μέτρων, το συντομότερο δυνατόν. Την Τρίτη 2 Ιουνίου 2020 η επιδημιολογική ομάδα ανηφόρησε για το Προεδρικό, όπου συζήτησε την άρση των περιορισμών, στην παρουσία της πλειοψηφίας των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, υπό την προεδρία του Νίκου Αναστασιάδου. Όπως όλα δείχνουν, κατά την συνεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου που θα πραγματοποιηθεί το πρωί της Τετάρτης 3 Μαΐου, δεν θα υπάρξουν εκπλήξεις, όσον αφορά στην επικύρωση της άρσης περισσότερων περιοριστικών μέτρων. Ωστόσο, πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι εκ μέρους της Κυβέρνησης υπάρχει η επιθυμία να τηρηθεί μία πιο συντηρητική στάση, όσον αφορά στην καλάρωση ορισμένων περιορισμών. Παρ' όλ' αυτά, ήδη έχουν ανακοινωθεί χαλαρώσεις οι οποίες δεν ενέπιπταν, αρχικά, στα πλαίσια των χαλαρώσεων, τουλάχιστον γι' αυτή την χρονική περίοδο, ενώ φαίνεται ότι έχουν τεθεί και οι ημερομηνίες.

Επιπλέον χαλαρώσεις

Στην συνάντηση των Υπουργών και του Προέδρου της Δημοκρατίας με τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής τέθηκε επί τάπητος ένας μακρύς κατάλογος με δραστηριότητες και επιχειρήσεις, οι οποίες δεν περιλαμβάνονταν αρχικά στο πλαίσιο της άρσης των περιοριστικών μέτρων. Ενδεικτικά να αναφέρουμε ότι μεταξύ αυτών των δραστηριοτήτων και επιχειρήσεων είναι τα ωδεία, οι σχολές χορού, ακόμα και οι κατασκηνώσεις των παιδιών. Οι επιστήμονες κατέθεσαν τις απόψεις τους σχετικά με την λίστα, ενώ σε κάποιες παρατηρήσεις προέβη και ο Υπουργός Υγείας. Το περιεχόμενο της συγκεκριμένης λίστας συζητήθηκε στο Προεδρικό Μέγαρο το πρωί της Τρίτης, με την επιτροπή των ειδικών

Το Υπουργικό Συμβούλιο αναμένεται ότι θα προβεί σε ανακοινώσεις επί διαφόρων μέτρων που συμπεριλαμβάνονταν στην τρίτη φάση της άρσης των περιορισμών, καθώς δεν έχει προκύψει οποιοσδήποτε λόγος ο οποίος μπορεί να αναστρέψει τα δεδομένα.

να εκφράζει την άποψη ότι η καλή επιδημιολογική εικόνα της Κύπρου μας επιτρέπει να προχωρήσουμε. Σε σχέση με τις επιχειρήσεις και τις δραστηριότητες, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν εκ νέου τις επόμενες μέρες, έγιναν συγκεκριμένες ομαδοποιήσεις, ώστε να είναι δυνατή η επαναδραστηριοποίηση συγκεκριμένων τομέων της οικονομίας ταυτόχρονα.

Ημερομηνίες

Στο πλαίσιο της τρίτης φάσης της άρσης των περιοριστικών μέτρων, περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων, σημαντικοί τομείς για την οικονομία, όπως η επαναλειτουργία των εμπορικών κέντρων και των πολυκαταστημάτων, οι υπηρεσίες εστίασης με εξυπηρέτηση σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους, τα γυμναστήρια, τα αεροδρόμια και τα ξενοδοχεία. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η επανα-

Η επαναλειτουργία των νηπιαγωγείων, ενώ δεν περιλαμβάνονταν σε καμιά από τις φάσεις άρσης των μέτρων, ήρθε στο προσκήνιο καθώς η επιδημιολογική εικόνα το έχει επιτρέψει, όπως αναφέρουν στην «Κ» πηγές από την επιδημιολογική ομάδα.

λειτουργία των αεροδρομίων για την άφιξη τουριστών, φαίνεται να τοποθετείται χρονικά για τις 15 Ιουνίου. Όπως ανέφερε στην «Κ» ο ακαδημαϊκός και μέλος της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής, Πέτρος Καραγιάννης, την

Τετάρτη το Υπουργικό Συμβούλιο αναμένεται ότι θα προβεί σε ανακοινώσεις επί των πιο πάνω θεμάτων, καθώς δεν έχει προκύψει οποιοσδήποτε λόγος ο οποίος μπορεί να αναστρέψει τα δεδομένα. Εξάλλου, κατά την σύσκεψη της Τρίτης, κατά την οποία ήταν παρόντα τα πλείστα εκ των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, φαίνεται ότι δεν υπήρξαν οποιεσδήποτε τοποθετήσεις οι οποίες να προειδεύουν για ανατροπή αποφάσεων την Τετάρτη.

Θετική απόφαση υπήρξε και για την επαναλειτουργία των γυμναστηρίων, υπό αυστηρά μέτρα ασφάλειας και υγιεινής πάντοτε, σύμφωνα με τον κ. Καραγιάννη, ο οποίος ενδεικτικά ανέφερε την τήρηση των αποστάσεων, την απολύμανση των μηχανημάτων προτού χρησιμοποιηθούν από άλλο άτομο, καθώς και την διεύθυνση των επισκέψεων των πελατών με ραντεβού.

Τα νηπιαγωγεία

Μετά το πέρας του Υπουργικού Συμβουλίου την Τετάρτη, αναμένεται ότι θα γίνουν και οι σχετικές ανακοινώσεις για την επαναλειτουργία των νηπιαγωγείων, όπως ανακοίνωσε ο Υπουργός Παιδείας, Πρόδρομος Προδρόμου. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, «έχουμε το πράσινο φως για μια σειρά από δραστηριότητες σχετικά και με σχολεία, όπως είναι η προδημοτική εκπαίδευση και τα νηπιαγωγεία. Τα ειδικά σχολεία, που ήταν και ένα αίτημα, μια μέριμνα του Υπουργείου μας να ανοίξουν το συντομότερο δυνατόν, θα μπορέσουν να επαναλειτουργήσουν από την επόμενη βδομάδα και πρέπει να κάνουν αυτές τις μέρες όλες τις προετοιμασίες». Όπως πληροφορείται η «Κ», από την συνάντηση της Τρίτης στο Προεδρικό, προέκυψε ότι η επαναλειτουργία των νηπιαγωγείων και της προδημοτικής εκπαίδευσης, κατά πάσα πιθανότητα, θα είναι η 9η Ιουνίου. Αξίζει να σημειωθεί ότι η επαναλειτουργία των νηπιαγωγείων, ενώ δεν περιλαμβάνονταν σε καμιά από τις φάσεις άρσης των μέτρων, ήρθε στο προσκήνιο καθώς η επιδημιολογική εικόνα το έχει επιτρέψει.

Δεξιώσεις και γάμοι

Βήμα προς βήμα φαίνεται ότι επιθυμεί να προχωρήσει η Κυβέρνηση, σε σχέση με την άρση των περιοριστικών μέτρων, καθώς την Τρίτη στο τραπέζι τέθηκαν μόνο τα περιοριστικά μέτρα τα οποία θα αρθούν κατά την τρίτη φάση, από τις 9 Ιουνίου και εντεύθεν. Η τέταρτη και τελευταία φάση των χαλαρώσεων θα συζητηθεί σε επόμενη φάση και σε αυτήν θα εμπίπτουν οι δεξιώσεις και οι γάμοι. Η Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή φαίνεται να είναι θετική σε περαιτέρω χαλαρώσεις, όπως το να αυξηθεί ο αριθμός των ατόμων που θα συμμετέχουν σε τέτοιου είδους γεγονότα. Την ίδια ώρα, ωστόσο, εκ μέρους της Κυβέρνησης εκφράζονται ακόμα κάποιες ενδοιασμοί ως προς τούτο, με αποτέλεσμα οι γάμοι και οι δεξιώσεις να τεθούν υπό το καθεστώς των περιοριστικών μέτρων. Παρ' όλ' αυτά, αναμένεται ότι θα βρίσκονται στην ατζέντα της επόμενης φάσης της χαλάρωσης, καθώς η επιστημονική ομάδα βλέπει ότι μέχρι και το Φθινόπωρο, πε-

ρίοδος κατά την οποία έχουν προγραμματιστεί πολλοί γάμοι οι οποίοι αναβλήθηκαν την άνοιξη και το καλοκαίρι, δεν θα υφίστανται οποιοδήποτε περιορισμό, νοουμένου ότι η επιδημιολογική εικόνα θα το επιτρέπει.

Τα οδοφράγματα

Το θέμα της επαναλειτουργίας των οδοφραγμάτων φαίνεται ότι έχει έρθει η ώρα να τεθεί στο μικροσκόπιο των υγειονομικών αρχών και της Κυβέρνησης. Από τα επίσημα στοιχεία, προκύπτει ότι η επιδημιολογική εικόνα στα κατεχόμενα είναι πολύ καλή, καθώς εδώ και πάνω από έναν μήνα δεν ανακοινώνουν περιστατικά της νόσου COVID-19, ωστόσο από την δική μας πλευρά φαίνεται ότι εκφράζονται κάποιες επιφυλάξεις. Συγκεκριμένα, όπως είπε ο καθηγητής Πέτρος Καραγιάννης, οι «αρχές» των κατεχομένων έχουν πραγματοποιήσει περίπου έξι χιλιάδες εργαστηριακές εξετάσεις σε σύνολο πληθυσμού 360 χιλιάδων ατόμων, την στιγμή που η Κυπριακή Δημοκρατία διενήργησε 120 χιλιάδες εξετάσεις, σε πληθυσμό σχεδόν 900 χιλιάδων ατόμων.

Σύμφωνα με την ενημέρωση η οποία έγινε από τουρκοκυπριακής πλευράς στο πλαίσιο της δικαιοδικής τηλεδιάσκεψης, λέχθηκε ότι στα κατεχόμενα ακολουθείται κυρίως η τακτική της ικνυλότητας των επαφών, ενώ πραγματοποιήθηκαν και δειγματοληπτικοί έλεγχοι σε συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού και σε επιχειρήσεις.

Όσον αφορά στην καταλληλότητα των τεστ, οι Τουρκοκύπριοι επιδημιολόγοι ανέφεραν ότι ακολουθούσαν την μέθοδο της μοριακής εξέτασης PCR, ωστόσο χρησιμοποιούσαν και τα «γρήγορα τεστ» αντισωμάτων, τα οποία δεν χρησιμοποιούν πλέον, ούτε συμπεριλαμβάνουν τα αποτελέσματά τους σε αυτά των επιβεβαιωμένων περιστατικών κορωνοϊού που έχουν ανακοινώσει μέχρι σήμερα. Ωστόσο, σύμφωνα με την Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή, δεν φαίνεται ότι πρέπει να εμπνέει ανησυχία η κατάσταση στα κατεχόμενα, καθώς αν υπήρχε οτιδήποτε το μεμπτό, δεν θα μπορούσαν να αποκρύπτονται κρούσματα και την επιβάρυνση του συστήματος υγείας για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Read

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΑ

ΣΧΟΛΙΚΑ

BIBLIA

ΔΩΡΕΑΝ

ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

500+ BIBLIA

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΠΑΙΔΙΚΑ, ΠΟΙΗΣΗΣ

ΣΤΗΡΙΖΟΥΝ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Στα 2,1 τρισ. το χρέος των φτωχών χωρών

Των MARY WILLIAMS WALSH και MATT PHILLIPS / NEW YORK TIMES

Η πανδημία έχει σαρώσει τις οικονομίες των φτωχών χωρών. Ο πρόεδρος της Τανζανίας απήλυνε έκκληση προς τους «πλούσιους αδελφούς της χώρας» να διαγράψουν το χρέος της. Η Λευκορωσία έφθασε πολύ κοντά στη χρεοκοπία, όταν κατέγγρευσαν οι διαπραγματεύσεις με τη Ρωσία για δάνειο 600 εκατ. δολαρίων. Η Ρωσία δεν μπόρεσε να χορηγήσει το δάνειο, καθώς το ρούβλι κατέρρεε παράλληλα με τις τιμές του πετρελαίου. Ο Λίβανος, που αντιμετώπιζε προβλήματα ακόμα και πριν από την επέλαση της πανδημίας, ξεκίνησε για πρώτη φορά αναδιάρθρωση χρέους. Η Αργεντινή χρεοκόπησε – για ένα ταπ φορά στην ιστορία της.

Τα χαμηλά επιτόκια δανεισμού την τελευταία δεκαετία δημιούργησαν ασυνήθιστες σχέσεις μεταξύ φτωχών χωρών και διεθνών

τελευταία περίοδος που τόσες χώρες απειλούνταν ταυτόχρονα από χρεοκοπία. Ακολούθησαν πολλά χρόνια διαπραγματεύσεων, μέτρων λιτότητας και χαμηλής ανάπτυξης. Ωστόσο, η κρίση χρέους που κυφορείται σήμερα από την πανδημία ενδέχεται να προκαλέσει ακόμα περισσότερα προβλήματα.

Οι φτωχές χώρες στρέφονταν ανέκαθεν σε ιδρύματα, όπως η Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ, ή σε εμπορικούς εταίρους, όπως η Κίνα. Τα τελευταία χρόνια, όμως, υπήρχε έντονο ενδιαφέρον από επενδυτικές εταιρείες, οι οποίες με τη σειρά τους μετέθεταν το χρέος σε συνταξιοδοτικά ταμεία, οικογενειακές επιχειρήσεις και διαπραγματεύσιμα αμοιβαία κεφάλαια. Αυτοί οι φορείς εξυπηρετούν τα δικά τους συμφέροντα και ακολουθούν τους δικούς τους κανόνες, οι οποίοι περιπλέκουν κάθε προσπάθεια διαπραγμάτευσης για καλύτερους όρους από τις δανειζόμενες χώρες.

Εως το τέλος του έτους υπάρχουν ληξιπρόθεσμα χρέη ύψους 62 δισ. δολαρίων από 77 φτωχές χώρες. Ένα μέρος αυτών λήγει τον Ιούνιο. Στη Λατινική Αμερική, στην Ανατολική Ασία και στις αναδυόμενες ευρωπαϊκές χώρες οι ιδιώτες επενδυτές έχουν αναλάβει μεγαλύτερο μερίδιο χρέους σε σχέση με τα διεθνή ιδρύματα ή άλλους επίσημους φορείς. Οι χώρες αυτές συνήθως εκδίδουν ομόλογα σε δολάρια ή άλλα σκληρά νομίσματα. Αυτή τη στιγμή, η αξία των δικών τους νομισμάτων καταρρέει, καθώς οι επενδυτές ανά τον κόσμο αναζητούν καταφύγιο στο δολάριο. Αυτό σημαίνει ότι χρειάζονται περισσότερα από τα δικά τους νομίσματα ώστε να αγοράσουν κάθε απαραίτητο δολάριο για την αποπληρωμή των χρεών τους. Ταυτόχρονα, τα έξοδα για την τήρηση των υγειονομικών μέτρων έχουν αυξηθεί κατακόρυφα.

Το ΔΝΤ έχει ήδη επεκτείνει δύο έκτακτα προγράμματα δανειοδότησης και περισσότερες από 100 χώρες έχουν κάνει αίτηση για λήψη δανείου. Σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο τα προγράμματα θα βοηθήσουν, αλλά απαιτείται πολύ μεγαλύτερη ενίσχυση των διάσωση των φτωχών χωρών κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας κρίσης. Το ίδιο το ΔΝΤ εκτιμά ότι αυτή τη στιγμή οι δανειζόμενες χώρες οφείλουν να συγκεντρώσουν –από κάθε πηγή– 2,5 τρισ. δολάρια.

Αυξάνεται απειλητικά το κόστος από τα ακραία καιρικά φαινόμενα

Από 120 δισ. δολάρια κατ’ έτος σήμερα ενδέχεται να φτάσει το 1 τρισ. έως το 2050

Στο **ιλιγγιώδες** ποσό του 1 τρισ. δολαρίων ενδέχεται να φτάσει το ετήσιο κόστος των ακραίων καιρικών φαινομένων μέχρι το 2050. Η ανθρωπότητα εκτίμηση ανήκει στο ΔΝΤ που διαπιστώνει παράλληλα ότι σήμερα οι αποτιμήσεις των επιχειρήσεων στις αγορές δεν έχουν ενσωματώσει τους κινδύνους από την κλιματική αλλαγή και προειδοποιεί τους επενδυτές ότι είναι απροετοίμαστοι. Όπως τονίζει το Ταμείο, ο αριθμός των ακραίων καιρικών φαινομένων, ξηρασία, πυρκαγιές, πλημμύρες και καταιγίδες, έχει τετραπλασιαστεί σε σύγκριση με τα επίπεδα της δεκαετίας του 1980. Σε παγκόσμιο επίπεδο τα τελευταία 20 χρόνια έχουν εκτιναχθεί σε 200 ποσοστιακά τον χρόνο, σύμφωνα πάντα με τις εκτιμήσεις του ΔΝΤ. Ανάλογη εκτίναξη έχει, αναπόφευκτα, σημειώσει και το κόστος αυτών των φυσικών καταστροφών. Από τα 22 δισ. δολάρια στα οποία έφθανε τη δεκαετία του 1980 σήμερα υπερβαίνει τα 120 δισ. δολάρια ετησίως, ενώ αντιπροσωπεύει σταθερά το 0,2% του παγκόσμιου ΑΕΠ τα τελευταία 30 χρόνια.

Όπως τονίζει, όμως, το Ταμείο, τα ακραία καιρικά φαινόμενα

Οι αποτιμήσεις των επιχειρήσεων δεν έχουν ενσωματώσει τους κινδύνους από την κλιματική αλλαγή.

μπορούν να προκαλέσουν σημαντικές ζημιές σε όσες επιχειρήσεις έχουν περιουσιακά στοιχεία σε περιοχές που πληττονται από φυσικές καταστροφές. Αυτό, ωστόσο, δεν αντανακλάται επαρκώς στις τιμές των μετοχών και στη χρηματιστηριακή αξία των εταιρειών, καθώς οι επενδυτές τελούν να υποτιμούν αυτήν την κατηγορία κινδύνων.

Στη σχετική έκθεσή του για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, το Ταμείο επισημαίνει ότι «οι αποτιμήσεις της χρηματιστηριακής αξίας εταιρειών όπως διαμορφώθηκαν το 2019 δεν αντανακλούν τις εκτιμήσεις για το μέγεθος των κινδύνων από φυσική καταστροφή που προβλέπουν διάφορα σενάρια για την κλιματική αλλαγή».

Το ΔΝΤ εκτιμά ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να υποβληθούν σε τεστ αντοχής σε ακραία καιρικά φαινόμενα και φυσικές καταστροφές, για να υπολογίσουν το μέγεθος της έκθεσής τους σε αυτά.

Η εν λόγω έκθεση προκύπτει από αναλυτική μελέτη των αγορών μετοχών σε 68 ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες οικονομίες και σε βάθος 50 ετών. Παράλληλα, όμως, το Ταμείο συστημά στη μελέτη του και τους διάφορους κινδύνους που μπορεί να εγκυμονεί η μετάβαση, καθώς εταιρείες, επιχειρήσεις και αγορές στρέφονται σταδιακά σε μια οικονομία χωρίς άνθρακα.

Ως εκ τούτου το Ταμείο συνιστά να γίνει υποχρεωτική η δημοσιοποίηση των κινδύνων που διατρέχουν οι επιχειρήσεις σε σχέση με την κλιματική αλλαγή. Εκφράζει, επίσης, την εκτίμηση ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να υποβληθούν σε τεστ αντοχής σε ακραία καιρικά φαινόμενα και

φυσικές καταστροφές για να υπολογίσουν το μέγεθος της έκθεσής τους σε αυτά.

Καλεί, άλλωστε, τους επενδυτές «να ζητούν ένα επαφάριστο για τις τοποθετήσεις τους σε περιουσιακά στοιχεία εκτεθειμένα σε κινδύνους που ενδέχεται να αυξηθούν στο μέλλον εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής». Προειδοποιεί, επιπλέον, ότι «μια αιφνιδιαστική στρόφη στην αντίληψη των επενδυτών για τους μελλοντικούς κινδύνους αυτού του είδους θα μπορούσε να προκαλέσει πτώση των αξιών των περιουσιακών στοιχείων και να πληγεί επενδυτικά χαρτοφυλάκια αλλά και ισολογισμούς χρηματοπιστωτικών εταιρειών».

Όπως τονίζει πάντως το ΔΝΤ,

υπάρχουν πολλοί παράγοντες που μπορεί να εξωθήσουν τα πράγματα προς μια τέτοια αιφνιδιαστική εξέλιξη. Ανάμεσά τους η τάση όσων επενδύουν σε μετοχές να επικεντρώνονται στις βραχυπρόθεσμες εξελίξεις. Είναι, όμως, πιθανόν να προβληματιστούν έντονα από τα πορίσματα ερευνών που από τη φύση τους είναι μακροπρόθεσμα και αφορούν την κλιματική αλλαγή. Το πρόβλημα είναι, πάντως, ότι δεν υφίσταται κανενός είδους ρυθμιστικό πλαίσιο ή τυποποιημένη μέθοδος με την οποία να υπολογίζουν οι επιχειρήσεις τους κινδύνους από την κλιματική αλλαγή σε όσες χώρες είναι εκτεθειμένες. Όσοι επενδύουν σε ομόλογα έχουν αρχίσει να συνεκτιμούν

τους κινδύνους από την κλιματική αλλαγή, καθώς οι αποδόσεις των ομολόγων είναι άμεσα συνδεδεμένες με την πορεία τους σε βάθος χρόνου.

Σύμφωνα με τη διακυβερνητική επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, η θερμοκρασία του πλανήτη έχει αυξηθεί κατά μέσον όρο 1,1 βαθμό Κελσίου σε σύγκριση με την εποχή προ βιομηχανικής επανάστασης. Με βάση όμως τα σημερινά επίπεδα εκπομπών καυσαερίων θα αυξηθεί κατά 3 βαθμούς Κελσίου μέχρι το τέλος του αιώνα, προκαλώντας φυσικές καταστροφές που θα καταστήσουν ορισμένες περιοχές ακατάλληλες για διαμονή ή για οικονομική δραστηριότητα.

Πληρώνουν τα νοικοκυριά για να καταναλώσουν ρεύμα

Σε αρνητικά επίπεδα οι τιμές ενέργειας στη Βρετανία λόγω «βουτιάς» της ζήτησης

Η πανδημία έχει προκαλέσει χάος στην αγορά ενέργειας. Τον Απρίλιο, η τιμή του αμερικανικού αργού υποχώρησε σε αρνητικά επίπεδα, καθώς ανακρίθηκε η οικονομική δραστηριότητα και μειώθηκε κατακόρυφα η ζήτηση. Το περασμένο Σάββατοκυριακό, μία βρετανική ενεργειακή υπηρεσία κοινής ωφελείας πλήρωσε νοικοκυριά για να καταναλώσουν ηλεκτρισμό – να βάλουν δηλαδή στην πρίζα τις συσκευές τους και να τις χρησιμοποιήσουν όσο θέλουν.

Οι λεγόμενες αρνητικές τιμές ηλεκτρικού εμφανίζονται συνήθως σε ενεργειακές αγορές χονδρικής, όπου μια μονάδα μεγάλης κατανάλωσης, για παράδειγμα κάποιο εργοστάσιο, πληρώνεται για να καταναλώνει περισσότερο ρεύμα. Όταν υπάρχει πολύ ρεύμα στο δίκτυο ενδέχεται να καταστρέψει εξοπλισμό ή ακόμη και να προκαλέσει διακοπή ρεύματος. Παλαιότερα, οι αρνητικές τιμές ήταν σχετικά σπάνιο φαινόμενο, αλλά εν μέσω της πανδημίας έγιναν σχεδόν καθημερινό στη Βρετανία, στη Γερμανία και σε άλλες χώρες Ευρώπης. Στη Βρετανία, η τιμή του ρεύματος υποχώρησε σε αρνητικά επίπεδα 66 φορές τον Απρίλιο, δηλαδή τουλάχιστον δύο φορές συχνότερα σε σχέση με οποιονδήποτε άλλο μήνα της προηγούμενης δεκαετίας. Για αντιστοίχο λόγο κατέρρευσαν και οι τιμές του πετρελαίου: υπερπροσφορά και ταυτόχρονα κατάρρευση της ζήτησης.

Εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων, των κλειστών γραφείων και εργοστα-

Η συσσώρευση ηλεκτρικής ενέργειας εξαιτίας της πανδημίας μπορεί να προκαλέσει βλάβες στο δίκτυο ή ακόμη και blackout.

σίων, η ζήτηση για ηλεκτρικό ρεύμα μειώθηκε στη Βρετανία κατά περίπου 15% τον Απρίλιο, ενώ ταυτόχρονα τα πάρκα με ανεμογεννήτριες και φωτοβολταϊκά, καθώς και τα πυρηνικά εργοστάσια, συνέχιζαν να παράγουν ηλεκτρισμό. Την προηγούμενη Παρασκευή, οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος στη Βρετανία έφθασαν έως και τα -85 δολάρια ανά μεγαβατώρα. Παράλληλα, οι ανεμογεννήτριες και τα πυρηνικά εργοστάσια παράγαν ασυνήθιστα υψηλές ποσότητες ρεύματος.

Το περιβάλλον των αρνητικών τιμών επιτρέπει τουλάχιστον σε μία πρωτοπόρο επιχείρηση ηλεκτρισμού, την Octopus Energy, να προσφέρει 2 έως 5 σεντ της λίρας για κάθε κιλοβατώρα σε όσους καταναλώνουν ρεύμα σε περιόδους χαμηλής ζήτησης. Αναλυτές της αγοράς εκτιμούν πως αυτή θα πρέπει να είναι η νέα κανονικότητα, εφόσον συνεχιστούν οι προσπάθειες για μετάβαση στην καθαρή ενέργεια.

Ωστόσο, η απομάκρυνση από τον άνθρακα και το φυσικό αέριο εγκυμονεί κινδύνους. Το δίκτυο ηλεκτροδότησης

ενδέχεται να γίνει πιο ασταθές και μη κερδοφόρο. Τις τελευταίες εβδομάδες, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ηλεκτροδότηση της Ευρώπης εξαιτίας των τεράστιων πράσινων επενδύσεων και των ενεοικών καιρικών συνθηκών. Ταυτόχρονα μειώθηκε η καύση του άνθρακα, που είναι μια θετική εξέλιξη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, ο συνδυασμός χαμηλής ζήτησης και υψηλής προσφοράς ηλεκτρισμού από ΑΠΕ είναι τεράστια μεταβολή, την οποία οι εταιρείες του κλάδου δυσκολεύονται να διαχειριστούν.

Η παραγωγή των ΑΠΕ μεταβάλλεται ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες και είναι δύσκολο να σταματήσει σε περιόδους χαμηλής ζήτησης. Συνεπώς, οδηγεί σε αρνητικές τιμές και καθιστά το δίκτυο ασταθές. «Ο στόχος ήταν η αύξηση των πάρκων με ανεμογεννήτριες και φωτοβολταϊκά», δήλωσε ο Τζούλιαν Λέσλι, επικεφαλής δικτύων στο εθνικό δίκτυο ενέργειας της Βρετανίας. Ο ίδιος επισημάνει ότι σε 10 με 15 χρόνια, ορισμένες μέθοδοι, όπως η φόρτιση ηλεκτρικών οχημάτων σε περιόδους αυξημένης προσφοράς ηλεκτρικού, θα επιτρέπουν την εξισορρόπηση ζήτησης και προσφοράς. Προς το παρόν, όμως, οι καταναλωτές κρατούν τα νύια, προκαλώντας τέτοια υποχώρηση στις τιμές ώστε οι υπηρεσίες κοινής ωφελείας επιλέγουν να κλείσουν τις μονάδες παραγωγής παρά να πληρώσουν για να διαχειτευθούν ηλεκτρικό ρεύμα στα δίκτυα.

The New York Times

Εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων, των κλειστών γραφείων και εργοστασίων, η ζήτηση για ηλεκτρικό ρεύμα μειώθηκε στη Βρετανία κατά περίπου 15% τον Απρίλιο, ενώ ταυτόχρονα τα πάρκα με ανεμογεννήτριες και φωτοβολταϊκά καθώς και τα πυρηνικά εργοστάσια συνέχιζαν να παράγουν ηλεκτρισμό. Την προηγούμενη Παρασκευή, οι τιμές ρεύματος έφθασαν έως και τα -85 δολάρια ανά μεγαβατώρα.

Ανάπτυξη έως 3% φέτος για την κινεζική οικονομία

Την ώρα που αναλυτές προβλέπουν βαθιά ύφεση σε Ευρώπη και ΗΠΑ

Ενώ οι περισσότερες οικονομίες του πλανήτη οδεύουν προς ύφεση, η Κίνα φαίνεται πως είναι μία από τις ελάχιστες χώρες που θα εμφανίσουν ανάπτυξη φέτος. Η χώρα που επλήγη πρώτη από την επιδημία του νέου κορωνοϊού θα είναι, άλλωστε, και η πρώτη της οποίας οι επιχειρήσεις θα ανακάμψουν, καθώς επιστρέφουν στη δραστηριότητα.

Αυτό εκτιμούν οικονομολόγοι του ANT, παρά τις γενικότερες επιφυλάξεις άλλων οικονομολόγων, που βλέπουν αφενός τις εντάσεις με την Ουάσιγκτον και αφετέρου τις εγγενείς παθογένειες της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο. Ο ρυθμός ανάπτυξης της κινεζικής οικονομίας θα είναι φέτος θεαματικά μικρότερος όχι μόνον από τους εντυπωσιακούς αριθμούς που εμφανίζει τα τελευταία χρόνια, αλλά και από τον στόχο του 6%, που είχε θέσει για το 2020 η κινεζική ηγεσία μέχρι πριν από μερικούς μήνες.

Το πλήγμα που έχει δεχθεί από την πανδημία είναι σαφώς καίριο και αντανακλάται στην πρωτοφανή απόφαση που έλαβε προ ημερών το Πεκίνο και για πρώτη φορά έπειτα από περίπου δύο δεκαετίες, να μη θέσει τελικά στόχο για την ανάπτυξη σε ό,τι αφορά το τρέχον έτος.

Σύμφωνα, όμως, με τις τελευταίες εκτιμήσεις του ANT, η κινεζική οικονομία πρόκειται να σημειώσει ανάπτυξη φέτος μόλις πάνω από το 1%, που ωχρά, βεβαίως, μπροστά στους ρυθμούς που μας είχε συννθίσει ο ασιατικός οικονομικός γίγαντας. Την ίδια στιγμή, εξάλλου, η παγκόσμια οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 3% φέτος ενώ το αμερικανικό ΑΕΠ θα μειωθεί κατά 6%. Σε ό,τι αφορά, άλλωστε, την Ευρωζώνη, οι τελευταίες εκτιμήσεις της ΕΚΤ, όπως τις εξέφρασε την περασμένη εβδομάδα η πρόεδρος της τράπεζας, Κριστίν Λαγκάρντ, μιλούν για ύφεση από 8% έως 12%. Αυτό δεν α-

Η κυβέρνηση δεν έχει ανακοινώσει αναθεωρημένη πρόβλεψη για την ανάπτυξη, αλλά εκτιμάται πως η χώρα, που επλήγη πρώτη από την πανδημία, θα είναι και η πρώτη της οποίας οι επιχειρήσεις θα ανακάμψουν καθώς επένευσαν στη δραστηριότητά τους.

ναιρει, όμως, ότι οι περισσότερες ξένες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Κίνα εξακολουθούν να ενδιαφέρονται για την κινεζική αγορά. Ο Γεργκ Βούτκε, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Εμπορικού Επιμελητηρίου στην Κίνα, τονίζει πως οι επιχειρήσεις δεν θέλουν να φύγουν από την Κίνα, «γι' αυτό και ζητούν περισσότερα και μπαίνουν όλο και βαθύτερα στην αγορά της».

«Οι άνθρωποι εξακολουθούν να ενδιαφέρονται να επενδύσουν στην Κίνα και να θέλουν να τοποθετηθούν στην κινεζική αγορά», σχολίασε σε τηλεφωνική συνέντευξη του στο δίκτυο CNBC ο Γουόλτερ

Λόμαν, διευθυντής του Κέντρου Ασιατικών Μελετών στο Heritage Foundation, από το οποίο προέρχονται ορισμένοι από τους συνεργάτες του Αμερικανού προέδρου.

Νέα ένταση

Η πανδημία του κορωνοϊού και η νέα ένταση στη σχέση με την Ουάσιγκτον έχουν περιορίσει τις άμεσες ξένες επενδύσεις στην Κίνα. Οι επιχειρήσεις, βέβαια, που δραστηριοποιούνται στη δεύτερη οικονομία του κόσμου έχουν ήδη επενδύσει συμφερόντά τους στην κινεζική αγορά και δεν πρόκειται να τα εγκαταλείψουν γρήγορα. Σύμφωνα με αναλυτές της ε-

ταιρείας ερευνών Gavekal Dragonomics, οι πωλήσεις αμερικανικών επιχειρήσεων στην Κίνα υπερβαίνουν προ πολλού τα 450 δισ. δολάρια, όταν οι πωλήσεις κινεζικών επιχειρήσεων εντός ΗΠΑ δεν ξεπερνούν τα 50 δισ. δολάρια. Αν, πάντως, οι κινεζικές αρχές απέφυγαν να θέσουν στόχο για τον ρυθμό ανάπτυξης, δεν ισχύει το ίδιο για κάποιους άλλους σημαντικούς δείκτες της οικονομίας. Εθesan, για παράδειγμα, στόχους για την ανεργία και την αντιμετώπιση της.

Πολλοί οικονομολόγοι εκτιμούν πως, αφαιρώντας τον ποσοτικό στόχο της ανάπτυξης, το Πεκίνο έχει την ευκαιρία

Ο ρυθμός μεγέθυνσης θα είναι πολύ χαμηλότερος από το 6% που είχε θέσει ως αρχικό στόχο το Πεκίνο.

να βελτιώσει την ποιότητα της ανάπτυξης. Προβλέπουν, έτσι, ότι η κινεζική οικονομία θα αναπτυχθεί από 1% έως 3%. Η ανάπτυξη παραμένει, άλλωστε, απόλυτη προτεραιότητα για την αυταρχική ηγεσία της Κίνας, που επιδιώκει την κοινωνική σταθερότητα. Την περασμένη εβδομάδα, ο Κινέζος πρωθυπουργός, Λι Κετσιάνγκ, υπογράμμισε πως η Κίνα παραμένει ανοικτή στις ξένες επενδύσεις. Την ίδια στιγμή, βέβαια, η νέα ένταση με την Ουάσιγκτον προβληματίζει.

Μιλώντας στο αμερικανικό δίκτυο C-NBC ο Τομ Ράφερτ, επικεφαλής της μονάδας Intelligence του Economist, τόνισε πως «έτσι όπως διαμορφώνονται τα πράγματα αλλά και η σχέση ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην Κίνα, οι επιχειρήσεις πρέπει να το λάβουν υπόψη τους».

Όπως εξηγεί ο ίδιος, ο εμπορικός πόλεμος που κήρυξε στην Κίνα πριν από τρία χρόνια ο πρόεδρος Τραμπ εξελίχθηκε σε τεχνολογικό πόλεμο και τώρα μετατρέπεται σε χρηματοπιστωτικό πόλεμο. Προέβλεψε μάλιστα πως η Ουάσιγκτον θα επιβάλει κυρώσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Κίνας.

Σύμφωνα, άλλωστε, με τον Τζορτζ Φρίντμαν, πρόεδρο της ηλεκτρονικής επιθεώρησης Geopolitical Futures, «το πρόβλημα της Κίνας είναι ότι υπάρχουν δύο διαφορετικές χώρες, η μία είναι οι μετατροπείς της, που ανήκουν στον πολιτισμένο κόσμο, και η υπόλοιπη χώρα, που ανήκει στον Τρίτο Κόσμο». Ο ίδιος αμφιβάλλει για το αν θα μπορέσει η Κίνα να μειώσει τη φτώχεια παρά την οικονομική της ανάπτυξη.

Τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής «κακής τράπεζας» εξετάζει η ΕΚΤ

Την ιδέα μιας κακής τράπεζας που θα απαλλάξει τις τράπεζες της Ευρωζώνης από τα προβληματικά στοιχεία ενεργητικού, φαίνεται πως εξετάζει η ΕΚΤ. Ο λόγος είναι η επιβάρυνση που έχει υποστεί στο σύνολό του ο τραπεζικός τομέας της Ευρωζώνης εξαιτίας της πανδημίας. Ενδεχομένως, όμως, η ΕΚΤ έχει διαπισώσει ότι δεν μπορεί πλέον να διασφαλιστεί το επίπεδο των βασικών κεφαλαίων των τραπεζών μόνο με τα υφιστάμενα μέτρα όπως το εμπόριο στη χορήγηση μερισμάτων, η χαλάρωση των απαιτήσεων κεφαλαιακής επάρκειας και τα απαιτούμενα επίπεδα ρευστότητας.

Οι εκτιμήσεις ανήκουν στον οίκο πιστοληπτικής αξιολόγησης Moody's και βασίζονται σε μια επιστολή του Αντρέα Ενρία, προέδρου της Τραπεζικής Επιτηρητικής Αρχής (EBA) της Τράπεζας προς τον Γερμανό βουλευτή Φρανκ Σάφλερ. Στην επιστολή αυτή ο επικεφαλής της EBA δηλώνει υπέρμαχος της δημιουργίας μιας ευρωπαϊκής κακής τράπεζας. Διευκρινίζει, βέβαια, ότι η ΕΚΤ δεν έχει διαμορφώσει οριστική θέση επί του θέματος,

Ως μέσο για να αντιμετωπισθεί ενδεχόμενη αύξηση των κόκκινων δανείων.

μολονότι στο πλαίσιο της έκθεσης για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα αναφέρει τη χρησιμότητα που θα είχε μια κακή τράπεζα ως μέσο για να αντιμετωπισθεί ενδεχόμενη εκτίναξη των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Όπως επισημαίνει ο οίκος Moody's, μια κακή τράπεζα θα ενίσχυε τη θέση των ευρωπαϊκών τραπεζών σε ό,τι αφορά την πιστοληπτική τους ικανότητα δεδομένου ότι προϋποθέτει κάποιο βαθμό στήριξης των τραπεζών από τις κυβερνήσεις, ενώ θα περιφρουρήσει τη φερεγγυότητά τους και θα αποτρέψει τυχόν πτωχεύσεις. Παραμένουν, πάντως, τα εμπόδια στη θέσπιση ενός τέτοιου εργαλείου σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αν υποθέσουμε ότι έχουν εκλείψει τα νομικά προσκόμματα, υπάρχει πάντα το πρόβλημα του πολιτικού κόστους που

Η ΕΚΤ προσπαθεί να επιδείξει την απαιτούμενη ευελιξία ώστε να βοηθήσει τις τράπεζες να διαχειριστούν τις επιπτώσεις της πανδημίας.

θα συνεπαγόταν ένα τέτοιο εγχείρημα καθώς θα βασιζόταν στα χρήματα των φορολογουμένων.

Σύμφωνα με τη Moody's, η ΕΚΤ επιδιώκει να επιβάλει μεν στις τράπεζες κάποιους συνεπείς διαχειρίσις, παράλληλα

όμως προσπαθεί να επιδείξει την απαιτούμενη ευελιξία ώστε να τις βοηθήσει να διαχειριστούν τις επιπτώσεις της πανδημίας. Ως εκ τούτου, σκοπεύει να επιδείξει ανοχή αν κρίνει αναγκαίο να παραβιαστούν έως έναν βαθμό οι υφιστάμενοι κανόνες. Γι' αυτό και εξέδωσε, άλλωστε, προσφάτως κατευθυντήριες γραμμές σχετικές με τη δημοσιοποίηση των οικονομικών αποτελεσμάτων των τραπεζών (IFRS9) ώστε να αποφευχθεί μια μεγάλη αύξηση των κόκκινων δανείων και των συνεπακόλουθων ζημιών, που να υπερεκτιμά τον αντίκτυπο της τρέχουσας κρίσης, αλλά και μια υπερβολική αύξηση των επισφαλών στοιχείων ενεργητικού.

Η Moody's θεωρεί αποτελεσματική αλλά και επαρκή αυτή τη στρατηγική της ΕΚΤ, υπό τον όρο βέβαια ότι οι ευρωπαϊκές τράπεζες θα αντιμετωπίσουν μόνο ένα βραχύβιο οικονομικό πλήγμα που δεν θα μεταφραστεί σε πλήρη κρίση και δεν θα προκαλέσει εκτίναξη των κόκκινων δανείων. Γιατί, όπως τονίζει, κάτι τέτοιο θα έπληττε την φερεγγυότητα

των τραπεζών και τη δυνατότητά τους να στήριζον την πραγματική οικονομία. Δεδομένου, όμως, ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί ένα τέτοιο ακραίο σενάριο, μάλλον η Τράπεζα εξετάζει όλες τις επιλογές της αρκετά νωρίς, προτού φανεί τι ακριβώς θα συμβεί με τα κόκκινα δάνεια. Οι εξελίξεις στο μέτωπο των κόκκινων δανείων συνήθως γίνονται αντιληπτές με κάποια καθυστέρηση σε μια κρίση.

Όπως τονίζει η Moody's, η λύση μιας κακής τράπεζας είναι αποτελεσματική όταν τα προβληματικά στοιχεία ενεργητικού δεν πλύνουν σε μεγάλο βαθμό τη φερεγγυότητα της. Αυτό όμως δεν ισχύει πάντα, γι' αυτό και πολλές φορές οι τράπεζες αναγκάζονται να ζητήσουν κάποιες μορφές κρατική ενίσχυση. Σημειώτεον ότι ο κ. Ενρία υποστηρίζει από το 2017 τη δημιουργία μιας πανευρωπαϊκής κακής τράπεζας, που θα δίνει σε κάθε χώρα μέλος της Ε.Ε. τη δυνατότητα να αγοράζει τα προβληματικά στοιχεία ενεργητικού από όσες τράπεζες της αναφέρουν κόκκινα δάνεια πάνω από ένα προκαθορισμένο όριο.

Αύξηση χορηγήσεων από κρατικές τουρκικές τράπεζες

Δάνεια με επιτόκιο κάτω του πληθωρισμού και με χαλαρούς όρους θα προσφέρουν οι τρεις μεγαλύτερες κρατικές τράπεζες της Τουρκίας, σύμφωνα με σχετική ανακοίνωσή τους. Προσπαθώντας να ενισχύσει την αποδυναμωμένη λόγω κορωνοϊού οικονομία της και προκειμένου να σταθεροποιήσει τις εγχώριες αγορές, η Τουρκία καταφεύγει στη συνηθισμένη πολιτική τόνωσης μέσω δανεισμού. Με τον τρόπο αυτό σπκώνει ένα μεγάλο βάρος από τα δημοσιονομικά της χώρας, που βέβαια έχουν ήδη δεχθεί ισχυρό πλήγμα από την πανδημία.

Οι τρεις τράπεζες, η TC Ziraat Bankasi, η Turkkiye Vakiflar Bankasi και η Turkkiye Halk Bankasi, ανακοινώνουν ότι θα χορηγήσουν στεγαστικά δάνεια, διακοποδάνεια, δάνεια για αγορά μεταχειρισμένων αυτοκινήτων και ηλεκτρικών συσκευών με επιτόκια χαμηλότερα του πληθωρισμού, που αυτή τη στιγμή βρίσκεται περίπου στο 11%. Αντίστοιχους όρους δα-

Δίνουν δάνεια με επιτόκιο κάτω του πληθωρισμού και με χαλαρούς όρους.

νειοδότης θα προσφέρουν και στις επιχειρήσεις για την αγορά νέων επιβατικών αυτοκινήτων ή άλλων οχημάτων. Προκειμένου να ενισχυθεί η εγχώρια παραγωγή, οι τράπεζες θα προχωρήσουν σε συμφωνίες με τοπικές μονάδες παραγωγής (επιπλων, ηλεκτρονικών ειδών, λευκών ειδών, υφασμάτων, ποδηλάτων και άλλων προϊόντων), όπως αναφέρεται σε σχετικό δημοσίευμα του τουρκικού πρακτορείου ειδήσεων Anadolu.

Η χρηματοδότηση της τουρκικής οικονομίας μέσω δανεισμού είναι μια συνήθης τακτική της κυβέρνησης Ερντογάν και συνεχίζεται έως σήμερα, μολονότι συνεισέφερε στην κατάρρευση της λίρας

τον Αύγουστο του 2018. Από την επέλαση του κορωνοϊού μέχρι περίπου τα μέσα του Μαΐου, η πιστωτική επέκταση ξεπέρασε το 70% – ο υψηλότερος ρυθμός ενίσχυσης από το 2007. Την ίδια περίοδο, διπλασιάστηκαν τα εμπορικά δάνεια. Η χρηματοδότηση μέσω δανεισμού διατηρεί σε σχετικά χαμηλά επίπεδα το δημόσιο χρέος και συνεπώς δίνει στην κυβέρνηση περιθώρια ελιγμού προκειμένου να περιορίσει τον οικονομικό αντίκτυπο του κορωνοϊού. Το 2019, το δημόσιο χρέος της Τουρκίας ανερχόταν στο 33,1% του ΑΕΠ.

Βέβαια, η τουρκική κυβέρνηση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει δημοσιονομικά προβλήματα εξαιτίας της πανδημίας. Τον Απρίλιο, το δημοσιονομικό έλλειμμα ανήλθε σε ιστορικό υψηλό λόγω των περιοριστικών μέτρων, που ανέκοψαν αιφνίδια την οικονομική δραστηριότητα. Παράλληλα, οι κρατικές δαπάνες αυξήθηκαν κατακόρυφα και οι φοροαπαλλαγές

που χορήγησε η τουρκική κυβέρνηση οδήγησαν σε μείωση των δημοσίων εσόδων.

Την προηγούμενη εβδομάδα, η αρμόδια εποπτική αρχή των τουρκικών τραπεζών προχώρησε σε μεταρρυθμίσεις, που ουσιαστικά υποχρεώνουν τις τράπεζες της χώρας να χορηγούν περισσότερα δάνεια σε επιχειρήσεις. Όπως δήλωσε στο Bloomberg ο Ατες Μπουλντόν, αναλυτής της Credit Suisse στην Κωνσταντινούπολη, «όταν επιβάλλονται τέτοια πακέτα, οι ιδιωτικές τράπεζες δυσκολεύονται να ανταγωνιστούν και να διατηρήσουν το μερίδιό τους στον τομέα των δανείων». «Φαίνεται πως την επόμενη περίοδο η χρηματοδότηση της κυβέρνησης μέσω αγοράς ομολόγων θα είναι η κύρια αρμοδιότητα των ιδιωτικών τραπεζών, ενώ οι κρατικές τράπεζες θα εξακολουθήσουν να χορηγούν δάνεια με χαμηλά επιτόκια, εστιάζοντας στην τόνωση της οικονομίας», συμπλήρωσε ο ίδιος.

Η Halk Bankasi, η TC Ziraat Bankasi και η Vakiflar Bankasi ανακοίνωσαν ότι θα χορηγούν στεγαστικά δάνεια, διακοποδάνεια, δάνεια για αγορά μεταχειρισμένων αυτοκινήτων και ηλεκτρικών συσκευών.

Το lockdown μείωσε την κατανάλωση και εκτόξευσε την αποταμίευση στην Ευρώπη

Η πανδημία, εκτός από τον κατ' οίκον περιορισμό των Ευρωπαίων, ο οποίος επηρέασε τον τρόπο ζωής και εργασίας τους, άλλαξε και την καταναλωτική τους συμπεριφορά – η ανησυχία και το αβέβαιο του μέλλοντος τους έκανε να αποταμιεύουν κυρίως και να μην ξοδεύουν.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Τράπεζας της Αγγλίας, οι καταθέσεις στις τράπεζες της Γηραιάς Ηπείρου αυξήθηκαν λόγω της πανδημίας. Παράλληλα, οι οικονομολόγοι άρχισαν να ανησυχούν μήπως οι καταναλωτές δεν είναι εκείνοι οι οποίοι θα αιμοδοτήσουν την ανάκαμψη της εξασθενημένης οικονομίας με εργαλείο

την κατανάλωση. Ειδικότερα, όπως αναφέρεται σε σχετικό δημοσίευμα των Financial Times, τα ποσοστά αποταμίευσης στις τέσσερις από τις πέντε μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρώπης αυξήθηκαν σημαντικά και αρκετά παραπάνω από τον μέσο όρο τον Μάρτιο. Στην περίπτωση της Γαλλίας, τον μήνα αυτό οι άνθρωποι αποταμίευσαν περί τα 20 δισ. ευρώ έναντι του μέσου όρου των 3,8 δισ. ευρώ. Βάσει ξεχωριστών στοιχείων της Τράπεζας της Γαλλίας, αφ' ης στιγμής ξέσπασε η πανδημία και έως τα μέσα Μαΐου, οι αποταμιεύσεις είχαν αυξηθεί κατά 60 δισ. ευρώ και πλέον, όπερ σημαίνει ότι όσο εξελισσόταν η ασθένεια, τόσο αυξανόταν η διά-

Μόνο τον Μάρτιο οι Γάλλοι αποταμίευσαν περί τα 20 δισ. ευρώ και οι Ιταλοί 16,8 δισ.

θεση αποταμίευσης. Οι Ιταλοί εξοικονόμησαν 16,8 δισ. ευρώ τον Μάρτιο, έναντι 3,4 δισ. ευρώ, που ήταν ο μέσος όρος, ενώ στην Ισπανία αντίστοιχα αποταμιεύθηκαν 10,1 δισ. ευρώ και ο μέσος όρος ήταν 2,3 δισ. ευρώ. Στη Βρετανία οι πολίτες έβαλαν στην πάντα ένα ποσό-ρεκόρ της τάξεως των 13,1 δισ. στερλινών (14,7 δισ. ευρώ), το οποίο αποτελεί μηνιαία αύξηση-ρεκόρ.

Η Allianz προβλέπει ότι στα τέλη του 2020 οι Ευρωπαίοι καταναλωτές θα έχουν σε επινέον αποταμιεύσεις περί τα 400 δισ. ευρώ.

Αντίθετως, στη Γερμανία, τη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης, η αποταμίευση στις τράπεζες περιορίστηκε, διότι οι άνθρωποι κράτησαν τα χρήματα στο σπίτι τους. Από τα τέλη Ιανουαρίου έως τις αρχές Μαΐου στη χώρα το ρευστό σε κυκλοφορία αυξήθηκε κατά σχεδόν 40 δισ. ευρώ. Όπως παρατηρεί ο Φίλιπ Λέιν, ανώτατος οικονομολόγος στην ΕΚΤ, «η αξιοσημείωτη αύξηση της αποταμίευσης από τα νοικοκυριά συνιστά ένα σημαντικό μακροοικονομικό ζήτημα, καθώς καθίσταται εμφανές πως τα νοικοκυριά αυτά δεν επιθυμούν να κάνουν αγορές».

Όπως επισημαίνουν οι FT, ενδεχομένως μετά την αρχική φάση της πανδημίας οι

άνθρωποι να έχουν διάθεση να καταναλώσουν, αν και η Κομισιόν προβλέπει ότι τα υψηλά ποσοστά αποταμιεύσεων θα διατηρηθούν όλη τη χρονιά – από το 12,8% του διαθεσίμου εισοδήματος, που εξοικονομείτο πέρυσι, το ποσοστό ανήλθε φέτος στο 19% και αναμένεται να υποχωρήσει στο 14,5% του χρόνου. Τέλος, η ασφαλιστική Allianz προβλέπει ότι στα τέλη του 2020 οι Ευρωπαίοι καταναλωτές θα έχουν σε επιπλέον αποταμιεύσεις περί τα 400 δισ. ευρώ, εκ των οποίων ένα μέρος θα μπορούσε να διοχετευθεί σε αγορά κρατικών ομολόγων, όπως προσδοκούν οικονομολόγοι και αξιωματούχοι των κεντρικών τραπεζών.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Αντικρουόμενες προβλέψεις για τον πληθωρισμό

Του EDWARD HADAS / REUTERS BREAKINGVIEWS

Μετά τον περιορισμό της πανδημίας, ο πληθωρισμός θα αυξηθεί πολύ και γρήγορα ή θα ακολουθήσουν χρόνια αποπληθωρισμού. Η πανδημία έχει δημιουργήσει έντονη αντιπαράθεση μεταξύ των ακραίων υποστηρικτών των δύο απόψεων. Ωστόσο, είναι πιθανόν πως και οι δύο πλευρές σφάλλουν.

Οι δύο πλευρές έχουν περάσει μερικές δύσκολες δεκαετίες. Σε κάθε ανεπτυγμένη οικονομία, ο πληθωρισμός είχε πτωτική τάση από το 1980 περίπου, αλλά πουθενά δεν μειώθηκαν σοβαρά οι τιμές και οι μισθοί. Αντιθέτως, οι όρους υποστηρίζουν ότι ο πληθωρισμός θα αυξηθεί, η μεγαλύτερη απειλή είναι η διοχέτευση χρημάτων στην οικονομία. Εάν οι τιμές αντιπροσωπεύουν τα χρήματα που κυκλοφορούν διά τον αριθμό των προϊόντων που καταναλώνονται, τότε οι πρόσφατες

χρόνα ένα μέρος των λιανεμπόρων θα χρεοκοπούν, θα ρευστοποιούν τα περιουσιακά τους στοιχεία και θα επιδεινώνουν το καταναλωτικό κλίμα. Αυτό οδηγεί σε αποταμίευση χρημάτων, σε μείωση των δαπανών και των προσλήψεων. Εάν σταματήσει να διοχετεύεται ρευστό στην οικονομία, τότε οι τιμές θα πέσουν, συμπαρασύροντας και τους μισθούς.

Οι ακραίοι υποστηρικτές των δύο θέσεων μάλλον αγνοούν τα γεγονότα, που τους διαφεύδουν εδώ και καιρό. Οποιοσ αντισυμεί ότι κάποια πλευρά μπορεί να έχει δίκιο, μπορεί να πιαστεί, διότι κανένα σενάριο δεν είναι αρκετά πιθανό να συμβεί. Κατά πάσα πιθανότητα, το επόμενο κεφάλαιο της νομισματικής ιστορίας θα είναι λιμνάζον.

Ας ξεκινήσουμε από τον αποπληθωρισμό. Μια παρατεταμένη πτώση των τιμών απαιτεί μείωση των χρημάτων στην οικονομία. Οι μεγάλοι αποπληθωρισμοί του 19ου αιώνα προέκυψαν από την ταχύτατη αύξηση της παραγωγής σε σχέση με τον ρυθμό διοχέτευσης ρευστού στην οικονομία. Ο μεγάλος αποπληθωρισμός της δεκαετίας του 1930 προκλήθηκε από μια σειρά πτωχεύσεων στον τραπεζικό κλάδο, που απορρόφησαν χρήματα από την οικονομία.

Όπως έδειξε ο απόκλος της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, οι κεντρικές τράπεζες και οι κυβερνήσεις έχουν κατανοήσει τα διδάγματα από αυτές τις εμπειρίες. Αυτή τη φορά, ακόμα και σε κλίμα φόβου και αμφιβολίας, θα υπάρξουν αρκετά κρατικά επιδόματα και φθηνά τραπεζικά δάνεια, ώστε να αποφευχθεί η πτώση των τιμών και η μείωση των μισθών – όσος καιρός κι αν χρειαστεί για την ανάκαμψη του ΑΕΠ.

Η επιστροφή του υπερπληθωρισμού είναι λίγο πιθανότερο σενάριο. Επειτα από χρόνια αποτυχίας για αύξηση των τιμών στα επημιτάτα επίπεδα του 2%, οι κεντρικές τράπεζες ενδέχεται να εφοσιωθούν στην περίπτωση αύξησης του πληθωρισμού. Πιθανώς να καθυστερήσουν να αντιδράσουν, αλλά ίσως δώσουν ώθηση οι κυβερνήσεις, καθώς θα επιθυμούν την υποτίμηση των χρεών που θα έχουν αποκτήσει μετά την πανδημία.

Η διαχείριση του οικονομικού αντικτύπου της κρίσης θα είναι δύσκολη. Τουλάχιστον, όμως, η αστάθεια των τιμών –προς όποια κατεύθυνση– δεν θα είναι ένα από τα βασικά προβλήματα.

Δάνεια 1 τρισ. δολ. έλαβαν ισχυροί όμιλοι των ΗΠΑ εντός του 2020

Σπεύδουν να επωφεληθούν από το χαμηλό κόστος του δανεισμού εν μέσω κρίσης

Επιχειρηματικοί κολοσσοί με την ανώτερη βαθμολογία πιστοληπτικής αξιολόγησης, μεταξύ των οποίων τα κηρύττερα ονόματα του επιχειρηματικού κόσμου των ΗΠΑ όπως οι Disney, Apple και ExxonMobil, έχουν αυξήσει θεαματικά τον δανεισμό τους, και από την αρχή του έτους έχουν αντλήσει συνολικά 1 τρισ. δολάρια από τις αγορές κεφαλαίου.

Σπεύδουν εν ολίγοις να επωφεληθούν από το χαμηλό κόστος του δανεισμού που τους έχει διασφαλίσει η αναπτυξιακή πολιτική των περισσότερων κεντρικών τραπεζών και προσπαθούν να θωρακίσουν τους ισολογισμούς τους εν μέσω της κρίσης. Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας Refinitiv, στο δυσθεώρητο αυτό ύψος έχουν φθάσει οι εκδόσεις ομολόγων των αμερικανικών επιχειρηματικών κολοσσών συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Πρόκειται για ιλιγγιώδες ποσό, δεδομένου ότι είναι σχεδόν διπλάσιο από τις εκδόσεις εταιρικών ομολόγων της αντίστοιχης περιόδου του περασμένου έτους, που δεν υπερέβησαν τα 540 δισ.

Πέρυσι, το αντίστοιχο διάστημα είχαν αντλήσει μέσω εκδόσεων ομολόγων 540 δισ. δολάρια.

δολάρια. Πλησιάζει, άλλωστε, το 1,3 τρισ. δολάρια που ήταν ο μέσος όρος των τελευταίων πέντε ετών σε ό,τι αφορά τις εκδόσεις εταιρικών ομολόγων στο σύνολο ενός έτους. Τους τελευταίους τρεις μήνες οι εκδόσεις εταιρικών ομολόγων υπερέβαιναν τα 200 δισ. δολάρια κάθε μήνα, για πρώτη φορά από το 1990, οπότε άρχισε η καταγραφή των σχετικών αρχείων. Τα μερίδια του λέντονς πήρε ο κολοσσός της αεροναυπηγικής, η αμερικανική Boeing, αντλώντας 25 δισ. δολάρια. Ακολουθούν η Oracle με 20 δισ. δολάρια και η AT&T με 12,5 δισ. δολάρια.

Οι εταιρείες χρησιμοποίησαν τα κεφάλαια που άντλησαν από τις αγορές ώστε να επιστρέψουν τις πιστώσεις έκτακτες ανάγκης

Ο οίκος αξιολόγησης S&P έχει ήδη προειδοποιήσει 1.287 εταιρείες ότι ενδέχεται να υποβαθμίσει είτε την πιστοληπτική τους σε «αρνητική».

που πήραν για να αναπληρώσουν κάθε κενό ρευστότητας όταν η αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας έπληξε τα έσοδά τους. Υιοθετώντας άκρως αναπτυξιακή νομισματική πολιτική, οι κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο έχουν, πάντως, βοηθήσει να σταθεροποιηθεί ή ακόμη και να μειωθεί το κόστος δανεισμού των επιχειρήσεων με υψηλή βαθμολογία πιστοληπτικής αξιολόγησης, σε σύγκριση με εκείνο προτού εκδηλωθεί η πανδημία και επιστρατευθούν δεσμες μέτρων από κυβερνήσεις και κεντρικές τράπεζες.

Η Federal Reserve ειδικότερα έχει μειώσει το βασικό επιτόκιο της σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα και συγκεκριμένα από το 0% έως το 0,25%. Βοήθησε, έτσι, να υ-

ποχωρήσουν οι αποδόσεις των εταιρικών ομολόγων υψηλής διαβάθμισης στο 2,6% από το 2,9% στις αρχές του έτους. Ενδεικτική περίπτωση η αυτοκινητοβιομηχανία Toyota, που την περασμένη εβδομάδα άντλησε 1,4 δισ. δολάρια για πέντε έτη, με απόδοση μόλις 1,8%, όταν τον Νοέμβριο του περασμένου έτους δανείζονταν με απόδοση 2,1%.

Υποβαθμίσεις

Είναι, ωστόσο, γεγονός ότι όταν επιδεινώνονται οι οικονομικές συνθήκες σε μια περίοδο μεγάλης αβεβαιότητας, οι επιχειρήσεις διατρέχουν τον κίνδυνο να μην μπορέσουν να αποπληρώσουν τα χρέη τους. Σύμφωνα με τον οίκο πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P, ο αριθμός των ε-

ταιρειών που κινδυνεύουν να υποβαθμιστούν βρίσκεται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Ο εν λόγω οίκος έχει ήδη προειδοποιήσει 1.287 εταιρείες ότι ενδέχεται να υποβαθμίσει είτε την πιστοληπτική τους ικανότητα είτε την προοπτική τους σε «αρνητική».

Είναι ενδεικτικό ότι ήταν μικρότερος ο αριθμός των εταιρειών που υποβαθμίστηκαν στη διάρκεια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, καθώς δεν υπερέβη τις 1.028. Και όλα αυτά ενώ τους τελευταίους μήνες έχουν ήδη υποβαθμιστεί 700 εταιρείες. Σύμφωνα με την S&P, σχεδόν τα 2/3 των εταιρειών που έχουν εκδώσει ομόλογα κινδυνεύουν να υποβαθμιστούν πιστοληπτικά αξιολόγησης. Οι περισσότερες είναι εταιρείες του κλάδου των

MIME και του τομέα της ψυχαγωγίας, αυτοκινητοβιομηχανίες και εταιρείες του κλάδου των μεταφορών. Σύμφωνα, πάντα, με τη S&P, στον κλάδο των ξενοδοχείων και τις ψυχαγωγίες το ποσοστό των εταιρειών που διατρέχουν κίνδυνο υποβάθμισης φτάει στο 74%, ενώ στον κλάδο των MIME βρίσκεται στο 35%. Τα αντίστοιχα ποσοστά μετάξω των αυτοκινητοβιομηχανιών και των εταιρειών μεταφορών είναι 49% και 43%. Την ίδια στιγμή, πάντως, κινδυνεύει να υποβάθμιστο το 1/3 των τραπεζών στις αναδυόμενες αγορές, όπως και 17 χώρες: από την Αυστραλία, χώρα με την ανώτερη βαθμολογία των τριών Α, μέχρι την αναπτυσσόμενη Ζάμια που βρίσκεται στα όρια της πτώχευσης.

Κεφαλαιακές ενισχύσεις σε επιχειρήσεις με την εγγύηση της Ε.Ε.

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Το νέο Εργαλείο Υποστήριξης Φερεγγυότητας (Solvency Support Instrument ή SSI), μέσω του οποίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φιλοδοξεί –ήδη από φέτος– να παράσχει «ενέσεις» κεφαλαίων σε βιώσιμες επιχειρήσεις που απειλούνται με πτώχευση λόγω της κρίσης του κορωνοϊού, παρουσίασε η εκτελεστική αντιπρόεδρος της Επιτροπής Μαργκρέτε Βεστάγκερ.

Το συγκεκριμένο εργαλείο, που θα χρηματοδοτηθεί κυρίως μέσω του έκτακτου πακέτου ανάκαμψης των 750 δισ. ευρώ, θα παράσχει εγγυήσεις αξίας 31 δισ. ευρώ, οι οποίες, μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, θα δοθούν σε επενδυτικά funds και άλλους ιδιωτικούς φορείς που θα αγοράσουν μετοχικά μερίδια σε επιχειρήσεις που θα πληρούν

τα κριτήρια του προγράμματος (σε έκτακτες περιπτώσεις θα μπορεί η ίδια η ΕΤΕΠ να χορηγή απευθείας χρηματοδότηση). Η Επιτροπή προσδοκά ότι οι εγγυήσεις αυτές, που θα είναι διαθέσιμες έως το τέλος του 2024, θα επιτρέψουν κεφαλαιακές επενδύσεις ύψους 300 δισ. ευρώ.

Όπως ανέφερε η κ. Βεστάγκερ, οι επιχειρήσεις στην Ε.Ε., στο βασικό σενάριο, θα χρειαστούν φέτος κεφαλαιακές «ενέσεις» ύψους 720 δισ. ευρώ – ποσό το οποίο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, μπορεί να ανέλθει σε 1,2 τρισ. ευρώ αν πραγματωθεί το αρνητικό σενάριο μιας δεύτερης περιόδου καραντίνας. Η Επιτροπή εκτιμά ότι, ανάλογα με το αν θα υλοποιηθεί το βασικό ή το αρνητικό σενάριο, 35%-50% των επιχειρήσεων με περισσότερους από 20 εργαζομένους ενδέχεται να αντιμετωπίσουν έλλειμμα κεφαλαίων κίνησης έως το τέλος της χρονιάς στο αρνητικό σενάριο, 260.000 ευ-

Φέτος θα παράσχει εγγυήσεις 31 δισ., οι οποίες θα κινητοποιήσουν επενδύσεις έως 300 δισ.

ρωπαϊκές επιχειρήσεις, με 35 εκατομμύρια εργαζομένους, θα βρεθούν με την πλάτη στον τοίχο.

Η Δανέζα εκτελεστική αντιπρόεδρος εξήγησε ότι η λογική του SSI είναι να στηριχθούν εταιρείες που υπό διαφορετικές συνθήκες θα ήταν βιώσιμες, ειδικά σε χώρες που έχουν πληγεί πιο βαριά και που δεν διαθέτουν τον δημοσιονομικό χώρο για να παράσχουν την αναγκαία ενίσχυση σε εθνικό επίπεδο. Οι αποκλίσεις αυτές μεταξύ διαφορετικών κρατών-μελών «απειλούν με πολυδιάσπαση την ενιαία αγορά», προειδοποίησε η κ. Βεστάγκερ.

Η **εκτελεστική** αντιπρόεδρος της Επιτροπής Μαργκρέτε Βεστάγκερ υποστήριξε πως οι επιχειρήσεις στην Ε.Ε., στο βασικό σενάριο, θα χρειαστούν φέτος κεφαλαιακές «ενέσεις» ύψους 720 δισ. ευρώ.

Η Επιτροπή θα συνδράμει και με την παροχή τεχνικής βοήθειας, πρόσθεσε, για να επιταχυνθούν οι διαδικασίες χορήγησης των εγγυήσεων. Ωστόσο, δεν είναι σαφές πώς θα μπορέσει η Επιτροπή να διασφαλίσει ότι το μεγαλύτερο μέρος του «οπλοστασίου» του SSI θα καταλήξει πραγματικά στις επιχειρήσεις των χωρών που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη. Το SSI δεν έχει κλείσει κατανομή ανά κράτος-μέλος και θα λειτουργήσει υπό την αιγίδα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (EFSI, γνωστό ευρύτερα ως «σκέδιο Γιούνκερ»). Η κ. Βεστάγκερ είπε στη συνέντευξη Τύπου ότι θα θεθούν μέγιστα όρια παροχής εγγυήσεων με γεωγραφικά κριτήρια, αλλά, όπως αναγνώρισε, το EFSI είναι ένα εργαλείο που «καθοδηγείται από την αγορά».

Η Ελλάδα, που προβλέπεται ότι θα έχει τη σφοδρότερη ώθηση στην Ε.Ε. φέτος και που έχει τον υψηλότερο δείκτη

χρέους / ΑΕΠ από όλα τα κράτη-μέλη, είναι θεωρητικά η χώρα που θα μπορούσε να επωφεληθεί τα μέγιστα από το SSI. Ωστόσο, οι εξαιρετικά αδύναμοι ισολογισμοί των ελληνικών τραπεζών και η συγκριτικά υποτυπώδης κατάσταση της εγχώριας αγοράς κεφαλαίων δημιουργεί έντονες αμφιβολίες για τη δυνατότητα ελληνικών επιχειρήσεων να ανταγωνιστούν πανευρωπαϊκά ιδιώτες «λευκούς ιππότες» μέσω του νέου εργαλείου.

Σε σχετική ερώτηση της «Κ», η εκτελεστική αντιπρόεδρος της Επιτροπής παρέπεμψε στην καθοδηγητική επιτροπή (steering board) του SSI, που «θα καθορίσει τις λεπτομέρειες για το πώς θα υπάρξει διασπορά των επενδύσεων στα κράτη-μέλη» υπέρ των πιο αδύναμων χωρών και πώς θα περιοριστεί η υπερσυγκέντρωση των εγκρίσεων σε χώρες που έχουν λιγότερη ανάγκη ευρωπαϊκής στήριξης.

Ανάπτυξη της οικονομίας 4,5% στην Τουρκία το α' τρίμηνο

Μετάξω των αναδυόμενων οικονομιών με την ταχύτητα ανάπτυξης συγκαταλέγεται η Τουρκία για το πρώτο τρίμηνο του έτους. Χάρη στις κρατικές δαπάνες και την εγχώρια κατανάλωση ιδίως στην αρχή του τριμήνου, η τουρκική οικονομία ενισχύθηκε κατά 4,5% σε ετήσια βάση και κατά 0,6% σε τριμηνιαία βάση. Μόλις ένα έτος αργότερα εξήλθε από την ύφεση, η Τουρκία κατάφερε να ξεπεράσει την ανάπτυξη της Ρωσίας, της Πολωνίας και άλλων αναπτυσσόμενων οικονομιών. Παρ' όλα αυτά, όπως φάνηκε στο τέλος του τριμήνου εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων για την καταστολή της μετάδοσης του κορωνοϊού, η τουρκική οικονομία πρόκειται να διολισθήσει σε

βαθιά ύφεση το δεύτερο τρίμηνο του έτους. Η ανάπτυξη του πρώτου τριμήνου οφείλεται στην κατανάλωση των νοικοκυριών και στην κρατική ενίσχυση που διοχέτευσε η κυβέρνηση στην τουρκική οικονομία. Οι δύο δείκτες ενισχύθηκαν κατά 5,1% και κατά 6,2% αντίστοιχα σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2019. Οι εξαγωγές μειώθηκαν ελαφρώς και οι εισαγωγές έκαναν άλμα 22,1%, ενώ οι επενδύσεις των επιχειρήσεων υποχώρησαν 1,4% για έβδομο συνεχιστό τρίμηνο.

Διεισδύνει οργανισμοί, συμπεριλαμβανομένου του ΔΝΤ, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, της S&P και της Fitch, προβλέπουν ύφεση από 3% έως 5% για

Οι αναλυτές αναμένουν πως η τουρκική οικονομία πρόκειται να διολισθήσει σε βαθιά ύφεση το δεύτερο τρίμηνο του έτους.

την τουρκική οικονομία φέτος. Σύμφωνα με σχετικά έρευνα της κεντρικής τράπεζας της Τουρκίας αναμένεται μικρότερη ύφεση της τάξεως του 1,2%. Ωστόσο, το τουρκικό υπουργείο Οικονομικών και ο υπουργός Οικονομικών της χώρας, Μπεράτ Αλμπαϊράκ, έχουν δηλώσει επανειλημμένως πως η τουρ-

κική οικονομία θα σημειώσει ανάπτυξη το 2020. Μολονότι τα οικονομικά στοιχεία μετά τη χαλάρωση των μέτρων σχηματίζουν μία αισιόδοξη εικόνα και πιθανώς ενδείξεις ανάκαμψης, «οφείλουμε να πούμε ότι αυτού του είδους οι ενδείξεις θα έπρεπε να έχουν σημασία μόνον εφ'όσον διατηρηθούν», σχολίασε στο τουρκικό πρακτορείο ειδήσεων Anadolu ο Ερλ Γκούρκαν, οικονομολόγος της Gedik Investment. Ο ίδιος επεσήμανε ότι ο αντικτύπος του κορωνοϊού ήταν έκδηλος μόνον στο τέλος του πρώτου τριμήνου και ότι τα αρχικά στοιχεία του δεύτερου τριμήνου αναδεικνύουν μεγάλη επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας. Η ανάκαμψη της Τουρκίας

θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό, που αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων και προσφέρει πολλές θέσεις εργασίας. Επίσης η κατάσταση της οικονομίας θα εξαρτηθεί από τις σχέσεις της χώρας με τους εμπορικούς της εταίρους στην Ευρώπη, οι οποίοι επίσης πλήττονται από την πανδημία. «Οι προοπτικές για το υπόλοιπο έτος εξαρτώνται από τη διάρκεια της αιφνίδιας αναστολής της οικονομικής δραστηριότητας εξαιτίας του κορωνοϊού», σχολίασε στο Bloomberg ο οικονομολόγος Χαλούκ Μπουρουμτσέκτσι. Ο ίδιος τόνισε ότι υπάρχουν ενδείξεις για ανάκαμψη στο τρίτο τρίμηνο, ωστόσο στην περίοδο Απριλίου-Ιουνίου θα σημειωθεί μεγάλη ύφεση.

Σύμφωνα με σχετική έρευνα της κεντρικής τράπεζας της Τουρκίας αναμένεται μικρότερη ύφεση της τάξεως του 1,2%.

Ο Τσέχος που επενδύει εκεί όπου όλοι βλέπουν καταστροφή

Ο Ντάνιελ Κρετίνσκι αγοράζει, μαζικά, μερίδια σε ομίλους που έπληξε η πανδημία

Στις **Ηνωμένες** Πολιτείες, όπου πάμπολλοι όμιλοι λιανεμπορίου ένδυσης και υπόδησης κλείνουν σωρηδόν τα καταστήματά τους, συρρικνώνονται ή χρεοκοπούν, και μεγάλα και κάποτε πολύβουα εμπορικά κέντρα μοιάζουν πλέον χώροι-φαντάσματα, εμφανίζεται ένας μη διάσημος επενδυτής από την Τσεχία και αγοράζει μερίδια. Οπου οι άλλοι βλέπουν κατεβασμένα ρολά, ο Ντάνιελ Κρετίνσκι διακρίνει ευκαιρίες. Ο Vesa Equity, ο οίκος ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων που έχει συνιδρύσει για τη διαχείριση του προσωπικού του πλούτου, αγόρασε στην προβληματική αλυσίδα καταστημάτων Macy's μερίδιο 5%.

Μετά απέκτησε το 6% στην εταιρεία πωλήσεων αθλητικών υποδημάτων Foot Locker, της οποίας η τιμή της μετοχής έχει

Τελευταία του αποκτήματα το 5% των πολυκαταστημάτων Macy's και το 6% της εταιρείας αθλητικών Foot Locker.

χάσει το 25% της αξίας της αυτή τη χρονιά. Και όταν στα σχετικά έγγραφα που υπέβαλε τον Μάιο ο Vesa Equity στην αμερικανική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, αναφέρθηκε ότι θέλει να έχει επικοδομητικές συζητήσεις με τη διοίκηση της Macy's, ουδείς γνώριζε ποιος είναι ο Ντάνιελ Κρετίνσκι. Στο χαρτοφυλάκιό του έχει μερίδια από ρυπαγόνες εταιρείες παραγωγής ενέργειας και σούπερ μάρκετ μέχρι ΜΜΕ και τα ιδιωτικοποιημένα βρετανικά ταχυδρομεία. «Θέλουμε να κερδίσουμε από κλάδους θνηστικές, οι οποίοι όμως θα αργήσουν πολύ περισσότερο να πεθάνουν από όσο νομίζει η κοινή γνώμη», λέει ο Τσέχος μεγιστάνας.

Εξ ου και η προτίμησή του στο αμερι-

Ο **Ντάνιελ** Κρετίνσκι επεκτείνει την επενδυτική του παρουσία στις Ηνωμένες Πολιτείες. Στην Ευρώπη διατηρεί μερίδια σε 70 εταιρείες σε 12 χώρες, με περιουσιακά στοιχεία 13,3 δισ. ευρώ.

κανικό λιανεμπόριο, διότι αφενός θέλει να επεκταθεί στις ΗΠΑ, αφετέρου θέλει να μετακινηθεί από τις επενδύσεις του στην ενέργεια. Η Macy's, η μεγαλύτερη αλυσίδα πολυκαταστημάτων των ΗΠΑ, πέρσι είχε 25 δισ. δολ. πωλήσεις και τώρα αναμένει 1,1 δισ. δολ. ζημίες το πρώτο τρίμηνο, ενώ

η Foot Locker είχε ζημίες 98 εκατ. δολ. Όσοι γνωρίζουν τον Κρετίνσκι εξεπλάγησαν από τις τοποθετήσεις του λόγω της αβεβαιότητας για την πορεία της αμερικανικής οικονομίας.

Και τώρα, πάντως, δεν ζημιώθηκε. Τις τελευταίες τρεις εβδομάδες η προσωπική

του περιουσία αυξήθηκε κατά 100 εκατ. δολ. Ο κ. Κρετίνσκι επενδύει σε μη δημοφιλείς δραστηριότητες όπως ο άνθρακας, ενώ αυτοχαρακτηρίζεται οπαδός των φιλελεύθερων αξιών και του ανοικτού διαλόγου. Έχει μεταξύ άλλων μερίδια σε τσεχικές εφημερίδες, αλλά και στη γαλλική Le Monde καθώς και σε άλλα γαλλικά ΜΜΕ. Ο ίδιος κρατάει χαμηλούς τόνους, δεν δίνει παρά ελάχιστες συνεντεύξεις και ένα πολωνικό περιοδικό τον αποκάλυψε «Η τσεχική σφήγγα». Όλα τα παραπάνω δεν σημαίνουν πως μόνο επιτυχίες εγγράφει στο ενεργητικό του. Οι δημοσιογράφοι της Le Monde, λόγω χάριν, είχαν διαμαρτυρηθεί, διότι δεν ήθελαν να υπάρχει στην ιδιοκτησία της εφημερίδας άνθρωπος που είχε κάνει λεφτά από τα ορυκτά καύσιμα. Πέρσι το Δ.Σ. της γερμανικής αλυσίδας σούπερ μάρκετ Metro απέρριψε την πρότασή του για εξαγορά της αντί 6,5 δισ. δολ.

Δεν πωλήθηκε, και αντί να επιτεθεί στα μέλη του Δ.Σ., αύξησε την προσφορά για μερίδιο 29,9%, ζητώντας θέση στο Δ.Σ. και λέγοντας πως θα συνεισφέρει με ιδέες για την κερδοφορία της εταιρείας. Πάντως, οι αντιπάλοι του διατείνονται πως όσο κι αν δείχνει υπομονετικός, κομψός στις εκφράσεις και την όψη και σχετικά φιλικός, δεν παύει να είναι «καρχαρίας». Ξεκίνησε με 900 δολάρια μισθό ως δικηγόρος, το 2009 συγκρότησε τη δική του επενδυτική εταιρεία EPH και στοιχημάτισε στον κλάδο της ενέργειας, που τότε δεχόταν πλήγμα από την κρίση και την πολιτική στροφή στις ΑΠΕ. Απέκτησε συμμετοχές σε αγωγούς φυσικού αερίου και σταθμούς παραγωγής με λιγνίτη, κάτι που του απέφερε κέρδη, ενώ επεκτάθηκε και στην πράσινη ενέργεια, τα ακίνητα και τις προμηθευτικές αλυσίδες. Σήμερα, τέλος, διατηρεί μερίδια σε 70 εταιρείες σε 12 ευρωπαϊκές χώρες, με περιουσιακά στοιχεία 13,3 δισ. ευρώ.

Σε τρία χρόνια θα ανακάμψουν οι αεροπορικές

Εως και τρία χρόνια θα χρειαστούν για την πλήρη ανάκαμψή τους ο κλάδος της αεροπλοΐας και η ζήτηση για αεροπορικά ταξίδια, μέχρι δηλαδή να επανέλθουν στα επίπεδα του 2019, σύμφωνα με έκθεση του S&P Global Ratings. Δυσοίωνες είναι και οι προβλέψεις των στελεχών του αεροπορικού κλάδου, που προβλέπουν με σιγουριά ότι η ζήτηση αεροπορικών εισιτηρίων θα επανέλθει μετά το τέλος του 2020.

Η μεγαλύτερη ζημία θα σημειωθεί φέτος, καθώς αναμένεται πως η ζήτηση για αεροπορικά ταξίδια θα υποχωρήσει έως και 55%. Σύμφωνα με τη σχετική έκθεση του S&P Global Ratings, η ανάκαμψη θα εξαρτηθεί από πολλούς παράγοντες, όπως για παράδειγμα η χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων σε κάθε κράτος, η έκταση του οι-

Φέτος αναμένεται πως η ζήτηση για αεροπορικά ταξίδια θα υποχωρήσει έως και 55%.

κονομικού αντικτύπου της πανδημίας και βέβαια η προθυμία των ανθρώπων να ξαναταξιδέψουν. Μολονότι τα περιοριστικά μέτρα αίρονται σταδιακά ανά τον κόσμο, η ζήτηση για αεροπορικά ταξίδια παραμένει εξαιρετικά χαμηλή. Συμπαράρτυονται βέβαια και τα αεροδρόμια, τα οποία προσπαθούν να κρατήσουν ζωντανά τα καταστήματα duty free, τα εστιατόρια και τις υπόλοιπες υπηρεσίες που παρέχουν.

Οι αναλύτες της S&P Global Ratings ση-

Η **ανάκαμψη** θα εξαρτηθεί από πολλούς παράγοντες, όπως για παράδειγμα η χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων σε κάθε κράτος, η έκταση του οικονομικού αντικτύπου της πανδημίας και βέβαια η προθυμία των ανθρώπων να ξαναταξιδέψουν.

μείωσαν ότι «οι αερομεταφορές θα επανέλθουν μόνον όταν οι φόβοι σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια έχουν κατασταλεί με καθοριστικό τρόπο από τη βιομηχανία και εφόσον ανακάμψει η καταναλωτική εμπιστοσύνη». Οι ίδιοι επεσήμαναν ότι ενδέχεται να μειωθούν σημαντικά τα επαγγελματικά ταξίδια εξαιτίας της μονιμοποίησης της τηλεργασίας και λόγω της εντατικοποίησης των ψηφιακών συνεδριάσεων. Δεδομένου ότι τα επαγγελματικά τα-

ξίδια είναι «ο πιο κερδοφόρος τομέας για τις αεροπορικές εταιρείες», προβλέπεται πως ο κλάδος της αεροπλοΐας θα συνεχίσει να δέχεται πλήγματα για αρκετό καιρό.

Από τις ανακρινόμενες των τελευταίων μηνών, φαίνεται πως ολόκληρη η κοινότητα της αεροπλοΐας συμφωνεί με τις προβλέψεις της S&P Global Ratings. «Ενδέχεται να περάσουν τρία έως πέντε χρόνια προτού οι επιβάτες να είναι διατεθειμένοι να πετάξουν όσο και πριν από την πανδημία», σχολιάσε

χαρακτηριστικά στα τέλη του προηγούμενου μήνα ο Ντέιβ Καλκούν, διευθύνων σύμβουλος της Boeing. «Η ανάκαμψη της κίνησης στους αιθέρες θα είναι αργή, ίσως να μην έχει φτάσει τα επίπεδα του 2019 μέχρι το 2023», ανακοίνωσε η Lufthansa τον Απρίλιο. Τουλάχιστον δύο χρόνια μέχρι την πλήρη ανάκαμψη στη ζήτηση προβλέπει και η Ryanair, η οποία έχει τονίσει πως θα αυξηθούν παράλληλα και οι τιμές των εισιτηρίων. Εξάλλου ο διευθύνων σύμβουλος της Διεθνούς Ένωσης Αερομεταφορών Αλεξάντερ ντε Ζουβιάκ έχει προειδοποιήσει ότι η πανδημία μπορεί να σημάνει το τέλος στα φθηνά εισιτήρια και να επιβαρύνει δυσανάλογα τις αεροπορικές χαμηλού κόστους.

Ο οίκος αξιολόγησης S&P έχει υποβαθμίσει την πιστοληπτική ικανότητα 11 αεροδρομίων από τον Μάρτιο. Αναμένει ωστόσο πως θα προβεί σε περισσότερες υποβαθμίσεις ανάλογα με την ταχύτητα χαλάρωσης των μέτρων, την ανάκαμψη της ζήτησης για ταξίδια και βάσει της ικανότητας των αεροδρομίων να προχωρήσουν σε αναδιαρθρώσεις. Τα αεροδρόμια θα εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τα έσοδα που προκύπτουν από τις δραστηριότητές τους στον τομέα της αεροναυπηγικής. Γενικά ισοδυναμούν με τουλάχιστον το 50% των συνολικών εσόδων τους. Ωστόσο, σύμφωνα με την έκθεση της S&P Global Ratings, ακόμα μεγαλύτερο πλήγμα θα δεχθεί ο τομέας των λιανικών πωλήσεων των αεροδρόμιων, ο οποίος τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζει περίπου το 45% των συνολικών τους εσόδων.

Κρατική βοήθεια 5 δισ. στη Renault και 15.000 απολύσεις

Η **προβληματική** γαλλική αυτοκινητοβιομηχανία Renault, η οποία ετοιμάζεται να λάβει και κρατική βοήθεια 5 δισ. ευρώ για να σταθεί στα πόδια της, ανακοίνωσε χθες μεγάλο πρόγραμμα δραστικών περικοπών. Ακολουθώντας ένα συντονισμένο σχέδιο με τον εταίρο της, την ιαπωνική Nissan, περιορίζει τις φιλοδοξίες της για μερίδιο στην παγκόσμια αγορά και μειώνει τόσο το προσωπικό όσο και την παραγωγή της, επιδιώκοντας να εξοικονομήσει περί τα 2 δισ. ευρώ την προερχόμενη τριετία.

Αυτό σημαίνει αναδιοργάνωση των εργοστασίων της στο γαλλικό έδαφος και ενδεχόμενο κλείσιμο ορισμένων εξ αυτών, προκαλώντας έντονη δυσανεξία σε συνδικαλιστές και εργαζομένους, με τους οποίους βρίσκεται σε συζήτηση. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν ζητεί από τη Renault εγγυήσεις για το μέλλον των εργαζομένων της. Χθες, αναγγέλλοντας ότι το μεγαλόπνοο σχέδιο «κατάκτησης της διεθνούς αγοράς», το οποίο είχε επινοήσει ο πρώην ισχυρός επικεφαλής της αυτοκινητοβιομηχανίας Κάρλος Γκοσπ, δεν εναρμονίζεται με τις δυνατότητες της, ανακοίνωσε περικοπές σχεδόν

15.000 θέσεων εργασίας επί συνόλου 180.000. Άλλωστε, η Renault θέλει άπαξ διά παντός να κλείσει το κεφάλαιο Γκοσπ, ο οποίος θεωρείται φυγόδικος στην Ιαπωνία. «Είχαμε υπερβολικούς στόχους για τις πωλήσεις μας και τώρα επιστρέφουμε σε τα βασικά μας ζητούμενα», δηλώνει η προσωρινή επικεφαλής της εταιρείας Κλοτίλντ Ντελμπό. «Δεν στοχεύουμε στην κορυφή του κόσμου, αλλά σε βιώσιμη ανάπτυξη και κερδοφορία». Οι πείσεις για εξυγίανση προϋπήρχαν της πανδημίας, εφόσον η Renault πέρσι είχε παρουσιάσει, πρώτη φορά την τελευταία δεκαετία, ζημίες από τις δραστηριότητές της. Αναφορικά με την παραγωγική ικανότητά της, αποσκοπεί να την ελαττώσει από τα 4 εκατομμύρια οχήματα σήμερα στα 3,3 εκατ. οχήματα έως το 2024. Υπό το πρίσμα αυτό, θα επικεντρωθεί στα πιο κερδοφόρα μοντέλα της και στην ηλεκτροκίνηση. Τέλος, αποσύρεται από την αγορά της Κίνας, δίνοντας προβάδισμα στην Nissan. Βάσει των συμφωνημένων, εκείνη θα προηγηθεί στην αγορά της Ασίας, της Μ. Ανατολής και της Β. Αμερικής και η Renault στην Ευρώπη και στη Ν. Αμερική.

Πρώτη στις προτιμήσεις των Γερμανών η Μαγιόρκα

Απόρροια από τη δριμύτητα της πανδημίας στην Ισπανία, οι Γερμανοί τουρίστες ανυπομονούν να βρεθούν σε έναν από τους αγαπημένους προορισμούς τους. Αυτός δεν είναι άλλος από τη Μαγιόρκα, που ανήκει στο σύμπλεγμα των Βαlearίων Νήσων, οι οποίες σταδιακά αίρουν τους περιορισμούς του κορωνοϊού. Ωστόσο, οι Γερμανοί δεν περμίνουν να επανέλθει η Μαγιόρκα πλήρως στην κανονικότητα και έχουν ήδη κάνει κρατήσεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ψηφιακής ταξιδιωτικής πλατφόρμας της eDreams Odigeo, από όσους Γερμανούς προτίμησαν τις υπηρεσίες της για να οργανώσουν τις διακοπές τους, το 15% επέλεξε την Πάλμα ντε Μαγιόρκα, με δεύτερη τη Θεσσαλονίκη σε ποσοστό 7% και τρίτη την Κωνσταντινούπολη με 6%. Πάντως, όπως αναφέρει το πρακτορείο Bloomberg,

ο αντικτύπος της ασθένειας στις Βαlearίδες ήταν λιγότερος από την υπόλοιπη Ισπανία. Η περιφερειακή κυβέρνηση διοργανώνει εκστρατεία να προσελκύσει επισκέπτες από τη Γερμανία, μιας και η χώρα αυτή σχετικά σύντομα κατόρθωσε να ελέγξει τον ιό. Το 2019, η πλειονότητα των τουριστών που επισκεφθήκαν τις Βαlearίδες Νήσους, προερχόταν από τη Γερμανία, φθάνοντας τα περίπου 4 εκατ. επί συνόλου 16,5 εκατ. Κατά τις επίσημες εκτιμήσεις, η πανδημία θα στερήσει τα νησιά από έσοδα σχεδόν 9,3 δισ. ευρώ (1/3 του τοπικού ΑΕΠ), μειώνοντας 29% την απασχόληση. Οι Βαlearίδες ορίζουν υγειονομικά πρωτόκολλα για τους επισκεπτόμενους, ενώ βρίσκονται σε συζητήσεις με τον γερμανικό τουριστικό όμιλο TUI και τις τοπικές επιχειρήσεις για περαιτέρω χαλάρωση των περιορισμών.

Κύμα πτωχεύσεων στον κλάδο της ενέργειας λόγω της πτώσης του πετρελαίου

Αναπόφευκτο παρεπόμενο της κατάρρευσης που σημείωσαν τους τελευταίους μήνες οι τιμές του πετρελαίου ήταν ένα κύμα μαζικών πτωχεύσεων στον ενεργειακό κλάδο των ΗΠΑ. Οι εταιρείες του κλάδου ήταν ήδη υπερχρεωμένες και παρουσίαζαν χαμηλή κερδοφορία πολύ προτού καταρρεύσουν οι τιμές του πετρελαίου.

Ακόμη και μεγάλα ονόματα της αμερικανικής ενεργειακής βιομηχανίας προσέφευγαν σε συμβούλους για την αναδιάρθρωση των ιλιγγιωδών χρεών τους. Ανάμεσά τους και ο πετρελαϊκός κολοσσός Occidental Petroleum, που ευελπιστούσε ότι πωλώντας περιουσιακά του στοιχεία θα κατόρθωνε να περιορίσει το χρέος του. Είχε προβεί παλαιότερα σε κύμα εξαγορών, με αποτέλεσμα στα τέλη του περασμένου έτους το χρέος του να πλησιάζει τα 39 δισ. δολάρια μετά την εξαγορά της Anadarko Petroleum.

Την ίδια στιγμή, κολοσσοί όπως οι ExxonMobil, Chevron και ConocoPhillips αναγκάζονταν να περικόψουν τις δαπάνες

Οι αμερικανικές οχιστολιθικές τον Απρίλιο απέλυσαν περισσότερους από 50.000 υπαλλήλους.

όταν οι τιμές του πετρελαίου υποχωρούσαν επί μήνες. Εκείνες, όμως, που οδηγήθηκαν σε κύμα μαζικών πτωχεύσεων ήταν οι αμερικανικές οχιστολιθικές.

Περίπου έξι εβδομάδες από τη στιγμή που άρχισε η ασύλληπτη πτώση, μια πτώση που κάποια στιγμή οδήγησε σε ρευστικές τιμές των προθεσμιακών συμβολαίων, οι περισσότερες αμερικανικές οχιστολιθικές είχαν διακόψει την παραγωγή τους ή την είχαν μειώσει δραματικά, είχαν απολύσει υπαλλήλους και κήρυσσαν μαζικά πτώχευση.

Ήταν ο κλάδος χάρη στον οποίον οι ΗΠΑ αναδείχθηκαν σε πρώτη δύναμη στον κόσμο σε παραγωγή «μαύρου χρυσού» εξορύσσοντας υδρογονάνθρακες

Εκτιμάται πως έως το τέλος του έτους ενδέχεται να έχει μειωθεί ο αριθμός των νέων πετρελαιοπηγών κατά σχεδόν 90%.

από οχιστολιθικά πετρώματα με τη διαφιλονικούμενη μέθοδο της υδραυλικής ρηγμάτωσης. Με την πυρετώδη δραστηριότητά τους προσέφεραν στον Ντόναλντ Τραμπ την ευκαιρία να υπερηφανευτεί για την ενεργειακή αυτάρκεια της υπερδύναμης. Δεδομένου, όμως, ότι έχουν πολύ υψηλό λειτουργικό κόστος, στάθηκε αδύνατον να επιβιώσουν με τις χαμηλές τιμές του πετρελαίου.

Μέσα στον Απρίλιο εγκατέλειπαν τη μία στις τρεις πετρελαιοπηγές ενώ είχαν απολύσει περισσότερους από 50.000 υπαλλήλους. Πολλές προσπάθησαν μάταια να ισορροπήσουν μειώνοντας τους μισθούς. Στις αρχές Απριλίου, ανακοίνωσε την πτώχευσή της η Whiting Petroleum, ενώ άλλες προσέλαβαν συμβούλους για να μελετήσουν τη δυνατότητα αναδιάρθρωσης των χρεών τους. Ανάμεσά τους η Chesapeake Energy Corp αλλά και η Salt Creek Midstream, που δραστηριοποιείται στη λεκάνη του Ντελαγουέαρ στο Τέξας. Αυτή προσέλαβε μάλιστα την Jefferies Financial και νομικούς συμβού-

λους της Kirkland & Ellis, προκειμένου να καταλήξουν σε κάποιο είδους συμφωνία με τους πιστωτές τους.

Καθώς ήταν ορατό το επικείμενο κύμα πτωχεύσεων, οι αμερικανικές τράπεζες που τις είχαν δανείσει αγόρασαν περιουσιακά στοιχεία των ενεργειακών και συμπεριλήφθηκαν στα χαρτοφυλάκια τους πετρελαιοπηγές και κοιτάσματα φυσικού αερίου. Στη διάρκεια του Μαΐου, άλλωστε, έχει διακοπεί η παραγωγή 1,75 εκατ. βαρελιών την ημέρα, ενώ σύμφωνα με την HIS Markit μέχρι το τέλος του έτους ενδέχεται να έχει μειωθεί ο αριθμός των νέων πετρελαιοπηγών κατά σχεδόν 90%. Σύμφωνα μάλιστα με σχετική μελέτη της Evercotte ISI, τουλάχιστον η μία στις τρεις εισηγμένες οχιστολιθικές θα αναγκαστεί να εγκαταλείψει κάθε δραστηριότητα στο άμεσο μέλλον.

Και την ίδια στιγμή, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch Ratings προειδοποιεί στη λεκάνη του Ντελαγουέαρ στο Τέξας. Αυτή προσέλαβε μάλιστα την Jefferies Financial και νομικούς συμβού-

Ανησυχία

Εκφράζοντας την ανησυχία του για την ενίσχυση των πέντε τεχνολογικών κολοσσών, ο επικεφαλής του Open Markets Institute, Stavros Baxizis, τόνισε πως «οι εταιρείες αυτές είναι ήδη εξαιρετικά ισχυρές, αλλά έχουν τη δυνατότητα να αναδυθούν ως οι μεγάλοι κερδισμένοι της COVID-19, εκτός και αν υπάρξει κάποιο είδος νομοθετική παρέμβαση».

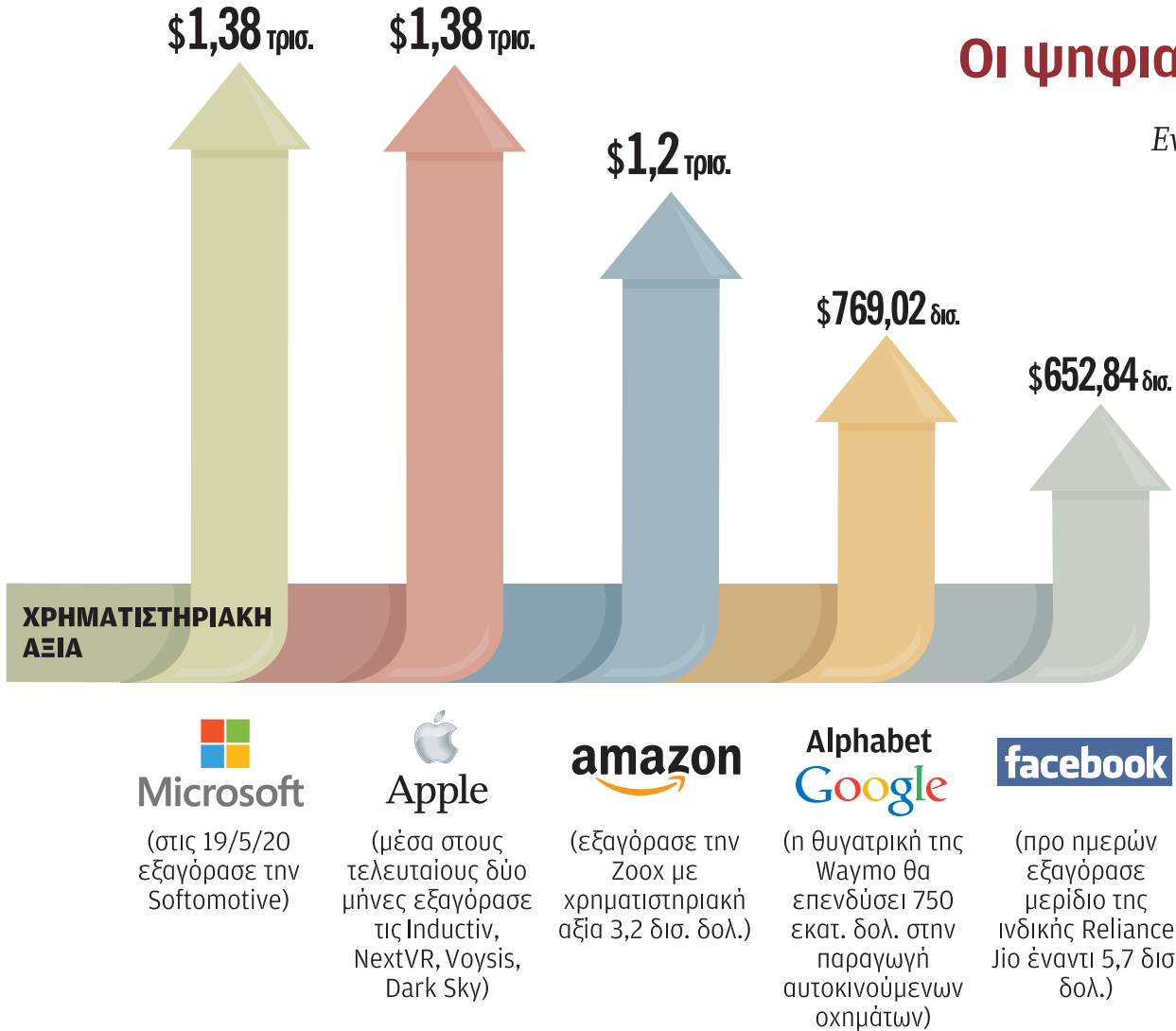
Η διαφορά

Σκοπάζοντας το κύμα εξαγορών από τους πέντε κολοσσούς και το πόσο διαφορετική είναι η στρατηγική τους από εκείνη που τήρησαν στην κρίση του 2008, ο Τζον Γκνουζ, σύμβουλος στη Lazard, τόνισε πως «η διαφορά ανάμεσα στην τρέχουσα και στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση είναι τα τεράστια κεφάλαια που έχουν συγκεντρώσει».

Καταγγελίες

Η υποψήφια των Δημοκρατικών για τις προεδρικές εκλογές Ελίζαμπεθ Γουόρεν κατηγορησε πέρυσι το Facebook ότι αφαίρεσε ανακοινώσεις από την προεκλογική εκστρατεία της όπου ζητούσε τη διάσπαση της εταιρείας. Εξέφρασε τη δυσαφορία της τονίζοντας: «Θα ήθελα να μην υπάρχει ένας παράγοντας λογοκρισίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης».

Οι ψηφιακοί κολοσσοί ενισχύονται περαιτέρω

Εν μέσω της πανδημίας, χρησιμοποίησαν τα δυσθεώρητα κεφάλαια που έχουν συγκεντρώσει για μια σειρά εξαγορών και επεκτείνονται σε νέους τομείς.

Εχουν **\$5,5 τρις.** άθροισμα χρηματιστηριακής αξίας

Εχουν **\$560 δισ.** σε μετρητά και τίτλους

Δαπάνησαν **\$29 δισ.** σε έρευνα και ανάπτυξη το τελευταίο τρίμηνο του 2019

Προχώρησαν σε **19** εξαγορές από την αρχή του έτους

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ακόμη πιο ισχυροί οι τεχνολογικοί κολοσσοί

Απόλυτη οικονομική κυριαρχία των Facebook, Alphabet, Amazon, Apple, Microsoft εν μέσω της κρίσης

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Από την αυγή της χιλιετίας αποτελούν την ενσάρκωση των δυνατοτήτων της νέας εποχής, των νέων ψηφιακών τεχνολογιών, του Διαδικτύου και της κινητής τηλεφωνίας. Ήταν αυτοί που έδωσαν σε μεγάλη μερίδα του παγκόσμιου πληθυσμού μεγαλύτερη και ευκολότερη πρόσβαση στην ελεύθερη ενημέρωση, στην απόρροια επικοινωνία, αλλά και στις αγορές ανά τον κόσμο.

Κατακτώντας τις νεότερες γενιές ανά τον κόσμο με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στις εξεγέρσεις στον αραβο-μουσουλμανικό κόσμο πριν από μία δεκαετία. Και δεν ήταν λίγοι όσοι πίστεψαν πως είναι αυτοί τελικά οι φορείς που ενισχύουν τη θέση των πολιτών, αλλά και κοινωνιών, έναντι της αυ-

θαιρεσίας της εξουσίας. Ο λόγος για τους τεχνολογικούς κολοσσούς, τους πέντε μεγαλύτερους όλων, που συχνά αναφέρονται πλέον ως FAAM, από τα αρχικά των επωνυμιών τους. Πρόκειται για τους κυρίαρχους του παιχνιδιού, που δεν άργησαν να αντιμετωπίσουν τις παρεμβάσεις των εξουσιών, να υποστούν τους περιορισμούς τους, αλλά και να διαψεύσουν οι ίδιοι την εμπιστοσύνη των χρηστών τους με τη διαρροή προσωπικών δεδομένων, την άρνησή τους να εμποδίσουν τη μετάδοση ψευδών ειδήσεων, αλλά και την απλυσία τους, εφόσον παρά τα ιλιγγιώδη έσοδά τους καταβάλλουν ευτελείς έως εικονικούς φόρους. Και βέβαια, ήταν μοιραίο να βρεθούν κάποια στιγμή στο στόχαστρο των ευρωπαϊκών αρχών, αλλά και του ΟΟΣΑ, που σχεδιάζουν να τους επιβάλουν τον λε-

Οι πέντε όμιλοι έχουν συγκεντρώσει 560 δισ. δολάρια σε μετρητά και τίτλους.

γόμενο ψηφιακό φόρο. Εχουν, άλλωστε, προκαλέσει εντονότατο προβληματισμό σε πολιτικούς κύκλους στις ΗΠΑ για το υπέρμετρο μέγεθός τους και τη δυσανάλογη ισχύ τους, γι' αυτό εδώ και αρκετό καιρό η Ουάσιγκτον εξετάζει την προοπτική να επιβάλει κάποιες μορφές διάσπασής τους. Ο προβληματισμός εντείνεται, όμως, καθώς οι ψηφιακοί κολοσσοί δείχνουν να αναδύονται ακόμη ισχυρότεροι από την πανδημία. Όπως προκύπτει, οι πέντε κολοσσοί είχαν την ετοιμότητα να κινηθούν

εσπευσμένα προς όποιους τομείς απέκτησαν προτεραιότητα και να εκμεταλλευθούν τα δυσθεώρητα κεφάλαιά τους για σειρά εξαγορών, που ενισχύουν περαιτέρω την κυριαρχία τους στην παγκόσμια αγορά. Όπως σχολιάζουν αναλυτές του κλάδου της τεχνολογίας, το πλεονέκτημα των τεχνολογικών κολοσσών είναι το μεγάλο απόθεμα κεφαλαίων που έχουν συγκεντρώσει και τα οποία επενδύουν σε καινοτομία και εξαγορές. Αυξάνουν, έτσι, διαρκώς το μερίδιο αγοράς τους και ενισχύουν περαιτέρω το προβάδισμά τους έναντι των ανταγωνιστών. Αν προστεθούν τα κεφάλαια που έχουν συγκεντρώσει οι πέντε κολοσσοί, ανέρχονται σε 560 δισ. δολάρια σε μετρητά και τίτλους. Από τις πρόσφατες κινήσεις τους στη διάρκεια των πρώτων μηνών της πανδημίας, προκύπτει πως Facebook, Apple,

Amazon, Alphabet και Microsoft δαπάνησαν σχεδόν 29 δισ. δολάρια σε σχέδια και προγράμματα που παραδοσιακά εντάσσονται στις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη. Όμως, πολλές από τις κινήσεις τους σχετίζονταν με την πανδημία και για την ακρίβεια είχαν στόχο να την εκμεταλλευθούν, επεκτείνοντας τις δραστηριότητές τους στους τομείς που απέκτησαν προτεραιότητα. Η Microsoft έσπευσε να επεκταθεί σε ειδικές υπηρεσίες που βοηθούν τους επαγγελματίες του τομέα της υγείας. Η Facebook επεκτείνει το μοντέλο της τηλεργασίας, ενώ ο ιδρυτής της Amazon, Τζεφ Μπέζος, δώλωσε προσφάτως στους επενδυτές της εταιρείας του ότι σκοπεύει να διαθέσει 4 δισ. δολάρια σε προγράμματα που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού.

Επένδυσαν 29 δισ., ξεπερνώντας τον ετήσιο προϋπολογισμό της NASA

Το ποσό των 29 δισ. δολαρίων που επένδυσαν οι πέντε τεχνολογικοί κολοσσοί σε σχέδια και προγράμματα είναι κατά 17% μεγαλύτερο σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Και όπως αναφέρουν παράγοντες της αμερικανικής αγοράς, είναι μεγαλύτερο από τον ετήσιο προϋπολογισμό της NASA, σε μια περίοδο που η NASA υποτίθεται ότι σχεδιάζει αποστολή στον Άρη.

Οι πέντε κολοσσοί δεν ακούγονται, όμως, σε αυτούς τους σχεδιασμούς. Στη διάρκεια των πρώτων μηνών της πανδημίας, έχουν επιδοθεί σε σειρά εξαγορών και στρατηγικών επενδύσεων. Σύμφωνα με στοιχεία

της εταιρείας ερευνών αγοράς Refinitiv, οι Facebook, Alphabet, Amazon, Apple, Microsoft (FAAM) ανακοίνωσαν 19 συμφωνίες εξαγορών και επενδύσεων μέσα στους πρώτους τρεις μήνες του έτους. Οι τεχνολογικοί κολοσσοί τηρούν μια παλιά συνταγή επιτυχίας, αφήνοντας άλλες επιχειρήσεις να αναπτύξουν νέες καινοτόμες ιδέες και στη συνέχεια τις εξαγοράζουν. Προ ολίγων ημερών έγινε γνωστό ότι η Amazon ετοιμάζεται να εξαγοράσει την εταιρεία Zoox, η χρηματιστηριακή αξία της οποίας είχε απομυθηθεί στα 3,2 δισ. δολάρια πριν από δύο χρόνια. Η Facebook εξαγόρασε την Giphy, η ο-

ποία έχει μηχανή πλοήγησης για κινούμενα σχέδια. Παράλληλα, όμως, εξαγόρασε και μερίδιο αξίας 5,7 δισ. δολαρίων στην ινδική εταιρεία τηλεπικοινωνιών Reliance Jio. Η Amazon εξαγόρασε την DataRow, η Google, σημαντικότερη θυγατρική της Alphabet, εξαγόρασε την Pointy και την AppSheet, και η Microsoft συμφώνησε να εξαγοράσει τις Metaswitch Networks, Softmotive και Affirmed Networks. Κι όλα αυτά συμβαίνουν ενώ πολιτικοί κύκλοι στην Ουάσιγκτον εκφράζουν εντεινόμενο προβληματισμό για το γεγονός ότι οι τεχνολογικοί κολοσσοί έχουν τη δύναμη να εξελιχθούν σε μονοπώλιο. Το κύμα εξαγορών καταδεικνύει

προπαντός, όμως, πόσο ενίσχυσαν τη θέση τους εν μέσω πανδημίας. Όλα δείχνουν πως θα αναδυθούν ακόμη ισχυρότεροι και προπαντός κυρίαρχοι στους νέους τομείς της οικονομίας. Είναι σαφές πως η πτώση των αγορών στη διάρκεια της πανδημίας τους έδωσε την ευκαιρία να εξαγοράσουν διάφορες νεοφυείς τις οποίες μάλλον εποφθαλμιούσαν επί καιρό. Η τακτική τους στη διάρκεια της πανδημίας ήταν ακριβώς η αντίθετη από εκείνη που τήρησαν στη διάρκεια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, καθώς απέφυγαν τις μεγάλες εξαγορές όταν υποχωρούσαν και τότε τα χρηματι-

στήρια. Όπως σχολίασε στους Financial Times ο Τζον Γκνουζ, σύμβουλος συγχο-νεύσεων και εξαγορών στη Lazard, «ένα πράγμα που είναι διαφορετικό ανάμεσα στην τρέχουσα κρίση και στη χρηματοπιστωτική κρίση είναι τα τεράστια κεφάλαια που έχουν συγκεντρώσει οι τεχνολογικοί κολοσσοί». Όπως εξήγηε ο ίδιος, πρόκειται για εκατοντάδες δισεκατομμύρια δολάρια και βρίσκονται όλα εντός ΗΠΑ, χάρη στη φορολογική μεταρρύθμιση του Ντόναλντ Τραμπ που επέτρεψε τον επαναπατρισμό κεφαλαίων από το εξωτερικό συνοδευόμενων από ένα είδος φορολογικής ασυλίας.

Οι αρχές ανταγωνισμού επιχειρούν να μπλοκάρουν τις εξαγορές των FAAM

Το μοναδικό εμπόδιο που θα μπορούσε ενδεχομένως να βρεθεί στον δρόμο των τεχνολογικών κολοσσών και να αποτρέψει την περαιτέρω γιγάντωσή τους θα ήταν μια αντίδραση των αρχών ανταγωνισμού. Στελέχη των αμερικανικών αρχών ανταγωνισμού έχουν προειδοποιήσει για την καιροσκοπική στάση των πέντε κολοσσών. Εχουν μάλιστα επισημάνει πως οι εξαγορές τους συχνά έχουν στόχο νεοφυείς εταιρείες που επλήγησαν από την κρίση, γι' αυτό και εγκυμονούν τον κίνδυνο να διευρυνθεί το χάσμα ανάμεσα στις μεγάλες εταιρείες και τους μικρότερους ανταγωνιστές τους. Δημοσιεύματα του αμερικανικού Τύ-

που φέρουν το υπουργείο Δικαιοσύνης αλλά και πολιτειακές αρχές να σχεδιάζουν αγώνες κατά της Google, ενώ κάτι ανάλογο φαίνεται να συμβαίνει με τη Facebook σε ό,τι αφορά την εξαγορά της Giphy. Παράλληλα, η αμερικανική ομοσπονδιακή επιτροπή εμπορίου διερευνά ήδη τις μικρές εξαγορές από τους πέντε τεχνολογικούς κολοσσούς και οι έρευνές της φτάνουν μέχρι το 2010. Εν τω μεταξύ, οι υποψήφιοι των Δημοκρατικών για τις προεδρικές εκλογές, Αλεξάντρια Οκάνιο Κορτέζ και Ελίζαμπεθ Γουόρεν, έχουν ζητήσει να απαγορευθούν αυτές οι εξαγορές που επιχειρούν μέσα στην περίοδο της κρίσης της πανδημίας επιχειρήσεις

Η επίτροπος Ανταγωνισμού, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, διερευνά τις εξαγορές μικρών ευρωπαϊκών εταιρειών από τις FAAM.

με έσοδα άνω των 100 εκατ. δολαρίων. Και βέβαια βρίσκονται και οι πέντε κολοσσοί από πέρυσι στο στόχαστρο της Κομισιόν. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και στις Βρυξέλλες, καθώς η επίτροπος Ανταγωνισμού, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, διερευνά τις εξαγορές μικρών ευρωπαϊκών εταιρειών, στις οποίες προχώρησαν οι τεχνολογικοί κολοσσοί τα τελευταία χρόνια αλλά και εν μέσω της πανδημίας. Οι έρευνες φτάνουν σε βάθος δεκαετίας καθώς ξεκινούν με την εξαγορά της Skype από τη Microsoft το 2011. Η κ. Βεστάγκερ, που εδώ και πέντε χρόνια έχει κυριολεκτικά εγκαινιάσει εκστρατεία κατά των

τεχνολογικών κολοσσών, δεσμεύθηκε προ ημερών να μην τους επιτρέψει να εκμεταλλευτούν την πανδημία. Εν τω μεταξύ, η Κομισιόν ετοιμάζεται να παρουσιάσει νέους κανόνες για τις ψηφιακές υπηρεσίες και στο στόχαστρό της έχει ιδιαίτερος την Amazon. Όπως τόνισε προσφάτως η Δανάη ευρωβουλευτής Κριστέλι Σάλντεμοζ, «εξετάζουμε την Amazon και πριν από την κρίση, αλλά τώρα που βρισκόμαστε σε αυτήν την οικονομική κρίση συνεπεία της πανδημίας του κορωνοϊού, είναι πολύ πιο σημαντικό να επιβάλουμε δικαίους κανόνες». Μέχρι στιγμής, πάντως, οι πέντε κολοσσοί εξακολουθούν να συγκεντρώνουν

κέρδη. Παρά την πανδημία, η Amazon προβλέπει μεγάλη αύξηση των κερδών της σε σύγκριση με το περασμένο έτος. Ο ιδρυτής του Facebook, Μάρκ Ζούκερμπεργκ, ανακοίνωσε ότι η εταιρεία του θα προχωρήσει σε 10.000 προσλήψεις στη διάρκεια του τρέχοντος έτους, ενώ η Microsoft προβλέπει ήπια αύξηση των κερδών της για το επόμενο τρίμηνο. Και ο Τιμ Κουκ, διευθύνων σύμβουλος της Apple, έχει υπογραμμίσει πως η νέα κρίση βρήκε την εταιρεία εξαιρετικά ισοχυρή οικονομικά γι' αυτό και «θα εξακολουθήσει να επενδύει στην επόμενη γενιά καινοτομίας», όπως είπε χαρακτηριστικά.

“BDO. *What matters to you, matters to us*”

Audit | Tax | Compliance | Restructuring and insolvency | Fund Services

Με τον στρατό και τη Βίβλο ο Τραμπ

Επίδειξη πυγμής εναντίον διαδηλωτών και σκηνοθετημένη επίσκεψη σε εκκλησία

Με ένα πολεμικής φρασεολογίας διάγγελμα προς τον αμερικανικό λαό και μια σκηνοθετημένη επίσκεψη σε εκκλησία που υπέστη ζημιές από πυρκαγιά στη διάρκεια των πρόσφατων ταραχών, ο Ντόναλντ Τραμπ επανήλθε δυναμικά στο προσκήνιο, ύστερα από απουσία δύο εικοσιτετράωρων. Απειλώντας ότι θα κατεβάσει τον στρατό στους δρόμους αμερικανικών πόλεων, κάνοντας χρήση νόμου για την καταστολή εξεγέρσεων που χρονολογείται στο 1807, αυτοχαρακτηρίστηκε «πρόεδρος του νόμου και της τάξης», καθιστώντας σαφές το στίγμα της εκστρατείας για την επανεκλογή του στις προεδρικές εκλογές του Νοεμβρίου.

Ενώ συνεχιζόνταν για έβδομη κατά σειρά ημέρα σε σειρά πόλεων οι διαδηλώσεις κατά της αστυνομικής βίας, τις οποίες πυροδότησε ο τραγικός θάνατος του ασπλου μαύρου Τζορτζ Φλόιντ στη Μινεάπολη, οι δημοσιογράφοι ειδοποιήθηκαν ότι ο Τραμπ επρόκειτο να προβεί σε διάγγελμα, στον κήπο του Λευκού Οίκου, στις 6.30 μ.μ., μισή ώρα προτού τεθεί σε εφαρμογή απαγόρευση νυχτερινής κυκλοφορίας.

Λίγα λεπτά προτού εμφανιστεί ο Τραμπ, δυνάμεις ασφαλείας επιτέθηκαν βίαια εναντίον ειρηνικών διαδηλωτών που είχαν μαζευτεί στο πάρκο Λαφαγέτ, απέναντι από τον Λευκό Οίκο. Την εκκαθαριστική επιχείρηση διηύθυνε προσωπικά ο υπουργός Δικαιοσύνης Γουίλιαμ Μπαρ, ο οποίος βρισκόταν στον χώρο. Το τι εξυπηρετούσε η διάλυση του συγκεντρωμένου πλήθους θα γινόταν σαφές λίγα λεπτά αργότερα.

Ενώ ο καπνός από τα δακρυγόνα φαινόταν ακόμη στην ατμόσφαιρα, ο Αμερικανός πρόεδρος εμφανίστηκε στον κήπο του Λευκού Οίκου για μια επίδειξη δύναμης. «Είμαι ο δικός σας πρόεδρος, του νόμου και της τάξης, και είμαι σύμμαχος όλων των ειρηνικών διαδηλωτών», διακήρυξε ο Τραμπ. Αμέσως μετά, κατηγόρησε την πλειονότητα των κυβερ-

Με τη Βίβλο ανά χείρας, ο Ντόναλντ Τραμπ ποζάρει στους φωτογράφους έξω από την εκκλησία του Αγίου Ιωάννη.

Τουλάχιστον πέντε αστυνομικοί τραυματίστηκαν από πυρά αγνώστων, ενώ συνεχίστηκαν οι συγκρούσεις σε πολλές πόλεις.

νιτών πολιτειών ότι «είναι πολύ μαλακοί» στην αντιμετώπιση των ταραχών και προειδοποίησε ότι, αν δεν πράξουν το καθήκον τους, θα κατεβάσει ο ίδιος τον στρατό στις πόλεις, «ώστε να λύσει, για λογαριασμό σας, το πρόβλημα πολύ γρήγορα».

Στη συνέχεια, ο Τραμπ βγήκε από την πύλη του Λευκού Οίκου, δίσχισε

το «απελευθερωμένο» από τους διαδηλωτές πάρκο Λαφαγέτ και κατευθύνθηκε, μαζί με τον υπουργό Μπαρ και την κόρη του Ιβάνκα, στον ναό του Αγίου Ιωάννη, χώρο προσευχής όλων των Αμερικανών προέδρων. Εκεί πόζαρε απέναντι στους φωτογραφικούς φακούς κρατώντας τη Βίβλο. Στις σύντομες δηλώσεις του («είμαστε μια σπουδαία χώρα, η πιο σπουδαία χώρα στον κόσμο») δεν έκανε ούτε μια αναφορά στον Τζορτζ Φλόιντ, ενώ ο Αμερικανός πρόεδρος δεν έκανε καν τον κόπο να μπει στην εκκλησία και να προσευχηθεί. Το επικοινωνιακό του στρατήγημα καυτηριάστηκε από την επισκόπο Μάριαν Μπουντε, στην επισκοπή της οποίας ανήκει ο συγκεκριμένος ναός. «Πήρε τα ιερά σύμβολα της παράδοσής μας μπροστά από έναν οικο-

προσευχής, προσδοκώντας πολιτικό όφελος», σημείωσε χαρακτηριστικά.

Τη νύχτα της Δευτέρας προς Τρίτη, τουλάχιστον πέντε αστυνομικοί τραυματίστηκαν από πυρά βίαιων διαδηλωτών – οι τέσσερις στο Σεντ Λιούις και ο πέμπτος στο Λας Βέγκας. Λεπλασίες καταστημάτων και καταστροφές έλαβαν χώρα στη Νέα Υόρκη, στο Χόλγουντ και σε άλλα σημεία της χώρας. Στο μεταξύ, υπάλληλοι του Facebook, συμπεριλαμβανομένων διευθυντικών στελεχών, έκαναν χθες στάση εργασίας σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την απόφαση του ιδιοκτήτη της εταιρείας, Μαρκ Ζάκερμπεργκ, να μην ακολουθήσει το Twitter και να αφήσει ασχολίαστες αναρτήσεις του προέδρου Τραμπ που περιέχουν αναληθή ή εμμηροστικά σχόλια.

REUTERS, A.P.

Ανθρωποκτονία ο θάνατος του Τζορτζ Φλόιντ

«Ανθρωποκτονία από ασφυξία, που προκλήθηκε εξαιτίας πίεσης στον λαιμό και στην πλάτη και οδήγησε στη διακοπή της αιμάτωσης του εγκεφάλου» χαρακτήρισε τον θάνατο του Τζορτζ Φλόιντ ανεξάρτητος παθολογοανατόμος, ο οποίος πραγματοποίησε νεκροψία στη σορό κατόπιν αιτήματος της οικογένειας του θύματος.

Ο παθολογοανατόμος δρ Μάικλ Μπέιντεν και οι συνάδελφοί του διαπίστωσαν ότι το βάρος στον λαιμό του Φλόιντ, οι χειροπέδες που του δέσμευαν τα χέρια και η θέση του σώματός του συνέβαλαν στην παρεμπόδιση της λειτουργίας του διαφράγματος του θύματος και οδήγησαν σε ασφυξία. Η νεκροψία των ανεξάρτητων ειδικών εκτιμά ότι ο 46χρονος Φλόιντ υπέκυψε κατά τη διάρκεια της σύλληψής του και πριν μπει στο ασθενοφόρο. «Το ασθενοφόρο ήταν η νεκροφόρα του», είπε ο συνηγόρος της οικογένειας του θύματος, Μπεν Κραμπ. Το βράδυ της

Αστυνομικός αγκαλιάζει διαδηλώτρια που βοήθησε να διαλυθεί πλήθος στην Ατλάντα.

Το πόρισμα δύο ανεξάρτητων νεκροψιών, ενώ η επίσημη αναγνωρίζει ότι το θύμα είχε προβλήματα υγείας.

Δευτέρας, η ιατροδικαστική υπηρεσία της κομητείας Χένεριν δημοσιοποίησε προκαταρκτική έκθεση για το περιστατικό, χαρακτηρίζοντας και αυτά τον θάνατο του Φλόιντ ως ανθρωποκτονία «που προκλήθηκε από καρδιοπνευμονική ανακοπή ενώ βρισκόταν υπό κράτηση από αστυνομικούς». Η προκαταρκτική έκθεση των ιατροδικαστών της κομητείας αναφέρει, όμως, ότι ο Φλόιντ αντιμετώπιζε «σοβαρά προβλήματα υγείας», όπως αρτηριακή υπέρταση, με τους ιατροδικαστές να καταλήγουν ότι το θύμα έκανε

χρήση του ισχυρού οπιούχου «φεντανίλ» και μεθαμφεταμίνης. Το πόρισμα των ιατροδικαστών αναμένεται να εκμεταλλευθούν οι συνήγοροι του απότακτου πλέον αστυνομικού Ντέρεκ Σόβιν για να μετριάσουν την ποινή του πελάτη τους, ενόψει της παραπομπής του στη δικαιοσύνη.

Στο μεταξύ, τη δαπάνη της κηδείας του Φλόιντ ανακοίνωσε ότι θα αναλάβει εξ ολοκλήρου ο βετεράνος πυγμάχος Φλόιντ Μείουδερ, σύμφωνα με εκπρόσωπό του. «Πιστεύω ότι θα θυμώσει για την αποκάλυψη αυτή, αλλά ο Μείουδερ θα πληρώσει τα έξοδα για να κηδευθεί ο Φλόιντ», είπε χθες ο Λέναρντ Ελερμπι, επικεφαλής της εταιρείας του πυγμάχου, Mayweather Promotions. Ο πεντάκις παγκόσμιος πρωταθλητής της πυγμαχίας ήλθε σε επαφή με την οικογένεια του Φλόιντ, η οποία αποδέχθηκε την προσφορά.

REUTERS

Ο αντίπαλος του Τραμπ, Τζο Μπάιντεν, σε μία από τις ελάχιστες εξόδους του εν μέσω κορωνοϊού, στο Ντέλαγουερ.

Μπαίντεν: Ανάβετε τις φλόγες του μίσους

Παρομοιάζοντας τη ρητορική του Τραμπ με αυτήν των Νότιων ρατσιστών κατά τη δεκαετία του 1960 και κατηγορώντας τον για υπονόμηση των υψηλότερων ιδανικών της Αμερικής, ο Δημοκρατικός αντίπαλός του, Τζο Μπάιντεν, υπογράμμισε πως αυτή η χώρα «κραυγάζει πως χρειάζεται ηγεσία». «Αυτό θέλουμε να είμαστε: Αυτό να κληροδοτήσουμε στα παιδιά και στα εγγόνια μας; Φόβος, θυμό, αλληλοκατηγορίες αντί για την αναζήτηση της ευτυχίας;», αναρωτήθηκε σε ομιλία του στη Φιλαδέλφεια κι ενώ το προβάδισμά του κυμαίνεται από 8%-10% έναντι του προέδρου. Προκριματικές εκλογές σε εννέα αμερικανικές πολιτείες και στην πρωτεύουσα Ουάσιγκτον διεξήχθησαν χθες, εν μέσω χάους από τις διαδηλώσεις, απαγορεύσεων κυκλοφορίας λόγω ταραχών και ανα-

Επίθεση στον Ντόναλντ Τραμπ από τον Δημοκρατικό αντίπαλό του.

στάτωσης λόγω κορωνοϊού. Οι προκριματικές εκλογές διεξάγονται παρότι ο τέως αντιπρόεδρος Τζο Μπάιντεν τρέχει χωρίς αντίπαλο μετά την απόσυρση του Μπέρνι Σάντερς. Οι εκλογές είναι μια πρόβα τζενεράλε για τον Νοέμβριο, καθώς σε πολλές πολιτείες δοκιμάζεται για πρώτη φορά σε τόσο ευρεία κλίμακα η επιστολική ψήφος. Κάποιες πολιτείες, όπως το Ορεγκόν, έστειλαν ψηφοδέλτια μέσω ταχυδρομείου σε όλους τους εγγεγραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους, ενώ άλλες, όπως η Καλιφόρνια

(που έχει ήδη ψηφίσει), ανακοίνωσαν ότι θα το κάνουν ενόψει του Νοεμβρίου. Το θέμα προξενεί ανησυχία στο Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, ιδίως σε πολιτείες των οποίων ο ρόλος στην επανεκλογή του Ντόναλντ Τραμπ είναι κρίσιμος, όπως η Πενσιλβάνια. Στην πολιτεία αυτή, ο αριθμός ψηφοφόρων του Δημοκρατικού Κόμματος που εγγεγράφησαν στον κατάλογο ψηφοφόρων διά αλληλογραφίας είναι διπλάσιος από τον αντίστοιχο αριθμό Ρεπουμπλικανών. Αν η υγειονομική κρίση συνεχιστεί καθιστώντας αδύνατη την προσέλευση μεγάλου αριθμού ατόμων στους κλειστούς χώρους των εκλογικών τμημάτων, τότε το ποιος κατηγορίες πληθυσμού έχουν πρόσβαση στην επιστολική ψήφο και ποιες όχι μπορεί να αποδειχθεί «κλειδί» της αναμέτρησης.

50.000 θάνατοι από COVID-19 στη Βρετανία

Ο δεύτερος υψηλότερος αριθμός στον κόσμο

Στη Βρετανία οι θάνατοι που αποδίδονται επισήμως στην πανδημία COVID-19 πλησιάζουν τις 50.000, αριθμός που είναι ο δεύτερος υψηλότερος στον κόσμο μετά τις ΗΠΑ. Ο αριθμός των επιπλέον θανάτων που έχουν καταγραφεί στη Βρετανία από τις 20 Μαρτίου και μετά είναι, σύμφωνα με τους Financial Times, ο υψηλότερος στον κόσμο αναλογικά με τον πληθυσμό της χώρας. Την ίδια ώρα στη Γερμανία, όπου οι Αρχές κατέφεραν να περιορίσουν από την αρχή την εξάπλωση της πανδημίας, με αποτέλεσμα πολύ λιγότερους θανάτους, η κυβέρνηση ετοιμάζεται να ανακοινώσει σήμερα τη χαλάρωση της ταξιδιωτικής οδηγίας που απαγορεύει στους πολίτες να επισκέπτονται άλλες χώρες. Προτεραιότητα αναμένεται να δοθεί στις υπόλοιπες 26 χώρες της Ε.Ε., ώστε να έχουν οι Γερμανοί την ευκαιρία να ταξιδέψουν σε άλλες χώρες για τις καλοκαιρινές διακοπές τους.

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε χθες η βρετανική στατιστική υπηρεσία, μέχρι και τις 22 Μαΐου είχαν καταγραφεί σε Αγγλία, Ουαλία, Σκωτία και Βόρεια Ιρλανδία συνολικά 49.368 θάνατοι, που αποδίδονται στην ασθένεια COVID-19. Στα στοιχεία περιλαμβάνονται και πιο πρόσφατοι θάνατοι που έχουν καταγραφεί σε Σκωτία και Βόρεια Ιρλανδία, όπως και τελευταία ημερήσια στοιχεία από το βρετανικό ΕΣΥ για θανάτους σε νοσοκομεία σε ολόκληρη τη Βρετανία. Σύμφωνα με τους FT, ο αριθμός των επιπλέον θανάτων (σε σύγκριση με τον μέσο όρο του αριθμού θανάτων που καταγράφονταν την αντίστοιχη περίοδο τα προηγούμενα πέντε χρόνια) που έχουν σημειωθεί στη Βρετανία από τις 20 Μαρτίου και μετά ανέρχεται σε 61.920 θανάτους ή 929 θανάτους ανά εκατομμύριο κατοίκων, αναλογία που είναι η υψηλότερη στον κόσμο με δεύτερη την Ισπανία. Παράλληλα, η κυβέρνηση του Μπόρις Τζόνσον είχε γίνει αντικείμενο λοιδωρίας χθες εξαιτίας της «απαγόρευσης σεξ», όπως έχει αποκλειθεί από ορισμένα βρετανικά ΜΜΕ. Πρόκειται για τον κανόνα που ισχύει από τη Δευτέρα,

Ανδρας με προστατευτική μάσκα περνάει από εμπορικό κέντρο της Βρετανίας.

Η Γερμανία ετοιμάζεται να ανακοινώσει σήμερα τη χαλάρωση της ταξιδιωτικής οδηγίας που απαγορεύει στους πολίτες να επισκέπτονται άλλες χώρες.

σύμφωνα με τον οποίο απαγορεύεται η συνάθροιση δύο ή περισσότερων ατόμων σε εσωτερικό χώρο. Ερωτηθείς ο υπουργός Στέφανους Σάιμον Κλαρκ κατά πόσον επιτρέπεται το σεξ σε εξωτερικούς χώρους, απάντησε ότι «ο κίνδυνος μετάδοσης του κορωνοϊού είναι πολύ μικρότερος σε ανοικτούς χώρους απ' ό,τι σε κλειστούς, αλλά προφανώς δεν ενδιαφέρνουμε τους ανθρώπους να κάνουν στιδίοτε σαν αυτό έξω ούτε τώρα ούτε οποιαδήποτε άλλη στιγμή». Πολλοί Βρετανοί αναρωτιόνταν πώς θα εφαρμοστεί ο κανονισμός, ενώ ο βουλευτής των Συντηρητικών Τομπίας Έλγουιν αποκάλυψε παράλογη και «γελοία» την οδηγία.

Η Γερμανία δεν αντιμετωπίζει τέτοια προβλήματα και ο υπουργός Εξωτερικών της χώρας, Χάικο Μάας, δήλωσε χθες ότι το υπουργικό συμβούλιο θα εξετάσει σήμερα τη μετατροπή της ταξιδιωτικής οδηγίας σε ταξιδιωτικές κατευθυντήριες γραμμές.

Αυξημένος κίνδυνος πυρκαγιών το καλοκαίρι

Ο ιδιαίτερα θερμός και ξηρός καιρός που επικράτησε φέτος την άνοιξη απειλεί με καταστροφικές δασικές πυρκαγιές στη διάρκεια του καλοκαιριού όχι μόνο τις χώρες της Νότιας Ευρώπης, αλλά και αυτές της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης, προειδοποιούν χθες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ηδη το ευρωπαϊκό σύστημα πληροφόρησης για τις δασικές πυρκαγιές (EFFIS) έχει καταγράψει τις προηγούμενες ημέρες δασικές πυρκαγιές στη Σουηδία και στη βόρεια Γαλλία, σε περιοχές όπου η θερμοκρασία τους ανοιξιάτικους μήνες ήταν υψηλότερη από τον μέσο όρο των προηγούμενων χρόνων. «Αυτή τη σεζόν, οι πυρκαγιές αναμένεται να είναι περισσότερες και οι περιοχές που θα πληγούν μεγαλύτερες από τον μέσο όρο των τελευταίων δέκα ετών», δήλωσε χθες ο Ευρωπαϊός επιτρόπος για την αντιμετώπιση κρίσεων, Γιάβες Λέναρτσις, αναφερόμενος στην περίοδο μεταξύ Ιουνίου και Σεπτεμβρίου.

Ο επιτρόπος δεν ήταν σε θέση να προβλέψει κατά πόσον θα έχουμε φέτος περισσότερες καταστροφές από πυρκαγιές σε σύγκριση με το 2019, χρονιά που οι πυρκαγιές είχαν προκαλέσει ρεκόρ καταστροφών στην Ευρώπη. Τόνισε, ωστόσο, ότι η Κομισιόν προβλέπει πως υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να ξεσπάσουν τεράστιες και πολλές πυρκαγιές φέτος. «Οι περιοχές που είναι ευάλωτες σε δασικές πυρκαγιές δεν περιορίζονται πλέον μόνο στη Νότια Ευρώπη, αλλά βρίσκονται

επίσης στην Κεντρική Ευρώπη, ακόμη και στο βόρειο τμήμα της Ευρώπης», είπε ο Λέναρτσις κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου. Ενδεικτικό είναι το γεγονός πως φέτος καταγράφηκε στο Βέλγιο ο πιο ξηρός Μάιος από το 19ο αιώνα, με τον ζεστό καιρό να περιορίζει την ανάπτυξη των καλλιεργειών και να μειώνει τη σοδεία στην επαρχία της δυτικής Φλάνδρας. Τον Απρίλιο, η θερμοκρασία που καταγράφηκε στην Ευρώπη ήταν κατά μέσον όρο 1,3 β. Κελσίου υψηλότερη από το επίπεδο πριν από την

Εξαιτίας των ξηρών κλιματικών συνθηκών – Ευάλωτες οι περιοχές στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη.

έναρξη της Βιομηχανικής Επανάστασης, με αποτέλεσμα ο Απρίλιος να είναι ο πιο ζεστός που έχει καταγραφεί στην Ιστορία μαζί με το 2016. Η ηλιοφάνεια σε μεγάλες περιοχές της δυτικής, κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης ήταν τον Απρίλιο κατά 150% υψηλότερη σε σύγκριση με το κανονικό. Ο φετινός ήταν ο πιο ηλιόλουστος Απρίλιος που έχει καταγραφεί σε Βρετανία, Ολλανδία και Γερμανία. Παράλληλα, από τα μέσα Μαρτίου έως τα μέσα Απριλίου έπесαν ελάχιστες βροχές σε Γερμανία, Ελβετία και Γαλλία.

Μαζί στην ανάπτυξη της επιχείρησής σας

• Επιχειρηματικά Δάνεια
• Χρηματοδότηση Έργων

• Χρηματοδότηση Εμπορίου
• Ψηφιακή Τραπεζική

• Υπηρεσίες Αποδοχής Καρτών
• Καταθέσεις

800 00 722 | www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd. Ιδιωτική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη έδρα: Αμαθούντας 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Στο Ισραήλ ο κ. Μπτσοτάκης

Στα μέσα του μηνός – Στην αιζέντα, τουρισμός, εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Το πρώτο ταξίδι του στο εξωτερικό μετά την πανδημία σχεδιάζει ο Κυριάκος Μητσοτάκης, το οποίο, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», θα είναι στο Ισραήλ. Η ημερομηνία δεν έχει ακόμη οριστικοποιηθεί, αλλά το πιθανότερο είναι να συμπίσει, για συμβολικούς λόγους, με τα μέσα Ιουνίου, όταν και θα επιτραπεί η αεροπορική σύνδεση με 29 χώρες που παρουσιάζουν θετική επιδημιολογική πορεία, ανάμεσά τους και το Ισραήλ. Η επίσκεψη φαίνεται πως «κλείδωσε» κατά την τελευταία τηλεδιάσκεψη που πραγματοποιήσαν οι δύο ηγέτες, Κυρ. Μητσοτάκης και Μπέντζαμιν Νετανιάχου, στις 21 Μαΐου, με αφορμή τη συμπλήρωση 30 ετών από τη σύναψη διπλωματικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών.

Τότε στην αιζέντα βρέθηκε η επέκταση της πολύπλευρης σχέσης σε τομείς όπως η ασφάλεια και η άμυνα, η καινοτομία, η ενέργεια, το εμπόριο και ο πολιτισμός, ενώ δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στο θέμα του τουρισμού, καθώς πρόκειται για δύο χώρες που συμμετέχουν στο Smart Covid Management Group. Ο πρωθυπουργός, σε μια δύσκολη τουριστική

Σε υψηλούς τόνους απάντησε ο κ. Στ. Πέτσας στον ΣΥΡΙΖΑ, που ζήτησε την αποπομπή του υπουργού Τουρισμού Χ. Θεοχάρη.

σεζόν όπως αναμένεται η φετινή, θέλει να στείλει μήνυμα προς τους Ισραηλινούς με την –υπό σχεδιασμό– επίσκεψή του πως η Ελλάδα, όπως και η δική τους χώρα, είναι ασφαλής και μπορούν φέτος το καλοκαίρι να την προτιμήσουν. Τούτο, άλλωστε, το είχε θέσει ο πρωθυπουργός και στην τελευταία τηλεδιάσκεψη, λέγοντας στον κ. Νετανιάχου πως προβλέπει σε αύξηση του αριθμού επισκεπτών από το Ισραήλ ενόψει της έναρξης της τουριστικής περιόδου στην Ελλάδα στις 15 Ιουνίου.

Η επίσκεψη, ωστόσο, θα έχει μία ακόμη ιδιαίτερως σοβαρή διάσταση: τη διπλωματική. Ο Κυρ. Μητσοτάκης θέλει να εμπεδώσει τη στενή σχέση των δύο χωρών, που είναι άκρως κομβική στην Ανατολική Μεσόγειο, σε ένα χρονικό

Η επίσκεψη του κ. Κυρ. Μητσοτάκη στο Ισραήλ «κλείδωσε» στη διάρκεια της τηλεδιάσκεψης που είχε με τον Ισραηλινό ομόλογό του Μπέντζαμιν Νετανιάχου στις 21 Μαΐου.

σημείο κατά το οποίο υπάρχουν προοπτικές επαναπροσέγγισης της Τουρκίας με το Ισραήλ.

Κόντρα για τον τουρισμό

Στο εσωτερικό μέτωπο, πάντως, η θερμοκρασία χθες ανέβηκε, καθώς κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση διασταύρωσαν τα ξίφη τους για τον τουρισμό. Στην ανακοίνωση του ΣΥΡΙΖΑ, που στοχοποιούσε τον Χ. Θεοχάρη και ζητούσε την αποπομπή του κρένοντάς του «πρωτοφανές φιάσκο με τα υγειονομικά πρωτόκολλα και τις ζώνες επικινδυνότητας των νησιών», απάντησε σε πολύ υψηλούς τόνους ο Στ. Πέτσας. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος τόνισε πως η Ελλάδα «ξαναοιγεί τις πύλες της στον κόσμο» και «η κυβέρνηση ενωμένη, με

όλους τους υπουργούς προσπλωμένους στον κοινό στόχο, συνεχίζει με συνέση και υπευθυνότητα την υλοποίηση του σχεδίου της», το οποίο «προσαρμόζεται ανάλογα με την εξέλιξη των επιδημιολογικών δεδομένων στην Ελλάδα και στον κόσμο». Ο κ. Πέτσας κατηγορήσε τον ΣΥΡΙΖΑ πως «όποτε κλήθηκε να αντιμετωπίσει μια σοβαρή κατάσταση για τη χώρα, απέτυχε παταγωδώς» και «σήμερα συνεχίζει να κάνει καταστροφικές συστάσεις». Κατέληξε, δε, πως η στοχοποίηση του υπουργού Τουρισμού πέφτει στο κενό.

Σήμερα ο πρωθυπουργός Κυρ. Μητσοτάκης θα συναντηθεί με την Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου, στο Προεδρικό Μέγαρο στις 18.00, στο πλαίσιο των τακτικών συνα-

ντήσεων τους. Το τετ α τετ του πρωθυπουργού με την Πρόεδρο έρχεται αμέσως μετά τη συμβολική επίσκεψή της στην ακριτική Θράκη.

Τέλος, αύριο Πέμπτη στις 20.00 ο Κυριάκος Μητσοτάκης θα μιλήσει στην εκδήλωση για την παρουσίαση της καμπάνιας του ελληνικού τουρισμού για το 2020. Την εκδήλωση θα προλογίσει ο υπουργός Τουρισμού Χ. Θεοχάρης, ενώ ο επικεφαλής δημιουργικού (chief creative officer) στην προεδρία της κυβέρνησης, Στιβ Βρανάκης, θα παρουσιάσει τη στρατηγική στην οποία βασίστηκε η φετινή καμπάνια και η CEO της Marketing Greece, Ιωάννα Δρέττα, θα μιλήσει για τη φιλοσοφία της καμπάνιας και τη συνεργασία του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα.

Μήνυμα Ε.Ε. σε Τουρκία μέσω Μπορέλ

Την καλεί να σεβαστεί τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδας και της Κύπρου

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Σε διπλωματικό μαραθώνιο με σκοπό την ενημέρωση των μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, την κινητοποίηση της Ε.Ε. και την άσκηση πιέσεων στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ, με αντικείμενο την κατακόρυφη αύξηση του τουρκικού επεκτατισμού στην Ανατολική Μεσόγειο, αποδύεται η Αθήνα. Ήδη χθες ο ύπατος εκπρόσωπος της Ε.Ε. Ζοζέπ Μπορέλ ζήτησε από την Αγκυρα να σεβαστεί τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδας και της Κυπριακής Δημοκρατίας. Παρόλα αυτά, από το τουρκικό υπουργείο Εξωτερικών επισημάνθηκε ότι η Αγκυρα θα προχωρήσει κανονικά στον προγραμ-

Το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας υπό τον Ερντογάν διακήρυξε ότι η Αγκυρα θα προστατεύει τα δικαιώματά της – Τα νησιά έχουν ΑΟΖ, λένε οι ΗΠΑ.

ματισμό της, περιγράφοντας μάλιστα τις περιοχές που βρίσκονται έως και έξι ναυτικά μίλια από τη Ρόδο, την Κάσο, την Κάρπαθο και την Κρήτη ως μέρος της τουρκικής υφαλοκρηπίδας. Ενώ χθες το απόγευμα το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας υπό τον Ταγίπ Ερντογάν διακήρυξε ότι η Τουρκία θα συνεχίσει να προστατεύει τα δικαιώματά της στην Ανατ. Μεσόγειο, «χωρίς κανένα συμβιβασμό». Από την πλευρά της Ουάσινγκτον ο υφυπουργός Εξωτερικών αρμόδιος για θέματα Ενέργειας, Φράνκ Φάνον, ζήτησε χθες σε διαδικτυακή εκδήλωση του Ελληνοαμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου

«να σταματήσουν όλες οι προκλητικές ενέργειες που μπορεί να υπονομεύσουν την επενδυτική εμπιστοσύνη και την πολιτική σταθερότητα στην περιοχή». Ο κ. Φάνον ήταν ιδιαίτερα σαφής ως προς το δικαίωμα των ελληνικών νησιών σε υφαλοκρηπίδα. «Δεν σχολιάζουμε τα θαλάσσια σύνορα των χωρών, αλλά ένα μνημόνιο δεν μπορεί να επηρεάσει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τρίτων χωρών όπως η Ελλάδα. Το διεθνές δίκαιο της θάλασσας αναγνωρίζει ότι τα νησιά έχουν ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδα όπως κάθε άλλη περιοχή. Δεν σχολιάζουμε μελλοντικές ενέργειες που μπορεί να συμβούν ή όχι, ενθαρρύνουμε τα κράτη να σταματήσουν προκλητικές ενέργειες, συμπεριφορές και δηλώσεις». Η Τουρκία «είναι σημαντική χώρα και θέλουμε να παραμείνει σε προσανατολισμό προς τη Δύση», κατέληξε ο κ. Φάνον.

Από την πλευρά του υπ. Εξωτερικών, διπλωματικές πηγές αναφέρουν ότι η Αθήνα διαθέτει ακριβές σχέδιο διπλωματικής δράσης. Τονίζεται ότι έχουν γίνει ενέργειες στο πλαίσιο του ΟΗΕ, όπως νέες επιστολές προς τον γ.γ. Αντόνιο Γκουτέρες, σε συνέχεια αυτών που ήδη του έχουν κοινοποιηθεί τον Φεβρουάριο, τον Μάρτιο και τον Απρίλιο. Στις επιστολές τονίζεται, μεταξύ άλλων, το εύρος των επιπτώσεων των τουρκικών ενεργειών στην περιφερειακή ασφάλεια και σταθερότητα. Η Αθήνα ζητεί, επίσης, τη διακοπή της σιωπηρής διαδικασίας για την άνευ ψηφοφορίας ανάδειξη προέδρου της Γ.Σ. του ΟΗΕ, θέση για την οποία μοναδικός υποψήφιος είναι ο Τούρκος Βολκάν Μποζκίρ. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να γίνει μυστική ψηφοφορία, κάτι που θα αποτελεί και έμμεση μορφή για το πρόσωπο του προέδρου της Γ.Σ. από μέρος των χωρών του ΟΗΕ.

Χθες, ο κ. Μπορέλ ανέφερε ότι «είμα-

«Είμαστε σε στενή επαφή με τους συναδέλφους μας, τους υπουργούς Εξωτερικών της Ελλάδας και της Κύπρου, προκειμένου να παρακολουθήσουμε την κατάσταση», ανέφερε ο ύπατος εκπρόσωπος της Ε.Ε., Ζοζέφ Μπορέλ.

στε σε στενή επαφή με τους συναδέλφους μας, τους υπουργούς Εξωτερικών της Ελλάδας και επίσης της Κύπρου, προκειμένου να παρακολουθήσουμε την κατάσταση των γεωτρήσεων». Ο κ. Μπορέλ επισήμανε, ακόμα, ότι «στις διαπραγματεύσεις μας με την Τουρκία, προς το παρόν υπάρχουν μόνο συνομιλίες, αυτό είναι ένα ζήτημα υψηλής σημασίας. Ορισμένα κράτη-μέλη θεωρούν ότι όσο οι γεωτρήσεις συνεχίζονται, οι συνομιλίες πρέπει να διακοπούν. Αλλά νομίζω ότι ο μόνος τρόπος επίλυσης αυτού του είδους των ζητημάτων είναι να προσεγγίσουμε, να έρθουμε πιο κοντά για να

δούμε πώς μπορούμε να κάνουμε την Τουρκία να καταλάβει ότι οι καλές μας σχέσεις θα εξαρτηθούν αποφασιστικά από τον σεβασμό της κυριαρχίας της Κύπρου και της Ελλάδας στα ύδατα που αμφισβητούνται».

Νωρίτερα, πάντως, ο εκπρόσωπος του τουρκικού ΥΠΕΞ δήλωσε ότι «οι νέες περιοχές που έχει αιτηθεί η ΤΡΑΟ για έρευνες και γεωτρήσεις βρίσκονται εντός της υφαλοκρηπίδας που έχει δηλώσει η χώρα μας στον ΟΗΕ. Η Τουρκία θα συνεχίσει να εξασκεί τα κυριαρχικά της δικαιώματα στην περιοχή την οποία έχει ανακοινώσει επανειλημμένως».

Διαπραγμάτευση για πρωτογενές πλεόνασμα του 2021 και 2022

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Στη σκιά της επιδείνωσης των δημοσιονομικών στοιχείων πρώτου τριμήνου κατά 1,3 δισ. ευρώ, σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2019, σύμφωνα με την επεξεργασία των στοιχείων γενικής κυβέρνησης από το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, η κυβέρνηση επιδιώκει να αξιοποιήσει τη νέα δυναμική που δημιουργήσε η υγειονομική κρίση στην Ευρώπη κατά τις άλλοτε μοναδικές συνταγές της λιτότητας.

Ετσι, ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας είπε χθες σε συνέντευξή του στο CNBC ότι η κυβέρνηση σκοπεύει να διαπραγματευθεί στο πλαίσιο του Eurogroup τους στόχους των πρωτογενών πλεονασμάτων 3,5% του ΑΕΠ για το 2021 και το 2022. Υπενθυμίζεται ότι για φέτος ο στόχος αυτός έχει ήδη αρθεί.

«Λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες αποφάσεις του Eurogroup», είπε ο κ. Σταϊκούρας, «δεν υπάρχουν αυτοί οι στόχοι για το 2020 και θα συζητήσουμε με τους υπουργούς Οικονομικών στο Eurogroup τους στόχους, τους κανόνες και τις απαιτήσεις από το 2021 και μετά, λαμβάνοντας υπόψη και την αντιμετώπιση της κρίσης του κορωνοϊού».

Οι φετινές δημοσιονομικές επιδόσεις άρσιαν ήδη να κινούνται στην κατεύθυνση των πρωτογενών ελλειμμάτων. Το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, που δημοσίευσε προχθές τα δημοσιονομικά στοιχεία Ιανουαρίου - Μαρτίου, εκτίμησε ότι το ενοπιωμένο πρωτογενές αποτέλεσμα γενικής κυβέρνησης κατά το διάστημα αυτό, του πρώτου τριμήνου, ήταν πλεόνασμα μόλις 110 εκατ. ευρώ, έναντι πρωτογενούς πλεονάσματος 1,397 δισ. ευρώ την ίδια περίοδο του 2019, δηλαδή σημείωσε μια επιδείνωση κατά 1,3 δισ. ευρώ.

Σημειώνεται ότι το υπουργείο Οικονομικών, στο πρόγραμμα σταθερότητας που υπέβαλε στην Κομισιόν, προβλέπει πρωτογενές έλλειμμα για φέτος 1,9% του ΑΕΠ και επιστροφή στο πρωτογενές πλεόνασμα 2,5% του ΑΕΠ το 2021. Το ΔΝΤ προβλέπει πρωτογενές έλλειμμα 5,1% φέτος και του χρόνου επίσης πρωτογενές έλλειμμα 4,4% του ΑΕΠ.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με πληροφορίες, προβλέπει πρωτογενές

έλλειμμα 3% του ΑΕΠ φέτος και πρωτογενές πλεόνασμα 2% του χρόνου.

Πολλά θα εξαρτηθούν φυσικά και από το μέγεθος της ύφεσης, για την οποία θα έχουμε μια πρώτη ένδειξη αύριο, καθώς η ΕΛΣΤΑΤ θα δημοσιεύσει τα στοιχεία για το ΑΕΠ του πρώτου τριμήνου. Για το θέμα αυτό, ο κ. Σταϊκούρας είπε χθες στη συνέντευξή του ότι «το ποσοστό της φετινής μείωσης του ΑΕΠ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την απόδοση του τουρισμού».

Σύμφωνα με τα στοιχεία που επεξεργάστηκε το Γραφείο Προϋπολογισμού, οι βασικές πηγές επιδείνωσης των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων του πρώτου τριμήνου ήταν η αύξηση των δαπανών των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης κατά 523 εκατ. ευρώ και η μείωση των μη φορολογικών και μη

Η Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με πληροφορίες, προβλέπει πρωτογενές έλλειμμα 3% του ΑΕΠ.

τακτικών εσόδων κατά 729 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Τα φορολογικά έσοδα ήταν μειωμένα μόνο κατά 81 εκατ. ευρώ.

Αρνητικά επεδράσε και η αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών κατά 413 εκατ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο, έναντι αύξησης κατά 178 εκατ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο του 2019.

Εν τω μεταξύ, αύριο συνεδριάζει και το Euroworking Group, το οποίο αναμένεται να εγκρίνει τη θετική έκθεση της Κομισιόν για την 6η αξιολόγηση ενισχυμένων επιπτώσεις της Ελλάδας, προετοιμάζοντας το έδαφος για να ανάψει το Eurogroup της 11ης Ιουνίου το πράσινο φως για την απελευθέρωση περίπου 750 εκατ. ευρώ από την επιστροφή των κερδών των κεντρικών τραπεζών από ελληνικά ομόλογα (SMPs, ANFAs και άρση επικοινωνιακού πένταλτι). Το ποσό αυτό θα κατευθυνθεί για την εξυπηρέτηση του χρέους, δηλαδή στο «μιαλίδαρι» ρευστότητας, και έτσι δεν θα ενισχύσει τον προϋπολογισμό. Παραμένει πάντως στο τραπέζι το αίτημα της κυβέρνησης να διατεθούν για επενδύσεις οι επόμενες δόσεις των SMPs και ANFAs.

Ελληνικά ομόλογα αξίας 4,6 δισ. αγόρασε η ΕΚΤ μέσω του έκτακτου QE

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΗ

Η ένταξη των ελληνικών ομολόγων στο νέο QE της ΕΚΤ έχει στήριξει σημαντικά την αγορά, συμβάλλοντας στη μείωση άνω του 60% που έχει καταγράψει το κόστος δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου, με την απόδοση των ελληνικών 10ετών ομολόγων να έχει σημειώσει βουτιά στο 1,47% από 4% μέσα σε λιγότερο από τρεις μήνες. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στο πλαίσιο του έκτακτου προγράμματος αγοράς περιουσιακών στοιχείων (PEPP), το οποίο ξεκίνησε στα τέλη Μαρτίου με στόχο τη στήριξη της Ευρωζώνης από την κρίση που προκάλεσε η πανδημία, έχει αγοράσει συνολικά ελληνικά ομόλογα αξίας 4,69 δισ. ευρώ.

Η κεντρική τράπεζα δημοσίευσε χθες και για πρώτη φορά αναλυτικά στοιχεία για τις αγορές στις οποίες έχει προχωρήσει υπό το πρόγραμμα PEPP, τα οποία επιβεβαίωσαν τις εκτιμήσεις των αναλυτών ότι ήταν ιδιαίτερα «επικεντρωμένο» στη στήριξη της αγοράς ομολόγων της Ιταλίας, καθώς η εκτόξευση του χρέους της χώρας –λόγω των έκτακτων εκδόσεων κρατικών ομολόγων στις οποίες προχώρησε με στόχο τη χρηματοδότηση των δημοσιονομικών μέτρων στήριξης της οικονομίας της– είχε αρχίσει να προκαλεί έντονες ανησυχίες για τη βιωσιμότητά του. Συγκεκριμένα, η ΕΚΤ αγόρασε ιταλικά ομόλογα αξίας 37,4 δισ. ευρώ το διάστημα Μαρτίου - Μαΐου.

Σημαντική ήταν και η στήριξη της Ισπανίας και της Γαλλίας, με την ΕΚΤ να έχει αγοράσει συνολικά ομόλογα αξίας 22,4 δισ. ευρώ και 23,6 δισ. ευρώ αντίστοιχα, ενώ τη μερίδα του λέοντος καταλαμβάνουν οι γερμανικοί τίτλοι με τις συνολικές αγορές στα 46,7 δισ. ευρώ. Παράλληλα, η κεντρική τράπεζα έχει αγοράσει εταιρικά ομόλογα ύψους

10,6 δισ. ευρώ και εμπορικά χρεόγραφα ύψους 35,4 δισ. ευρώ, έναντι 186,6 δισ. ευρώ που ήταν οι αγορές κρατικών τίτλων από την αρχή του προγράμματος. Οι συνολικές αγορές assets υπό το πρόγραμμα PEPP διαμορφώθηκαν στα 234,7 δισ. ευρώ στα τέλη Μαΐου.

Περαιτέρω στήριξη

Σύμφωνα με τους αναλυτές, με τους τρέχοντες ρυθμούς αγορών της ΕΚΤ το πρόγραμμα PEPP θα έχει εξαντληθεί έως τον Σεπτέμβριο - Οκτώβριο, με πολλούς να αναμένουν ότι η Κριστίν Λαγκάρντ θα ανακοινώσει την Πέμπτη περαιτέρω μέτρα στήριξης της Ευρωζώνης, μεταξύ των οποίων και την αύξηση του μεγέθους του PEPP. «Ψήμα» για μία τέτοια κίνηση έχουν άλλωστε δώσει και αρκετά μέλη του Δ.Σ. της κεντρικής τράπεζας μέσα από δηλώσεις τους το τελευταίο διάστημα, ενώ αναλυτές δεν αποκλείουν την επέκτασή του και το 2021.

Ελκυστική επένδυση

Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Ντάνιελ Λενζ, αναλυτής της αγοράς ομολόγων της DZ Bank, τα ελληνικά ομόλογα αποτελούν μία πολύ ελκυστική επενδυτική επιλογή αυτή τη στιγμή, ειδικά για τους βραχυπρόθεσμους επενδυτές, λόγω και της συμμετοχής τους στο νέο πρόγραμμα αγορών της ΕΚΤ. Όπως εκτιμά, οι ελληνικοί τίτλοι θα επωφεληθούν επίσης από μία πιθανή συμφωνία για το Ταμείο Ανάκαμψης της Κομισιόν, καθώς η Ελλάδα θα είναι και από τους μεγάλους ωφελημένους των κεφαλαίων που θα διανεμηθούν σε επιδοτήσεις και δάνεια, σε όρους ΑΕΠ. Ετσι, οι επενδυτές πρόκειται να επωφεληθούν σημαντικά τις επόμενες εβδομάδες από την περαιτέρω μείωση που αναμένεται να σημειώσουν τα ελληνικά spreads.

Ιούλιο ανοίγουν τα μεγάλα ξενοδοχεία της Αθήνας

Η εξέλιξη των πτήσεων από 29 χώρες
θα καθορίσει τις αποφάσεις τους

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Κενό γράμμα αποδεικνύεται η πρόβλεψη της σχετικής κυβερνητικής απόφασης για απελευθέρωση της λειτουργίας των ξενοδοχείων, με εξαίρεση τις δραστηριότητες καθώς, η διαδικασία εξαίρεσης, τα περισσότερα εξ αυτών δεν προγραμματίζουν να ανοίξουν πριν από τις πρώτες ημέρες του Ιουλίου. Η πλειονότητα των ξενοδόχων αυτού του τύπου, όπως και συνδέσφοί τους με εποχικά ξενοδοχεία, περιμένει να δει πώς θα εξελιχθούν οι πτήσεις από το εξωτερικό, που θα ξεκινήσουν στις 15 Ιουνίου από 29 χώρες, και ενδέχεται να περιλάβουν σταδιακά και άλλες ανάλογα με την πρόοδο στο επιδημιολογικό προφίλ τους. Και ακόμα περισσότεροι, περιμένουν να δουν την απελευθέρωση των πτήσεων από όλες τις χώρες την 1η Ιουλίου, με εξαίρεση εκείνες που θα αποκλειστούν για λόγους εξαρσης στις πανδημίες.

Ο λόγος για τα μεγάλα, εμβληματικά συγκροτήματα της Αττικής. Ειδικότερα, τα ξενοδοχεία Μεγάλη Βρετανία και King George, συμπεριφέρονταν του ομίλου Λασκαρίδη, εξετάζονταν την έναρξη της λειτουργίας τους στις αρχές του Ιουλίου. Το καινούριο, τρίτο, ξενοδοχείο του στην Αθήνα, το Athens Capital, που θα λειτουργεί με το σήμα της M Gallery, ολοκληρώνει τις εργασίες ολοκληρωτικής ανακαίνισης σε δύο εβδομάδες περίπου, αλλά όπως εξηγούν πηγές της διοίκησης του, η επάρκεια τοποθέτησης ενός ξενοδοχείου όπως αυτό στην αγορά προϋποθέτει την ομαλο-

Από τα μεγάλα συγκροτήματα, εκτός Αθηνών και Θεσσαλονίκης, το Costa Navarino θα υποδέχεται ξανά επισκέπτες από τις 19 Ιουνίου.

ποίηση των συνθηκών. Έτσι, καθίσταται σαφές ότι το τρίτο ξενοδοχείο του ομίλου στην Αθήνα θα ανοίξει αργότερα από τα δύο προϋπάρχοντα.

Ανοικτά παραμένει το Athens Plaza στο Σύνταγμα, το οποίο εντάχθηκε σε εκείνα τα ξενοδοχεία που επιτρέπουν να μείνουν ακατάχρηστα τη διάρκεια του lockdown για να καλύψουν τις στοιχειώδεις ανάγκες φιλοξενίας της πρωτεύουσας. Λίγο πιο αταλολικά, κλειστό θα παραμείνει το Hilton, με τον σχεδιασμό για την επανέναρξή του να παραπέμπει στις αρχές Ιουλίου. Εκείνη την περίοδο και έως και τα μέσα Ιουλίου εξετάζεται το σενάριο επανένταξης της λειτουργίας και του ξενοδοχείου Intercontinental Athenaeum στο λεωφόρο Συγγρού. Αρχές Ιουλίου αναμένεται να ανοίξει και το Grand Hyatt στη Συγγρού όπως και το New Hotel στη Φιλελλήνων.

Ο Αστέρης Βουλιαγμένης

Πολύ νωρίτερα, στις 12 Ιουνίου, θα ανοίξει ο Αστέρας Βουλιαγμένης αρχής γενομένης από τις καμπάνες και το «Ναυσικά», ενώ σε δεύτερη φάση και ανάλογα με τη

Με ελάχιστες εξαιρέσεις, τα περισσότερα από τα μεγάλα ξενοδοχεία 12μηνης λειτουργίας της Αθήνας δεν προγραμματίζουν να ανοίξουν στη διάρκεια του Ιουνίου.

ζήτηση θα ανοίξει και ο «Αριών», εξηγούν στην «Κ» πηγές της διοίκησης του ομίλου. Η παράλια του Αστέρη Βουλγαγμένης, πάντως, έχει ήδη ανοίξει όπως και το εστιατόριο Noto Matsuhisa, ενώ το νέο εστιατόριο Privilege Project στην πλάζα θα ανοίξει, εκτός απόροπτού, αυτό το Σαββατοκύριακο. Το Divani Apollon Palace στο Καβούρι άνοιξε χθες Δευτέρα, ενώ ένα ακόμη από τα πρώτα ξενοδοχεία που ανοίγουν, αυτή την Παρασκευή, είναι το Electra Hotel Athens. Θα ακολουθήσουν στις 10 Ιουνίου το Electra Metropolis και το Electra Palace στα τέλη Ιουνίου. Το Electra Palace στη Θεσσαλονίκη, που τελεί υπό ανακαίνιση, αναμένεται να αρχίσει τη λειτουργία του κάποια στιγμή εντός του πρώτου μισού του Ιουλίου. Την ίδια περίοδο, δηλαδή αρχές Ιουλίου, εξετάζεται να ανοίξει και το Makedonia Palace στη συμπρωτεύουσα. Από τα μεγάλα συγκροτήματα, εκτός Αθηνών, που θα ανοίξουν τον επόμενο μήνα, αναμένεται να είναι το Hilton Athens, που θα ανοίξει τον Σεπτέμβριο.

τών και Θεσσαλονίκης, το Costa Navarino θα υποδέχεται ξανά επισκέπτες στα ξενοδοχεία The Westin Resort Costa Navarino και The Romanos, a Luxury Collection Resort από τις 19 Ιουνίου.

Σύσκεψη στο Μαξίμου

Πραγματοποιήθηκε σύσκεψη υπό τον Πρωθυπουργό Κυρ. Μητσοστάκη υπό τον Μέγαρο Μαξίμου με αντικείμενο την υγειονομική κάλυψη στα νησιά, ενόψει της τουριστικής περιόδου. Συζητήθηκαν το σχέδιο και να υγειονομικά πρωτόκολλα που θα εφαρμοστούν ώστε να διασφαλιστεί η υγεία των νησιωτών, των εργαζομένων και των τουριστών, και να αντιμετωπιστούν με τον ταχύτερο τρόπο πιθανά κρούσματα. Στη σύσκεψη πήραν μέρος οι Β. Κυρίλλης, Χ. Θεοδόσης, Γ. Γεραπετριτς, Β. Κοντοαμάνης, Ν. Χαροδάλις, Ακ. Σκέρτσος, Μ. Θεμιστοκλέους, Α. Μαριόλα και οι Θ. Κοντοεωργάνης.

Τεστ και καραντίνα για τους ταξιδιώτες από μη ασφαλείς χώρες

Σε υποχρεωτικό έλεγχο και καταρτίντα θα υποβάλλονται όσοι ταξιδιώτες αναχωρούν από αεροδρόμια περιοχών με αυξημένο αριθμό κρουσμάτων κορωνοϊού, δηλαδή με αρνητική επιδημιολογική εικόνα. Αυτό σηματοώνει, μιλώντας στην «Κ», ο υπουργός Τουρισμού Χάρης Θεοχάρης, διεκρινίζοντας πως τα αεροδρόμια αυτά είναι συγκεκριμένα και αναφέρονται σε διαρκώς επικαιροποιούμενη λίστα (www.easa.europa.eu/SD-2020-01/Airports) την οποία καταρτίζει ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Αεροπορίας (EASA) και η οποία δημοσιοποιήθηκε και σε σχετική ταξιδιωτική οδηγία του υπουργείου Εξωτερικών.

Όμως είναι σαφές πως στην ΕΛ-

κινούν από αεροδρόμια τα οποία περιλαμβάνονται στη «μαύρη» λίστα του EASA, ερχόμενοι στην Ελλάδα, θα περάσουν από υποχρεωτικό τεστ και παραμονή για μία ημέρα σε προκαθορισμένο ξενοδοχείο. Στην περίπτωση κατά την οποία το τεστ είναι αρνητικό, οι επισκέπτες αυτών της κατηγορίας θα υποχρεώνονται να παραμείνουν σε καραντίνα επί 7 ημερών. Αν όμως το δείγμα είναι θετικό, θα μπαίνουν σε καραντίνα 14 ημερών και θα παρακολουθούνται η εξέλιξη της υγείας τους. Αντιθέτως, στους επισκέπτες που προέρχονται από αεροδρόμια τα οποία κατά τον EASA θεωρούνται ασφαλή, θα πραγματοποιούνται δειγματοληπτικοί μόνον έλεγχοι.

Όμως είναι σαφές πως στην Ελλάδα, όπως και στις άλλες χώρες, η προσοχή είναι στραμμένη στα αεροδρόμια προέλευσης των εισερχόμενων τουριστών, ανεξαρτήτως της εθνικότητάς τους. Η λογική είναι πως ο έλεγχος έχει γίνει στις χώρες των αεροδρομίων αναχώρησης όταν οι εν λόγω ταξιδιώτες πέρασαν τα συνόρα τους. Αν π.χ. κάποιος Βρετανός μπήκε στην Αυστρία, το επεβλήθη εκεί τεστ και καραντίνα κατά την εισοδό και έτσι όταν έρχεται από την Αυστρία στην Ελλάδα έρχεται πλέον ελεγμένος.

Επομένως, όσοι τουρίστες ξε-

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

Στους ταξιδιώτες που έρχονται από μη ασφαλή αεροδρόμια θα διενεργείται τεστ και θα παραμένουν σε προκαθορισμένο ξενοδοχείο για 24 ώρες έως ότου βγει το αποτέλεσμα του τεστ.

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η πολυπλοκότητά του και η ανεπιτυχής προσπάθεια αναθεώρησής του, το 1963

Μία κριτική επισκόπηση του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας

«Εν αρχή ἦν το ἦθος. Καὶ το ἦθος τοῦ συγγραφέα ἀντανάκλᾳ στο περιεχόμενο καὶ στον τρόπο τοῦ γραφῆς τοῦ βιβλίου. Ὕψος σεμνόν, ἀπέρριπτο, κατανοητό, ἀλλὰ παράλληλα αὐστηρά ἐπιστημονικό. Πρόκειται γιὰ κείμενο ποῦ σε πείθει σὲ ὅλο το μήκος καὶ πλάτος, ὅτι ο συγγραφέας με ἀφοσίωση καὶ ἀγάπη γιὰ τὴν πατρίδα, χωρὶς οἰοιαδήποτε σκοπιμότητα εἶναι ἕνας ἀσυμβίβαστος κυνηγός τοῦ ἐπιστημονικῆς ἀλήθειας. Ἡ ἐπεξεργασία τῶν θεμάτων ὑπὸκειται σὲ ἐπιστημονικὴ συνέπεια χωρὶς ἐκλεκτικισμούς.»

Ανδρέας Δημητρόπουλος,
Ομ. Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου
Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ Α.Ε.
ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αθήνα: Ιπποκράτους 23 - Τ.Κ. 106 79 - Τηλ. 210 33 87 500 - Fax 210 33 90 075 - **Θεσσαλονίκη: Φράγκων 1** - Τ.Κ. 546 26 - Τηλ. 2310 535 381 - Fax 2310 546 812
Εθνικής Αμύνης 42 - Τ.Κ. 546 21 - Τηλ. 2310 244 228, 9 - Fax 2310 244 230 - www.sakkoulas.gr - info@sakkoulas.gr

ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ

Η εικόνα της ζήτησης σε αριθμούς

53,33%

ενισχύθηκε το ενδιαφέρον στη διάρκεια του Μαΐου

25,33%

η αύξηση της μέσης αξίας σε σχέση με το 2019 (2,48 εκατ. ευρώ)

ΠΑΝΩ ΑΠΟ

€30 εκατ.

η συνολική αξία από τρεις πωλήσεις το τελευταίο 12μηνο

€3,1 εκατ.

η μέση αξία των ακινήτων για τα οποία εκδηλώνεται ενδιαφέρον

€25 τρισ.

εκτιμάται η περιουσία των αγοραστών υπερπολυτελών κατοικιών

122.388

οι πιθανοί υποψήφιοι αγοραστές

ΠΗΓΗ: Greece Sotheby's International Realty

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Εκατομμυριούχοι ψάχνουν για ένα εξοχικό στην Ελλάδα

Η αντιμετώπιση της πανδημίας προσδίδει υπεραξία στα ελληνικά πολυτελή ακίνητα

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Στο νέο hotspot για τους πολυεκατομμυριούχους και τους δισεκατομμυριούχους του πλανήτη εξελίσσεται με ραγδαία ταχύτητα η ελληνική αγορά πολυτελών εξοχικών κατοικιών. Άνθρωποι με πολύ μεγάλη περιουσία, οι οποίοι φιγουράρουν κάθε χρόνο στις σχετικές λίστες του περιοδικού Forbes, έχουν αρχίσει να βάζουν στο «στόχαστρό» τους την Ελλάδα, αναφέρουν στελέχη της αγοράς ακινήτων. Μάλιστα, το ακόμα πιο θετικό στοιχείο είναι ότι η εξέλιξη αυτή συμβαίνει παρά την πανδημία και τις επιπτώσεις της στην παγκόσμια και ασφαλώς και στην ελληνική οικονομία.

Αύξηση αναζητήσεων

«Στο διάστημα από την 1η έως και τις 25 Μαΐου καταγράψαμε αύξηση κατά 53,3% της εκδήλωσης ενδιαφέροντος για αγορά πολυτελών εξοχικών στην Ελλάδα σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι», αναφέρει στην «Κ» ο Σάββας Σαββαΐδης, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Greece Sotheby's International Realty. Η εταιρεία αποτελεί τμήμα της Sotheby's International Realty, η οποία αποτελεί τον μεγαλύτερο οικο προώθησης και πώλησης πολυτελών ακινήτων παγκοσμίως, με όγκο πωλήσεων

της τάξεως των 90 δισ. ευρώ ετησίως. Πρόκειται για ένα δίκτυο το οποίο διαθέτει 1.000 γραφεία σε 71 χώρες, απασχολώντας πάνω από 24.000 έμπειρους συμβούλους ακινήτων. Σύμφωνα με τον κ. Σαββαΐδη, η πανδημία όχι μόνο δεν έχει «φρενάρει» τη ζήτηση, όπως ίσως θα περίμενε κανείς, αλλά, αντιθέτως, έχει ενισχύσει το ρεύμα προς την Ελλάδα, χώρα και στην επιτυχη-

Ζητούμενα είναι πλέον η ασφάλεια και η ιδιωτικότητα, στοιχεία που η Ελλάδα παρέχει απλόχερα και μάλιστα με μοναδικά ακίνητα.

μένη διαχείριση της υγειονομικής κρίσης. Άλλωστε, η συγκεκριμένη κατηγορία αγοραστών κατόρθωσε να ενισχύσει τα εισοδήματά της ακόμα και τώρα, χάρη στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιό της, το οποίο περιλαμβάνει πληθώρα εταιρειών υψηλής τεχνολογίας, που επωφελήθηκαν σημαντικά από τη στροφή στην τηλεργασία.

«Αυτό που αναζητούσαν ανέκαθεν οι εν λόγω επενδυτές, αλλά ακόμα περισσότε-

σήμερα, λόγω της πανδημίας, είναι η ιδιωτικότητα και η ασφάλεια. Αμφότερα προσφέρονται σε αφθονία στην Ελλάδα, όπου τα ακίνητα που απευθύνονται στους αγοραστές αυτούς βρίσκονται σε μεγάλες εκτάσεις ή σε απομονωμένα σημεία και σίγουρα όχι εντός μεγάλων παραθεριστικών οικισμών, όπως συμβαίνει σε άλλες περιοχές της Μεσογείου, π.χ. στην Ισπανία ή στη νότια Γαλλία», σημειώνει ο κ. Σαββαΐδης. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με τα στοιχεία της Sotheby's, η επισκεψιμότητα στις ιστοσελίδες των ελληνικών ακινήτων έχει υπερδιπλασιαστεί σε σχέση με το 2019, ενώ υπολογίζεται ότι περίπου 122.388 ιδιώτες θα μπορούσαν να αποτελέσουν ένα δυνητικό αγοραστικό κοινό τα επόμενα χρόνια. Άλλη μια σημαντική εξέλιξη που παρατηρείται φέτος είναι ότι οι ενδιαφερόμενοι κινούνται για ακόμα πιο ακριβά ακίνητα. Συγκεκριμένα, καταγράφεται αύξηση κατά 25,53% του μέσου όρου της αξίας των ακινήτων για τα οποία εκδηλώνεται ενδιαφέρον, από 2,48 εκατ. ευρώ πέρυσι σε 3,11 εκατ. ευρώ φέτος.

Νέες προτεραιότητες

Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέγει καθημερινά το ελληνικό γραφείο της Sotheby's, διαπιστώνεται ότι μετά την πανδημία πάνω από το 50% των ενδιαφε-

ρόμενων αγοραστών εμφανίζει και μια αλλαγή στάσης για τον τρόπο ζωής του. Σύμφωνα με τον επικεφαλής της Greece Sotheby's International Realty, «βλέπουμε ότι πάνω από τους μισούς ενδιαφερομένους έχουν επιταχύνει τις αποφάσεις τους κι επιθυμούν να επενδύσουν πιο άμεσα σε ένα ιδιωτικό καταφύγιο διακοπών και χαλάρωσης. Για πολλούς, η πανδημία έχει οδηγήσει σε αναθεώρηση των προτεραιοτήτων τους, με αποτέλεσμα να επισπεύδουν την αποχώρηση από την εργασία τους και να επιδιώκουν την αγορά ενός πολυτελούς ακινήτου για το υπόλοιπο της ζωής τους». Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα έχει αρχίσει να αποκτήσει μια από τις επιλογές τους, κάτι που δεν συνέβαινε μέχρι πριν από λίγα χρόνια. Αυτό οφείλεται στη σημαντική αύξηση του τουρισμού στη χώρα κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, αλλά και στη σταδιακή συνεκτιμολόγηση (με τη συμβολή και των επαγγελματιών της αγοράς, Ελλήνων και μη) ότι η χώρα μας προσφέρει μοναδικά ακίνητα. Αυτά ακριβώς η αναγνωρισιμότητα του ελληνικού τοπίου και της τοπικής αρχιτεκτονικής έχουν τοποθετήσει τη χώρα στον χάρτη των πολυτελών εξοχικών κατοικιών, με ιδιαίτερα σημαντικά «όπλα» για να ανταγωνιστεί άλλους διεθνείς προορισμούς σημαντικού κύρους.

Επαυλη στην Κέρκυρα πωλήθηκε αντί 12 εκατ. σε Αυστραλό επιχειρηματία

Η απήκηση των πολυτελών εξοχικών κατοικιών της Ελλάδας μεταφράζεται πλέον και σε μερικές εντυπωσιακές συναλλαγές. Στα μέσα Μαρτίου και παρά την έξαρση της πανδημίας, ολοκληρώθηκε χωρίς πρόβλημα, μία από τις μεγαλύτερες αγοραπωλησίες των τελευταίων ετών στην Ελλάδα. Ειδικότερα, μέσω της Greece Sotheby's International Realty πωλήθηκε μια έπαυλη στην Κέρκυρα, αντί ποσού 12 εκατ. ευρώ. Αγοραστής ήταν ένας Αυστραλός επιχειρηματίας. Πρόκειται για την τρίτη συναλλαγή που ξεπερνά τα 10 εκατ. ευρώ, για την οποία μεσολαβεί το ελληνικό γραφείο της Sotheby's κατά την διάρκεια του τελευταίου χρόνου. Λίγους μήνες νωρίτερα και συγκεκριμένα τον περυσινό Σεπτέμβριο είχε πωληθεί άλλη μια πολυτελής βίλα στην Κέρκυρα αντί ποσού 10,75 εκατ. ευρώ. Λίγους μήνες νωρίτερα είχε πωληθεί ένα συγκρότημα δύο βιλών στη Μύκονο, αντί ποσού 12 εκατ. ευρώ σε επιχειρηματία από το Χονγκ Κονγκ και πάλι με τη συνδρομή της Sotheby's.

Εν ολίγοις, δαπανήθηκαν σχεδόν 35 εκατ. ευρώ για την απόκτηση τριών υπερπολυτελών βιλών στην Ελλάδα μέσα σε διάστημα ενός 12μήνου. Με βάση τα σχετικά στοιχεία για τη ζήτηση, φέτος μεγαλύτερο ενδιαφέρον καταγράφεται από αγοραστές από τις ΗΠΑ, τη Μεγ. Βρετανία, τη Γερμανία, την Ελβετία και τη Γαλλία. Πρόκειται για μια ξεκάθαρη τάση, η οποία καταδεικνύει και τις προοπτικές που συγκεντρώνει η ελληνική αγορά. Σύμφωνα με τον κ. Σαββαΐδη, σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση αυτής της κατηγορίας και εμπέδισής αγοραστών, διαδραμάτισε κατ' αρχάς η απήκηση της ίδιας της Sotheby's, η οποία έχει οικοδομήσει μια σημαντική σχέση εμπιστοσύνης με τους υποψήφιους αγοραστές. Η λειτουργία του ελληνικού γρα-

φείου από το 2016 και μετά έχει ενισχύσει αντίστοιχα και την παρουσία στην Ελλάδα. Ο δεύτερος λόγος είναι η σημαντική προσπάθεια που έχει καταβληθεί από τα στελέχη στην Ελλάδα για τη δημιουργία ενός ελκυστικού χαρτοφυλακίου μοναδικών ακινήτων σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της Ελλάδας.

Στην κατηγορία των πολυτελών κατοικιών και ιδίως όταν πρόκειται για ακίνητα αξίας άνω των 3 εκατ. ευρώ, αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι το ίδιο το ακίνητο και οι παροχές που προσφέρει, σε συνδυασμό με το σημείο που βρίσκεται (π.χ. θάλασσα, θέα κ.τ.λ.)

Σε διάστημα 12 μηνών πραγματοποιήθηκαν 3 συναλλαγές συνολικής αξίας 35 εκατ. ευρώ.

και λιγότερο η ίδια η χώρα, αναφέρουν πηγές της αγοράς. Συχνά δε, όταν πρόκειται για ανθρώπους μεγάλων οικονομικών επιφάνειας, έχει αρχίσει να γίνεται συνείδηση ότι τα ακίνητα που μπορεί να βρει κανείς στην Ελλάδα, κοστίζουν πολύ λιγότερα χρήματα απ' ό,τι αντίστοιχων προδιαγραφών και ποιότητας κατασκευές σε χώρες του εξωτερικού, που είναι περισσότερο εδραιωμένες στην αγορά κι έχουν αποκτήσει και τη σχετική φήμη. Για παράδειγμα, μια βίλα που στη Μαγιόρκα της υπερβολικής δόμησης κοστίζει 25 εκατ. ευρώ, μπορεί να βρεθεί στην Ελλάδα, σε πολύ πιο ξεχωριστό σημείο, αντί 5-10 εκατ. ευρώ κι ενδεχομένως και με ακόμα καλύτερες ποιτικές προδιαγραφές. Όλα τα παραπάνω συνηγορούν υπέρ της ταχύτερης ανάπτυξης του συγκεκριμένου τμήματος της αγοράς κατοικίας.

Οι συναλλαγές με πολλά μηδενικά γίνονται όλο και πιο συχνές στην ελληνική αγορά πολυτελών εξοχικών κατοικιών.

Από 10 έως 17 δισ. ευρώ η αύξηση των κόκκινων δανείων λόγω πανδημίας

Κατά 10 έως 17 δισ. ευρώ αναμένεται να αυξηθούν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των τραπεζών, ανάλογα με το μέγεθος της ύφεσης που θα προκληθεί στην ελληνική οικονομία.

Αυτό επιστημαίνει το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΟΕΕ) στην ειδική μελέτη του για τις επιπτώσεις της υγειονομικής κρίσης, σημειώνοντας ότι με βάση τα δεδομένα της περιόδου 2009-2018, αν η ύφεση είναι 5% τότε ο λόγος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) θα αυξηθεί κατά περίπου 6 μονάδες και τα κόκκινα δάνεια θα φτάσουν τα 10 δισ. ευρώ, ενώ εάν η ύφεση είναι 10% ο λόγος των ΜΕΔ θα αυξηθεί κατά 10 μονάδες και τα κόκκινα δάνεια θα φτάσουν τα 16,8 δισ. ευρώ.

Ο κλάδος των ξενοδοχείων και της εστίασης, ο δανεισμός του οποίου ανέρχεται στα 7,5 δισ. ευρώ, αναμένεται να δεχθεί ισχυρό πλήγμα και σύμφωνα με την ανάλυση του ΟΕΕ μια ρεαλιστική εκτίμηση στοιχα το απόθεμα μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η παρέμβαση του κράτους, σύμφωνα με την ίδια ανάλυση, πρέπει να έχει δύο βασικούς και αλληλένδετους στόχους. Αυτοί είναι η σταθεροποίηση της εσωτερικής ζήτησης και η χρηματοοικονομική σταθερότητα των επιχειρήσεων και του τραπεζικού κλάδου.

Αν και οι ελληνικές τράπεζες, υπό τη στήριξη και των μέτρων της ΕΚΤ, δεν θα αντιμετωπίσουν

προβλήματα ρευστότητας, εξακολουθούν, όπως επιστημαίνει το ΟΕΕ να είναι ιδιαίτερα ευάλωτες όσον αφορά τους δείκτες φρεγγυότητας. Με δεδομένο ότι η καθαρή θέση των τραπεζών αποτελείται ως επί το πλείστον από αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και εφόσον η χρήση του 2020 κλείσει με ζημιές, οι τράπεζες θα χρειαστεί να καταφύγουν σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, ενεργοποιώντας την πιθανότητα συμμετοχής του Δημοσίου στη μετοχική τους σύνθεση.

Όπως σημειώνει το ΟΕΕ, τα μέτρα που έχει εξαγγείλει το ΥΠΟΙΚ σε σχέση με τις κρατικές εγγυήσεις και την επιδότηση δανείων είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, ενώ τα μέτρα που έχει ανακοινώσει η ΕΚΤ σε σχέση με την τραπεζική εποπτεία θα βοηθήσουν τις ελληνικές τράπεζες να απορροφήσουν μέρος των ζημιών τηρώντας παράλληλα τα όρια κεφαλαιακής επάρκειας. Υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι εάν επιδεινωθεί σημαντικά η ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων της τιτλοποίησης απαιτείται επανασχεδιασμός ή και αναστολή του σχεδίου «Ηρακλής», προκρίνοντας τη λύση της bad bank, που όπως υπογραμμίζει στην ανάλυσή του το ΟΕΕ, εξασφαλίζει τη μεταφορά των μη εξυπηρετούμενων δανείων και αντίστοιχων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εκτός τραπεζικών ισολογισμών σε δημόσιο φορέα διαχείρισης (National Asset Management Agency).

EYFENIA TZOPTZH

Οι πολεοδομικοί περιορισμοί εμποδίζουν νέες επενδύσεις

Προκειμένου να κεφαλαιοποιηθεί το αυξημένο αγοραστικό ενδιαφέρον από την ξεχωριστή αυτή ομάδα αγοραστών, απαιτούνται σημαντικές και γενναίες τομές, με τη συνδρομή και της πολιτείας. «Βασικό μας πρόβλημα είναι το περιορισμένο απόθεμα κατάλληλων ακινήτων. Ανέκαθεν η χώρα στερούνταν πολυτελών εξοχικών, ωστόσο η υποεπένδυση της προηγούμενης δεκαετίας της οικονομικής κρίσης επιδείνωσε το πρόβλημα», αναφέρει ο κ. Σαββαΐδης. Κατά τον ίδιο, «αν είχαμε περισσότερες επιλογές κατοικιών, θα είχαμε και πολύ μεγαλύτερο όγκο συναλλαγών αξίας δεκάδων εκατ. ευρώ». Ωστόσο, ακόμα κι αν προχωρήσουν

Σε σχέση με τη ζήτηση που διαμορφώνεται, το υπάρχον απόθεμα κατάλληλων ακινήτων είναι πολύ χαμηλό.

νέες επενδύσεις προς την κατεύθυνση αυτή, που απευθύνονται σε αγοραστές τέτοιας εμπέλειας, είναι προφανές ότι η μεγάλη έκταση είναι προαπαιτούμενο, καθώς μόνο έτσι προσφέρεται η απαιτούμενη ιδιωτικότητα.

Πάντως, ένα από τα βασικά εμπόδια που υπήρχαν μέχρι πρότινος στην αγορά εξοχικών κατοικιών, αυτό της άνισης φορολογικής μεταχείρισης ανάμεσα στις νεόδμητες και στις μεταχειρισμένες κατοικίες, λόγω του ΦΠΑ 24%, έχει πλέον εξαλειφθεί, έστω για τα επόμενα τρία χρόνια. Ειδικότερα, η αναστολή ΦΠΑ 24% σε όλα τα νεόδομητα ακίνητα μεταφράζεται σε σημαντικό κίνητρο για την προσέλκυση ξένων αγοραστών και για νεόδμητες κατασκευές, οι οποίες μέχρι

Αν υπήρχε μια κλιμάκωση στην επιτρεπόμενη δόμηση, ανάλογα με το πόσο μεγάλο είναι το οικοπέδο, τότε θα μπορούσε να αυξηθεί κατακόρυφα η ζήτηση, συνεπώς και οι επενδύσεις στη συγκεκριμένη αγορά.

όταν πρόκειται για πολυτελείς κατασκευές, που απευθύνονται σε αγοραστές τέτοιας εμπέλειας, είναι προφανές ότι η μεγάλη έκταση είναι προαπαιτούμενο, καθώς μόνο έτσι προσφέρεται η απαιτούμενη ιδιωτικότητα.

Πάντως, ένα από τα βασικά εμπόδια που υπήρχαν μέχρι πρότινος στην αγορά εξοχικών κατοικιών, αυτό της άνισης φορολογικής μεταχείρισης ανάμεσα στις νεόδμητες και στις μεταχειρισμένες κατοικίες, λόγω του ΦΠΑ 24%, έχει πλέον εξαλειφθεί, έστω για τα επόμενα τρία χρόνια. Ειδικότερα, η αναστολή ΦΠΑ 24% σε όλα τα νεόδομητα ακίνητα μεταφράζεται σε σημαντικό κίνητρο για την προσέλκυση ξένων αγοραστών και για νεόδμητες κατασκευές, οι οποίες μέχρι

πρότινος φορολογούνταν με ΦΠΑ ως δεύτερη κατοικία. Ο ΦΠΑ 24% επιβάλλεται σε όσους αποκτούν νεόδμητο ακίνητο (με άδεια οικοδομής μεταγενέστερη της 1ης Ιανουαρίου 2006), έχοντας ήδη κάποια κατοικία, ή στους αγοραστές εξοχικών κατοικιών, Έλληνες και ξένους. Αντιθέτως, στα παλαιότερα ακίνητα επιβάλλεται μόνον ο φόρος μεταβίβασης, ο οποίος έχει υποχωρήσει πλέον σε 3% (από 10% που ήταν έως και το 2013). Το αποτέλεσμα είναι να προκύπτει διαφορά 20% στον φόρο που επιβαρύνει τα νέα ακίνητα και τα παλαιότερα ακίνητα, οδηγώντας έτσι όλους τους υποψήφιους αγοραστές στο να προτιμούν τα παλιά ακίνητα.

Ως εκ τούτου, στελέχη του κλάδου έτρεφαν ιδιαίτερα υψηλές προσδοκίες για τη

φετινή θερινή σεζόν, καθώς η ζήτηση έχει πολλαπλασιαστεί σε σχέση με το παρελθόν. Πλέον, τα πάντα θα εξαρτηθούν από τη δυνατότητα των ενδιαφερομένων αγοραστών να επισκεφθούν την Ελλάδα και να προχωρήσουν τις σχετικές διαδικασίες. Με δεδομένο ότι αρκεί οι εξ αυτών προέρχονται από χώρες όπως οι ΗΠΑ και η Μεγ. Βρετανία, όπου ακόμη υπάρχει έξαρση της πανδημίας, ιδίως στις πρώτες, υπάρχει σχετική επιφύλαξη αναφορικά με το κατά πόσον θα είναι εφικτή η επίτευξη σημαντικών συναλλαγών. Από την άλλη πλευρά, βέβαια, ορισμένοι από τους αγοραστές μπορούν να χρησιμοποιήσουν δικά τους μέσα μεταφοράς, γεγονός που ίσως διευκολύνει κάποιες αγοραπωλησίες.

must

07/06

ΜΕ ΤΗΝ ΣΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΒΕΛΙΝΑ
ΣΚΙΤΣΚΟ

FEELIN

LOVE

Απαγορευτικό απόπλου διαρκείας στην κρουαζιέρα

Τα κρουαζιερόπλοια θεωρούνται εστία υπερμετάδοσης του ιού

Των **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ** και **ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Η μία μετά την άλλη, οι μεγάλες εταιρείες κρουαζιέρας αναβάλλουν για πολλοστή φορά την ημερομηνία επανέναρξης των ταξιδιών τους καθώς καθίσταται σαφές ότι ο κλάδος ψυχορραγεί χτυπημένος από την πανδημία. Αν και κάποιες εξ αυτών δηλώνουν επανέναρξη από τις αρχές Αυγούστου, είναι αμφίβολο αν αυτό μπορεί να συμβεί, τόσο επειδή η πανδημία είναι ακόμη σε πλήρη εξέλιξη σε πολλά μέρη του πλανήτη, όσο και επειδή η ζήτηση για ταξίδια με κρουαζιερόπλοια –και μάλιστα με πρωτόκολλα που θυμίζουν νοσοκομεία και όχι ταξίδια αναψυχής– είναι πρακτικά ανύπαρκτη.

Σε αυτό το περιβάλλον είναι πολύ πιθανόν να μην επιτραπούν φέτος κρουαζιέρες στην Ελλάδα, αναφέρουν στην «Κ» πηγές του υπουργείου Ναυτιλίας. Από την πλευρά τους, μέλη της επιτροπής εμπειρογνομόνων του υπουργείου Υγείας και στελέχη του ΕΟΔΥ χαρακτηρίζουν στην «Κ» πρώτη τη συζήτηση για το τι θα συμβεί το φετινό καλοκαίρι με τις κρουαζιέρες. Αλλωστε, τα κρουαζιερόπλοια, όπως αποδείχθηκε σε πολλαπλές περιπτώσεις και από την πανδημία του κορωνοϊού, συγκαταλέγονται στις λεγόμενες εστίες υπερμετάδοσης, αφού είναι κλειστοί χώροι με συγκενρωμένο πληθυσμό, όπου εύκολα μπορεί να μεταδοθεί η νόσος, εξηγούν. Αν και το αίτημα να εξετασθεί το ενδεχόμενο να ξεκινήσουν ξανά οι κρουαζιέρες έχει διατυπωθεί, προς το παρόν δεν έχουν ληφθεί αποφάσεις. Μάλιστα, υπάρχουν μέλη της επιτροπής που εκφράζουν προσωπική γνώμη ότι ίσως δεν θα έπρεπε καν φέτος να δομεί κρουαζιερόπλοια στη χώρα. Ο Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας έχει από την αρχή της

Ο κλάδος της κρουαζιέρας αποφέρει μόνο το 2,6% των τουριστικών εσόδων της Ελλάδας.

επιδημίας εκδώσει οδηγίες για τη διαχείριση ενδεχόμενου κρούσματος σε πλοία και καθορίσει διαδικασίες που πρέπει να τηρούνται για την αποφυγή περαιτέρω διασποράς της νόσου κ.α. Ωστόσο, η επανεκκίνηση της κρουαζιέρας, απαιτεί πρόσθετα μέτρα και πρωτόκολλα, για την έγκριση των οποίων απαιτείται συνεργασία επιστημόνων (επιτροπής εμπειρογνομόνων για τον κορωνοϊό του υπουργείου Υγείας) και συναρμόδιων υπουργείων και φορέων, αλλά και διακρατικών συμφωνιών. Όπως ανέφερε στην «Κ» στέλεχος του ΕΟΔΥ και του υπουργείου Υγείας, η σχετική συζήτηση, όταν αυτή γίνει, θα πρέπει να αφορά και το θέμα της διάρκειας μιας κρουαζιέρας, της χωρητικότητας, των αποστάσεων που πρέπει να τη-

ρούνται, π.χ. τι θα γίνει με τον μπουφέ, αλλά και τα λιμάνια που θα μπορεί να πιάσει ένα κρουαζιερόπλοιο. Οι ίδιες πηγές σημειώνουν χαρακτηριστικά πως «υπάρχουν άλλες χώρες με πολλά κρούσματα της νόσου. Φανταστείτε στο πλαίσιο κρουαζιέρας να κατέβουν σε λιμάνι μιας τέτοιας χώρας 2.000 επιβάτες κρουαζιερόπλοιου, να επιβιβαστούν ξανά και να συνεχίσουν το ταξίδι τους στη χώρα μας». Την ώρα που γίνεται αυτή η συζήτηση στην Ελλάδα, έχουν αρχίσει και εμφανίζονται κράτη που απαγορεύουν την προσέγγιση κρουαζιεροπλοίων στα λιμάνια τους όχι μόνο για το 2020 αλλά και για το 2021 –τελευταίο παράδειγμα οι Σεϋχέλλες, που ανακοίνωσαν αυτή την εβδομάδα την απαγόρευση της κρουαζιέρας έως και τα τέλη του 2021.

Αμερικανοί αξιωματούχοι αλλά και υψηλόβαθμα στελέχη των τριών μεγάλων εταιρειών κρουαζιέρας σε δηλώσεις τους στη ναυτιλιακή επιβόρηση Tradewinds εκτιμούν πως η συγκεκριμένη τουριστική δραστηριότητα είναι απίθανο να αποκτήσει ξανά ζωή μέχρι να ανακαλυφθεί εμβόλιο κατά του νέου κορωνοϊού και, επιπλέον, να είναι αυτό ευρέως διαθέσιμο. Και έτσι, όμως η ζήτηση δεν αναμένεται να ανακάμψει για πολλά χρόνια. Πόσο μάλλον που οι ειδικοί όχι μόνον εκτιμούν πως θα υπάρχει νέο κύμα της πανδημίας φέτος, αλλά και αντιμετωπίζουν τα κρουαζιερόπλοια ως ιδανικό περιβάλλον για την καλλιέργεια μολύνσεων. Θυμίζουν, δε, πως εδώ και δεκαετίες τα κρούσματα λοιμώξεων γαστρεντερίτιδας σε κρουαζιερόπλοια είναι κυριολεκτικά αμέτρητα. Έτσι οι προτάσεις για εξ ολοκλήρου απαγόρευση της κρουαζιέρας, αν και παραμένει δύσκολο να υιοθετηθούν επισήμως άμεσα, κερδίζουν συνεχώς έδαφος ανά τον πλανήτη.

«Υπάρχουν άλλες χώρες με πολλά κρούσματα της νόσου, οπότε φανταστείτε στο πλαίσιο κρουαζιέρας να κατέβουν σε λιμάνι μιας τέτοιας χώρας 2.000 επιβάτες, να επιβιβαστούν ξανά και να συνεχίσουν το ταξίδι τους στη χώρα μας», αναφέρουν πηγές του υπουργείου Υγείας.

Ανάσα για προορισμούς και περιβάλλον

Η απαγόρευση της κρουαζιέρας που επέβαλε η πανδημία αποκάλυψε πως η παύση της δραστηριότητας μπορεί να έχει άμεσα θετικά αποτελέσματα τόσο στην εκτόνωση του φαινομένου του υπερτουρισμού όσο και στη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών. Σε μελέτη του Τμήματος Πολιτικής για τη Διαρθρωτική Πολιτική και την Πολιτική Συνοχής της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Πολιτικών, που έγινε για λογαριασμό του TRAN Committee του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αναφέρεται πως, στην Ελλάδα, Σαντορίνη, Ιόνιο και Πελοπόννησος είναι μεταξύ των 15 ευρωπαϊκών περιφερειών «με υψηλό κίνδυνος» λόγω της επιβάρυνσης από τους επισκέπτες της κρουαζιέρας. Όμως, τα οικονομικά οφέλη από την κρουαζιέρα είναι πολύ λιγότερα από

ό,τι πολλοί πιστεύουν και σίγουρα σημαντικά μικρότερα από αυτά άλλων χωρών με καλύτερες πολιτικές διαχειρίσιμες. Στη Μεσόγειο, η Ελλάδα είναι ο τρίτος δημοφιλέστερος προορισμός, αλλά τα έσοδά της είναι δυσανάλογα μικρά. Η κρουαζιέρα φέρνει το 10% των συνολικών αφίξεων τουριστών, όμως μόνο το 2,6% των εσόδων, σύμφωνα με έρευνα της διαNEOσις, στοιχεία της ΤτΕ και άλλες μελέτες.

Παράλληλα η Ελλάδα, και προορισμοί όπως η Σαντορίνη, η Μύκονος κ.ά., βρίσκονται στην κορυφή της λίστας των χωρών της Ευρώπης που επιβαρύνονται σημαντικά από τις εκπομπές ρύπων των κρουαζιερόπλοιων. Σύμφωνα με έρευνα του ευρωπαϊκού οργανισμού Transport & Environment, που προωθεί τη μείωση των ρύπων στις μετα-

φορές, ειδικά στην Ελλάδα, οι εκπομπές διοξειδίου του θείου (SOx) από τα κρουαζιερόπλοια είναι 120 φορές μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες εκπομπές των μικρών οχημάτων (Ι.Χ. και άλλα) που κυκλοφορούν στη χώρα μας! Η Ισπανία, η Ιταλία και η Ελλάδα είναι οι τρεις ευρωπαϊκές χώρες που δέχονται τις μεγαλύτερες επιπτώσεις από τις εκπομπές αερίων από κρουαζιερόπλοια. Οι εκπομπές SOx από τα 115 κρουαζιερόπλοια που κατέπλευσαν το 2017 στα ελληνικά λιμάνια έφθασαν τις 7.600 τόνους, ενώ τα Ι.Χ. και τα άλλα μικρά οχήματα επιβάρυναν την ατμόσφαιρα στη χώρα μας με περίπου 64 τόνους διοξειδίου του θείου. Πρόκειται για μια από τις χειρότερες επιδόσεις στην Ευρώπη, έπειτα από χώρες όπως η Κροατία, η Νορβηγία και η Ισλανδία.

Πάνω από 2 δισ. θα εκτοξευθεί το έλλειμμα του ΕΦΚΑ

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Βαριά ασθενή φαίνεται πως αφήνει τον ΕΦΚΑ το πρώτο κύμα της πανδημίας κορωνοϊού που «τύπησε» και τη χώρα μας, καθώς μόνο τους πρώτους δύο μήνες (Μάρτιο-Απρίλιο) της υγειονομικής κρίσης, εκτιμάται ότι τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές μειώθηκαν κατά περίπου 20%. Υψηλόβαθμα στελέχη της κοινωνικής ασφάλισης εκτιμούν πως κάθε μήνα της κρίσης, ο ενιαίος φορέας θα «μπαίνει» μέσα μόνο για την κύρια ασφαλίση κατά 350 εκατ. ευρώ, ενώ σε περίπου 50 εκατ. ευρώ τον μήνα εκτιμάται το έλλειμμα στην επικουρική ασφαλίση.

Μάλιστα, οι αυξήσεις στις επικουρικές συντάξεις που αναμένονται να δοθούν από την ερχόμενη Τρίτη, σε περίπου 250.000 δικαιούχους, έχουν μηνιαίο κόστος 26 εκατ. ευρώ, που αναμένεται να αυξήσει περαιτέρω το έλλειμμα της κοινωνικής ασφάλισης. Παράλληλα, οι μαζικές αναστολές συμβάσεων που προχώρησαν οι επιχειρήσεις κατά τους τελευταίους 2,5 μήνες, για τη συντριπτική πλειονότητα των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα «κοστίζουν» στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης περίπου 1,7 δισ. ευρώ. Τα χρήματα αυτά δεν έχουν ακόμη καταβληθεί στον ΕΦΚΑ από το ελληνικό Δημόσιο, καθώς το υπουργείο Οικονομικών δεν έχει εγκρίνει τη σχετική μεταφορά, γεγονός που εντείνει τον προβληματισμό των στελεχών της κοινωνικής ασφάλισης στο υπουργείο Εργα-

Το τετράμηνο Ιανουαρίου - Απριλίου ο ΕΦΚΑ παρουσίασε έλλειμμα 355 εκατ. και τον Μάιο δημιουργήθηκε νέα «τρύπα» 350 εκατ. ευρώ.

Κάθε μήνα της κρίσης, ο ενιαίος φορέας καταγράφει απώλειες που προσεγγίζουν τα 400 εκατομμύρια ευρώ.

σίας και στον φορέα. Ακόμη και η καλή μέχρι πρότινος πορεία των εσόδων από τη ρύθμιση των έως 120 δόσεων έχει ανακαπέι, με αποτέλεσμα τα έσοδα του Κέντρου Εισπράξεων Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ), σύμφωνα με πληροφορίες, να έχουν μειωθεί κατά σχεδόν 50%.

Έλλειμμα

Σύμφωνα με τα στοιχεία, το τετράμηνο Ιανουαρίου - Απριλίου, ο ΕΦΚΑ παρουσίασε έλλειμμα της τάξεως των 355 εκατ. ευρώ. Ενώ και τα τελευταία στοιχεία του Μαΐου (εισφορές Απριλίου) δείχνουν νέα «τρύπα» της τάξεως των 350 εκατ. ευρώ. Μόνο τον

Απρίλιο, το έλλειμμα του φορέα ήταν της τάξεως των 386 εκατ. ευρώ. Τον Μάρτιο, πρώτο μήνα της κρίσης, η σύσφιξη στα έσοδα του Εαμείου είχε ως αποτέλεσμα να κλείσει ο προϋπολογισμός με -379 εκατ. ευρώ, ενώ ο Ιανουάριος ήταν θετικός (+348 εκατ. ευρώ) όπως και ο Φεβρουάριος (+62 εκατ. ευρώ). Ακόμη πιο ανησυχητική φαίνεται πως είναι η πρώτη εικόνα για την πορεία των εσόδων του Μαΐου, ενώ έντονο προβληματισμό προκαλούν και τα έσοδα από την μη μισθωτή απασχόληση, καθώς η πανδημία συνδυάστηκε με τις αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού για σχεδόν 1,2 εκατ. ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοα-

πασχολούμενους και αγρότες.

Σύμφωνα με πληροφορίες, τα έσοδα του Μαΐου από τη μισθωτή απασχόληση του ιδιωτικού τομέα είναι μειωμένα κατά 32% σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα ένα χρόνο πριν. Συγκεκριμένα, εισπράχθηκαν 613 εκατ. ευρώ έναντι 899 εκατ. ευρώ τον Μάιο του 2019. Ακόμη χειρότερη είναι η σύγκριση με τα προϋπολογισθέντα έσοδα, καθώς ο στόχος ήταν στα 940 εκατ. ευρώ. Για τους μη μισθωτούς, αν και δεν είναι απόλυτα συγκρίσιμα τα στοιχεία, τα έσοδα ήταν 105 εκατ. ευρώ, έναντι 149 εκατ. ευρώ το 2019.

Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της

«Κ», όλα τα παραπάνω έχουν άμεση συνέπεια τη μείωση της περιουσίας του ΕΦΚΑ, καθώς ο φορέας καλείται να πληρώσει στην ώρα τους τις συντάξεις. Μάλιστα εκτιμάται ότι από περίπου 2,8 δισ. ευρώ, η περιουσία του ΕΦΚΑ τον Ιούνιο ίσως πέσει και κάτω από τα 2 δισ. ευρώ.

Αυξήσεις

Να σημειωθεί ότι, εντός του φθινοπώρου, βάσει των δεσμεύσεων του υπουργού Εργασίας Γιάννη Βρούτση, θα πρέπει να καταβληθούν και οι ιδιωτικοί τομείς των συντάξεων παράλληλα με τα αναδρομικά ενός έτους, σε επικουρικές αλλά και κύριες συντάξεις, βάσει των αυξήσεων που προβλέπονται στην ασφαλιστική μεταρρύθμιση που θεσμοθετήθηκε λίγο πριν η πανδημία χτυπήσει και την πόρτα της χώρας μας.

Πλέον, τα βλήματα όλων είναι στραμμένα στο φθινόπωρο, καθώς η πορεία των εσόδων του ασφαλιστικού φορέα τους επόμενους μήνες είναι καθοριστική όχι μόνο για το αν τελικά θα κλείσει ο χρόνος με έλλειμμα, αλλά και για μια σειρά αποφάσεις της κυβέρνησης, με αιχμή την περαιτέρω μείωση των ασφαλιστικών εισφορών που βαραίνουν υπέρμετρα εργοδότες και εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα.

Να σημειωθεί ότι από τον Σεπτέμβριο θα πρέπει οι εργοδότες που επέλεξαν τη μετάθεση της πληρωμής των ασφαλιστικών εισφορών κατά τους πρώτους κρίσιμους μήνες της πανδημίας, να ξεκινήσουν την σε δόσεις καταβολή των παλαιών ασφαλιστικών εισφορών παράλληλα βέλαια με τις τρέχουσες. Κάτι που θεωρείται δύσκολο να επιτευχθεί, με δεδομένες τις έως σήμερα εκπτώσεις για την πορεία μιας σειράς παραμέτρων, με αιχμή την ανεργία, τους μισθούς αλλά και την ποιότητα των εργασιών σχέσεων.

Ειδικοί εκτιμούν ότι μόνο από την αναμενόμενη αύξηση της ανεργίας, της εκτίναξης των ευέλικτων μορφών απασχόλησης και της προεξοφλούμενης μείωσης των μισθών στον ιδιωτικό τομέα, το συνολικό έλλειμμα του ΕΦΚΑ θα ξεπεράσει τα 2 δισ. ευρώ. Μάλιστα, επισημαίνουν ότι η κρίση στο ασφαλιστικό θα παραμείνει στον ΕΦΚΑ και εντός του 2021, ακόμη κι αν η υγειονομική κρίση υποχωρήσει. Για να συμπληρώσουν ότι υπό αυτή την ισχυρή συνθήκη, αποφάσεις για περαιτέρω παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό και κυρίως στον τομέα των ασφαλιστικών εισφορών της μισθωτής απασχόλησης, ενδέχεται εάν δεν χρηματοδοτηθούν από τα ευρωπαϊκά εργαλεία, να βρεθούν στον αέρα...

Κρίσιμα τα αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου

Χρονιά-πρόκληση χαρακτηρίζει η Bank of America Securities το 2020 για τις ελληνικές τράπεζες, καθώς το ξέσπασμα της κρίσης λόγω της πανδημίας έφερε τα πάνω κάτω στα σχέδια των διοικήσεων, θέτοντας εμπόδια στον δρόμο της μείωσης των κόκκινων δανείων και της βελτίωσης της ποιότητας του ενεργητικού. Όπως σημειώνει, τα βλήματα στην επενδύση σε ό,τι αφορά τα αποτελέσματα α' τριμήνου, τα οποία ξεκινούν να ανακινούνται σήμερα (Αλφια, Εθνική), συνεχίζονται αύριο (Πειραιώς) και ολοκληρώνονται τη Δευτέρα (Eurobank), θα πρέπει να είναι στραμμένα στα κεφάλαια καθώς και στις εκτιμήσεις των διοικήσεων για το υπόλοιπο του έτους, οι οποίες και θα έχουν μεγαλύτερη σημασία από ό,τι συνήθως. Σε γενικές γραμμές, η BofA αναμένει ότι οι δραστηριότητες των τσεσάρων συστημικών τραπεζών θα διατηρηθούν σχετικά καλά στο πρώτο τρίμηνο, αλλά προβλέψει είναι πιθανό να εκτοξευθούν εν αναμονή της μελλοντικής επιδείνωσης, η οποία ωστόσο μπορεί να αντισταθμιστεί από τα κέρδη συναλλαγών σε ορισμένες τράπεζες. Σε ό,τι αφορά το υπόλοιπο του έτους, πιθανότατα θα είναι μια διαφορετική ιστορία καθώς τα έσοδα αναμένεται να τεθούν υπό πίεση και θα μπορούσαν να εμφανιστούν νέες αθετήσεις πληρωμών από τους δανειολήπτες, έτσι οι προοπτικές που θα δώσουν οι διοικήσεις θα είναι σημαντικές για την αγορά. Επιπλέον, η χρηματοπιστωτική αναμένη πως στο πρώτο τρίμηνο τα κεφάλαια των τραπεζών θα εμφανίσουν κάποιες «ωγμές», λόγω των έντονων τριγμών που προκάλεσε η πανδημία στην αγορά. Πιο αναλυτικά, για την Alpha Bank η BofA αναμένει πως στο α' τρίμηνο τα καθαρά έσοδα από τόκους θα διαμορφωθούν στα 380 εκατ. ευρώ (από 387 εκατ. ευρώ στο δ' τρίμηνο του 2019), τα καθαρά έσοδα από προμήθειες στα 88 εκατ. ευρώ (από 93 εκατ. ευρώ), τα κέρδη προ προβλέψεων στα 267 εκατ. ευρώ από 256 εκατ. ευρώ στο δ' τρίμηνο του 2019, τα λειτουργικά κέρδη θα εμ-

φανίσουν ζημιές ύψους 3 εκατ. ευρώ, ενώ ζημιές ύψους 3 εκατ. ευρώ θα σημειώσουν τα κέρδη προ φόρων.

Για την Εθνική, τα καθαρά έσοδα από τόκους θα διαμορφωθούν στα 280 εκατ. ευρώ (από 288 εκατ. ευρώ στο δ' τρίμηνο), τα καθαρά έσοδα από προμήθειες στα 60 εκατ. ευρώ από 70 εκατ., τα κέρδη προ προβλέψεων στα 947 εκατ. ευρώ από 120 εκατ. ευρώ στο δ' τρίμηνο του 2019, τα λειτουργικά κέρδη τοποθετούνται στα 797 εκατ. ευρώ, ενώ τα κέρδη προ φόρων στα 787 εκατ. ευρώ. Για τη Eurobank, αναμένει καθαρά έσοδα από τόκους στα 336 εκατ. ευρώ (από 347 εκατ. ευρώ στο δ' τρίμηνο), καθαρά έσοδα από προμήθειες στα 93 εκατ. ευρώ από 104 εκατ. ευρώ στο προηγούμενο τρίμηνο, κέρδη προ προβλέψεων στα 219 εκατ. ευρώ από 249 εκατ. ευρώ πριν, λειτουργικά κέρδη ύψους 59 εκατ. ευρώ και κέρδη προ φόρων ύψους 51 εκατ. ευρώ.

Για την Πειραιώς, η BofA τοποθετεί τα καθαρά έσοδα από τόκους α' τριμήνου στα 365 εκατ. ευρώ (από 363 εκατ.), τα καθαρά έσοδα από προμήθειες στα 70 εκατ. ευρώ από 91 εκατ. στο δ' τρίμηνο, τα κέρδη προ προβλέψεων στα 201 εκατ. ευρώ από 193 εκατ. ευρώ στο προηγούμενο τρίμηνο, και τα λειτουργικά κέρδη όπως και τα κέρδη προ φόρων στο 1 εκατ. ευρώ.

«Παγώνουν» τα σχέδια
Η ποιότητα του ενεργητικού των τραπεζών, η οποία πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας σημείωνε σημαντική βελτίωση, θα βρεθεί αντιμέτωπη με πολλές προκλήσεις λόγω της νέας κρίσης, όπως σημειώνει η BofA, καθώς οι περισσότερες από τις προγραμματισμένες τιλοποιήσεις θα καθυστερήσουν, ενώ θα σημειωθεί πιθανώς αύξηση νέων NPLs. Πάντως, η χρηματοδοτική θέση του κλάδου συνέχισε να ενισχύεται στο α' τρίμηνο χάρη στις εισροές καταθέσεων, ενώ η θέση ρευστότητας των τραπεζών έχει επιπλέον βελτιωθεί χάρη και στη στήριξη της ΕΚΤ.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΥΤΑΛΗ

Τα χρήματα να φτάσουν γρήγορα στα κράτη

Ο ιστορικός και συγγραφέας Τίμοθι Γκάρτον Ας μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ**

Τις αλλαγές, τις ελπίδες και τους κινδύνους που βλέπει για την Ε.Ε. εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού περιγράφει στην «Κ» ο ιστορικός και συγγραφέας Τίμοθι Γκάρτον Ας. Στην αποκλειστική αυτή συνέντευξη ενόψει της συμμετοχής του στο φετινό (ψηφιακό) Φόρουμ των Δελφών (9-12 Ιουνίου), ο διαπρεπής Βρετανός ευρωπαϊστής εκφράζει μεταξύ άλλων τον θαυμασμό του για την υπέρβαση της Αγκελα Μέρκελ και εξηγεί πώς η νέα κρίση επιδρά στις τέσσερις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ενωση.

«Υπάρχει μία γερμανική έκφραση, “να πηδῆξεις πάνω από τη σκιά σου”. Αυτό έκανε η Μέρκελ ως μέλος των Γερμανών Χριστιανοδημοκρατών, και ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακό», λέει ο Γκάρτον Ας. «Επασσε ταυτόχρονα δύο ταμπού: για την αμοιβαιοποίηση του χρέους και για τις επιχορηγήσεις. Είναι κάτι που την ικέτευα να κάνει εδώ και περίπου μία δεκαετία».

Γιατί πιστεύει ότι το έκανε; «Είναι ένα θαυμάσιο παράδειγμα του φαινομένου που ο Χέγκελ αποκαλούσε “η πανουργία της Ιστορίας” το γεγονός ότι η τελική ώθηση για την υπέρβαση αυτή δόθηκε από την απόφαση του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου στην Καρλορουν, σμειώνει. Η καγκελάριος, λέει, δεχόταν πιέσεις από την Ευρώπη και σε κάποιο βαθμό στο εσωτερικό της Γερμανίας. Αλλά η ευθυμγορία της Καρλορούης «έχω την αίσθηση ότι ήταν το κλειδί, γιατί ουσιαστικά έλεγε ότι δεν μπορεί να επιμίζετ αι όλο το βάρος [διαχείρισης της κρίσης] η ΕΚΤ. Από αυτήν την άποψη, παρότι θεωρώ ότι η απόφαση του δικαστηρίου ήταν εξαιρετικά προβληματική –και σκεφτόμαι εν προκειμένο ιδιαίτερος τις αντιδράσεις της Πολωνίας και της Ουγγαρίας, που με ανησυχούν πολύ– φαίνεται ότι έδωσε αυτήν την τελική ώθηση».

Πώς κρίνει τη διαχείριση της κρίσης μέχρι σήμερα από την Ε.Ε.; Παρά την πρόωγη καταστροφολογία που συνόδευσε τις αρχικές αστοχίες, σμειώνω, μοιάζει να έχει αντιδράσει πολύ ταχύτερα σε σύγκριση με την ευρωκρίση – και σε ορισμένες πτυχές πολύ πιο συντονισμένα από το ομοσπονδιακό κράτος των Ηνωμένων Πολιτειών. «Θα ήταν δύσκολο να τα πάει χειρότερα από τις Ηνωμένες Πολιτείες υπό τον Ντόναλντ Τραμπ», παρατηρεί ο Γκάρτον Ας.

«Αν και είναι κατανοητό ότι στην αρχή οι πολίτες στράφηκαν ενστικτωδώς στο έθνος τους για προστασία, θεωρώ το γεγονός ότι έκλεισαν τα σύνορα προς άλλους Ευρωπαίους πολίτες, χωρίς κανέναν συντονισμό, εξαιρετικά προβληματικό».

Θα δούμε ξανά στην περίπτωση της πανδημίας την Ευρώπη να προχωράει μπροστά μέσω μιας κρίσης; «Τα σμιάδια είναι καλά, αλλά είναι πολύ νωρίς για να πούμε κάτι τέτοιο. Το κρίσιμο τεστ είναι η Ιταλία: θα μπορεί σε έναν χρόνο από σήμερα κάποιος σαν τον Ματέο Σαλβίνι να πει στους Ιταλούς ότι οι Βορειοευρωπαίοι εγκατέλειψαν τη χώρα του για τρίτη φορά, μετά την κρίση του ευρώ και το

Κανείς δεν ξέρει αν το σχέδιο που παρουσίασε η Κομισιόν για την αντιμετώπιση της επερχόμενης ύφεσης είναι αρκετό. Θα γνωρίζουμε πόσο καλά τα πήγε σε έναν χρόνο με 18 μήνες.

Ενσυναισθηση, φροντίδα και κοινή λογική στη διαχείριση της πανδημίας επέδειξαν κυρίως γυναίκες στην ηγεσία, ενώ οι άνδρες πολιτικοί μιλούσαν για πόλεμο.

μεταναστευτικό; Αν δεν μπορεί πειστικά να ειπωθεί κάτι τέτοιο, αυτό θα είναι μία μεγάλη επιτυχία της Ε.Ε. Θα έχει αντιμετωπίσει επιτυχώς όχι μόνο τη δική του κρίση, αλλά και το δομικό πρόβλημα της Ευρωζώνης».

Η γραφειοκρατία

Αν ένα σχέδιο σαν αυτό που παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την περασμένη Τετάρτη εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, θα είναι αρκετό για να το πετύχει αυτό; «Κανείς δεν ξέρει, γιατί δεν ξέρουμε πόσο συντηρητική θα είναι η επερχόμενη ύφεση, πόσο μεγάλη θα είναι η απόκλιση μεταξύ Βορρά και Νότου

και πόσο γρήγορα μπορούν να φτάσουν τα λεφτά στις χώρες που τα χρειάζονται. Ως γνωστόν, η ευρωπαϊκή γραφειοκρατία καθυστερεί σημαντικά στην αποδέσμευση κοινοτικών πόρων. Θα πρέπει να επιταχύνει θεαματικά τους ρυθμούς της. Θα γνωρίζουμε πόσο καλά τα πήγε σε έναν χρόνο με 18 μήνες».

Μακροπρόθεσμα, πώς θεωρεί ότι η εμπειρία της πανδημίας θα αλλάξει την Ενωση; «Το μεγαλύτερο ερώτημα είναι αν η Ε.Ε. θα καταφέρει να εντάξει το σχέδιο ανάκαμψης στην Ευρωπαϊκή Πρόσκλη Συμφωνία. Η Ευρωπαϊκή Πρόσκλη Συμφωνία δεν είναι απλά η κορωνίδα της Επιτροπής Φον ντερ Λάιεν· δεν είναι απλά το πιο σημαντικό εργαλείο που οποίο πρέπει να επιτελέσουμε· είναι επίσης το θέμα που, μαζί με τις θέσεις εργασίας και την κοινωνική ασφάλιση, έχει την περισσότερη σημασία για την ευρωπαϊκή νεολαία». Όπως αναφέρει, σε έρευνα που διοργάνωσε η ερευνητική του ομάδα στην Οξφόρδη τον περασμένο Μάρτιο και διενεργήθηκε από την εταιρεία euripinions, «το 53% των νέων Ευρωπαίων είπε ότι χώρες με αυταρχικά καθεστώτα είναι πιο ικανές να αντιμετωπίσουν την κλιματική κρίση από τις δημοκρατίες. Αρα είναι πολύ σημαντικό αν σε δύο-τρία χρόνια μπορούμε στην Ευρώπη να γυρίσουμε και να πούμε ότι αυτή η άποψη ήταν εσφαλμένη, ότι η ευρωπαϊκή πολιτική για την πράσινη μετάβαση είναι πολύ πιο αποτελεσματική από ό,τι κάνει η Κίνα».

Ευρύτερα, ο Γκάρτον Ας περιγράφει συνοπτικά πώς οι «τέσσερις μειζόνες ρωγμές» που προϋπήρχαν στην Ευρώπη –πλην του χώματος Βορρά - Νότου, αναφέρει το Brexit, την αντιπαράθεση Δύσης - Ανατολής και το ζήτημα της Ρωσίας–επιπλέον από τη νέα κρίση: «Στο μέτωπο του Brexit, επιδεινώνει την κατάσταση, γιατί δίνει την ευκαιρία στον Τζόνσον να μας βγάλει οριστικά στο τέλος του χρόνου και να αποδώσει τον οικονομικό πόνο που θα ακολουθήσει στον ιό. Στο ζήτημα Δύσης - Ανατολής είμαι πολύ ανήσυχος, η Ουγγαρία και η Πολωνία μπορούν να απαιτήσουν ως όρο για να συμφωνήσουν στο πακέτο ανάκαμψης να μην υπάρξουν προαπαιτούμενα σχετικά με το κράτος Δικαίου – και αυτά ενώ έχουμε ήδη ουσιαστικό δικτατορία σε ένα κράτος-μέλος της Ε.Ε. Τέλος, σχετικά με τη Ρωσία, η κακή διαχείριση της πανδημίας και η κατάρρευση των τιμών των υδρο-

«Αυτό που έκανε η Μέρκελ ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακό. Επασσε ταυτόχρονα δύο ταμπού: για την αμοιβαιοποίηση του χρέους και για τις επιχορηγήσεις», λέει ο ιστορικός και συγγραφέας Τίμοθι Γκάρτον Ας.

γονανθράκων αποδυναμώνουν τον Πούτιν, και αυτό είναι θετικό για την Ευρώπη».

Ποια προσόντα ηγεσίας έχει αναδείξει η πανδημία; Ποια ελαττώματα; Και ποιους θεωρεί ιδανικές ενσαρκώσεις των ιδιοτήτων αυτών; «Η πιο εντυπωσιακή περίπτωση ήταν η Τζασίντα Αρντερν της Νέας Ζηλανδίας· ο χειρότερος ήταν ο Τραμπ. Δεν ξέρω, ίσως και ο Μπολσονάρο. Αλλά η σύσταση του Τραμπ να πίνουνε Dettol νομίζω του δίνει τα πρώτεια», σχολιάζει σαρκαστικά. «Είναι συναρπαστικό το ότι στην αρχή, ανεξαρτήτως προηγούμενης δημοτικότητας και επιπέδου διαχείρισης, όλοι οι ηγέτες απολαμβάνουν τη στήριξη της κοινής γνώμης. Αυτό μας λέει κάτι ενδιαφέρον για τον Homo politicus. Μετά όμως ξεχωρίζει η ήρα από το στάρι και οι ιδιότητες στις οποίες στέκομαι είναι τρεις: σωστή κρίση για τα επιστημονικά δεδομένα (εξαιρετικό παράδειγμα είναι η Αγκελα Μέρκελ)· συνεπής και αξιοπρεπής επικοινωνία· και ο συνδυασμός ενσυναίσθησης, φροντίδας και κοινής λογικής που επέδειξαν κυρίως γυναίκες στην ηγεσία, ενώ οι άνδρες όλοι μιλούσαν για πόλεμο.

Ο Βρετανός διανοητής προειδοποιεί, τέλος, για τον κίνδυνο που εγκυμονεί η

χρήση της τεχνολογίας για την καταπολέμηση της πανδημίας. «Η μεγάλη μου ανησυχία αφορά κυρίως τα μέτρα παρακολούθησης που εφαρμόζονται. Θα ενισχύσουν σημαντικά την ισχύ των αρχών στο επίπεδο της πληροφόρησης και αυτό είναι πάντα επικίνδυνο».

Η Βρετανία

Η συζήτηση στρέφεται στη χώρα του, τη Βρετανία, οι επιδόσεις της οποίας απέναντι στην πανδημία είναι από τις χειρότερες στον κόσμο. Ήταν εν μέρει προϊόν της εμμονής του Μπόρις Τζόνσον με τον Τσώρτσιλ και την ιδέα ότι η Βρετανία μπορεί να σταθεί μόνη της αντί να ακολουθεί το παράδειγμα της ηρωτικής Ευρώπης; «Κατά μία έννοια, μακάρι να ήταν αυτό. Στην πραγματικότητα, δεν ήταν μία εσκεμμένη επιλογή, όπως στην περίπτωση της Σουηδίας. Απλά, δυστυχώς, τυχαίνει να έχουμε μία τρομερά ανίκανη κυβέρνηση. Είναι μία κυβέρνηση δεύτερης κατηγορίας, με έναν πρωθυπουργό δεύτερης κατηγορίας, εξαιρετικά ικανό στις σοφιστείες [ο.σ.: bullshitting skills στο πρωτότυπο] όπως κάθε πετυχημένος αρθρογράφος, αλλά που τη στιγμή της κρίσης παίρνει τη λάθος απόφαση». Τον

εκπλήσσει ότι ο βασικός σύμβουλος του Τζόνσον, Ντόμινικ Κάμινγκς, παραμένει στη θέση του παρότι παραβιάζει τους όρους της καραντίνας; «Δεν έχω απλά εκπλαγεί· είμαι βαθιά σοκαρισμένος και οργισμένος» απαντά ο Γκάρτον Ας. «Δεν μου συμβαίνει συχνά αυτό, γιατί έχω μάθει να έχω χαμηλές προσδοκίες από τους πολιτικούς. Αλλά εξοργίστηκα, γιατί τους είχαμε δώσει μία δεύτερη ευκαιρία: μπορεί να μας είπαν ψέματα για το Brexit, μπορεί να τους θεωρούσαμε ιδεολόγους δευτέρας διαλογής, αλλά έδειχναν να προσπαθούν να κάνουν ό,τι καλύτερο μπορούσαν απέναντι στον ιό. Υπήρχε μία αίσθηση εθνικής αλληλεγγύης, οι Brexiters και οι Remainers συμπαράταχκαν –όχι όπως οι ΗΠΑ και η Πολωνία, που παρέμειναν διχασμένες. Και μετά συνέβη αυτό. Σε ανθρώπινο επίπεδο, κατανόω τον Κάμινγκς – σκεφτόταν το παιδί του, πανικοβλήθηκε. Αν είχε αποπειρωθεί, δεν θα υπήρχε ζήτημα. Το ζήτημα προκύπτει επειδή δεν το έκαναν, και αντ’ αυτού επιστράτευσαν την ίδια τακτική του ψεύδους, των υπεκφυγών και της υποκρισίας που έχουμε δει τόσες φορές στο παρελθόν, σε μία κατάσταση που απαιτούσε κάτι διαφορετικό».

«Η Ελλάδα παραμένει ασφαλής και εμπνέει εμπιστοσύνη»

Ο ανταποκριτής του ABC News, Τζέιμς Λόνγκμαν, μίλησε για τις εντυπώσεις του από την ελληνική πραγματικότητα και τις προβλέψεις του

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

«**Στο παρελθόν**, η Ελλάδα εθεωρείτο το “ιαύρο” πρόβατο της Ευρώπης. Σήμερα, δείχνει σε όλους το μονοπάτι για την επόμενη μέρα» ήταν το αισιόδοξο συμπέρασμα του ανταποκριτή του αμερικανικού ABC News, Τζέιμς Λόνγκμαν, έπειτα από τη σύντομη επίσκεψή του στη χώρα. Την εβδομάδα που μας πέρασε, ο Βρετανός δημοσιογράφος επισκέφθηκε την Αθήνα και τη Σαντορίνη για να καλύψει τα μέτρα αντιμετώπισης της ελληνικής κυβέρνησης, καθώς και την προετοιμασία της βιομηχανίας του τουρισμού για το βαθμιαίο άνοιγμά της. Η «Κ» συζήτησε με τον Λόνγκμαν για τις εντυπώσεις του από τη σημερινή ελληνική πραγματικότητα, τις προκλήσεις της επικοινωνιακής διαχείρισης της δεύτερης φάσης περιορισμού του ιού, καθώς και τις προβλέψεις του για τα φετινά επίπεδα επισκεψιμότητας στη χώρα.

– **Είστε ένας από τους πρώτους ανθρώπους που ταξίδεψε στη χώρα μας εν μέσω των περιοριστικών μέτρων για την πανδημία, ζώντας τη νέα πραγματικότητα στα αεροδρόμια. Περιγράψτε μου την εμπειρία σας στο «Ελευθέριο Βενιζέλος».**

– Ήταν μια εμπειρία απροσδόκητη: η διαδικασία ήταν αρκετά γρήγορη και εξαιρετικά οργανωμένη – πρέπει να σας πω, μάλιστα, πως δεν περίμενα να είναι τόσο αποτελεσματική. Με το που προσγειωθήκαμε στην Αθήνα, έξω από το αεροπλάνο μας συνάντησε το υγειονομικό προσωπικό του αεροδρομίου. Παρόλο που ταξίδευα ως δημοσιογραφική αποστολή και υπήρχε γνώση για την άφιξή μας, δεν υπήρχε κάποια διαφορετική μεταχείριση. Όλοι οι επιβάτες σχημάτισα μια σειρά με αποστάσεις, συμπληρώσαμε μερικές φόρμες και μεταφερθήκαμε σε ένα δωμάτιο για ένα γρήγορο swab test. Στο τέλος, όλες οι αποσκευές μας ήταν ήδη έτοιμες για παραλαβή – πιθανώς λόγω του μικρού αριθμού επισκεπτών αυτή τη στιγμή, εκτός από τους Έλληνες πολίτες που επαπατριζονται. Όλη η ομάδα ξεπλάγν

Η μεγάλη πρόκληση είναι πως ο κορωνοϊός είναι μια αόρατη απειλή και επειδή δεν γνωρίζουμε ακόμη όλες του τις λεπτομέρειες, αρκετοί διατηρούν τις δικές τους απόψεις.

θετικά από τη διαδικασία, καθώς είναι εντελώς διαφορετική από αυτή που λαμβάνει χώρα σε άλλα μέρη που έχουμε βρεθεί λόγω δημοσιογραφικής αποστολής. Στην Ιταλία, στη Σουηδία, στη Δανία και την Ολλανδία μας ζητήθηκε απλώς να συμπληρώσουμε ένα έντυπο και να μιλήσουμε με έναν τελωνειακό υπάλληλο, ωστόσο δεν υπήρχε καμία διαδικασία τεστ. Στη Βρετανία, από την άλλη, υπήρχαν απολύτως μηδενικά μέτρα – κάθε ταξιδιώτης από την Ε.Ε. περνά απλώς τα αυτοματοποιημένα μηχανήματα των αεροδρομίων.

– **Στη συνέχεια επισκεφθήκατε αρκετές περιοχές της Αθήνας. Πώς συγκρίνονται οι καθημερινές εικόνες που είδατε με τις άλλες πόλεις που έχετε επισκεφθεί τις τελευταίες εβδομάδες;**

– Έχω την αίσθηση πως η Ελλάδα επανήλθε στον προηγούμενο τρόπο ζωής αρκετά γρηγορότερα από τα άλλα μέρη στα οποία έχουμε βρεθεί. Παρότι η Σουηδία δεν εμφάνισε ποτέ σκληρό περιορισμό μετακινήσεων, στην Αθήνα κυκλοφορούσαν περισσότεροι πολίτες από ό,τι στη Στοκχόλμη, ενώ συναντήσαμε περισσότερα ανοικτά μαγαζιά συγκριτικά με την Κοπεγχάγη και τις ιταλικές πόλεις. Οι Ιταλοί εξακολουθούν να είναι διατακτικοί, λόγω του πόσο τρομακτική ήταν η εμπειρία της πανδημίας στη χώρα. Ίσως για τους Έλληνες –ακριβώς επειδή η κατάσταση δεν ξέφυγε ποτέ εκτός ελέγχου– υπάρχει η αίσθηση ότι τα πράγματα μπορούν να επιστρέψουν στην ομαλότητα πιο γρήγορα. Φυσικά, δεδομένων των

Η Ελλάδα σήμερα, δείχνει σε όλους το μονοπάτι για την επόμενη μέρα» ήταν το αισιόδοξο συμπέρασμα του Τζέιμς Λόνγκμαν, έπειτα από τη σύντομη επίσκεψή του στη χώρα.

συνθηκών, η κατάσταση αυτή έχει μια λογική. Πιστεύω, ωστόσο, πως οι Αρχές πρέπει να είναι πολύ προσεκτικές και σφαιρικές με τα μηνύματά τους: παρότι η πρώτη φάση περιορισμού της πανδημίας ολοκληρώθηκε επιτυχώς, η δεύτερη φάση δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

– **Οντας δημοσιογράφος, πώς πιστεύετε πως πρέπει να κινηθεί η επικοινωνιακή διαχείριση της δεύτερης αυ-**

τής φάσης, όπου ισορροπούμε τους κινδύνους της πανδημίας με τις υπορξιακές προκλήσεις για την οικονομία;

– Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να κυριαρχήσει η ψευδαισθηση πως η πανδημία έχει περάσει. Το προηγούμενο Σαββατοκύριακο βρεθήκαμε σε μια αθηναϊκή παραλία όπου μιλήσαμε με μερικούς νέους – ένας εξ αυτών αρνήθηκε την ύπαρξη κορωνοϊού και ισχυρίστηκε πως πρόκειται

για κυβερνητική πλεκτάνη. Φυσικά, τον ευχαριστήσαμε για τον χρόνο του και απομακρυνθήκαμε. Η μεγάλη πρόκληση είναι πως ο κορωνοϊός είναι μια αόρατη απειλή –ειδικά για τις χώρες οι οποίες περιόρισαν τη ραγδαία εξάπλωσή του– και ακριβώς επειδή δεν γνωρίζουμε ακόμη όλες του τις λεπτομέρειες, αρκετοί διατηρούν τις δικές τους απόψεις. Πρέπει να υπενθυμίζουμε συνεχώς πως άλλο πράγμα είναι η άποψη και άλλο τα γεγονότα. Από

δημοσιογραφικής σκοπιάς, πιστεύω πως πρέπει να εστιάζουμε στις ανθρώπινες ιστορίες που προκαλούν ενσυναίσθηση, και να ελπίζουμε πως οι συνανομοιολόγοι θα βάλουν μυαλό από μόνοι τους.

– **Πώς ήταν η εμπειρία της επίσκεψής σας στην Ακρόπολη, μια μέρα πριν από το επίσημο άνοιγμά της;**

– Χωρίς υπερβολή, ήταν μία από τις πιο τιμητικές εμπειρίες της ζωής μου. Βρεθήκαμε εκεί συνοδευόμενοι από την υπουργό Πολιτισμού, η οποία εκτίμησε την αγάπη μου για την ελληνική ιστορία. Ο κύριος διάδρομος που οδηγεί στον ναό του Παρθενώνα ήταν γεμάτος σημαίες που υπενθυμίζουν στους επισκέπτες να διατηρούν αποστάσεις, ενώ η υπουργός μάς ενημέρωσε πως θα τηρηθεί όριο στον αριθμό των επισκεπτών καθημερινά, το οποίο θα είναι αρκετά χαμηλότερο από τις 20.000 τουρίστες που ανεβαίνουν τον λόφο στο ζενίθ της τουριστικής σεζόν. Εμείς, φυσικά, βρεθήκαμε εκεί μόνοι μας, και η μεγαλοπρέπεια του μνημείου ήταν καθηλωτική.

– **Ποια είναι η αίσθηση στο εξωτερικό για το ενδεχόμενο του τουρισμού φέτος το καλοκαίρι; Πιστεύετε πως ο κόσμος ενδιαφέρεται να ταξιδέψει στην Ελλάδα;**

– Αν ο κόσμος ξεχωρίζει φέτος έναν ευρωπαϊκό προορισμό, αυτός είναι σίγουρα η Ελλάδα. Προφανώς, οι Αρχές θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικές με τον συντονισμό, να επιβεβαιώνουν τις διαδικασίες τεστ με άλλες χώρες, και να βεβαιωθούν πως μπορούν να τις εμπιστευθούν. Η Βρετανία, για παράδειγμα, είχε μέχρι στιγμής μεκτά αποτελέσματα στην αντιμετώπισή της, για να το θέσω ευγενικά. Ωστόσο, σε προσωπικό επίπεδο, πολλοί άνθρωποι που γνωρίζω είναι πρόθυμοι να επιστρέψουν στην προηγούμενη τους ζωή το συντομότερο δυνατόν, και ένα σημαντικό κομμάτι αυτού είναι η ικανότητα τους να πάνε διακοπές. Η Ελλάδα φαίνεται να είναι το ιδανικό μέρος για να ταξιδέψουν, γιατί παραμένει ασφαλής και εμπνέει εμπιστοσύνη.

Σε υψηλά τριμήνου η αγορά, με άνοδο του Γ.Δ. κατά 1,92%

Ξεπέρασε τις 670 μονάδες – Ενισχύθηκε η αξία συναλλαγών στα 82,18 εκατ.

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Διατηρείται η θετική δυναμική του Χρηματιστηρίου Αθηνών, με τον Γενικό Δείκτη να σκαρφαλώνει χθες πάνω από τις 670 μονάδες με τη βοήθεια της ενίσχυσης της συναλλακτικής δραστηριότητας, η οποία συνεχίζεται, της επιστροφής του ενδιαφέροντος στις τραπεζικές μετοχές καθώς και σε πολλούς τίτλους της υψηλής κεφαλαιοποίησης και του θετικού κλίματος που κυριαρχεί στις διεθνείς αγορές. Η ελληνική αγορά κινείται πλέον σε υψηλά τριμήνου, έχοντας καλύψει σημαντικό έδαφος από τις ζημίες που προκάλεσε το ξόσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού, καταγράφοντας κέρδη της τάξεως του 38% από τα χαμηλά των 484 μονάδων που άγγιξε τον Μάρτιο, ενώ ο τραπεζικός δείκτης, από τα ιστορικά χαμηλά που βρέθηκε τον Μάιο, έχει ανακάμψει κατά 28%. Παράλληλα, βελτίωση σημειώθηκε και χθες στην αγορά ομολόγων, με την απόδοση του ελληνικού 10ετούς να υποχωρεί στο 1,47%, ενώ τα βλήματα των επενδυτών είναι στραμμένα στις ανακοινώσεις της ΕΚΤ την Πέμπτη.

Πιο αναλυτικά, στη συνεδρίαση της Τρίτης ο Γενικός Δείκτης σημείωσε άνοδο της τάξεως του 1,92% στις 670,97 μονάδες και βρέθηκε στα υψηλότερα επίπεδα από

Το Χ.Α. καταγράφει κέρδη της τάξεως του 38% από τα χαμηλά των 484 μονάδων τον Μάρτιο.

τις αρχές Μαρτίου, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 82,18 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τη Merit Securities, πρώτο σημείο στήριξης για τον Γενικό Δείκτη είναι οι 622 μονάδες και πρώτο σημείο αντίστασης οι 670 μονάδες. Ο καταλύτης αυτή την εβδομάδα, όπως επισημαίνει, είναι η ανακοίνωση του ΑΕΠ α΄ τριμήνου και η συνεδρίαση της ΕΚΤ την Πέμπτη.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης κατέγραψε άνοδο 2,35% στις 1.616,80 μονάδες, ενώ ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε άνοδο 1,90% στις 341,57 μονάδες, με την

Από τα μη τραπεζικά blue chips, ανοδικά ξεχώρισαν η ΓΕΚ Τέρνα στο +6,41%, η Βιοχάλκο στο +5,04%, η Τίταν στο +4,46%, ο ΟΠΑΠ στο +4,45% και η Lamda Development στο +4,43%.

Alpha Bank να σημειώνει κέρδη 3,53%, τη Eurobank να κλείνει 1,04% υψηλότερα, την Εθνική Τράπεζα να ενισχύεται κατά 4,54% και την Τράπεζα Πειραιώς να υποχωρεί κατά 3,47%. Από τα μη τραπεζικά blue chips, ανοδικά ξεχώρισαν η ΓΕΚ Τέρνα στο +6,41%, η Βιοχάλκο στο +5,04%, η Τίταν στο +4,46%, ο ΟΠΑΠ στο +4,45% και η Lamda Development στο +4,43%.

Το επενδυτικό ενδιαφέρον για ελληνικές μετοχές ενδυναμώθηκε μετά και τις ανακοινώσεις του σχεδίου της Κομισιόν, σε

συνέχεια και της διαδικασίας αναδιάρθρωσης των δεικτών της MSCI της περασμένης Παρασκευής, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας, υπεύθυνος επενδύσεων της «Κύκλος Χρηματιστηριακής». Σημειώνει ότι οι τοποθετήσεις σε τραπεζικές μετοχές εννοούνται ενόψει της πιθανολογούμενης αύξησης των δανειοδοτήσεων στο επόμενο διάστημα, σε συνδυασμό με τη χαλάρωση των κριτηρίων για τα κόκκινα δάνεια από τις εποπτικές αρχές, αλλά και σε άλλους δεικτοβαρείς τίτλους, με αιχμή τις μετοχές που συνδέονται με την ενέργεια (ΔΕΗ

κ.ά.), καθώς τα κονδύλια για την πράσινη ανάπτυξη που αφορούν τον ενεργειακό μετασχηματισμό θα έχουν προτεραιότητα.

Με τα παραπάνω δεδομένα, όπως προσθέτει, δημιουργούνται προϋποθέσεις για μονιμότερη συναλλακτική αναβάθμιση στο ελληνικό Χρηματιστήριο και με τη συντήρηση του θετικού μομέντουμ για τις ευρωπαϊκές αγορές το αισιόδοξο σενάριο είναι δυνατό να οδηγήσει σε συνέχεια της αναρρίκησης του Γενικού Δείκτη προς τις 700 μονάδες.

Κέρδη στα χρηματιστήρια σε Ευρώπη και ΗΠΑ

Με κέρδη έκλεισαν χθες τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, καθώς οι επενδυτές επικεντρώθηκαν στα προσδοκώμενα μέτρα στήριξης και δεν αποθαρρύνθηκαν από τις ταραχές στις ΗΠΑ ή την κλιμακούμενη ένταση στις οικονομικές σχέσεις της υπερδύναμης με την Κίνα. Το επενδυτικό κλίμα βελτιώθηκε αφενός λόγω της προετοιμασίας της γερμανικής κυβέρνησης για νέο πακέτο στήριξης και αφετέρου ενόψει της αυριανής συνεδρίασης της ΕΚΤ, από την οποία αναμένονται νέα μέτρα ενίσχυσης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Στα υψηλά επίπεδα των πρώτων ημερών του Μαρτίου επανήλθε ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600, σημειώνοντας άνοδο 1,57%. Τα κέρδη του χρηματιστηρίου της Φρανκφούρτης εκτοξεύθηκαν στο υψηλότερο των τελευταίων τριών μηνών, στο 3,75%. Συγκεκριμένα, οι μετοχές των γερμανικών αυτοκινητοβιομηχανιών σημείωσαν αλματώδη άνοδο, καθώς οι επενδυτές ελπίζουν ότι το υπό διαπραγμάτευση γερμανικό πακέτο θα ενισχύσει τις πωλήσεις των αυτοκινήτων. Βέβαια, οι διαπραγματεύσεις της γερμανικής κυβέρνησης έφθασαν σε αδιέξοδο χθες και αποφασίστηκε ότι οι λεπτομέρειες σχετικά με το νέο πακέτο θα διασαφηνιστούν σε σημερινή συνεδρίαση. Παρ' όλα αυτά, η μετοχή της Volkswagen ενισχύθηκε κατά 5,74% και της Daimler κατά 7,73%. Επίσης, η μετοχή της Lufthansa σημείωσε άνοδο 3,4%, καθώς το εποπτικό συμβούλιο της αεροπορικής ενέκρινε τη λήψη πακέτου ενίσχυσης ύψους 9 δισ. ευρώ από τη γερμανική κυβέρνηση. Μπορεί μεν το κλίμα να είναι αισιόδοξο αυτή τη

στιγμή, ωστόσο η κατάσταση παραμένει εξαιρετικά ευαίσθητη και απρόβλεπτη, επισήμανε στο Reuters ο Ρότζερ Τζόουνς, υψηλόβαθμο στέλεχος στη London & Capital.

Θετικό κλίμα επικρατούσε και στις αμερικανικές αγορές, όπου οι δείκτες S&P και Dow Jones ανήλθαν μέσα στη μέρα στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων τριών μηνών. Μολονότι η αμερικανική οικονομία

Στη Φρανκφούρτη ο δείκτης DAX 30 σημείωσε άνοδο της τάξεως του 3,75%.

βρίσκεται κατά πάσα πιθανότητα σε ύφεση και παρά τις έντονες διαμαρτυρίες σε ολόκληρη τη χώρα, η σταδιακή επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας έδωσε ώθηση στις αγορές. Ωστόσο, οι επενδυτές συνεχίζουν να παρακολουθούν τις εξελίξεις στις ΗΠΑ και τις σχέσεις της χώρας με την Κίνα. «Οποιοσδήποτε αξιολογεί τις ειδήσεις που βλέπει στην τηλεόραση κάθε βράδυ αναγνωρίζει ότι η κατάσταση επιδεινώνεται, παρ' όλα αυτά το χρηματιστήριο επικεντρώνεται σε άλλα πράγματα, που δείχνουν ότι η κατάσταση βελτιώνεται», δήλωσε στο Bloomberg ο Μπρίαν Λέβιτ, υψηλόβαθμο στέλεχος της Invesco. Λίγο πριν από την ολοκλήρωση των συναλλαγών, ο Dow Jones κέρδιζε 0,66% και ο S&P 500 σημείωνε άνοδο 0,35%.

Η μετοχή της Volkswagen ενισχύθηκε στη χθεσινή συνεδρίαση κατά 5,74%.

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

(Τίτην: Reuters)

New York/Νέα Υόρκη				(Σε δολάρια)			
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ. %					
3M COMPANY	17576	1.2727					
ALCOA CORP	9.945	4.7945					
ALLEGHANY CRP	526.49	2.808					
ALTRIA GROUP	39.51	0.8423					
AMAZON COM	2462.29	-0.3541					
AMER EXPRESS C	100.17	3.5349					
AMER INTL GROU	31.64	3.5679					
AMGEN	224.155	-1.2141					
APPLE INC	320.7298	-0.3481					
BANK OF AMERIC	24.99	1.5441					
BAXTER INTL IN	90.51	0.1328					
BOEING CO	154.7618	2.2272					
BRISTOL MYERS	60.025	-0.4395					
CAMPBELL SOUP	51.21	-0.9861					
CATERPILLAR IN	123.44	2.4398					
CIGNA CORP	20.11	1.5144					
CHEVRON	93.94	1.2394					
CISCO SYSTEMS	46.4886	0.4073					
CITIGROUP INC	0.8999	2.9321					
CERVECERIAS	14.8526	2.4441					
COCA-COLA CO	46.795	-0.415					
COLGATE PALMOL	72.01	-0.99					
DANAS CORP	4	-1.2346					
DIANA SHIPPING	1.4624	5.2086					
DOW INC	41.08	6.3973					
DUPONT DE NMOU	52.36	2.9088					
ENTERGY CP	102.81	0.1266					
EXXON MOBIL	47.215	2.0203					
FEDEX CORP	134	3.3074					
FORD MOTOR CO	5.917	0.8007					
INTL BUS MACHI	125.57	4.0964					
GENERAL DYNAMI	149.77	1.6976					
GENERAL ELEC C	7.12	5.3254					
GOLDM SACHS GR	203.48	1.7756					
HALLIBURTON CO	12.51	4.2935					
HARTFORD FINL	40.52	4.2449					
HP INC	15.5001	2.4461					
HOME DEPOT INC	250.27	1.2051					
HONEYWELL INTL	148.39	1.5118					
INTEL CORP	61.108	-1.2156					
JOHNSON JOHNSO	146.43	-0.5163					
JPMORGAN CHASE	99.275	0.6846					
LAZARD	28.87	4.3368					
MCDONALD'S COR	186.31	-0.5869					
MERCK & CO	80.06	0.6285					
MICROSOFT CP	182.4	-0.2352					
3M COMPANY	157.48	1.2212					
MORGAN STANLEY	45.675	2.1812					
NIKE INC CL B	100.145	0.6078					
NORFOLK SOUTHE	184.72	3.5774					
PFIZER INC	35.925	1.3113					
PROCTER & GAMB	117.55	0.2559					
ROCKWELL AUTOM	217.26	1.2065					
SCHLUMBERGER L	19	3.7968					
SOUTHERN	57.6	-0.1733					
STEALTH GAS	2.74	-1.6158					
TSAKOS ENERGY	2.6474	-5.1111					
UNISYS CORP	11.47	-0.7785					
UNITEDHEALTH G	304.99	-0.3073					
US BAN CORP	37.1	1.1175					
VERIZON COMMS	55.83	0.0896					

WALT DISNEY CO				118.4			
WELLS FARGO & WAMART INC				27.735			
				123.01			
				-0.7664			
London/Λονδίνο				(Σε νέινες)			
Εταιρείες	Χθες	Μετ. %					
ANGLO AMERICAN	1744.7837	3.579					
A.B.FOOD	1974.6368	-1.017					
ADMIRAL GROUP	2294	-0.087					
ASHTED GRP	2520.275	2.623					
ANTOFAGASTA	898.6	1.206					
AVIVA PLC	260.9	3.082					
ASTRAZENECA	8573.21442	-1.861					
BABCOCK INTL	386	0.81					
BAE SYSTEMS	497	-0.261					
BARCLAYS	119.5	-1.06					
BRIT AM TOBACC	3201.64	-0.682					
BARRATT DEVLPM	513.6	1.182					
BERKELEY GRP	4119	1.186					
BR LAND CO	440.33495	8.354					
BUNZL	1921	0.84					
BP	328.6	5.659					
BURBERRY GRP	1563.0591	3.993					
BT GROUP	117.7244	-1.259					
COCACOLA HBC A	2110.7823	0.63					
CARNIVAL	1123	-1.014					
CENTRICA	39.3928	1.474					
COMPASS GROUP	1242.8392	4.431					
CAPITA PLC	36.4312	0.839					
CRH	2706	2.229					
DIXONS CARPHO	78.35	5.168					
DCC	6722	-0.119					
DIAGEO	2818.5	-1.14					
DIRECT LINE	269.9	0.372					
EXPERIAN	2836	0.32					
EASVJET	714.7622	2.635					
FRESNILLO	793.6	-1.952					
GLENCORE	161.8	3.084					
GLAXOSMITHKLIN	1652.4581	-0.674					
HUKIM	2439.5099	-2.728					
HAMMERSON H	110.85	34.396					
HARGREAVES LS	1749.5491	-4.532					
HSBC HOLDINGS	384.83	1.157					
INTL CONSOL AI	251.6	3.554					
INTERCONT HOTE	4092.3158	1.794					
3IGROUP	858.15348	2.533					
INTU PROPRIETE	1486.5	-0.768					
INTERTE GROUP	8.6	53.025					
ITTEK CORP	5536	-0.324					
ITV	84.45265	1.362					
JOHNSON MATTHE	2176.7343	3.491					
KINGFISHER	207.6	3.8					
LAND SECS.	655.4	6.017					
LEGAL & GENERA	214.5	3.473					
LOYDS BNK GRP	32.3499	3.467					
LONDON STOCK	8068	0.714					
MARKS & SR	4516633	-1.061					
MONDI	1541	0.391					
NATIONAL GRID	936.76366	0.969					
NEXT	5402.0746	5.467					
PROVIDENT FINC	171122	-1.458					
PRUDENTIAL	1098.5	0.826					
PERSIMMON	2344.2791	-0.879					
PEARSON	505.8	1.18					
RECKIT BNC SR	7079.43243	-1.073					

ROYAL BANK SCO				120.55			
RDS 'A				17334.6			
RDS 'B				1285			
RELX				1905.0384			
RIO TINTO				4429.838			
ROYAL MAIL R				171.2839			
ROLLS ROYCE PL				299.1752			
RSA INSURANCE G				413.89418			
SAINSBURY(U)				194			
SCHROEDERS				3016			
SAGE GROUP				682.9392			
ST JAMES PLAC				958.4			
SMITH&NPEWHE				1361.7529			
SSE PLC				1282.5			
STANDRO CHART				399.5059			
SEVERN TRENT				2481			
TRAVIS PERKINS				11575			
TESCO				228.04835			
TUI AG				447.4			
TAYLOR WIMPEY				152.45			
UNILEVER				4329			
UTO. UTILITIES				926			
VODAFONE GROUP				136.86			
WPP PLC				658.6147			
WHITBREAD				2473			

Zurich/Zupinx				(Σε Ελβ.φρ.)			
Εταιρείες	Χθες	Μετ. %					
ABB LTD N	19.6	3.76					
RICHEMONT N	58.52	4.7					
GENERIT NI	468.9	0.34					
LAFARGEHOLCIM	40.86	2.82					
NOVARTIS N	82.59	-0.53					
ROCHE HOLDING	334.85	0.65					
SGS N	2300	2					
SWATCH GROUP I	194.65	1.43					
ADECCO N	46.95	2.92					
JULIUS BAER N	42.67	4.33					
CS GROUP AG	9.224	5.2					
GIVAUDAN N	3469	0.64					
NESTLE SA	102.92	-0.91					
TRANSOCEAN N	0	0					
SWISSCOM N	497.3	-0.5					
SWISS RE	69.88	7.31					
UBS GROUP N	10.67	3.59					
ZURICH INSURAN	324.5	4.85					

Frankfurt/Φρανκφούρτη				(Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Χθες	Μετ. %					
ADIDAS N	241.1	3.9					
ALLIANZ SE	172	9.18					
BASF SE	51.92	3.275					
BAY MOT WERKE	55.35	2.75					
BEIERSDORF	96.18	1.92					
BAYER N AG	63.94	3.22					
COMMERZBANK	3.775	0.274					
CONTINENTAL AG	92.08	3.68					
DAIMLER AG N	35.96	2.54					
DEUTSCHE BANK	79.46	0.415					
DEUTSCHE POST	29.39	1.41					
DT BOERSEN N	150.8	2.9					

DT LUFTHANSA A				9.454			
DT TELEKOM N				14.655			
E.ON SE NA				9.64			
FRESINIUS MEDI				77.24			
FRESINIUS SE				43.54			
HEIDELBERGCEM				47.1			
HENKEL AGCO V				80.86			
INFINEUM TECH				19.658			
K+S AG NA				5.984			
MERCK KGAA				103.35			
MUENCH. RUECK				216.3			
RWE AG				30.61			
THYSENKRUPP A				6.474			
VOLKSWAGEN VZ				14.71			
VONOVIA SE				52.7			
SIEMENS N				102.02			
SAP SE				115.94			

Amsterdam/Αμστερνταμ				(Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Χθες	Μετ. %					
AALBERTS	26.51	3.96					
AEON	2.594	2.33					
ABN AMRO BANK	78.78	2.36					
AKZO NOBEL	75.62	0.83					
ALTICE EUROPE	3.701	1.84					
ARCELMITTAL	9.413	4.32					
ASML HOLDING	296.7	1.3					
BOSKALIS WESTM	17.44	1.57					
GALAPAGOS	177.05	-1.94					
HEINEKEN	84.1	0.17					
ING GROEP	61.49	3.14					
KONINKLIJKE DS	116.75	1.43					
KPN KON	2.266	0.94					
NN GROUP	29.5	3.44					
KONINKLIJKE DS	116.75	1.43					
IMCD	84.72	-0.35					
RANDSTAD	40.04	2.48					
RELX	21.32	0.24					
ROYAL DUTCH SH	15.188	3.45					
UNIBAIL RODAM	58.02	9.35					
VOPAK	48.08	-1.41					
WOLTERS KLUWER	68.88	-1.32					

Milano/Μιλάνο				(Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Χθες	Μετ. %					
AZA SPA	1.29	1.27					
ATLANTIA	15.35	15.30					
AZIMUT HLDG	15.34	15.15					
ENEL	7.19	7.06					
EXOR	50.88	49.59					
GENERALI ASS	13.28	13.02					
GEOX	0.71	0.69					
INTESA SANPAOL	1.625	2.85					
MEDIASET	1.61	1.56					
MEDIABANCA	6.31	6.31					
RCS MEDIA GROUP	0.66	0.64					
PRYSMIAN	19.17	18.99					
SNAM	4.40	4.30					
STMICROELEC.N	22.25	22.32					
TELECOM ITALIA	0.35	0.34					

Ternaris				6.09			
Terna				6.23			
unicredit				8.035			

Paris/Παρίσι				(Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Χθες	Μετ. %					
ACCOR	26.65	1.95					
AIR LIQUIDE	123.30	0.78					
ALSTOM	40.20	2.45					
AXA	172.6	4.58					
BNP PARIBAS	34.48	2.97					
BOUYGUES	28.50	2.04					

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Μένω
στη
π

Λεβέντεος Πινκοθήκη
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

γνωρίζω τους
Κύπριους δημιουργούς
της πρώτης γενιάς

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Επιμερίδα

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Από τη χλωρίνη στη UV ακτινοβολία και τους υπερήχους

Μαζί με τα αντισηπτικά εκτοξεύθηκε και η χρήση συσκευών αποστείρωσης από ιδιώτες και επαγγελματίες

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

Και ποιος δεν ένιωσε να τον βαρύνει η ευθύνη της μη μετάδοσης του αόρατου εκθρόυ προς οικείους και πελάτες; Οτιδήποτε θα μπορούσε να είναι φορέας του κορωνοϊού – ένα ποτήρι, ένα μολύβι, ένα έγγραφο, ένα νόμισμα... Και όπου ήταν δύσκολη η χρήση του σαπουνόνερου ή των αντισηπτικών για την εξολόθρευση του, χέρι έδωσε η τεχνολογία. Κατακόρυφα ανέβηκαν οι πωλήσεις των κάθε είδους αποστειρωτών, άδειασαν οι αποθήκες των εταιρειών. Αγοραστές, όχι μόνο οι επαγγελματίες για την απολύμανση και αποστείρωση χώρων, αντικειμένων, εργαλείων, επιφανειών, αλλά και απλοί ιδιώτες. Οι Έλληνες ανακάλυψαν τα φορητά ραβδάκια υπεριώδους ακτινοβολίας για τρόφιμα, μικροαντικείμενα,

Η κρίση του κορωνοϊού έστρεψε το ενδιαφέρον των επαγγελματιών υγείας σε νέες προηγμένες συσκευές, τις οποίες μέχρι πρόσφατα δεν γνώριζαν.

επιφάνειες, όπως και τους αποστειρωτές UV σε μέγεθος ευρύχωρης θήκης κινητού ειδικά για το... κινητό. Επαγγελματίες που διέθεταν τέτοιες συσκευές, τις αύξησαν, άλλοι απέκτησαν. Στα e-shops του είδους βρίσκει κανείς τα πάντα: αποστειρωτές υπεριώδους ακτινοβολίας, αποστειρωτές ατμού, συσκευές καθαρισμού εργαλείων με υπερήχους, ψηφιακούς αποστειρωτές με μικροκρυστάλλους, αποστειρωτές πετσετών, ψηφιακά πλυτήρια υπερήχων, επιτοίκια σπρέι αποστείρωσης χεριών, κλιβάνους ατμού, αερίου ή ζεστού αποστείρωσης... Για χρήση σε κλινικές, ιατρεία, κέντρα αισθητικής,

Οι Έλληνες ανακάλυψαν τα φορητά ραβδάκια υπεριώδους ακτινοβολίας για τρόφιμα, μικροαντικείμενα, επιφάνειες, όπως και τους αποστειρωτές UV ειδικά για το... κινητό.

κομμωτήρια, εστιατόρια, καφενεία, καταστήματα πώλησης ρούχων, καταστήματα πώλησης και επισκευής κινητών κ.ά.

Κατακόρυφη αύξηση

«Η ζήτηση αποστειρωτών έχει αυξηθεί κατακόρυφα, φαινόμενο που παρατηρείται όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά παντού στον κόσμο» επιβεβαιώνει η Ξένια Δίγκας από τη εταιρεία «Γ. Δίγκας». «Αποστειρωτές ζητούν ξενοδοχεία, ιατρεία, κλινικές, εμπορικά καταστήματα, εταιρείες που θέλουν να απολυμάνουν τον χώρο για το προσωπικό και τους πελάτες τους,

κέντρα αισθητικής, κομμωτήρια. Διαλέγουν ανάλογα με τις ανάγκες τους. Είναι η φορητή συσκευή σε σχήμα ραβδίου που ανοίγει. Η ακτινοβολία UV-C που εκπέμπει αποστειρώνει τα πάντα εκτός από το δέρμα. Τρόφιμα, ρούχα, επιφάνειες, κλειδιά, χρήματα, κινητά. Ο χρήστης την περνάει από πάνω τους για δέκα δευτερόλεπτα, ή για μεγαλύτερη ακόμη ασφάλεια για 20 με 30 δευτερόλεπτα και το μπλε φως σκοτώνει μικρόβια, βακτήρια, ιούς –ο κατασκευαστής βεβαιώνει ότι εξολοθρεύει και τον κορωνοϊό– κατά 99,9%. Έπειτα υπάρχουν αποστειρωτές που μοι-

αίνουν περίπου 90 δευτερολέπτον αποστειρώνουν κάθε είδους αντικείμενο. Η βασική τους χρήση είναι η αποστείρωση εργαλείων αισθητικής, ονυχοπλαστικής, όλων των μικροεργαλείων που έρχονται σε επαφή με το δέρμα, αλλά χρησιμοποιούνται και για κινητά, χειρουργικές μάσκες, κλειδιά, λεφτά, στίλ, μαρκαδόρους, παιδικά παιχνίδια. Μετά πωλούνται οι πιο εξειδικευμένες συσκευές για την αποστείρωση χειρουργικών εργαλείων, όπως και διάφορες συσκευές για την απολύμανση χώρων, από το μέγεθος και το σχήμα μικρού πλυγίου μέχρι εκείνα θερμάστρας εξωτερικού χώρου, που α-

πολύμινουν δωμάτια –όπου δεν υπάρχει ανθρώπινη παρουσία– και ό,τι υπάρχει μέσα σε αυτά, σε περίπου μία ώρα».

Η κρίση του κορωνοϊού έστρεψε το ενδιαφέρον των επαγγελματιών υγείας σε νέες προηγμένες συσκευές, τις οποίες, σύμφωνα με τη Δήμητρα Θεοδώρου από την εταιρεία EpaMed, μέχρι πρόσφατα δεν γνώριζαν. Η συσκευή UVDI-360 τοποθετείται στο δωμάτιο της κλινικής ή του νοσοκομείου, μετά τον συνήθη καθαρισμό του, και όπως έδειξαν δοκιμές απολυμαίνει τον χώρο από 30 παθογόνα που προκαλούν ενδονοσοκομειακές λοιμώξεις μέσα σε δέκα λεπτά, χάρη στην τεχνολογία της – μικροβιοκτόνοι λαμπτήρες εκπέμπουν υπεριώδη ακτινοβολία σε 360°, με ιονισμό ατμών υδραργύρου χαμηλής πίεσης.

«Μέχρι τώρα η απολύμανση γινόταν χειροκίνητα, πρακτική που δεν εξασφάλιζε πάντα απολύτως ασφαλή αποτελέσματα. Οι συσκευές αυτές είναι ένα εργαλείο που δίνεται στο υγειονομικό προσωπικό για την προστασία τη δική του και των ασθενών. Αλλά η εγκατάστασή τους είναι ζήτημα απόφασης των διοικήσεων των νοσοκομείων. Στο Johns Hopkins υπάρχουν σε κάθε όροφο», σημειώνει η κ. Θεοδώρου.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι αποστείρωση, απολύμανση και αντισηψία δεν είναι έννοιες ταυτόσημες. Αποστείρωση είναι η καταστροφή κάθε ζωντανού μικροοργανισμού και των σπόρων του. Απολύμανση είναι η εξάλειψη ή η αναστολή του πολλαπλασιασμού μικροοργανισμών, όχι όμως και των σπόρων τους, από αντικείμενα και επιφάνειες. Αντισηψία είναι η καταστροφή μικροβίων που βρίσκονται σε ζώντες ιστούς (δέρμα, βλεννογόνους κ.λπ.). Επιτυγχάνονται με διάφορους τρόπους: με χημικές ουσίες (βακτηριοκτόνα, ιοκτόνα, μυκητοκτόνα, μυκοβακτηριοκτόνα, σποροκτόνα), με τη θερμότητα, με τον ατμό, με αέρια, με ακτινοβολία, με διήθηση, με υπερήχους...

Από τα βιβλικά χρόνια οι άνθρωποι α-

πολύμιναν αντικείμενα και χώρους καίγοντας κορμούς και κλαδιά κέδρου και άλλα αρωματικά ξύλα. Στα ομηρικά χρόνια χρησιμοποιούσαν ατμούς θείου, οι Αιγύπτιοι αιθέρια έλαια και σαπούνι για τις πληγές, ο Ιπποκράτης συνιστούσε μείγμα ξιδιού και κρασιού για τα τραύματα και την αντιμετώπιση του λοιμού της Αθήνας. Τον 17ο αι. άρχισε να γίνεται χρήση της καμφοράς, από το 1774 της χλωρίνης, για να ακολουθήσουν σαν αντισηπτικά, η αλκοόλη, η φαινόλη, ο χλωρικός υδράργυρος, το ιώδιο, το υπεροξείδιο του υδρογόνου (οξυζενέ). Στην ιατρική η αντισηψία ξεκίνησε τον 19ο αιώνα, και οι πρώτες αποστειρώσεις στα νοσοκομεία γίνονταν με θερμό αέρα και ατμό. Ακόμα και σήμερα οι άνθρωποι, αν δεν διαθέτουν άλλα μέσα, βράζουν ή καίνε στη φλόγα εργαλεία που θέλουν να αποστειρώσουν, τα πλένουν με ξίδι, απολυμαίνουν τον αέρα καίγοντας αρωματικά βότανα...

Πιο δημοφιλές απολυμαντικό για δεκαετίες στην Ελλάδα ήταν –και παραμένει– η χλωρίνη. Είναι γνωστή η υπερχρήση της από τις Ελληνίδες νοικοκυρές. Ως εμπορικό προϊόν κυκλοφορεί στη χώρα μας εδώ και 60 χρόνια, ωστόσο από γραπτές μαρτυρίες γνωρίζουμε ότι στην Ελλάδα χρησιμοποιούσαν χλωρίνη τουλάχιστον από το 1837. Είναι χαρακτηριστικό το παρακάτω απόσπασμα από το βιβλίο του Βασιλείου Κιατίπη «Η πανώλη εις Πόρον και ο Κάρολος Βίμπερ εις την Ελλάδα», που κυκλοφόρησε εκείνη τη χρονιά (σελ. 17): «Ούτε όλοι σχεδόν επί του Τομπακάκη και Δουμάν ηκολούθησαν τακώς τους αποθανόντας συγγενείς και συνόικους των, διότι μετά τον θάνατον ενός εκ τούτων ο Τομπακάκης και ο Δουμάν μπε τους πλάζαν τα ενδύματα, μπε τους έλουον, μπε τους έπλυνον με χλωρίνην, ως έκαμνεν ο Ηπίτης, αμέως φθάσας εις Πόρον».

Σήμερα μόνο τους οικιακούς χώρους απολυμαίνουμε με χλωρίνη, την οποία πλέον ανταγωνίζονται οι υπέρχλοι και οι ακτινοβολίες...

Η επιστροφή στο γραφείο και οι νέοι εργασιακοί χώροι

Με εναλλαξ προσέλευση και ελαφριά διαχωριστικά επιλύεται η τήρηση αποστάσεων

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Με τη χαλάρωση του lockdown εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι στην Ελλάδα και εκατομμύρια ανά τον κόσμο εγκατέλειψαν εδώ και μερικές ημέρες το «γραφείο» που είχαν στήσει στο καθιστικό ή το τραπέζι της κουζίνας, το οποίο άδειαζε από σημειωματάρια και κουπές με κρύο καφέ. Οι οικιακοί υπολογιστές και τα laptop έμειναν σκοτεινά, δεν είναι πια το μύλον της Εριδος ανάμεσα στους εργαζόμενους συζύγους. Παρ' όλα αυτά, η επιστροφή στο γραφείο δεν μοιάζει σε τίποτα με όσα είχαν φανταστεί όσοι το εγκατέλειψαν τους προηγούμενους μήνες, σχεδιάζοντας να επιστρέψουν στην εργασιακή ρουτίνα με το τέλος της καραντίνας, περίπου σαν να συνέχιζαν μια παρτίδα σκάκι που είχαν αφήσει στη μέση, σαν το τοπίο να είχε μείνει αναλλοίωτο εν τη απουσία τους. Η επιστροφή στο γραφείο αποδεικνύεται παζλ για δυο αιώνες, γιατί η οποιαδήποτε απεριοσκεψία θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα domino effect και να σκοπίσει σαν πυργό από τραπουλόχαρτα το «οχυρό» που έχει στηθεί για να ανακοπεί η μετάδοσή του ιού.

Το κύριο μέλημα των εταιρειών σε αυτή τη συγκυρία είναι οι εργαζόμενοι να νιώθουν ασφαλείς και τα γραφεία να μη μετατραπούν σε υγειονομική «βόμβα». Απόδοση, παραγωγικότητα και υγιεινή είναι το νέο τρίπτυχο της επιτυχίας. Ο νέος κανόνας που υπαγορεύει την ταυτόχρονη παρουσία στο γραφείο ποσοστού 30% του συνόλου του προσωπικού και διαμόρφωση του χώρου ώστε μεταξύ των εργαζομένων να υπάρχει απόσταση τουλάχιστον ενός μέτρου τηρείται ευλαβικά. Οδηγώντας βέβαια συχνά σε στιγμές αμηχανίας και τραγελαφικά στιγμιότυπα. «Πλέον όταν συναντάς έναν συνάδελφό κάνεις ένα βήμα πίσω και όχι εμπρός για να του μιλήσεις» λέει η Ισιδώρα Λ., υπάλληλος γραφείου. «Την προηγούμενη εβδομάδα που είχα τη γιορτή μου, δέχομουν ευχές με... ραντεβού. Οι συνάδελφοι τηλεφωνούσαν να ρωτήσουν αν είναι κάποιος άλλος στο γραφείο μου, για να μην περιμένουν. Φυσικά τα κεράσματα όλα ήταν σε ατομικές συσκευασίες».

Η τήρηση των αποστάσεων αποδεικνύεται δυσκολότερη σε εταιρείες που υποθέτουν ότι προηγούμενα χρόνια την τάση για open space χώρους, όπου τα γραφεία είναι τοποθετημένα σε σειρές και αντικρίζουν το ένα το άλλο,

SHUTTERSTOCK

Η ανάγκη για διατήρηση απόστασης μεταξύ των εργαζομένων αναμένεται σταδιακά και μακροπρόθεσμα να οδηγήσει τις εταιρείες σε αναζήτηση πιο μόνιμων λύσεων από την «κυκλική» προσέλευση των υπαλλήλων ή την απομάκρυνση των γραφείων ώστε να μην είναι το ένα δίπλο στο άλλο.

με αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι να βρίσκονται σε απόσταση μερικές φορές λιγότερη του ενός μέτρου. «Μας δόθηκαν οδηγίες να μην ερχόμαστε περισσότερα από τέσσερα από τα συνολικά δεκαέξι άτομα στο τμήμα μου. Συνενοούμαστε να ερχόμαστε όσοι τα γραφεία τους είναι σε απόσταση» λέει η Αδμαντία Μ., εργαζόμενη στο τμήμα μάρκετινγκ μεγάλης εταιρείας, που επέστρεψε στην εργασία της την προηγούμενη εβδομάδα. «Την πρώτη ημέρα», θυμάται, «φορούσα μάσκα και γάντια, σαν χειρουργός, και μπήκα στην αίθουσα διοικητικά, αμήχανα, σαν να περίμενα ότι θα αντίκριζα τα απομεινάρια κάποιας καταστροφής. Ήμουν φυσικά πολύ χαρούμενη που θα ξανάβλεπα τις συνάδελφους μου, ήταν όμως πολύ αμήχανο που δεν μπορούσα να τις αγκαλιάσω, παρότι συναντιόμασταν ύστερα από τόσο καιρό».

Για «υβριδική κατάσταση» στην οποία «πρέπει να ανταποκριθούμε σε δύο αντικρουόμενες πραγματικότητες,

όπου από τη μία πλευρά οφείλουμε να σεβαστούμε με ακρίβεια τους κανόνες υγειονομικής ασφάλειας στις μεταξύ μας επαφές σε κοινό χώρο και από την άλλη πρέπει να καταστείλουμε την αυθόρμητη εσωτερική μας ανάγκη για μεγαλύτερη διακινητικότητα και εκ του σύνεγγυς επικοινωνία» κάνει λόγο ο Γιάννης Φ., υπάλληλος γραφείου, που ομολογεί ότι «είναι πραγματικά πολύ δύσκολο και αρκετά περίεργο ως συναισθημα να πρέπει σε συνάδελφους με τους οποίους έχεις εργαστεί στον ίδιο χώρο για περισσότερο από 10 και 15 χρόνια να συμπεριφέρεσαι με τυπικό τρόπο, αποκλείοντας την παραμικρή χειραψία, τον κάθε είδους αυθόρμητο εναγκαλισμό». Σημειώνει, δε, ότι συχνά διαπιστώνει να «πλανάται αδήρτα ένας σημαντικός βαθμός καχυποψίας του ενός προς τον άλλο, η οποία χαρακτηρίζεται από κρυφά, εσωτερικά ερωτήματα, όπως "φροντίζουν όλοι να τηρούν τους κανόνες υγιεινής εντός και εκτός του χώρου εργασίας", "χρησιμοποιεί

μέσα μαζικής μεταφοράς"». Η ανάγκη για διατήρηση απόστασης μεταξύ των εργαζομένων αναμένεται σταδιακά και μακροπρόθεσμα να οδηγήσει τις εταιρείες σε αναζήτηση πιο μόνιμων λύσεων από την «κυκλική» προσέλευση των υπαλλήλων ή την απομάκρυνση των γραφείων ώστε να μην είναι το ένα δίπλο στο άλλο.

Η κυρίαρχη τάση στον σχεδιασμό χώρων γραφείου προ κορωνοϊού, μας θυμίζει η αρχιτέκτων κ. Ρένα Σακελλαρίδου, ήταν «οι open plan χώροι που αντιμετωπίζονται ως ένα είδος γραφειακού τοπίου, open plan landscape. Σταδιακά καταργήθηκαν τα σταθερά διαχωριστικά και τα κλειστά γραφεία ακόμη και για τα διευθυντικά στελέχη. Η έννοια της ομάδας έγινε κυρίαρχη».

Στη μετά κορωνοϊό εποχή, όλα δείχνουν ότι το open space μοντέλο που κυριάρχησε από το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα ως σήμερα θα πρέπει να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα, παρότι δεν αναμένεται να εγκαταλειφθεί ούτε να επιστρέψουμε στα cubicles. Η κ. Σακελλαρίδου υποστηρίζει ότι η ανάγκη για τη δημιουργία απόστασης μπορεί να καλυφθεί «είτε με την τοποθέτηση χαμηλών διαχωριστικών επάνω στη γραφειακή επιφάνεια, είτε με την επανεργασία μιας οργάνωσης ατομικών νησίδων με χρήση ελαφρών διαχωριστικών, είτε με τη στροφή των γραφείων με τέτοιο τρόπο ώστε να μην υπάρχει μετωπική επαφή μεταξύ των εργαζομένων ή με τη διαίρεση των ενιαίων χώρων σε μικρότερους». Προβλέπει, δε, ότι «θα αυξηθεί η ανάγκη σε χώρο και θα μειωθεί η πυκνότητα των εργαζομένων, θα ενταθούν οι προσπάθειες για αυτοματισμούς και αποφυγή επαφής με κοινόχρηστα αντικείμενα. Νομίζω ιδιαίτερη σημασία θα έχει πλέον ο φυσικός αερισμός των γραφειακών χώρων ή έννοιες όπως η επαφή με τη φύση, είτε μέσα είτε μέσα από χωρικές επιλογές του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού».

Στο προσεχές μέλλον δεν αποκλείεται να δούμε γραφεία με διαδρόμους μιας κατεύθυνσης, με σήμανση στο πάτωμα για το πού πρέπει κανείς να στέκεται, με αντιμικροβιακά υλικά κατασκευής, με ασανσέρ ή μηχανή του καφέ που λαμβάνει οδηγίες μέσω κινητού. Σε κάθε περίπτωση, είναι σίγουρο ότι πολλές λύσεις θα προταθούν απαντώντας στις νέες ανάγκες και σίγουρα στη μετά κορωνοϊό εποχή η φράση «εργασία σε αποστειρωμένο περιβάλλον» παίρνει ένα εντελώς νέο νόημα.

Νέα γαστρονομικά ήθη για τους πελάτες εστιατορίων μετά την πανδημία

Γεύματα διάσημων σεφ κατόπιν παραγγελίας στο σπίτι, οδηγίες μαγειρικής μέσω Instagram και κουτιά εκλεκτών τοπικών προϊόντων μέσω ταχυδρομείου είναι κάποιες από τις καινοτομίες που πρόκειται να επικρατήσουν μετά το πέρας της πανδημίας, δίνοντας ανάσα ζωής στον τομέα της εστίασης, σύμφωνα με έρευνα του CNN.

Η σταδιακή άρση των μέτρων κατά της εξάπλωσης του κορωνοϊού, που συντελείται σε Πολιτείες των ΗΠΑ αλλά και σε άλλα μέρη του κόσμου, δίνει μία πρόγνωση των συνθηκών υγιεινής που θα εφαρμόζονταν εφεξής. Στο εστιατόριο «Yardbird» του Χονγκ Κονγκ, υπάλληλος καταγράφει τη θερμοκρασία των πελατών στην είσοδο, με την αίθουσα να φιλοξενεί το ήμισυ των πελατών σε σχέση με τις εποχές πριν από την πανδημία. Οι σεβριτόριο φορούν μάσκες, όπως και το προσωπικό στην κουζίνα. Στις ΗΠΑ, ο τομέας της εστίασης αποτέλεσε ανέκαθεν αντικείμενο αυστηρής ρύθμισης. «Η βιομηχανία της εστίασης υπόκειται σε αυστηρούς κανόνες εδώ και δεκαετίες. Την ίδια ώρα, τηρούμε ευλαβικά κάθε σύσταση της υπηρεσίας ελέγχου λοιμώξεων και των άλλων υγειονομικών αρχών. Υποχρέωση των εστιατορίων είναι η μετατροπή των συστάσεων αυτών σε βιώσιμους κανόνες λειτουργίας», λέει ο Λάρι Λιντς, ανώτατο στέλεχος της Εθνικής Οργάνωσης Εστιατορίων των ΗΠΑ.

Η πρώτη σημαντική αλλαγή στα εστιατόρια θα αφορά τη χωρητικότητα σε πελάτες. Για τη διατήρηση ασφαλών αποστάσεων, τα καταστήματα αυτά θα πρέπει να μειώσουν τα καθίσματα τους κατά 50%, ενώ στους πάγκους θα επιτρέπονται μόνο ένα ζευγάρι σε κάθε άκρο ή μία παρέα τεσσάρων ατόμων στη μέση του πάγκου. Σε

τραπέζια δύο ατόμων, οι κανόνες θα υποχρεώνουν τους πελάτες να κάθονται ο ένας δίπλα στον άλλο, καθώς αυτό θεωρείται ασφαλέστερο για τον σεβριτόριο, ο οποίος δεν θα χρειάζεται να ελίσσεται ανάμεσα στα καθίσματα για να φθάσει τους πελάτες του.

Αλλο πρόβλημα που θα πρέπει να αντιμετωπισθεί, είναι το γεγονός ότι πολυσύχναστοι διάδρομοι, όπως αυτοί που οδηγούν στην κουζίνα ή τις τουαλέτες, θα πρέπει να μένουν ελεύθεροι, αποκλείοντας τα τραπέζια κοντά σε αυτούς. Για την τήρηση αποστάσεων, η ευκρίνεια σηματοδότηση των χώρων θα αποδειχθεί κρίσιμη στο μέλλον. Μόνο με ευανάγνωστα σήματα, όπως αυτά για τα μέτρα πυροπροστασίας, θα μπορέσουν τα εστιατόρια να πείσουν τους πελάτες ότι τηρούν τους κανόνες ασφαλείας. Κάποιοι χώροι εστίασης εξετάζουν την τοποθέτηση χωρισμάτων από πλεξιγκλάς γύρω από τραπέζια που βρίσκονται σε «επικίνδυνα» σημεία, όπως κοντά στους διαδρόμους εξόδου ή κοντά στο ταμείο ή το μπαρ. Κάθε λεπτομέρεια πρέπει να λαμβηθεί υπόψη, όπως η τακτική απολύμανση κοινόχρηστων χώρων, αλλά και των κουζίνας, καθώς και τα ζητήματα ασφαλείας του προσωπικού.

Πολλοί εστιατορείς μελετούν την αξιοποίηση μαχαίροπύργων μιας χρήσης, καθώς και την αφαίρεση του αλατοπίπερου από το τραπέζι, με τους σεβριτόρους να το προσφέρουν μόνο εφόσον το ζητήσει ο πελάτης, που θα μπορεί να εξασφαλίσει δωρεάν μάσκα και γάντια, πάλι αν το επιθυμεί. Την ίδια ώρα, η τάση προς την κάθαρση μετρητών, ως φορείς μικροβίων, θα δώσει νέα πνοή στις ανέπαφες πληρωμές μέσω έξυπνων τηλεφώνων ή καρτών.

A.P.

REUTERS

Πελάτες κάθονται σε εστιατόριο την πρώτη μέρα της άρσης των περιορισμών στη Νέα Νότια Ουαλλία της Αυστραλίας. Ο μέγιστος αριθμός είναι δέκα άτομα ταυτόχρονα.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η πρόταση της Κομισιόν ενίσχυσε το ευρώ

Ανοδικά κινήθηκαν οι παγκόσμιες χρηματιστηριακές αγορές την εβδομάδα που διανύσαμε, εν μέσω αισιοδοξίας για σταδιακή ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας λόγω επανεκκίνησης των οικονομιών και επαναφοράς στην κανονικότητα. Στην ανοδική τάση των αγορών συνέβαλε και η φιλόδοξη πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Ταμείο Ανάκαμψης ύψους 750 δισ. ευρώ που θα χρησιμοποιηθεί για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού και τη δυναμική εκκίνησης της βιώσιμης ανάκαμψης των ευρωπαϊκών οικονομιών. Το έκτακτο μέσο Next Generation EU για την τόνωση της οικονομικής ικανότητας παρέμβασης του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), με κεφάλαια που θα αντλούνται στις χρηματοπιστωτικές αγορές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξ ονόματος της Ε.Ε., θα περιλαμβάνει 500 δισ. ευρώ για επικοινωνήσεις, και επιπλέον 250 δισ. ευρώ με τη μορφή δανείων, με την αποπληρωμή να προγραμματίζεται για την περίοδο 2018-2058. Το Ταμείο Ανάκαμψης, σε συνδυασμό με τον προτεινόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ε.Ε. για την περίοδο 2021-27 ύψους περίπου 1,1 τρις. ευρώ, το πρόγραμμα SURE για τη στήριξη της απασχόλησης 100 δισ. ευρώ, το πιστωτικό όριο 240 δισ. ευρώ του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ) στο πλαίσιο του μηχανισμού Υποστήριξης Πανδημίας Κρίσεων (ΕΜΚ) και το Πανευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) ύψους 200 δισ. ευρώ, αναμένεται να προσφέρουν συνολικά δημοσιονομική ώθηση ύψους 2,4 τρις. ευρώ. Σε αυτό το περιβάλλον, ανοδικά κινήθηκαν οι αγορές κυβερνητικών ομολόγων της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με τις αποδόσεις των 10ετών τίτλων να υποχωρούν στο τέλος της εβδομάδας σε χαμηλά δύο μηνών (η απόδοση κινείται αντίθετα από την τιμή). Στις αγορές συναλλάγματος, η ισοτιμία ευρώ/δολ. ανήλθε σε υψηλό δύο μηνών 1,1139 στις αγορές της Ευρώπης την Παρασκευή, σημειώνοντας εβδομαδιαία κέρδη 2,2%, επωφελούμενη και από τη γενικότερη αποδυνάμωση του δολαρίου. Η αύξηση του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος της Ευρωζώνης κατά 2,6 στις 67,5 μονάδες τον Μάιο, αλλά και η βελτίωση του Δείκτη Επιχειρηματικού Κλίματος IFO στη Γερμανία κατά 5,3 στις 79,5 μονάδες τον ίδιο μήνα είχαν, επίσης, θετική επίδραση στην πορεία του κοινού ευρωπαϊκού νομισμάτος. Εντούτοις, το θετικό επενδυτικό κλίμα ανερτάπη την Παρασκευή εν μέσω ανησυχιών για νέα επιδείνωση των εμπορικών σχέσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας. Η κινεζική Βουλή ενέκρινε την Πέμπτη νομοθεσία που ενισχύει τα μέτρα ασφαλείας στο Χονγκ Κονγκ, πυροδοτώντας ανησυχίες για μείωση των ατομικών ελευθεριών και τις εμπορικές ανεξαρτησίες της πόλης –επιπλέοντας ενδεχομένως τη λειτουργία της ως χρηματοοικονομικό κέντρο.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Οριακές ζημιές κατέγραψε την Τρίτη το ΧΑΚ

Οριακές ζημιές κατέγραψε στη σημερινή συνάντηση το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε την Τρίτη στις 47,84 μονάδες, σημειώνοντας πτώση σε ποσοστό 0,35%. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στα €69,299.40. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 28,41 μονάδες, καταγράφοντας ζημιές σε ποσοστό 0,39%. Όσον αφορά τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, πτώση σε ποσοστό 1,35% κατέγραψε ο δείκτης της Κύριας Αγοράς, ενώ άνοδο σημείωσαν ο δείκτης των Ξενοδοχείων σε ποσοστό 0,82% και της Εναλλακτικής Αγοράς σε ποσοστό 0,68%. Χωρίς μεταβολή έκλεισε ο δείκτης των Επενδυτικών. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €42,016.13 (τιμή κλεισίματος €0.58 – πτώση 3,65%), της Logicom με €7,812.00 (τιμή κλεισίματος €0.93 – άνοδος 1,09%), της The Cyprus Cement Public με €7,020.97 (τιμή κλεισίματος €0.32 – άνοδος 8,11%), της Salamis Tours (Holdings) με €5,067.81 (τιμή κλεισίματος €0.99 – χωρίς μεταβολή) και της Petrolina (Holdings) €2,466.00 (τιμή κλεισίματος €0.77 – πτώση 1,28%). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, 6 κινήθηκαν ανοδικά, 3 κινήθηκαν καθοδικά, ενώ 3 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 98. Στο μεταξύ, το Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, σε πρόσφατη συνεδρία του επικύρωσε, με βάση το Άρθρο 184 του Νόμου του ΧΑΚ, την απόφαση για συνέχιση αναστολής της διαπραγματεύσεων των τίτλων της εταιρείας Inzhsystems Ltd, ως είχε ανακοινωθεί στις 20 Μαΐου 2020. Σε ανακοίνωσή του, το ΧΑΚ αναφέρει ότι με βάση τα πιο πάνω, η αναστολή διαπραγμάτευσης των τίτλων της εταιρείας θα έχει ισχύ μέχρι και τις 27 Ιουλίου 2020 (συμπεριλαμβανομένης). Νοείται ότι εάν κατά τη διάρκεια της αναστολής διαπραγμάτευσης η εταιρεία προβεί στην έκδοση και δημοσίωση της Εξαμηνιαίας Οικονομικής της Έκθεσης της Έκθεσης για την περίοδο που έληξε στις 30/6/2019 και συμμορφωθεί με την υποχρέωση της για διορισμό Συμβούλου Εισαγωγής και Επιπαρατηρητοδόχου, τότε η αναστολή διαπραγμάτευσης θα αρθεί. Υπενθυμίζεται ότι η εταιρεία έχει μόνο ένα Διοικητικό Σύμβουλο, κατά παράβαση της Παραγράφου 3.1.1 (γ), σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να υπάρχουν δυο τουλάχιστον Διοικητικοί Σύμβουλοι εκ των οποίων ο ένας να είναι εκτελεστικός Διοικητικός Σύμβουλος.

Η Ελλάδα μπορεί να σημειώσει την υψηλότερη ανάπτυξη στην Ευρωζώνη

Όταν διατεθούν τα χρήματα η χώρα θα μπορεί να δανειστεί πιο εύκολα και με καλύτερους όρους

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ενίσχυση του συστήματος υγείας και της εκπαίδευσης, επενδύσεις, μείωση φόρων, στήριξη της επιχειρηματικότητας, ανακαίτηση της αύξησης της ανεργίας και αναπτυξιακές πολιτικές είναι οι τομείς όπου η Ελλάδα, σύμφωνα με οικονομολόγους, πρέπει να αξιοποιήσει τα χρήματα που μπορεί να λάβει από το Ταμείο Ανάκαμψης που προτείνει η Κομισιόν, βελτιώνοντας έτσι σημαντικά τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας.

Το ποσό των περίπου 32 δισ. ευρώ σε επικοινωνήσεις και δάνεια, το οποίο ξεπερνάει το 17% του ελληνικού ΑΕΠ, αποτελεί μία σημαντική ευκαιρία για την Ελλάδα την «επόμενη ημέρα» της πανδημίας, έτσι ώστε να επιστρέψει με μεγάλη ταχύτητα στην οδό ανάκαμψης της οικονομίας, που σταμάτησε βίαια τον Φεβρουάριο. Σύμφωνα, μάλιστα, με τις εκτιμήσεις της Oxford Economics, η Ελλάδα –αν το αξιοποιήσει σωστά– αναμένεται να επόμενα τέσσερα χρόνια να σημειώσει την υψηλότερη ανάπτυξη στην Ευρωζώνη χάρη σε αυτό το ευρωπαϊκό σχέδιο, με την αύξηση του ΑΕΠ να είναι πάνω από 3,5% μεγαλύτερη το 2021-2024 από ό,τι αναμενόταν πριν από την πρόταση. Οι χώρες, όπως η Ελλάδα, που κινδύνευαν περισσότερο από μία πολύ αργή ανάκαμψη από την ύφεση, θα είναι και οι μεγαλύτεροι νικητές, όπως σημειώνει.

Το Ταμείο Ανάκαμψης προορίζεται για την ανάκαμψη μετά την πανδημία, όχι για την κάλυψη του κόστους της πανδημίας φέτος (εκτός από ένα πολύ μικρό μέρος αφιερωμένο στο 2020), σημειώνει στην «Κ» ο Χόλγκερ Σμιεντινγκ, επικεφαλής οικονομολόγος της Berenberg Bank. Όπως και άλλες χώρες, η Ελλάδα θα πρέπει να χρησιμοποιήσει τις επικοινωνήσεις και τα φθηνά δάνεια από το ταμείο από το 2021 και μετά, για να ενισχύσει περαιτέρω το εθνικό σύστημα υγείας, για επενδύσεις και για την κάλυψη του κοινωνικού κόστους της πανδημίας και την επακόλουθη αύξηση της ανεργίας τα επόμενα χρόνια. Ιδανικά, η Ελλάδα θα πρέπει να χρησιμοποιήσει επίσης μέρος των χρημάτων αυτών για να μειώσει τους εταιρικούς φόρους και να καταστήσει τη χώρα πιο ελκυστική για επενδύσεις.

Η γραμμή του ESM

Για να βοηθήσει με το κόστος της κρίσης το 2020, η Ελλάδα θα πρέπει να προσφύγει στην πιστωτική γραμμή του ESM, κατά την άποψη του κ. Σμιεντινγκ. Αυτή η επιλογή θα ήταν πολύ φθηνότερη από τον δανεισμό από

Η Ελλάδα πρέπει να χρησιμοποιήσει τις επικοινωνήσεις και τα φθηνά δάνεια από το Ταμείο για να ενισχύσει το σύστημα υγείας, την εκπαίδευση και να στηρίξει την επιχειρηματικότητα ώστε να ανακαίψει η ανεργία, τονίζουν στην «Κ» κορυφαίοι οικονομολόγοι.

τις αγορές. Η Ελλάδα πρέπει να χρησιμοποιήσει αυτήν την εξοικονόμηση κόστους για ορισμένα πρόσθετα στοχευμένα μέτρα το 2020, προκειμένου να βοηθήσει εκείνους που πλήττονται περισσότερο από την πανδημία και την τρέχουσα ύφεση. Η λήψη χρημάτων από τον ESM σίγουρα κουβαλάει και ένα «στιγμα». Αλλά επειδή δεν θα περιλαμβάνει όρους τρόικας, θα ήταν καλό για τη χώρα να πάρει τα φθηνά δάνεια.

Η χρήση της πιστωτικής γραμμής του ESM έχει νόημα για την Ελλάδα, υποστηρίζει και ο Ζολτ Νταρβάς, senior fellow στο Ινστιτούτο Bruegel στις Βρυξέλλες. «Δεδομένου ότι η Ελλάδα έχει ήδη πολλά δάνεια από τον ESM και το επιτόκιο των ελληνικών ομολόγων είναι σημαντικά υψηλότερο από τα επιτόκια του Μηχανισμού (που θα είναι σχεδόν μηδενικά), θα ήταν λογικό για την Ελλάδα να υποβάλει σχετική αίτηση», όπως σημειώνει στην «Κ». «Μία τέτοια κίνηση σηματοδοτεί βέβαια πως μία χώρα έχει αδύναμη δημόσια οικονομικά, οπότε για κράτη που έχουν χαμηλό κόστος δανεισμού φαίνεται πιο λογική η μη χρήση

της», προσθέτει. «Επίσης, το υγειονομικό κόστος που σχετίζεται με πανδημία μέχρι στιγμής είναι πολύ χαμηλότερο από το 1% του ΑΕΠ, οπότε πολλές χώρες μπορεί να μη θεωρούν χρήσιμο να δανειστούν από τον ESM μόνο για μία ελάχιστη εξοικονόμηση τόκων».

Αντιθέτως, ο οικονομολόγος της Capital Economics, Μέλανι Ντεμπόνο, θεωρεί πως η Ελλάδα δεν χρειάζεται τη «λύση» του ESM. «Οι πιστωτικές γραμμές του ESM είναι δάνεια και όχι επικοινωνήσεις και επομένως είναι λιγότερο ελκυστικές προς το παρόν, δεδομένου του βαθμού μείωσης των αποδόσεων των ομολόγων. Υπάρχει εξοικονόμηση επειδή το επιτόκιο του ESM θα είναι τόσο χαμηλό, αλλά είναι μικρή. Επίσης, οι γραμμές αυτές είναι αρκετά μικρές, στο 2% του ΑΕΠ για κάθε χώρα, ενώ πολιτικά δεν είναι ελκυστικές».

Ανάλογες είναι και οι απόψεις της ιδρύτριας της Ada Economics και επικεφαλής οικονομολόγου της Wood & Co, Ραφαέλα Τενκόνι, καθώς θεωρεί πως μία χώρα που βρίσκεται σε τόσο ισχυρή θέση χρηματοδότησης, όπως η Ελλάδα, δεν υπάρχει λόγος να προσφύγει

στον ESM. Όπως σημειώνει στην «Κ», η εξοικονόμηση όσον αφορά το κόστος χρηματοδότησης είναι μικρή και θα ήταν πιο λογικό η ελληνική κυβέρνηση να κινηθεί προς ενέργειες που «κιντοποιούν» την αγορά των ελληνικών ομολόγων, έτσι ώστε να χτιστεί η επενδυτική εμπιστοσύνη προς αυτά. Κατά την κ. Τενκόνι, τα ελληνικά ομόλογα είναι μία επένδυση με μεγάλη αξία μακροπρόθεσμα.

Η ελληνική κυβέρνηση θα πρέπει να χρησιμοποιήσει τα κεφάλαια που θα προσφέρει η Κομισιόν για τη χρηματοδότηση τομέων που θα βοηθούσαν πραγματικά μακροπρόθεσμα την οικονομία και την παραγωγικότητα, σύμφωνα με την κ. Τενκόνι. Για παράδειγμα, η καλύτερη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης: καλύτερες υπηρεσίες διά βίου εκπαίδευσης, καλύτερες υπηρεσίες εκπαίδευσης για τα υποχρεωτικά έτη. Παράλληλα, η ελληνική κυβέρνηση θα πρέπει να αξιοποιήσει αυτά τα χρήματα για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας, όπως η χαμηλότερη φορολογική επιβάρυνση των νεοσύστατες επιχειρήσεις και μικρότερες εταιρείες κατά τα πρώτα έξι χρόνια λειτουργίας τους, όπως επισημαίνει. Η πρόταση της Κομισιόν είναι πιθανό να αντιμετωπίσει σημαντική αντίσταση από τους... συνθήκες υπόπτους (Αυστρία, Σουηδία, Δανία, Ολλανδία), και έτσι το μέγεθος του Ταμείου Ανάκαμψης είναι πιθανό να μειωθεί από τα 750 δισ. σε 500 δισ. ευρώ, όπως εκτιμά μιλώντας στην «Κ» ο Σεμπάστιαν Κκάι, στρατηγικός αναλυτής της Nordea Asset Management.

Αύξηση εσόδων

Όταν τελικά διατεθούν τα χρήματα, η Ελλάδα θα μπορεί πιο εύκολα να δανειστεί κεφάλαια από τις αγορές και με καλύτερους όρους, και με τη σειρά του αυτό σημαίνει σημαντική βελτίωση της οικονομικής δραστηριότητας το 2021, και ειδικά στο δεύτερο εξάμηνο, και συνεπώς αύξηση των φορολογικών εσόδων, εκτιμά ο κ. Κκάι. Σε δεύτερο χρόνο και όχι άμεσα, δηλαδή σε έναν χρόνο περίπου, οι αγορές και η Βόρεια Ευρώπη θα αρχίσουν να επικεντρώνονται στην αξιοποίηση των κεφαλαίων αυτών προς την επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων που θα αυξήσουν την παραγωγικότητα, τονίζει. Το σημαντικό, πάντως, είναι πως πλέον υπάρχει η αίσθηση ευρέως ότι όσο δυσλειτουργική και αν είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει ένα δίκτυο ασφαλείας που δεν εξαρτάται μόνο από την ΕΚΤ, και αυτό θα έχει τεράστια επίδραση στην ψυχολογία των νοικοκυριών και των εταιρειών στην Ελλάδα, όπως και των επενδυτών.

Ταχύτερη ανάκαμψη της οικονομίας «βλέπει» η Axia

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Το ποσό που εκτιμάται ότι θα διατεθεί στην Ελλάδα από το Ταμείο Ανάκαμψης που προτείνει η Κομισιόν, και το οποίο τοποθετείται στα 22,5 δισ. ευρώ υπό μορφήν επικοινωνήσεων και στα 9,5 δισ. ευρώ υπό μορφήν δανείων, ίσο με περίπου το 17,8% του ΑΕΠ της χώρας, εάν εγκριθεί θα βελτιώσει σημαντικά τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, σύμφωνα με την Axia Research. Τα

Η επιτάχυνση των δημοσίων επενδύσεων και η στήριξη όσων έχουν πληγεί θα οδηγήσουν σε έναν νέο κύκλο ανάπτυξης.

κεφάλαια αυτά θα πρέπει να αξιοποιηθούν για την ενίσχυση της ανάπτυξης και των επενδύσεων, όπως επισημαίνει.

Πιο αναλυτικά, οι επικοινωνήσεις των 22,5 δισ. ευρώ (ή 12,5% του ΑΕΠ) εκτιμάται πως θα διανεμηθούν σε μια περίοδο τριών ετών (2021-2024). Προφανώς, η Ελλάδα επωφελείται πιο πολύ από την κατανομή έναντι των περισσότερων άλλων χωρών της Ε.Ε., διότι η

Οι αναλυτές της Axia εκτιμούν ότι η αυξημένη ρευστότητα μέσω της Ε.Ε. θα επιτρέψει στην κυβέρνηση να κινηθεί πιο επιθετικά για να υλοποιήσει το αναπτυξιακό της πρόγραμμα.

Ε.Ε. αναμένει ότι η πανδημία θα επηρεάσει την ελληνική οικονομία εντονότερα από τις περισσότερες χώρες της περιοχής.

Κατά την Axia, ενώ οι τελικές αποφάσεις δεν αναμένονται πριν από το τέλος του καλοκαιριού, με τη σταδιακή αποδέσμευση των κεφαλαίων πιθανότατα να ξεκινάει το 2021, το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων θα διοχετευτούν σε δημόσιες επενδύσεις. Πρόκειται,

όπως τονίζει, για μια εξαιρετικά θετική εξέλιξη για την Ελλάδα, δεδομένου του μεγέθους της στήριξης. Το σχέδιο αυτό θα οδηγήσει σε ταχύτερη ανάκαμψη της οικονομίας, βοηθώντας την Ελλάδα να εισέλθει σε έναν νέο κύκλο ανάπτυξης.

Η Axia επισημαίνει πως η στήριξη ύψους 22,5 δισ. ευρώ θα έχει τη μορφή επικοινωνήσεων και αυτό σημαίνει ότι δεν θα υπάρξει πρόσθετη

επιβάρυνση του ελληνικού χρέους. Παράλληλα, όπως αναφέρει, εκτός από τα μέτρα στήριξης που έχει ήδη ανακοινώσει η κυβέρνηση, αναμένεται να διοχετευτεί ένα πρόσθετο πακέτο στήριξης στους τομείς που επηρεάζονται κυρίως από την COVID-19. Ετσι, αναμένει πως θα υπάρξει στήριξη όχι μόνο βραχυπρόθεσμα, αλλά και μεσοπρόθεσμα, επιτρέποντας έτσι μια ισχυρότερη ανάκαμψη για τους τομείς που επηρεάστηκαν από την κρίση και για το σύνολο της οικονομίας. Η αυξημένη αυτή ρευστότητα μέσω της Ε.Ε. θα επιτρέψει στην κυβέρνηση να κινηθεί πιο επιθετικά την επόμενη περίοδο με το αναπτυξιακό της πρόγραμμα, που διακόπηκε από την πανδημία. Ετσι, η Axia αναμένει πως τα κεφάλαια αυτά θα αξιοποιηθούν στις εξής δράσεις:

α) Επιτάχυνση των δημοσίων επενδύσεων.

β) Πρωτοβουλίες υπέρ της ανάπτυξης (δηλαδή, αύξηση της ελκυστικότητας της οικονομίας για τις άμεσες ξένες επενδύσεις, παρέχοντας κίνητρα, μειώνοντας τους φόρους και τις κοινωνικές εισφορές κ.λπ.).

Συνολικά, αυτή η πρόταση δύναται να θεωρηθεί σημείο καμπής για την Ελλάδα, καθώς θα μπορούσαν να διατεθούν σημαντικά κονδύλια τα επόμενα χρόνια με τη μορφή επικοινωνήσεων για τη στήριξη της οικονομίας μετά την πανδημία, καταλήγει.

Deloitte

Αντιμετωπίζοντας τον COVID-19 με ανθεκτικότητα

Οι αρχές λαμβάνουν αποφασιστικά μέτρα που οδηγούν τις επιχειρήσεις στην επανεξέταση της επάρκειας των μέτρων ετοιμότητάς τους. Στόχος μας είναι να βοηθάμε τις επιχειρήσεις να διαχειριστούν τους επιχειρηματικούς κινδύνους από την έξαρση του COVID-19.

www.deloitte.com/COVID-19

